

**ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

Τίτλος Μεταπτυχιακής Εργασίας

Τα χαρακτηριστικά του τομέα ΤΠΕ – Μια συγκριτική παρουσίαση των κλάδων : Κατασκευής εξοπλισμού , Εμπορίου προϊόντων ΤΠΕ και Παρόχων τηλεπικοινωνιακών και διαδικτυακών υπηρεσιών.

Στοιχεία φοιτητή :

Όνομα : Μιχάλης

Επώνυμο : Καλλέργης

A.M : 09110012

Επιβλέπων καθηγητής : κ. Ιωάννης Ντόκας

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1°

1.0	Εισαγωγή	5
-----	----------	---

Κεφάλαιο 2° Μια γενική αναφορά στον Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

2.0	Εισαγωγή	5
2.1	Τα χαρακτηριστικά της σύνθεσής του τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	5
2.2	Κατανομή των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ με βάση τα δευτερεύοντα χαρακτηριστικά τους	7
2.3	Ανάλυση κατά κλάδο : Πληροφορική και τηλεπικοινωνίες	9
2.4	Ανάλυση επιχειρήσεων ΤΠΕ σε Πυρήνα και Περιφερειακές	10
2.5	Ο τομέας ΤΠΕ και η απασχόληση για τα έτη 2000 – 2008	11
2.6	Πλεονεκτήματα / Μειονεκτήματα του τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα	13
	2.6.1 Τα πλεονεκτήματα του τομέα ΤΠΕ	14
	2.6.2 Τα μειονεκτήματα του τομέα ΤΠΕ (προβλήματα)	17
2.7	Ευκαιρίες και Απειλές στον εγχώριο τομέα	20
	2.7.1 Σύθεση συμπερασμάτων	22
2.8	Προτάσεις για την ανάπτυξη των ΤΠΕ στην Ελλάδα	23

Κεφάλαιο 3° Παρουσίαση και ανάλυση των βασικών οικονομικών μεγεθών του τομέα ΤΠΕ για την περίοδο 2000 – 2007

3.0	Εισαγωγή	26
3.1	Οι οικονομικές επιδόσεις του τομέα ΤΠΕ την περίοδο 2000-2007	26
3.2	Συμπεράσματα	30

Κεφάλαιο 4° Ανάλυση των επενδύσεων

4.0	Εισαγωγή	31
-----	----------	----

Κεφάλαιο 5° Συμπεράσματα

Κεφάλαιο 6°

6.1	Μέγεθος και εξέλιξη της αγοράς ΤΠΕ : Πρόσφατες τάσεις	35
6.2	Η Ελλάδα	38

Κεφάλαιο 7°

7.1	Εξελιξείς και τάσεις στο Διεθνές εμπόριο του τομέα ΤΠΕ	40
-----	--	----

Κεφάλαιο 8°

8.1	Οι δείκτες Ηλεκτρονικής Ετοιμότητας και Δικτύωσης	41
-----	---	----

Κεφάλαιο 9° Το ψηφιακό θεματολόγιο

9.1	Το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη	45
9.2	Τα 7 πεδία δραστηριότητας του ψηφιακού θεματολογίου	47

9.2.1 Η ενιαία ψηφιακή αγορά	47
9.2.2 Δια λειτουργικότητα και πρότυπα	47
9.2.3 Εμπιστοσύνη και ασφάλεια	48
9.2.4 Ταχεία και Υπέρ-ταχεία πρόσβαση στο διαδίκτυο	48
9.2.5 Έρευνα και Καινοτομία	49
9.2.6 Βελτίωση του ψηφιακού γραμματισμού , των δεξιοτήτων και της κοινωνικής ένταξης	49
9.2.7 Οφέλη για την Ευρωπαϊκή κοινωνία από την χρήση των ΤΠΕ	50
9.3 Η πρόοδος του ψηφιακού θεματολογίου	50
9.3.1 Το ψηφιακό βαθμολόγιο	50
9.3.2 Οι δείκτες του ψηφιακού βαθμολογίου και η επίδοση της Ελλάδας	52

Κεφάλαιο 10° Συνοπτική χρηματοοικονομική ανάλυση του τομέα ΤΠΕ για τα έτη 2003 – 2007

10.1 Ο τομέας ΤΠΕ συνολικά	55
10.2 Ο τομέας ΤΠΕ συνολικά : Διαχρονική εξέλιξη επιλεγμένων αριθμοδεικτών	57

Κεφάλαιο 11° Χρηματοοικονομική ανάλυση των επιχειρήσεων ΤΠΕ ανά υπό κλάδο δραστηριότητας

11.1 Υποκλάδος δραστηριότητας : Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	59
11.1.1 Συνάρτηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου	61
11.1.2 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής	63
11.1.3 Αριθμός εργαζομένων στο κλάδο κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ	64
11.1.4 Οι επενδύσεις του κλάδου	65
11.1.5 Ίδια κεφάλαια	67
11.1.6 Πωλήσεις – Καθαρά Κέρδη	68
11.1.6.1 Οι πωλήσεις	69
11.1.6.2 Τα καθαρά κέρδη	70
11.1.7 Το σύνολο των υποχρεώσεων του κλάδου	71
11.2 Υποκλάδος δραστηριότητας : Εμπορία Εξοπλισμού ΤΠΕ	72
11.2.1 Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία	74
11.2.2 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής	75
11.2.3 Πλήθος απασχολούμενων στο κλάδο	76
11.2.4 Οι επενδύσεις στον κλάδο	78
11.2.5 Η διακύμανση των Ιδίων κεφαλαίων του κλάδου	79
11.2.6 Οι πωλήσεις και τα καθαρά κέρδη του κλάδου	80
11.2.7 Οι συνολικές υποχρεώσεις του κλάδου για τα έτη 2003 – 2007	82
11.3 Υποκλάδος δραστηριότητας : Πάροχοι Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών	83
11.3.1 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία	87
11.3.2 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής	88
11.3.3 Η απασχόληση στον κλάδο Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών	90
11.3.4 Οι επενδύσεις του κλάδου	91
11.3.5 Τα Ίδια κεφάλαια	93
11.3.6 Η μεταβολή των Καθαρών Κερδών του κλάδου για τα έτη 2003-2007	94
11.3.6.1 Οι πωλήσεις στον κλάδο Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών	95
11.3.6.2 Τα καθαρά κέρδη του κλάδου Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών	95
11.3.7 Οι συνολικές υποχρεώσεις του κλάδου	96

11.4 Συσχέτιση των πωλήσεων του κλάδου Κατασκευής Εξοπλισμού με τις πωλήσεις του κλάδου Εμπορίας Προϊόντων και του κλάδου παροχών Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών	98
11.5 Συσχέτιση των πωλήσεων του κλάδου παροχών Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών με τις πωλήσεις του κλάδου Κατασκευής Εξοπλισμού και Εμπορίου Προϊόντων ΤΠΕ	99
11.6 Μελέτη του συνόλου των κλάδων ΤΠΕ	100

Κεφάλαιο 12° Σύγκριση και Αξιολόγηση των κλάδων με την χρήση των χρηματοοικονομικών δεικτών τους

Κεφάλαιο 13° Ο τομέας Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην Ελλάδα

13.1 Οι δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών και Οικονομικού Κλίματος για το 2008	118
13.1.1 Ο δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ (2008)	118
13.1.2 Ο δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ	119
13.1.3 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2008)	120
13.1.4 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα της Βιομηχανίας ΤΠΕ (2008)	121
13.2 Οι δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών και Οικονομικού Κλίματος για το 2009	
13.2.1 Ο δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ (2009)	122
13.2.2 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ (2009)	123
13.2.3 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2009)	126
13.2.4 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα της Βιομηχανίας ΤΠΕ (2009)	129
13.3.1 Ο δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ (2010)	132
13.3.2 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ (2010)	133
13.3.3 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2010)	136
13.3.4 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα της Βιομηχανίας ΤΠΕ (2010)	139
13.4 Βασική χρηματοοικονομική ανάλυση του κλάδου των ΤΠΕ για το 2011	141
13.4.1 Ο δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ (2011)	144
13.4.2 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ (2011)	145
13.4.3 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2011)	148
13.4.4 Ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα της Βιομηχανίας ΤΠΕ (2011)	151
13.5 Ο δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης	154

Κεφάλαιο 14° Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη Ελλάδα το 2012

14.1 Επενδυτικές ευκαιρίες	156
14.2 Πλεονεκτήματα Επένδυσης στη Ελληνική αγορά ΤΠΕ	158
<u>Παράρτημα 1</u>	161
<u>Παράρτημα 2</u>	169
<u>Παράρτημα 3</u>	172
<u>Βιβλιογραφία</u>	179

Κεφάλαιο 1^ο

1.0 Εισαγωγή

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με την αξιολόγηση του τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών ως προς την απόδοση του και τις προοπτικές βελτίωσης της απόδοσης του στο εσωτερικό της χώρας.

Στην συναίχεια θα συγκρίνουμε και την πορεία του τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα με την ακόλουθη πορεία του στις Ευρωπαϊκές χώρες , μέσω του "Ψηφιακού Θεματολογίου". Τέλος θα πραγματοποιηθεί μία ειδική σύγκριση μεταξύ των κλάδων που απαρτίζουν το συγκεκριμένο τομέα , και συγκεκριμένα τους κλάδους Παραγωγής Εξοπλισμού ΤΠΕ , Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ και Παροχής Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών ΤΠΕ , μέσω της χρήσης και αξιολόγησης των χρηματοοικονομικών τους δεικτών.

Κεφάλαιο 2^ο

Μία γενική αναφορά στο τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

2.0 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τα βασικά χαρακτηριστικά του τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών που ισχύουν για την Ελλάδα.

Επιπλέον θα πραγματοποιηθούν και διάφορες κατηγοριοποιήσεις των επιχειρήσεων που απαρτίζουν το τομέα ανάλογα με το έτος εισόδου τους , την γεωγραφική τους θέση , το είδος τους (πληροφορικής – τηλεπικοινωνιών) , την κατάταξη τους ανάλογα με την βασική τους δραστηριότητα (πυρήνα – περιφερειακές) , κ.α.

2.1.Τα χαρακτηριστικά της σύνθεσης του τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζουμε τα χαρακτηριστικά σύνθεσης του τομέα ΤΠΕ.

Σε ότι αφορά το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας, οι επιχειρήσεις αντλήθηκαν από δύο επιχειρηματικούς οδηγούς : τη βάση δεδομένων της HELLASTAT (01/01/2006) που αποτέλεσε την κύρια πηγή αναζήτησης, αλλά και τη βάση δεδομένων της ICAP (01/06/2008) που χρησιμοποιήθηκε συμπληρωματικά για την αναζήτηση δευτερευουσών δραστηριοτήτων.

Η εναρκτήρια βάση από την οποία ξεκίνησε η σύνθεση του τομέα ΤΠΕ στηρίζεται στο διεθνή ορισμό του τομέα ΤΠΕ (δες www.observatory.gr) που χρησιμοποιεί ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης) και αποτελεί το βασικότερο κριτήριο σύνθεσης του εγχώριου τομέα ΤΠΕ. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει και τον κύριο όγκο των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ, ο οποίος ανέρχεται στις 1440 επιχειρήσεις.

Στη συνέχεια, ο εγχώριος τομέας ΤΠΕ συμπληρώθηκε με :

α) επιχειρήσεις που έχουν σημαντική δραστηριότητα στο χώρο, παρόλο που δεν ήταν η βασική τους δραστηριότητα στις επιλεγμένες του ΟΟΣΑ (αλλά είχαν τουλάχιστον δύο δευτερεύουσες δραστηριότητες οι οποίες συγκαταλέγονταν στους κωδικούς του ΟΟΣΑ)

β) επιχειρήσεις επιλεγμένες από το χώρο του λιανικού εμπορίου και

γ) όσα μέλη ΣΕΠΕ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών) - ΣΕΠΒΕ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής Βορείου Ελλάδας) δεν είχαν συμπεριληφθεί με βάση τα προηγούμενα κριτήρια.

Στον Πίνακα 1 (δες παράρτημα 3 σελ. 169) παρουσιάζετε η κλαδική κατηγοριοποίηση του τομέα ΤΠΕ σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ.

Η σύνθεση όλων αυτών των κριτηρίων οδηγεί σε έναν πληθυσμό 1685 συνολικά επιχειρήσεων, οι οποίες έμμεσα ή άμεσα δραστηριοποιούνται στις ΤΠΕ. Η πλειονότητα αυτών των επιχειρήσεων (85,5%) δηλώνουν βασική δραστηριότητα κάποια από αυτές που ο ΟΟΣΑ χρησιμοποιεί στον ορισμό του τομέα. Στη συνέχεια προστέθηκαν 168 επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον δύο δευτερεύουσες δραστηριότητες στους «κλάδους ΟΟΣΑ». Ένα σύνολο από 65 επιχειρήσεις προστέθηκε στον εγχώριο τομέα ΤΠΕ από το κριτήριο του λιανικού εμπορίου, και οι οποίες δεν είχαν ήδη συμπεριληφθεί μέσω των δύο προηγούμενων κριτηρίων.

Στην συναίχεια παρατίθεται ο πίνακας 2 (δες παράρτημα 3 σελ. 170) ο οποίος κατανέμει τις επιχειρήσεις στον εγχώριο τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) με βάση την βασική και τις δευτερεύουσες δραστηριότητες τους πάνω στον τομέα αυτόν.

Τέλος, αν διακριθεί ο τομέας ΤΠΕ στα δύο κύρια τμήματά του, δηλαδή τον κλάδο Πληροφορικής και τον κλάδο Τηλεπικοινωνιών, τότε αναδεικνύεται μία αριθμητική σχέση 85-15% προς όφελος της πληροφορικής. Η συντριπτική πλειονότητα, δηλαδή, των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ (~85%) εντάσσεται στην πληροφορική, ενώ το τμήμα των τηλεπικοινωνιών είναι πολύ μικρότερο αριθμητικά.

Μεθοδολογικά, στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών συμπεριλαμβάνονται όλες εκείνες οι επιχειρήσεις των οποίων η κύρια δραστηριότητα αφορά στον κωδικό 642 (Τηλεπικοινωνίες), καθώς επίσης οι επιχειρήσεις με βασική δραστηριότητα στους κωδικούς 31.3 (κατασκευή μονωμένων συρμάτων και καλωδίων), 32.2 (κατασκευή τηλεοπτικών & ραδιοφωνικών πομπών και συσκευών για ενσύρματη τηλεφωνία και ενσύρματη τηλεγραφία), 32.3 (κατασκευή τηλεοπτικών & ραδιοφωνικών πομπών και συσκευών για ενσύρματη τηλεφωνία και ενσύρματη τηλεγραφία), 525.6 (λιανικό εμπόριο τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού) και τέλος στον 453.1 που αφορά σε Τοποθέτηση ηλεκτρικών καλωδιώσεων και εξοπλισμού.

Σημαντικός είναι και ο διαχωρισμός των επιχειρήσεων σε επιχειρήσεις «πυρήνα ΤΠΕ» και «περιφερειακών ΤΠΕ». Μεθοδολογικά, στον πυρήνα ανήκουν οι επιχειρήσεις αμιγώς ΤΠΕ.

Πρόκειται καταρχάς για τις επιχειρήσεις που έχουν βασική δραστηριότητα στον κλάδο 72 (Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες) και στον 64.2 (Τηλεπικοινωνίες) και οι οποίες θεωρούνται βασικές επιχειρήσεις του τομέα. Για όλες τις υπόλοιπες έγινε αναλυτική αναζήτηση των προϊόντων τους (επιχειρηματικούς οδηγούς, ιστοσελίδες και λοιπές πηγές), ώστε να αποσαφηνιστεί αν ασχολούνται κατά ένα μεγάλο μέρος τους με δραστηριότητες Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και το σχετικό εμπόριο.

Τα αποτελέσματα αυτής της προσέγγισης φέρνουν ένα σύνολο 1450 επιχειρήσεων (86% του συνόλου) να εντάσσονται στον λεγόμενο «πυρήνα» των ΤΠΕ, με τις υπόλοιπες να θεωρούνται περιφερειακές του τομέα.

2.2. Κατανομή των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ με βάση τα δευτερεύοντα χαρακτηριστικά τους

Από τα δευτερογενή στοιχεία που αντλήθηκαν από τους επιχειρηματικούς οδηγούς, αλλά και από τις ιστοσελίδες των επιχειρήσεων, μπορεί να αποδοθεί μία εικόνα για την ιστορικότητα των επιχειρήσεων, με βάση το έτος ίδρυσής τους, το μέγεθός τους, το προσωπικό που απασχολούν, και βέβαια, τη γεωγραφική τους κατανομή ανά τη χώρα.

Στην υποενότητα αυτή αναλύονται τα παραπάνω χαρακτηριστικά για το σύνολο των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ, ενώ στις επόμενες υποενότητες εξετάζονται οι επιμέρους διαφοροποιήσεις ανά κλάδο (Πληροφορική - Τηλεπικοινωνίες), αλλά και σε επίπεδο «πυρήνα ΤΠΕ» και «περιφέρειας ΤΠΕ».

Αναλυτικότερα:

Σε επίπεδο γεωγραφικής κατανομής, ο πληθυσμός των επιχειρήσεων χωρίστηκε σε τρεις ομάδες:

Αρχικά στις επιχειρήσεις με έδρα τα δύο μεγαλύτερα αστικά κέντρα της χώρας (Αττική και ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης), και στη συνέχεια την Υπόλοιπη Ελλάδα.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 3 (**βλέπε παράρτημα 3 σελ. 170**), η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων ΤΠΕ έχει ως έδρα την Αττική. Συγκεκριμένα, το 79,4% των επιχειρήσεων ΤΠΕ δηλώνουν ως έδρα την Αττική, ενώ ένα 9,3% έχει έδρα στη Θεσσαλονίκη και μόνο το 11,3% έχει έδρα στην Υπόλοιπη Ελλάδα.

Όσο αφορά το έτος ίδρυσης των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ , παρατίθεται ο πίνακας 4 του **παραρτήματος 3 στην σελίδα 171** από τον οποίο γίνεται φανερό ότι ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνταν στον τομέα των ΤΠΕ έφτασε στην μέγιστη τιμή του από το 2001 και μετά παρουσιάζοντας βεβαίως ραγδαία αύξηση από το 1980 μέχρι σήμερα.

Όπως είναι φανερό, μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70 δεν υπήρχε ιδιαίτερη δραστηριοποίηση στην Ελλάδα στον τομέα ΤΠΕ, με το ποσοστό των επιχειρήσεων να μη ξεπερνά το 2,1%. Στην ουσία αυτό το ποσοστό αναφέρεται σε επιχειρήσεις χονδρικού εμπορίου, αλλά και σε μεταποιητικές που κατασκευάζουν ηλεκτρονικό και ηλεκτρολογικό υλικό, αρκετές από τις οποίες είναι θυγατρικές πολυεθνικών. Από το τέλος της δεκαετίας του '80 υπήρξε μεγάλη δραστηριοποίηση και την περίοδο 1996-2000 υπήρξε έντονη άνθηση με πλήθος νέων επιχειρήσεων που ακολούθησε άλλωστε τη ραγδαία ανάπτυξη των ΤΠΕ διεθνώς.

Ωστόσο η πλειονότητα των επιχειρήσεων που συνθέτουν τον εγχώριο τομέα ΤΠΕ έχει ιδρυθεί την τελευταία δεκαετία (88,3%). Μία στις τρεις περίπου επιχειρήσεις ΤΠΕ έχει μάλιστα ιδρυθεί την πιο πρόσφατη περίοδο (από το 2001 και μετά), φανερώνοντας την ολοένα και δυναμικότερη δραστηριοποίηση αντίστοιχων επιχειρήσεων τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα.

Στο **παράρτημα 3 σελ. 171** παρατίθενται και άλλοι δύο πίνακες : ο πίνακας 5 στον οποίο πραγματοποιείτε μία διάκριση των επιχειρήσεων αυτών ανάλογα με το εργατικό δυναμικό που απασχολούν καθώς και ο πίνακας 6 στον οποίο πραγματοποιείτε μία συσχέτιση των επιχειρήσεων αυτών του έτους ίδρυσης τους και της γεωγραφικής τους κατανομής.

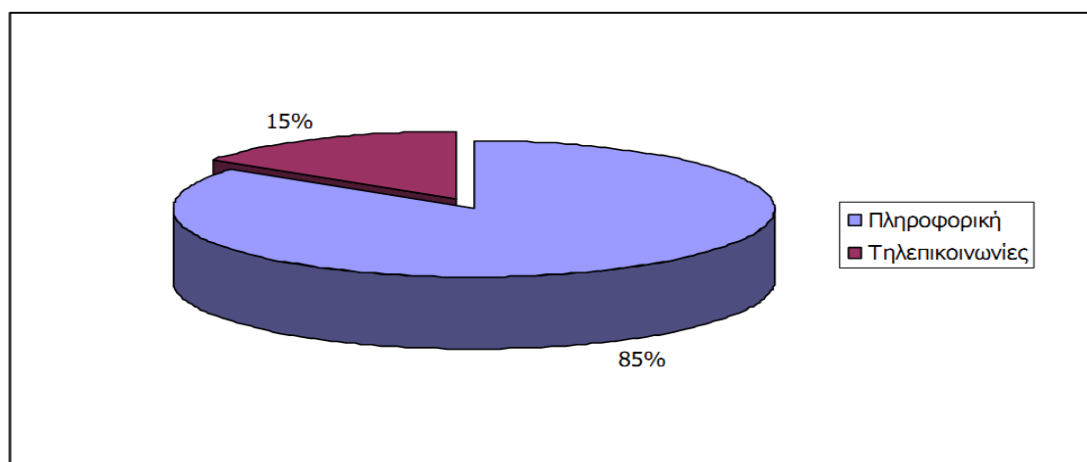
2.3. Ανάλυση κατά κλάδο: Πληροφορική & Τηλεπικοινωνίες

Στην υποενότητα αυτή πραγματοποιείτε μία κατανομή των επιχειρήσεων που συνθέτουν τον τομέα των ΤΠΕ στους δύο βασικότερους του κλάδους, τον κλάδο της Πληροφορικής και τον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών. Όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως, ο κλάδος Πληροφορικής συγκεντρώνει πολύ μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων, καθώς αντιπροσωπεύει το 85% του συνόλου των επιχειρήσεων ΤΠΕ.

Αναλυτικότερα:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων του κλάδου Πληροφορικής (36,4%), ιδρύθηκε την περίοδο 1996-2000, όπως άλλωστε συμβαίνει στις Τηλεπικοινωνίες και στον συνολικό πληθυσμό του τομέα. Ωστόσο, συνολικά την τελευταία δεκαετία στην πληροφορική ιδρύθηκε σχεδόν το 67% του συνόλου των αντίστοιχων επιχειρήσεων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών αγγίζει το 79%.

Διάγραμμα 1: Ποσοστιαία κατανομή των εγχώριων επιχειρήσεων ΤΠΕ ανά κλάδο (Πληροφορική – Τηλεπικοινωνίες)

Πηγή: HELLASTAT (Επεξεργασία στοιχείων)

Η κύρια αιτία για αυτή τη διαφορά, εκτός από τις ταυτόχρονες τεχνολογικές εξελίξεις στον χώρο των τηλεπικοινωνιών και του Διαδικτύου, σχετίζεται έντονα με την απελευθέρωση της αγοράς των τηλεπικοινωνιών. Αν και επίσημα πραγματοποιήθηκε το 2001, ωστόσο είχαν ήδη προηγηθεί ρυθμιστικές αποφάσεις και σχεδιασμός που καθοδήγησε και τις αντίστοιχες επιχειρηματικές κινήσεις.

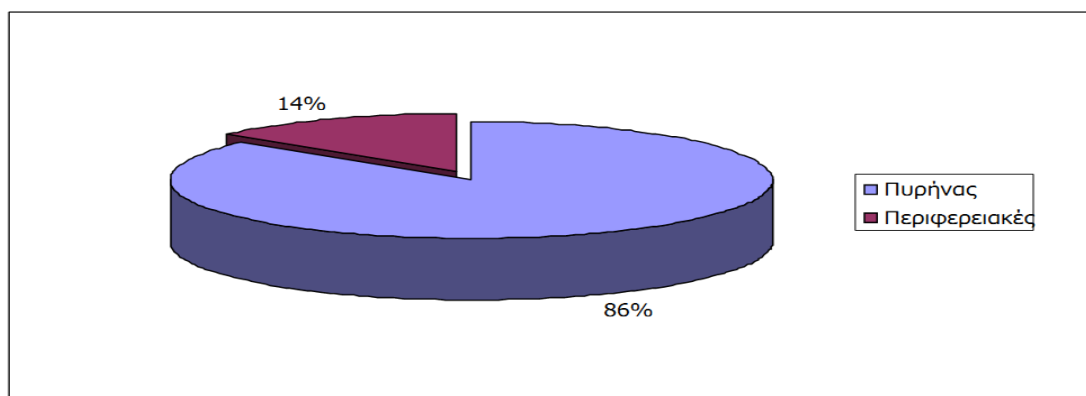
Στον πίνακα 7 (βλέπε παράρτημα 3 σελ. 172) παρατίθεται ο αριθμός των επιχειρήσεων κατά κλάδο (Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών) καθώς και το έτος ίδρυσής τους.

2.4. Ανάλυση Επιχειρήσεων ΤΠΕ σε Πυρήνα και Περιφερειακές

Κατά τη σύνθεση του πληθυσμού των επιχειρήσεων ΤΠΕ, αντλώντας στοιχεία από τις δυο βάσεις δεδομένων, διαπιστώθηκε ότι πολλές από τις επιχειρήσεις που κατατάσσονται σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ σε κλάδους που δραστηριοποιούνται στον τομέα ΤΠΕ, στην πραγματικότητα εντάσσονται μόνο περιφερειακά στον τομέα. Έτσι, για παράδειγμα, οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις του Χονδρικού εμπορίου συσκευών, οικιακών, ηλεκτρικών / ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών συσκευών , που τυπικά αποτελούν κομμάτι του εγχώριου τομέα ΤΠΕ , σύμφωνα με τον υιοθετούμενο ορισμό, η μεγαλύτερη δραστηριότητά τους αφορά κυρίως εμπόριο λευκών συσκευών, είδη σπιτιού και γενικότερα εμπόριο που δεν συνδέεται άμεσα με ΤΠΕ.

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι λοιπόν να παρουσιάσει τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά που έχουν ήδη αναλυθεί στα προηγούμενα, διακρίνοντας αυτή τη φορά στις δύο αυτές κατηγορίες επιχειρήσεων. Όπως φαίνεται και από τον διάγραμμα 2, το 86% των επιχειρήσεων θεωρούνται άρρηκτα συνδεδεμένες με τον εγχώριο τομέα ΤΠΕ, με την έννοια ότι το συντριπτικό ποσοστό των δραστηριοτήτων τους και άρα και του κύκλου εργασιών τους αφορά προϊόντα / υπηρεσίες αποκλειστικά σε ΤΠΕ. Για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις μόνο ένα μικρό ή μεγαλύτερο τμήμα των δραστηριοτήτων του μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά ΤΠΕ, ενώ οι υπόλοιπες δραστηριότητες δεν αφορούν τις ΤΠΕ.

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία κατανομή εγχώριων επιχειρήσεων ΤΠΕ ανά είδος επιχείρησης (Πυρήνα-Περιφερειακές)

Πηγή: HELLASTAT (Επεξεργασία στοιχείων)

2.5. Ο Τομέας ΤΠΕ και η απασχόληση για τα έτη 2000 – 2008

Από την επεξεργασία των στοιχείων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ , τα οποία αναφέρονται στο σύνολο των επιχειρήσεων που ανήκουν στον κλάδο ΤΠΕ ανεξαρτήτως νομικής μορφής , εκτιμάται ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στο συγκεκριμένο τομέα είναι πάνω από 68.000 άτομα.

Κατά το δεύτερο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, η αντίστοιχη εκτίμηση για το πλήθος των απασχολούμενων του τομέα ξεπερνούσε τα 70.000 άτομα. Σε σχέση με το 2000, η απασχόληση του τομέα έχει αυξηθεί σωρευτικά κατά 34,1% (ποσοστιαία μεταβολή 2000-2008), ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής για το διάστημα 2000-2008 είναι της τάξης του 3,7%.

Σε σύγκριση με τους αντίστοιχους ρυθμούς μεταβολής στο σύνολο της εγχώριας απασχόλησης, οι επιδόσεις του τομέα ΤΠΕ είναι ανώτερες κατά σημαντικό βαθμό (10,1% ποσοστιαία σωρευτική μεταβολή 2000-2008 για την εγχώρια απασχόληση στο σύνολο των τομέων). Εξάλλου, το ποσοστό συμμετοχής της απασχόλησης του τομέα στη συνολική εγχώρια απασχόληση έφθανε το 1,6% το 2007 (την υψηλότερη συμμετοχή της περιόδου 2000-2008) και το 1,5% το 2008, ξεπερνώντας έτσι τη μέση συμμετοχή του τομέα στην υπό εξέταση περίοδο (1,4% κατά μέσο όρο περιόδου 2000-2008).

Σε ότι αφορά στις Υπηρεσίες, στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών (κλάδος 642) παρατηρείται αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων σε 43,5% των συνολικών απασχολούμενων στον τομέα, σε σχέση με το 2007 (41,5%), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό του τομέα της Πληροφορικής και συναφών δραστηριοτήτων (κλάδος 72) καταγράφει σχετική υποχώρηση το 2008, στο 33,8% (από 38% το 2007). Χαρακτηριστικό ωστόσο του συγκεκριμένου κλάδου είναι ο ιδιαίτερα υψηλός ρυθμός μέσης ετήσιας μεταβολής, ο οποίος για την περίοδο 2000-2008 φθάνει το 126,5%.

Στον κλάδο του Εμπορίου, το ποσοστό συμμετοχής των απασχολούμενων στο σύνολο του τομέα ΤΠΕ φθάνει το 12,6%, οριακά αυξημένο σε σχέση με το προηγούμενο έτος (11,2%), ενώ η σωρευτική αύξηση της απασχόλησης στις εμπορικές επιχειρήσεις του τομέα για την περίοδο 2000-2008 κυμαίνεται στο 29,6%, με το μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 2000-2008 να διαμορφώνεται στο 2,3%.

Τέλος, οι επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης καταγράφουν τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής απασχολούμενων στο σύνολο του τομέα για το 2008 (10,1% από 9,4% το 2007), ενώ παρουσιάζουν και σχετικά χαμηλό μέσο ετήσιο ρυθμό

μεταβολής (1,9% για την περίοδο 2000-2008) σε σχέση με τις επιχειρήσεις των Υπηρεσιών και του Εμπορίου του τομέα ΤΠΕ.

Μάλιστα, στον συγκεκριμένο κλάδο παρατηρούνται και υποκλάδοι (κλάδος 30 - Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών και κλάδος 332 - Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, επαλήθευσης, δοκιμών, πλοήγησης και άλλων χρήσεων, με εξαίρεση το εξοπλισμό ελέγχου των βιομηχανικών μεθόδων παραγωγής) οι οποίοι σημειώνουν αρνητική σωρευτική μεταβολή απασχολούμενων σε σχέση με το 2000 (-53,5% και -71,6% αντίστοιχα για τους κλάδους 30 και 332).

Όλα τα προηγούμενα εικονίζονται συνοπτικά στον πίνακα 8 (δες παράρτημα 3 σελ. 172)

Σχετικά με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ για τις οικονομικές απολαβές των απασχολούμενων στον τομέα ΤΠΕ, προκύπτει ότι το 72,5% των απασχολούμενων λαμβάνει καθαρές μηνιαίες αποδοχές (στοιχεία α' τριμήνου 2008) έως 1.250€ (78,8% το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των απασχολούμενων των κλάδων της εγχώριας οικονομίας), με την πλειονότητα των εργαζομένων (33,4%) να αμείβεται με μισθό από 750€-1.000€. Το μερίδιο των εργαζομένων στις ΤΠΕ με καθαρές αποδοχές που ξεπερνούν τα 1.250€ το 2008 ξεπερνά κατά 7,3 ποσοστιαίες μονάδες το αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο των κλάδων της οικονομίας.

Τέλος, υπάρχει ένα όχι αμελητέο ποσοστό του τομέα ΤΠΕ (14,3% για το 2008), το οποίο αμείβεται με μισθό που δεν ξεπερνά τα 750€.

Από την επεξεργασία των στοιχείων σχετικά με την περιφερειακή διάρθρωση της απασχόλησης στον τομέα ΤΠΕ, η υψηλότερη συγκέντρωση απασχολούμενων καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (63%), καταγράφοντας ωστόσο ελαφρά πτώση σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό το 2007 (66,2%). Η μείωση του ποσοστού των εργαζομένων στην Αττική φαίνεται πως αντισταθμίστηκε με σχεδόν ανάλογη αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σε 17,4% από 13,4% το 2007. Παρόλα αυτά, η συγκέντρωση των απασχολούμενων του τομέα ΤΠΕ στην Αττική είναι σχεδόν διπλάσια της αντίστοιχης για το σύνολο των κλάδων (38%). Στην υπόλοιπη επικράτεια, τα ποσοστά των απασχολούμενων κυμαίνονται στις περιφέρειες μεταξύ 0,55% και 3,1%. Τα στοιχεία αυτά συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι ο τομέας ΤΠΕ αναπτύσσεται σχεδόν αποκλειστικά στην Αττική.

Τέλος, σε σχέση με τις επαγγελματικές κατηγορίες στις οποίες μπορούν να καταταχθούν οι απασχολούμενοι στον τομέα ΤΠΕ, το υψηλότερο ποσοστό (20,5%) για το 2008 καταγράφεται στην κατηγορία Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών της φυσικής και της μηχανικής και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (στο σύνολο των κλάδων για το 2008 το ποσοστό αυτό είναι μόλις 2,3%). Ένα εξίσου

υψηλό ποσοστό των εργαζομένων του τομέα ΤΠΕ (16,6% το 2008 από 17,8% το 2007) είναι Υπάλληλοι γραφείου, αλλά και Υπάλληλοι Εξυπηρέτησης Πελατών (8,5%), όταν αντίστοιχα για το σύνολο των απασχολούμενων των κλάδων τα ποσοστά αυτά είναι αντίστοιχα μόλις 9% και 2,4%. Ακολουθούν οι επαγγελματικές κατηγορίες Μηχανικοί, εφαρμοστές και συντηρητές μηχανών και ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (10,4%) και Πρόσωπα που αναπτύσσουν επαγγελματική δραστηριότητα στον τομέα της πληροφορικής (9,6%). Τέλος, υπάρχουν ποσοστά στις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες που είναι συναφείς με τον τομέα ΤΠΕ, και κυμαίνονται από 2%-7%. Στο σύνολο όλων των άλλων επαγγελματικών κατηγοριών ανήκει το 8,8% των απασχολούμενων του τομέα ΤΠΕ (60% το 2008 το αντίστοιχο ποσοστό για τους απασχολούμενους του συνόλου των κλάδων).

2.6. Πλεονεκτήματα / Μειονεκτήματα του τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα

Σε ένα από τα σημαντικότερα τμήματα της έρευνας πεδίου και ενδεχομένως καθοριστικής σημασίας για τη διαμόρφωση της τελικής εικόνας για τις προοπτικές του κλάδου ΤΠΕ, οι επιχειρήσεις χαρτογραφούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα οι επιχειρήσεις δηλώνουν:

- α) τα βασικά προβλήματα τα οποία θεωρούν ότι επηρεάζουν αρνητικά τον τομέα και συνιστούν αντίστοιχα εμπόδια στην περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα και
- β) τα βασικά πλεονεκτήματα του τομέα, εκείνους δηλαδή τους παράγοντες που επιδρούν θετικά στην ανάπτυξη του και μπορούν να χαρακτηριστούν ως πηγές ανάπτυξης του κατά μία έννοια.

Μεθοδολογικά, στη φετινή έρευνα θεωρήθηκε σκόπιμο οι ερωτήσεις αυτές να είναι ανοικτές (αδόμητες), να αφήνουν δηλαδή στον ερωτώμενο τη δυνατότητα να περιγράψει ο ίδιος τις συνθήκες που κατά τη γνώμη του αποτελούν πρόβλημα / πλεονέκτημα.

Η προσέγγιση αυτή είναι διαφορετική σε σχέση με αυτήν κατά την οποία προτείνονται διάφοροι παράγοντες και ζητείται από τις επιχειρήσεις να αξιολογήσουν τη σημασία τους, απαιτεί όμως μεγαλύτερη προσπάθεια από την πλευρά του αναλυτή να συνθέσει την πραγματική εικόνα. Η ερευνητική ομάδα του IOBE (Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών) ομαδοποιώντας τις ανοικτές απαντήσεις κατέληξε στα ακόλουθα:

2.6.1 Τα πλεονεκτήματα του τομέα ΤΠΕ

α) Ανθρώπινο κεφάλαιο στελεχών και επιχειρηματιών

Στην πραγματοποιούμενη έρευνα επισημαίνεται ως βασικό πλεονέκτημα του εγχώριου τομέα ΤΠΕ το αξιόλογο, υψηλού μορφωτικού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό στο χώρο. Στη σχετική αγορά εργασίας υπάρχει επάρκεια επιστημονικού δυναμικού, καλοί μηχανικοί που έχουν εργατικότητα, όραμα, εφευρετικότητα, κάτι που τελικά προσδίδει στον τομέα τεχνογνωσία ευρωπαϊκών προδιαγραφών, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται. Επιπροσθέτως όμως ένα ακόμα μεγαλύτερο τμήμα των επιχειρήσεων προβάλλει την ποιότητα του ίδιου του επιχειρηματία ως πλεονέκτημα. Η επιχειρηματικότητα που αναπτύσσεται στον τομέα, η διάθεση των Ελλήνων επιχειρηματιών για δημιουργία και η ώθηση μιας νέας γενιάς επιχειρηματιών και επιστημόνων πληροφορικής λειτουργεί ως μοχλός ανάπτυξης συνολικά για τον τομέα. Η διορατικότητα των ιδρυτών επιχειρήσεων, το όραμα, η φιλοδοξία και η διάθεση για προσπάθεια, η βαθιά και επίπονη ενασχόληση με το αντικείμενο φέρνουν απτά αποτελέσματα που συμβάλλουν στην επιχειρησιακή ανάπτυξη των ελληνικών εταιρειών. Μάλιστα ορισμένοι επισημαίνουν το γεγονός ότι ειδικά ο τομέας ΤΠΕ ταιριάζει στην ιδιοσυγκρασία του Έλληνα.

β) Δυναμικές επιχειρήσεις

Ως συνέπεια των παραπάνω, αλλά και της σταδιακής εμπειρίας που έχει αποκτηθεί, οι ελληνικές επιχειρήσεις δείχνουν έναν μεγαλύτερο δυναμισμό που αναπτύσσεται σε διάφορες διαστάσεις, δημιουργώντας πλεονεκτήματα για τον τομέα. Καταρχάς καταγράφεται άρση της εσωστρέφειας και προσπάθεια διεθνοποίησης, αρχικά στο γειτονικό χώρο (Βαλκάνια), αλλά με αυξημένη διάθεση για νέες αγορές και πελάτες του εξωτερικού. Συγχωνεύσεις και αποδοτικότερα επιχειρηματικά σχήματα ενδυναμώνουν τον εγχώριο επιχειρηματικό ιστό δημιουργώντας μεγαλύτερα πιο εύρωστα σχήματα που μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο στο διεθνές περιβάλλον και να λειτουργήσουν ως «ατμομηχανή» συνολικά για τον τομέα.

γ) Κοινωνική αποδοχή των ΤΠΕ

Πρόκειται για έναν παράγοντα ο οποίος επισημαίνεται από ένα πολύ μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων και αφορά στην ευρύτερη κοινωνική αποδοχή των ΤΠΕ. Πιο συγκεκριμένα διατυπώνεται η άποψη που θέλει την ανάγκη για τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων και εξοικείωσης των πολιτών με τις ΤΠΕ να γίνεται ευρύτερα αποδεκτή. Οι επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να εκσυγχρονιστούν, να αξιοποιήσουν τις ΤΠΕ και τις δυνατότητες που προσφέρουν, να διαχειριστούν καλύτερα την πληροφορία, ενώ γίνονται περισσότερο ορατά τα θετικά αποτελέσματα (κόστη, πληροφόρηση, κτλ.) που οι επενδύσεις σε ΤΠΕ επιφέρουν. Ταυτόχρονα, έχει βελτιωθεί το επίπεδο εξοικείωσης των καταναλωτών / πελατών με τις ΤΠΕ, είτε λόγω καλύτερης ενημέρωσης, είτε λόγω «πιέσεων» από τις νεότερες γενιές (βελτίωση εκπαίδευσης και κουλτούρας στα σχολεία, αυξημένο ενδιαφέρον των νέων, κτλ.).

Θα πρέπει να σημειωθεί ωστόσο στις απαντήσεις των επιχειρήσεων εμπεριέχεται και μία διάσταση νομοτελειακής εξέλιξης. Δηλαδή υπονοείται μια διαδικασία αντικειμενικής ανάπτυξης της τεχνολογίας, μιας «επιβλητικής» εφαρμογής της τεχνολογίας η οποία θα συνέβαινε ούτως ή άλλως, και η οποία απλώς είχε καθυστερήσει.

δ) Τα κοινοτικά κονδύλια και οι σχετικές επιδοτήσεις

Πρόκειται για παράγοντα που σχετίζεται βεβαίως με τις δράσεις που «έτρεξαν» στο πλαίσιο της υλοποίησης του Επιχειρηματικού Προγράμματος για την κοινωνία της πληροφορίας (ΚτΠ) αλλά και δράσεων από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα (π.χ. ΕΠΑΝ : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητάς). Μέσω αυτών των πόρων στάθηκε δυνατή η υλοποίηση έργων στο Δημόσιο τομέα και η επιδότηση επενδύσεων από την πλευρά των επιχειρήσεων, τα οποία ενδεχομένως να μην είχαν προχωρήσει χωρίς την κοινοτική επιδότηση.

ε) Η μείωση του κόστους απόκτησης / χρήσης εξοπλισμού και η βελτίωση των υποδομών

Η διάδοση της ευρυζωνικότητας και η ανάπτυξη των σχετικών υποδομών αποτελεί επίσης ένα προωθητικό παράγοντα της ανάπτυξης του τομέα σε συνδυασμό με τη μείωση του κόστους πρόσβασης που κάνει την απόκτηση / χρήση πιο προσιτή

σε περισσότερους. Η διάδοση ευρυζωνικών υπηρεσιών & δικτύων και η ανάπτυξη δικτυακών υποδομών σε συνδυασμό με τον αυξημένο ανταγωνισμό σε επίπεδο προϊόντων & υπηρεσιών έχουν επιτρέψει χαμηλότερα κόστη, γεγονός που δρα θετικά στη διάδοση της χρήσης των ΤΠΕ, διευρύνοντας τη δυνητική πελατεία.

στ) Τα νέα προϊόντα / υπηρεσίες

Αρκετές είναι οι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι η διαρκής ανάπτυξη της τεχνολογίας επιτρέπει το λανσάρισμα στην αγορά συνεχώς νέων προϊόντων / υπηρεσιών. Οι ίδιες δηλαδή οι τεχνολογίες και η πρόοδος που στηρίζεται σε αυτές, αποτελούν προωθητικό παράγοντα που προσελκύει το ενδιαφέρον αφενός των χρηστών για περισσότερη χρήση, αφετέρου των μη χρηστών για την είσοδό τους στην αγορά. Η εμφάνιση νέων προϊόντων / υπηρεσιών είναι ταχύτερη, οι τεχνολογικές εξελίξεις εντυπωσιακές και η σύγκλιση με νέα μέσα / εφαρμογές ΤΠΕ προσδίδει ελκυστικά χαρακτηριστικά που λίγοι κλάδοι της ελληνικής οικονομίας μπορούν να προσφέρουν.

ζ) Το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον

Σαφώς το ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον ταχείας ανάπτυξης έχει συντελέσει στο να μπορέσει ο κλάδος να αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια. Η αύξηση της ελληνικής οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και η ανάπτυξη των γειτονικών χωρών έχει επιτρέψει την αύξηση των επενδύσεων σε προϊόντα ΤΠΕ, την εξωστρέφεια αρκετών ελληνικών επιχειρήσεων από διάφορους κλάδους που αναπτύσσονται στο διεθνές περιβάλλον και υποστηρίζονται από ελληνικές επιχειρήσεις ΤΠΕ. Αλλά και γενικότερα οι συνθήκες ανάπτυξης που επικρατούν στην ευρωπαϊκή οικονομία τροφοδοτούν και αγγίζουν λόγω της παγκοσμιοποίησης και των ανοικτών αγορών και την εγχώρια αγορά που ωφελείται από την άνοδο του διεθνούς εμπορίου. Το επενδυτικό ενδιαφέρον διατηρεί επομένως τη δυναμική του.

η) Τα χαμηλά επίπεδα χρήσης

Τέλος, ένα τμήμα των επιχειρήσεων προβάλλει ως πλεονέκτημα για τον κλάδο τα μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης που ακόμα υπάρχουν. Η προσέγγιση αυτή αντιμετωπίζει δηλαδή τα εμπόδια που δεν έχουν επιτρέψει έως σήμερα την ταχύτερη ανάπτυξη του τομέα ως πιθανές ευκαιρίες. Κάθε προσπάθεια άρσης ή

βελτίωσης αυτών των εμποδίων μπορεί να οδηγήσει σε μια καλύτερη εικόνα. Έτσι η υστέρηση στη διάδοση των ΤΠΕ στο ευρύ κοινό και ο χαμηλός βαθμός διείσδυσης των ΤΠΕ σε επιχειρήσεις και Δημόσιο, έχει περιορίσει τη δυναμική του τομέα, ωστόσο καθιστά τα περιθώρια ανάπτυξης αρκετά ευρεία και τις προοπτικές θετικές.

2.6.2 Τα μειονεκτήματα του τομέα ΤΠΕ (προβλήματα)

α) Η γραφειοκρατία και η Λειτουργία του Δημόσιου τομέα με άξονα τις ΤΠΕ

Οι επιχειρήσεις του τομέα ΤΠΕ δεν διαφοροποιούνται ως προς το βασικό παράγοντα που δρα ανασταλτικά στην επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα ανεξαρτήτως κλάδου και ο οποίος έχει αποτυπωθεί σε ένα ευρύ πλήθος ερευνών του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ). Η γραφειοκρατία και η δυσκαμψία του κράτους παρεμποδίζει την επιχειρηματική δραστηριότητα και αυξάνει το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων, καθώς βασικές θεσμικές δομές λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών υστερούν σε αποτελεσματικότητα. Ζητήματα απονομής δικαιοσύνης, διαφθοράς και φορολογικής αστάθειας δυσκολεύουν ακόμα περισσότερο τις επιχειρήσεις.

Ειδικά όμως σε ότι αφορά τον τομέα ΤΠΕ και την αγορά που διαχειρίζεται, προκύπτει και ένα ακόμα πρόβλημα. Οι διαδικασίες προώθησης των έργων ΤΠΕ είναι επίσης γραφειοκρατικές, πάσχουν από νομοθετικές αγκυλώσεις και συναρμοδιότητες διάφορων φορέων, με αποτέλεσμα και η ίδια η υιοθέτηση των ΤΠΕ στο Δημόσιο να καθυστερεί. Οι επιχειρήσεις διαμαρτύρονται επίσης για τον αναχρονιστικό τρόπο εκτέλεσης διαγωνισμών δημοσίου, τις καθυστερήσεις στις πληρωμές και την περιορισμένη κρατική υποστήριξη συνολικά στην διάδοση των ΤΠΕ.

β) Η ασαφής στρατηγική για τις νέες τεχνολογίες

Σε συνέχεια των παραπάνω προβλημάτων της δημόσιας διοίκησης, αρκετές επιχειρήσεις επισημαίνουν την έλλειψη κεντρικής στρατηγικής στο δημόσιο τομέα. Υπάρχει έλλειψη οράματος και σαφών βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων και άρα έλλειψη μακροχρόνιου σχεδιασμού. Η εθνική στρατηγική για τις ΤΠΕ είναι ελλιπώς σχεδιασμένη, διέπεται από αρκετές ασάφειες, δεν εντάσσεται στις εθνικές προτεραιότητες σε επίπεδο πολιτικής, πάσχει από έλλειψη θεσμικού υποστηρικτικού πλαισίου, με αποτέλεσμα και οι πρωτοβουλίες του κρατικού τομέα για ενίσχυση των επιχειρήσεων τεχνολογίας να είναι περιορισμένες.

γ) Η έλλειψη χρηματοδότησης

Η έλλειψη κατάλληλων πηγών χρηματοδότησης και πρόσβασης σε κεφάλαια τονίζεται ως εμπόδιο από αρκετές επιχειρήσεις, οι οποίες φαίνεται να αναλαμβάνουν υψηλό πιστωτικό κίνδυνο. Το τραπεζικό σύστημα αντιμετωπίζεται με δυσπιστία, θεωρείται ότι παρέχει δανειακά κεφάλαια με υψηλό κόστος, ειδικά για τις μικρότερες επιχειρήσεις του τομέα, γεγονός που δημιουργεί δυσκολίες στην εξεύρεση κεφαλαίων για την προώθηση των επενδύσεων. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την άποψη για έλλειψη μεγάλων έργων (δημοσίων ή ιδιωτικών) μεταφράζεται σε έλλειψη χρημάτων τελικά στην αγορά και έλλειψη ρευστότητας ειδικά στην πληροφορική.

δ) Ο αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων ΤΠΕ

Σε συνέχεια των παραπάνω, σημειώνεται η ιδιαίτερη ένταση του ανταγωνισμού των τιμών στην αγορά που οδηγεί σε αθέμιτες πρακτικές. Επισημαίνονται και φέτος ζητήματα κουλτούρας και έλλειψης επαγγελματισμού από τις επιχειρήσεις του κλάδου – ιδιαίτερα στις ΜΜΕ - όπως και φαινόμενα πολυδιάσπασης και κατακερματισμού, που περιορίζουν τη δυνατότητα ανάπτυξης του τομέα ΤΠΕ συνολικά. Εσωστρέφεια, πόλεμος τιμών, κακή νοοτροπία, ακόμα και η έλλειψη παιδείας έχει επισημανθεί ότι έχουν επιφέρει μικρό επίπεδο συντονισμού και σύμπνοια μεταξύ των εταιριών του τομέα και μικρό «βάθος» της αγοράς. Υπενθυμίζεται ότι μείζον πρόβλημα των επιχειρήσεων του τομέα θεωρείται η ρηχότητά τους, καθώς ο κλάδος δεν μαθαίνει και δεν εξειδικεύεται.

ε) Το ασαφές θεσμικό πλαίσιο στις τηλεπικοινωνίες

Οι επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιών δεν παραλείπουν να επισημάνουν ότι παρά την πρόοδο, το θεσμικό πλαίσιο ακόμα πάσχει. Υπάρχει καθυστέρηση στην υιοθέτηση των οδηγιών της ΕΕ και την εφαρμογή ρυθμιστικού πλαισίου που οδηγεί σε πραγματική απελευθέρωση της αγοράς. Ως αποτέλεσμα, το θεσμικό πλαίσιο δεν έχει οδηγήσει ακόμα σε υγιή ανταγωνισμό.

στ) Η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού

Παρόλο που όπως φάνηκε από τα προηγούμενα, το ανθρώπινο δυναμικό θεωρείται ισχυρό χαρτί του τομέα, αρκετές επιχειρήσεις επισημαίνουν έλλειψη εξειδικευμένου και έμπειρου προσωπικού.

Ουσιαστικά οι περισσότεροι ναι μεν συμφωνούν στην επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού, ωστόσο αρκετοί επιχειρηματίες επιθυμούν και αναζητούν ακόμα καλύτερα καταρτισμένο προσωπικό.

ζ) Μικρό μέγεθος εγχώριας αγοράς

Παρά την πρόοδο, αρκετές επιχειρήσεις του κλάδου «στέκονται» στο μικρό μέγεθος της εγχώριας αγοράς και τον περιορισμό που αυτή θέτει. Η υστέρηση στην διάδοση του Internet στην Ελλάδα, η χαμηλή διείσδυση IT στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά & ΜΜΕ συνθέτουν μια μικρή αγορά που δεν δείχνει έτοιμη για νέες τεχνολογίες και δεν επιτρέπει καινοτόμες επενδύσεις σε ΤΠΕ. Ταυτόχρονα το χαμηλό επίπεδο γνώσης πληροφορικής του μέσου χρήστη που δεν αντιλαμβάνεται τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τις τυχόν επενδύσεις του σε ΤΠΕ καθυστερεί την υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών. Ως συνέπεια αυτού η αγορά δεν ανταποκρίνεται, η ζήτηση υπηρεσιών από μικρομεσαίες επιχειρήσεις και η προτεραιότητα των επιχειρήσεων στις επενδύσεις πληροφορικής - τηλεπικοινωνιών είναι χαμηλή, πιέζοντας αντίστοιχα τα περιθώρια κέρδους.

η) Οι ευρυζωνικές υποδομές

Στο επίπεδο αυτό έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο η μη ευρεία διάδοση της ευρυζωνικότητας, θεωρείται από αρκετούς ως ένας παράγοντας που ακόμα δρα ανασταλτικά στην περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα των ΤΠΕ στην Ελλάδα. Άλλωστε οι βελτιωμένες υποδομές επιτρέπουν περισσότερες υπηρεσίες σε ακόμα πιο προσιτές τιμές.

θ) Το οικονομικό περιβάλλον

Παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης διατυπώνονται και αντίθετες απόψεις, για δύσκολη οικονομική κατάσταση και κρίση γενικότερα στην αγορά που δημιουργεί ασταθές επιχειρηματικό περιβάλλον και καθιστά δύσκολες τις επενδύσεις προς Ελληνικές εταιρίες.

2.7. Ευκαιρίες και Απειλές στον εγχώριο τομέα

Οι επιχειρήσεις κλήθηκαν επίσης να εντοπίσουν τους βασικούς παράγοντες που συνιστούν πιθανές ευκαιρίες για τον εγχώριο τομέα. Πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετές απαντήσεις εστιάζουν και πάλι στα πλεονεκτήματα που επισημάνθηκαν νωρίτερα. Στο πλαίσιο αυτό τονίζονται παράγοντες όπως η ποιότητα του ανθρώπινου κεφαλαίου, η κοινωνική αποδοχή των ΤΠΕ, η σταδιακή μείωση του κόστους απόκτησης / χρήσης εξοπλισμού και η βελτίωση των υποδομών και το ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον.

Επιπροσθέτως όμως επισημαίνονται :

α) **Οι κοινοτικοί πόροι**, καθώς ένας σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων εξακολουθούσε να θεωρεί ως ευκαιρία το Ε' ΚΠΣ, τα νέα δηλαδή κοινοτικά κονδύλια τα οποία θα διοχετευτούν στην αγορά. Η αποδοτικότερη αξιοποίησή τους συνιστά επομένως άλλη μια ευκαιρία η οποία δεν πρέπει να μείνει ανεκμετάλλευτη,

β) **Η εξωστρέφεια**, καθώς το άνοιγμα προς τις αναπτυσσόμενες αγορές του εξωτερικού με έμφαση στα Βαλκάνια και στο σύνολο της Ν.Α. Ευρώπης αποτελεί σημαντική ευκαιρία. Το γεγονός ότι ο τομέας θεωρεί ότι υπάρχουν ακόμα ευκαιρίες στις Βαλκανικές χώρες είναι θετικό, αν και έχει εκφραστεί η άποψη ότι ο χρόνος δρα πιεστικά σε αυτή τη δυνατότητα, καθώς ο αντίστοιχος τομέας ΤΠΕ αυτών των χωρών ενδυναμώνεται και αποκτώντας τεχνογνωσία από τις ελληνικές επιχειρήσεις, θα μπορέσει σταδιακά να τις υποκαταστήσει σύντομα σε αυτές τις αγορές

γ) **Τα νέα προϊόντα / υπηρεσίες** που προκύπτουν μέσω της σύγκλισης πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και τις αναβαθμισμένες υποδομές. Το triple play (Τηλεόραση – Internet–Τηλέφωνο), οι υπηρεσίες e- government (επικοινωνία μεταξύ Κυβέρνησης και Πολιτών , Επιχειρήσεων , Εργαζομένων και Εργαζομένων της Κυβέρνησης) , καθώς και το πλήθος νέων προϊόντων και υπηρεσιών μπορούν να οδηγήσουν σε ταχύτερη διάδοση του Internet και να δημιουργήσει νέα τμήματα αγοράς. Καταγράφεται επίσης μια διαφαινόμενη αλλαγή κουλτούρας απέναντι στις ΤΠΕ, παράγοντας που μεσοπρόθεσμα αναμένεται να επιδράσει θετικά στον τομέα.

δ) **Η θετική διεθνής συγκυρία** που χαρακτηρίζεται από αυξημένο διεθνές εμπόριο και καλό διεθνές επενδυτικό κλίμα.

Ταυτόχρονα όμως με τις πιθανές ευκαιρίες, οι επιχειρήσεις εντόπισαν τις ενδεχόμενες απειλές που αντιμετωπίζουν, παράγοντες δηλαδή που ενδεχομένως να συνιστούν απειλή για τη δική τους επιχειρηματική δραστηριότητα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι απαντήσεις ταυτίζονται στις περισσότερες περιπτώσεις με τα προβλήματα / εμπόδια που εντοπίστηκαν νωρίτερα. Έτσι η γραφειοκρατία και η ανεπαρκής λειτουργία του Δημόσιου τομέα, οι φτωχές υποδομές, η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, ο αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων ΤΠΕ, η έλλειψη επενδυτικών κεφαλαίων και το μικρό μέγεθος της εγχώριας αγοράς μαζί με τα υψηλά κόστη λειτουργίας συνιστούν εμπόδια που απειλούν την υγιή ανάπτυξη του τομέα.

Επιπροσθέτως επισημαίνονται μια σειρά από απειλές που σχετίζονται με:

α) **την πίεση από τον διεθνή ανταγωνισμό**, ειδικά με εισαγωγές από χώρες χαμηλού κόστους, ενώ και το ακριβό ευρώ που δεν επιτρέπει ανταγωνιστικό κόστος υπηρεσιών. Η έλλειψη διεθνών καναλιών διανομής

β) **την εξάρτηση από το κράτος και τις επιδοτήσεις του**,

Αυτό κυρίως οφείλετε από τους νόμους που διέπουν την κάθε χώρα όσον αφορά τα δικαιολογητικά και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ο νέος επιχειρηματίας για να εισέλθει στον χώρο των ΤΠΕ (δυσβάστακτο κόστος και γραφειοκρατία).

Επιπλέον λόγω της οικονομικής κρίσης που καταβάλλει την χώρα πολλοί νέοι επιχειρηματίες βασίζονται στο μέγεθος της οικονομικής ενίσχυσης – επιδότησης που θα τους παρασχεθεί από το κράτος για να εφαρμόσουν τις ιδέες τους και τις ικανότητες τους μέσω της ίδρυσης της επιχείρησής τους.

γ) **τον μεγάλο αριθμό εγχώριων επιχειρήσεων και τη εσωστρέφεια**, δηλαδή τον ήδη υπάρχον ανταγωνισμό καθώς και την οικονομική πολιτική που ακολουθούν οι επιχειρήσεις που απαρτίζουν τον κλάδο (επιθετική, αμυντική, επενδυτική)

δ) **την περιορισμένη διάθεση για R&D και καινοτομία**, δηλαδή το πόσο πρόθυμες είναι οι επιχειρήσεις να πραγματοποιήσουν νέες επενδύσεις για την βελτίωση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών τους ή για την βελτίωση της παραγωγικής τους αποτελεσματικότητας το οποίο θα οδηγήσει σε μεγαλύτερες

οικονομίες κλίμακας και θα βοηθήσει στην ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη του κλάδου αυτού.

2.7.1. Σύνθεση συμπερασμάτων

Από τα παραπάνω αποτελέσματα είναι εφικτή η κατασκευή ενός πίνακα SWOT, ο οποίος αποδίδει τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές που αντιμετωπίζει ο τομέας ΤΠΕ.

Πίνακας 8 : Ανάλυση SWOT για τον τομέα ΤΠΕ

Πλεονεκτήματα (strengths)	Αδυναμίες (weaknesses)
<p>α) Αξιόλογο, υψηλού μορφωτικού επιπέδου ανθρώπινο κεφάλαιο στελεχών αλλά και διορατικοί επιχειρηματίες</p> <p>β) Δυναμικές επιχειρήσεις που προσπαθούν για εξωστρέφεια και διεθνοποίηση ενώ σταδιακά δημιουργούνται αποδοτικότερα, πιο εύρωστα επιχειρηματικά σχήματα στον τομέα.</p> <p>γ) Κοινωνική αποδοχή των ΤΠΕ και μεγαλύτερη εξοικείωση με τις ΤΠΕ: η ανάγκη για τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων και εξοικείωσης των πολιτών με τις ΤΠΕ γίνεται ευρύτερα αποδεκτή.</p> <p>δ) Κοινοτικά κονδύλια και σχετικές επιδοτήσεις που υποστήριξαν την υλοποίηση του σημαντικών έργων στο Δημόσιο τομέα και επενδύσεων στις επιχειρήσεις.</p> <p>ε) Σταδιακή μείωση του κόστους απόκτησης / χρήσης εξοπλισμού και η βελτίωση των ευρυζωνικών υποδομών</p> <p>στ) Νέα προϊόντα / υπηρεσίες που προσελκύουν το ενδιαφέρον των χρηστών – εντατικότερη χρήση – αλλά και νέων πελατών που δεν είναι χρήστες.</p> <p>ζ) Θετικό οικονομικό περιβάλλον, καθώς αφενός η ελληνική οικονομία διατηρεί υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης αφετέρου το διεθνές περιβάλλον δείχνει επίσης στοιχεία μεγέθυνσης και ανόδου του διεθνούς εμπορίου.</p>	<p>α) Γραφειοκρατία και λειτουργία του Δημόσιου τομέα που παρεμποδίζει γενικά την επιχειρηματική δραστηριότητα. Ειδικά για τις ΤΠΕ οι διαδικασίες προώθησης των έργων ΤΠΕ εκτός από, πάσχουν από νομοθετικές αγκυλώσεις και συναρμοδιότητες φορέων, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η προώθηση των ΤΠΕ ακόμα και στο ίδιο το Δημόσιο.</p> <p>β) Ασαφής στρατηγική για τις νέες τεχνολογίες ειδικά στο δημόσιο τομέα και έλλειψη μακροχρόνιου σχεδιασμού για τις ΤΠΕ.</p> <p>γ) Έλλειψη κατάλληλων πηγών χρηματοδότησης επενδύσεων και πρόσβασης σε κεφάλαια, καθώς το τραπεζικό σύστημα αντιμετωπίζεται με δυσπιστία, ειδικά από τις ΜΜΕ.</p> <p>δ) Αθέμιτος ανταγωνισμός τιμών μεταξύ των επιχειρήσεων ΤΠΕ αλλά και η έλλειψη επαγγελματισμού από ορισμένες επιχειρήσεις του κλάδου, με τον κλάδο να εμφανίζεται κατακερματισμένος, με έλλειψη εξειδίκευσης.</p> <p>ε) Ασαφές ακόμα θεσμικό πλαίσιο στις τηλεπικοινωνίες και καθυστέρηση στην υιοθέτηση των κοινοτικών οδηγιών.</p> <p>στ) Έλλειψη εξειδικευμένου - έμπειρου προσωπικού, καθώς παρά την επάρκεια δυναμικού, αρκετοί επιχειρηματίες επιθυμούν ακόμα καλύτερα καταρτισμένο προσωπικό.</p> <p>ζ) Μικρό μέγεθος εγχώριας αγοράς λόγω υστέρησης στην διάδοση του internet, χαμηλή διείσδυση των ΤΠΕ στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά και χαμηλό επίπεδο γνώσης πληροφορικής του μέσου χρήστη.</p> <p>η) Φτωχές ευρυζωνικές υποδομές, παρά τη σημαντική πρόοδο, που δεν έχουν ακόμα επιτρέψει περισσότερες υπηρεσίες σε πιο προσιτές τιμές.</p> <p>θ) Το οικονομικό περιβάλλον, κρίνεται από ορισμένους δύσκολο και αποτρεπτικό για επενδύσεις.</p>
Ευκαιρίες (opportunities)	Απειλές (threats)
<p>α) Αγορές του εξωτερικού: Τα Βαλκάνια, με έμφαση σε Βουλγαρία και Ρουμανία, Κύπρος, (πρώην) Ανατολικές χώρες, Μέση Ανατολή, αλλά και αναπτυσσόμενες αγορές της Ευρώπης (με έμφαση σε Γερμανία)</p> <p>β) Μείωση κόστους απόκτησης / χρήσης εξοπλισμού λόγω βελτιωμένων υποδομών</p>	<p>α) Πίεση από τον διεθνή ανταγωνισμό (,χώρες χαμηλού κόστους) και το ακριβό ευρώ</p> <p>β) Εξάρτηση από το κράτος και τις επιδοτήσεις του,</p> <p>γ) Μεγάλος αριθμός εγχώριων επιχειρήσεων – εσωστρέφεια,</p>

<p>γ) Νέοι κοινοτικοί πόροι που μπορούν να αξιοποιηθούν πιο αποδοτικά με δεδομένη και την εμπειρία του παρελθόντος</p> <p>δ) Νέα προϊόντα / υπηρεσίες λόγω σύγκλισης πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και αναβαθμισμένες υποδομές: tripleplay, ψηφιακή τηλεόραση e-government, infotainment, κτλ οδηγούν σε ταχύτερη διάδοση του internet και νέα market segments.</p> <p>ε) Αλλαγή κουλτούρας απέναντι στις ΤΠΕ</p> <p>στ) Προώθηση έργων μέσω ΣΔΙΤ</p> <p>ζ) Αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον από επενδυτές του εξωτερικού: Εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιριών με συμμετοχή και ξένων κεφαλαίων</p> <p>η) Εξειδίκευση και εστίαση σε νησιδεις αγοράς</p>	<p>δ) Περιορισμένη διάθεση για R&D και καινοτομία</p> <p>ε) Γραφειοκρατία, αδιαφάνεια, αναξιοκρατία και δύσκαμπτες διαδικασίες διαγωνισμών δημοσίου</p> <p>στ) καθυστερήσεις στην υλοποίηση υποδομών, εναρμόνιση θεσμικού πλαισίου</p> <p>ζ) Υψηλά κόστη λειτουργίας</p> <p>η) Καθυστερήσεις στην απονομή δικαιουσύνης που καθλώνει την αγορά και δεν επιτρέπει την λειτουργία του ανταγωνισμού</p>
--	---

2.8. Προτάσεις για την ανάπτυξη των ΤΠΕ στην Ελλάδα

Υπάρχει ένα πλέγμα δράσεων που μπορούν να ενισχύσουν τις τρεις διαστάσεις που θεωρούνται κρίσιμες για τον τομέα ΤΠΕ:

- α) την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων,
- β) τις επενδύσεις και
- γ) την έρευνα και καινοτομία.

Οι δράσεις που προτείνονται αφορούν δύο επίπεδα: τις επιχειρήσεις και τους κρατικούς φορείς. Στις περισσότερες περιπτώσεις αρμόδιοι φορείς για την υλοποίηση των δράσεων αυτών είναι κατ' ελάχιστο το Υπουργείο Οικονομικών , το Υπουργείο Ανάπτυξης , το Υπουργείο Παιδείας, αλλά και φορείς και οργανισμοί όπως ο ΟΠΕ (ελληνικός οργανισμός εξωτερικού εμπορίου) , το ΕΛΚΕ (ειδικός λογαριασμός κονδυλίων έρευνας) και τα ΚΥΕ (κέντρο υποδοχής επενδυτών). Σε μια προσπάθεια προτεραιοποίησης ή επιλογής των σημαντικότερων από αυτές , μπορούν να σημειωθούν τα εξής:

α1) Για την εξωστρέφεια από την πλευρά των επιχειρήσεων:

- Κατάλληλη και αποτελεσματική προβολή και προώθηση των ελληνικών προϊόντων πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών στις αγορές του εξωτερικού, μέσα από ένα εκτεταμένο και καλά σχεδιασμένο δίκτυο διανομής, προβολής και προώθησής τους

- Συμμετοχή των εκπροσώπων του κλάδου στο σχεδιασμό, το συντονισμό και την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής προώθησης των εξαγωγών
- Υποστήριξη της μεγέθυνσης και της οργανωτικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων και προώθηση των επιχειρηματικών συνεργασιών και στρατηγικών συμμαχιών των επιχειρήσεων των κλάδων
- Προσπάθεια διεθνοποίησης με στόχευση στην αγορά των Βαλκανίων, καθώς οι σχετικές έρευνες δείχνουν μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της ανταγωνιστικότητας μετά τη διεθνοποίηση στην συγκεκριμένη αγορά.
- Δημιουργία θυγατρικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό, και κυρίως στην Βαλκανική αγορά, όπου υπάρχει συγκριτικό πλεονέκτημα. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις με θυγατρικές ξεκινούν με ανταγωνιστικότερη θέση σε σχέση με εκείνες οι οποίες ασκούν αμιγώς εξαγωγική δραστηριότητα.

α2) Για την εξωστρέφεια από την πλευρά των κρατικών φορέων

- Ενίσχυση του ρόλου του Οργανισμού Προώθησης Εμπορίου (ΟΠΕ) και του Ελληνικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου, πολλαπλασιάζοντας τις δράσεις τους, έτσι ώστε και οι επιχειρήσεις να έχουν καλύτερη εκπροσώπηση στα εξαγωγικά τους συμφέροντα.
- Δημιουργία σταθερής, μακροπρόθεσμης και ευέλικτης εθνικής εξαγωγικής πολιτικής, με στόχο την παρότρυνση των νέων επιχειρήσεων να ξεκινούν με εξαγωγικό προσανατολισμό και όχι από την τοπική αγορά
- Μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και της πολυνομίας κατά την εξαγωγική διαδικασία
- Καλύτερη, ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση στα σημεία ελέγχου και στα τελωνεία
- Ανταμοιβή εξαγωγικών επιδόσεων (φορολογικά & αναπτυξιακά κίνητρα, μεγαλύτερη συμμετοχή του κράτους στην ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων, κλπ.)

β1) Για την Έρευνα και Καινοτομία από την πλευρά των επιχειρήσεων:

- Επαφή, υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτομικών στρατηγικών από εταιρείες του κλάδου του εξωτερικού που επιδεικνύουν αριστεία.
- Ενεργός συμμετοχή σε ερευνητικά συνέδρια για την εξέλιξη των χρησιμοποιούμενων ΤΠΕ, σε Ελλάδα και εξωτερικό

- Αναζήτηση κατάλληλου εξειδικευμένου ερευνητικού προσωπικού και στελέχωση της επιχείρησης, μέσα από τη δημιουργία ερευνητικής ομάδας με σκοπό την προώθηση της καινοτομίας μέσα στην επιχείρηση.
- Διασύνδεση με ερευνητικά κέντρα, και πανεπιστήμια. Η διασύνδεση θα πρέπει να είναι διπλής κατεύθυνσης, εκτός δηλαδή από τους αποφοίτους που προωθούνται στις επιχειρήσεις, οι ίδιες οι επιχειρήσεις να παρουσιάζουν την καινοτόμο δράση τους στα πανεπιστήμια και σε άλλους ερευνητικούς φορείς.

β2) Για την Έρευνα και Καινοτομία από την πλευρά των κρατικών φορέων

- Επεξεργασία και εφαρμογή δομημένης στρατηγικής για την καινοτομία.
- Ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας μέσα από την χρηματοοικονομική στήριξη και επιδότηση ερευνητικών προγραμμάτων ανάπτυξης και καινοτομίας.
- Δημιουργία μιας «εσωτερικής αγοράς» για την έρευνα, ενός χώρου ελεύθερης διακίνησης της γνώσης, των ερευνητών και της τεχνολογίας, με στόχο την προώθηση των συνεργασιών, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού ερευνητικού συστήματος και την επίτευξη καλύτερης συνεργασίας και αξιοποίησης των διατιθέμενων πόρων.
- Φορολογικές ελαφρύνσεις στους τομείς έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας
- Ανάπτυξη δεικτών μέτρησης της αποτελεσματικότητας των ερευνητικών δραστηριοτήτων και επιβράβευση των επιχειρήσεων που παρουσιάζουν υψηλές επιδόσεις
- Ενίσχυση του ρόλου της ανώτατης παιδείας προς αυτήν την κατεύθυνση, καλύτερες υποδομές και εργαστήρια στα πανεπιστήμια και ανάπτυξη περιβάλλοντος που να τροφοδοτεί με υγιή τρόπο την έρευνα στους τομείς της τεχνολογίας της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών.
- Συγκέντρωση των ερευνητικών επιδόσεων μέσω «τεχνολογικών πάρκων».

γ1) Για επενδύσεις από την πλευρά των επιχειρήσεων:

- Προώθηση επενδυτικών κινήσεων σε καινοτομικές δραστηριότητες
- Επένδυση στην E&A και εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων παραγωγής
- Επενδύσεις σε αγορές του εξωτερικού, μέσω δημιουργίας θυγατρικών
- Επιδίωξη διεθνών συνεργασιών, ακόμη και σε επίπεδο ενημέρωσης και επιμόρφωσης σχετικά με τις νέες τεχνολογίες, με ανεπτυγμένες επιχειρήσεις του εξωτερικού

γ2) Για την προώθηση των επενδύσεων από την πλευρά των κρατικών φορέων

- Κρατικές επιδοτήσεις επιχειρήσεων για την περαιτέρω ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων, ώστε να καταστεί ευρύτερη και πιο προσιτή η χρήση τους
- Ευρύτερη στήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας στις νέες τεχνολογίες και δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος μέσα από τις κρατικές και τις κοινοτικές παροχές.
- Δημιουργία διεθνών συνεργασιών, είτε από κρατικούς είτε από ιδιωτικούς φορείς και προώθηση της «διεθνοποίησης» στον τομέα έρευνας και ανάπτυξης, με σχεδιασμό και δημιουργία κέντρων διάκρισης (excellence centers) για τις ειδικές τάσεις που αναπτύσσονται γύρω από τις νέες τεχνολογίες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Παρουσίαση και Ανάλυση των βασικών Οικονομικών Μεγεθών του τομέα ΤΠΕ για την περίοδο 2000-2007

3.0. Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα αναφερθούμε σε ορισμένα βασικά οικονομικά χαρακτηριστικά του τομέα ΤΠΕ που πραγματοποιήθηκαν κατά την χρονική περίοδο 2000-2007, διότι η κρίση, την χρονική αυτήν περίοδο, η οποία μαστίζει τα τελευταία 5 χρόνια την χώρα, δεν έπαιξε καταλυτικό ρόλο ως προς την οικονομική διαμόρφωση και πορεία του τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών όπως ίσχυε και για πολλούς άλλους κλάδους, επιτρέποντας με αυτόν τον τρόπο την πιο 'ρεαλιστική' μελέτη και παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης του κλάδου.

3.1. Οι οικονομικές επιδόσεις του τομέα ΤΠΕ την περίοδο 2000 - 2007

Η συμμετοχή του τομέα ΤΠΕ στην οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα ενισχύεται κατά την διετία 2005 - 2007, ύστερα από την επιβράδυνση που παρουσίασε από το 2003 μέχρι και το 2005.

Ωστόσο οι επιδόσεις του κλάδου δεν έχουν επιστρέψει ακόμα στα επίπεδα των αρχών της δεκαετίας. Με βάση τα τελευταία για την περίοδο εκείνη, αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΣΥΕ για την ακαθάριστη αξία παραγωγής, που αποτελείται από την ενδιάμεση ανάλωση (πρώτες - βοηθητικές ύλες, καύσιμα,

ηλεκτρική ενέργεια) και την ακαθ. προστιθέμενη αξία, δηλαδή το τμήμα της αξίας παραγωγής που προέρχεται από την επεξεργασία της ενδιάμεσης ανάλωσης , από την εργασία και το πάγιο κεφάλαιο, το μερίδιο των επιχειρήσεων ΤΠΕ στην ακαθ. εγχώρια παραγωγή φθάνει το 3,3% κατά μέσο όρο την περίοδο 2000 - 2007. Το 2007 το αντίστοιχο ποσοστό βρέθηκε στο επίπεδο του 3,3%, μέγεθος που παρότι είναι ελάχιστα μικρότερο του 3,4% το 2006, κινείται στο επίπεδο της μέσης συμβολής του τομέα στην αξία παραγωγής της ελληνικής οικονομίας το διάστημα 2000 - 2007.

Σε χρηματικούς όρους, η ακαθάριστη αξία παραγωγής άγγιξε τα 11,6 δισεκ. ευρώ το 2007, με το 60% να προέρχεται από τις τηλεπικοινωνίες και το 19,5% από τις υπηρεσίες πληροφορικής . Εντούτοις, παρά τη σημαντική θέση που κατέχουν οι τηλεπικοινωνίες μεταξύ των κλάδων ΤΠΕ, η συνεισφορά τους έχει υποχωρήσει από το επίπεδο του 65,7% το 2001, ενώ στο ίδιο διάστημα οι επιχειρήσεις πληροφορικής είχαν αυξήσει σημαντικά το σχετικό μερίδιό τους (11,6% το 2000). Το ακαθάριστο προϊόν του τομέα ΤΠΕ αυξήθηκε σωρευτικά κατά 65,7% την περίοδο 2000-2007, παρουσιάζοντας μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 7,5%, επιδόσεις που είναι καλύτερες των αντίστοιχων στο σύνολο του εγχώριου προϊόντος (61,6% και 7,1%). Η αυξανόμενη βαρύτητα του κλάδου υπηρεσιών πληροφορικής αναδεικνύεται από το ότι η ακαθάριστη αξία παραγωγής του παρουσίασε συνολική άνοδο μεγαλύτερη από τους υπόλοιπους βασικούς κλάδους ΤΠΕ, κατά 177,3%, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης 15,7%. Καθώς οι τηλεπικοινωνίες και οι υπηρεσίες πληροφορικής παράγουν κατά μέσο όρο περίπου το 77% του ακαθάριστου προϊόντος του τομέα ΤΠΕ από το 2000 μέχρι και το 2007, οι κλάδοι υπηρεσιών κυριαρχούν σε αυτόν, ακολουθούμενοι από τους εμπορικούς κλάδους, με συμβολή 11,7%, και τους βιομηχανικούς με 9,2%. Οι τελευταίοι άλλωστε παρουσίασαν αρνητική σωρευτική μεταβολή της ακαθάριστης αξίας παραγωγής τους, κατά 4,3% (37,2% στις κατασκευές μηχανών γραφείου-Η/Υ (κλάδος 30), 27,6% στον κλάδο συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32)), με αποτέλεσμα η συμβολή της βιομηχανίας στην παραγωγή του τομέα ΤΠΕ να υποχωρήσει στο 8,5% το 2007 από 14,7% το 2000.

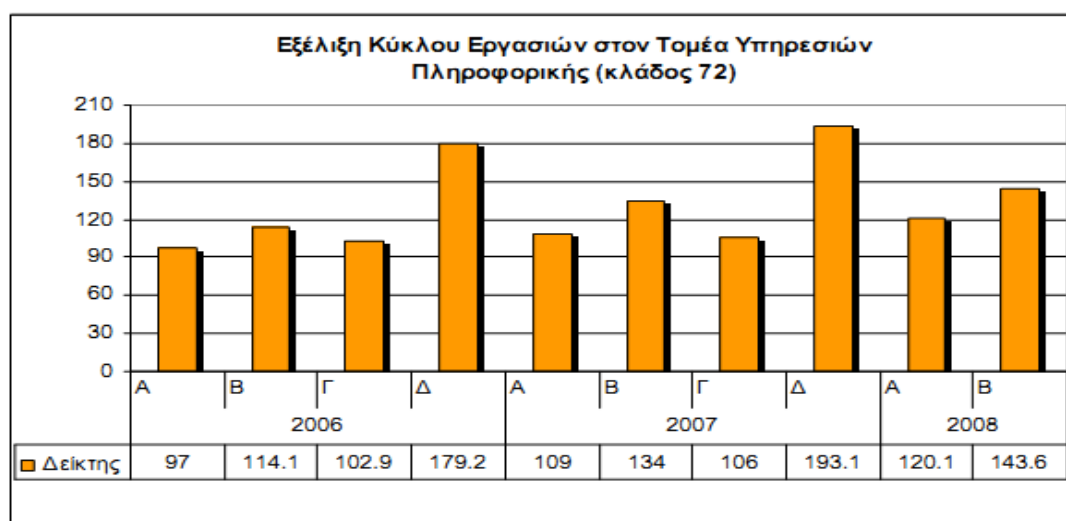
Οι κλάδοι κατασκευής μηχανών γραφείου-Η/Υ (30) και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32) βρίσκονται και πάλι σε πτωτική τροχιά την περίοδο 2000-2007 συνολικά, της τάξης του 79,1% και 82,4% αντίστοιχα, με έντονες διακυμάνσεις στο ύψος του προϊόντος του ο πρώτος και καταγράφοντας μόνιμα μείωση ο δεύτερος, με εξαίρεση το 2007.

Σημειώνεται ότι σε αυτό το διάστημα ο σχετικός δείκτης που καλύπτει όλους τους βιομηχανικούς κλάδους υποχώρησε μόλις κατά 0,1%.

Στον πίνακα 9 (δες παράρτημα 3 σελ. 172) εικονίζονται , συγκεντρωτικά ,τα προηγούμενα στοιχεία.

Σε ότι αφορά τον κλάδο παροχής υπηρεσιών πληροφορικής (72), ο δείκτης κύκλου εργασιών του, ο οποίος υπολογίζεται από το 2005 σε τριμηνιαία βάση, έφτασε το β' τρίμηνο του 2008 τις 143,6 μονάδες, που είναι και η υψηλότερη τιμή στην οποία έχει βρεθεί διαχρονικά αυτή την περίοδο του έτους. Ωστόσο, ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του επιβραδύνεται σε σχέση με το παρελθόν, αφού η αύξηση κατά 7,2% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007 υπολείπεται αυτής κατά 17,4% το ίδιο διάστημα και κατά 36,4% το 2006. Αυτές οι μεταβολές και η φθίνουσα πορεία τους δεν απέχουν από εκείνες της αξίας παραγωγής των υπηρεσιών πληροφορικής τα έτη 2005-2007.

Διάγραμμα 3

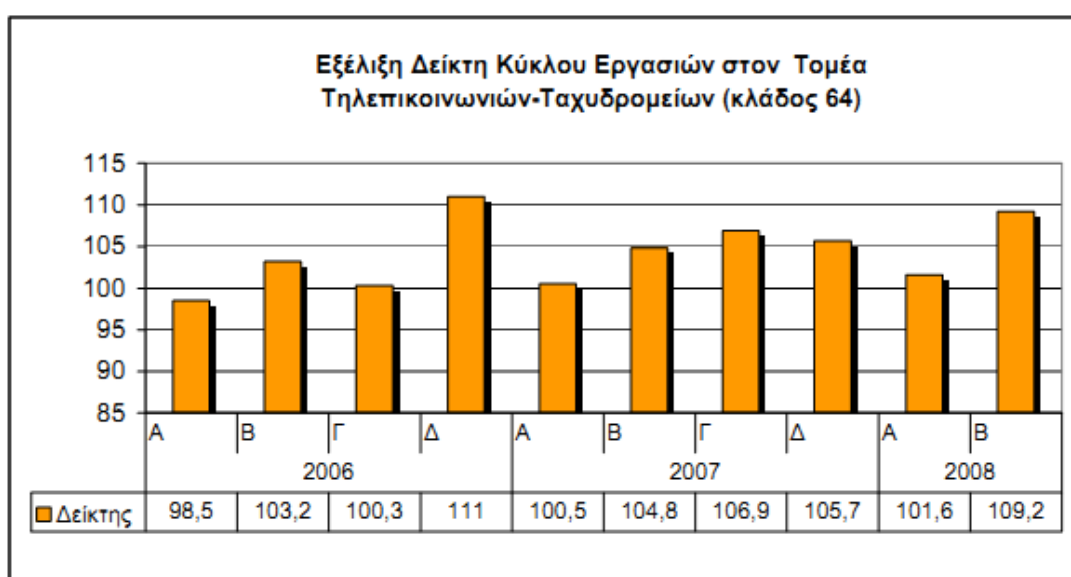
Πηγή: Δείκτης Κύκλου Εργασιών στις Υπηρεσίες Πληροφορικής – ΕΣΥΕ

Η γενικότερη επιβράδυνση που παρατηρείται στους τομείς της οικονομίας φαίνεται να επηρεάζει τον τομέα Υπηρεσιών Πληροφορικής, αλλά όχι τον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Πράγματι, όπως φαίνεται από το Δείκτη Κύκλου Εργασιών που καταρτίζει η ΕΣΥΕ, ο κλάδος των Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων είναι ο μοναδικός που εμφανίζει επιταχυνόμενους ρυθμούς σε σχέση με το 2007, καθώς ο σχετικός δείκτης είναι κατά 4,2% μεγαλύτερος το β' τρίμηνο του 2008 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο το 2007, οπότε και σημειώνεται αύξηση κατά 1,5%. Στο α' τρίμηνο του 2008 σημειώθηκε επίσης αύξηση σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007 (κατά 1,1%), έπειτα από την αισθητή πτώση που είχε παρατηρηθεί το δ' τρίμηνο του 2007 σε σχέση με το δ' τρίμηνο του 2006. Η πορεία του συγκεκριμένου δείκτη οφείλεται στον υποκλάδο των

τηλεπικοινωνιών, εξαιτίας των σημαντικών εξελίξεων και του έντονου ανταγωνισμού που σημειώνονταν σε αυτόν την διετία 2007-2008.

Πιο συγκεκριμένα, η έντονη προσπάθεια από την πλευρά των επιχειρήσεων τηλεπικοινωνιών διείσδυσης στο καταναλωτικό κοινό της ευρυζωνικότητας και των ενοποιημένων υπηρεσιών που παρέχουν (double play, triple play κτλ.), αποτελεί τον κορμό της αναπτυξιακής τους στρατηγικής. Μια άλλη πτυχή του κορυφούμενου ανταγωνισμού είναι η μείωση των τιμών, με άμεση -πτωτική- επίδραση στο δείκτη τιμών καταναλωτή στις Επικοινωνίες.

Διάγραμμα 4

Πηγή: Δείκτης Κύκλου Εργασιών σε Τηλεπικοινωνίες - Ταχυδρομεία – ΕΣΥΕ

Οι δαπάνες ενδιάμεσης ανάλωσης (**δες πίνακας 10 σελ. 173 από παράρτημα 3**) περιλαμβάνουν χρηματικές εκροές για την αγορά πρώτων υλών, αναλώσιμων υλικών, καυσίμων και ηλεκτρικής ενέργειας, όπως και τα έξοδα των μεταφορικών μέσων, για επισκευές κτιρίων, αγορά ανταλλακτικών κ.α.. Επομένως, η πορεία τους αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τις διακυμάνσεις του μεταβλητού κόστους. Στο σύνολό του ο τομέας ΤΠΕ παρουσίασε απότομη άνοδο σε αυτό το μέγεθος από το 2005, που είναι εμφανής και στο σχετικό ποσοστό του επί της ενδιάμεσης ανάλωσης στο σύνολο της χώρας: έφτασε το 5,9% το 2007 από 5,3% το 2004, επίδοση που κινείται αρκετά υψηλότερα του μέσου όρου 5,5% το διάστημα 2000-2007. Αυτή η μεταβολή πραγματοποιήθηκε σχεδόν εξολοκλήρου σε μια μόλις χρονιά, το 2005, και έκτοτε το μερίδιο των επιχειρήσεων ΤΠΕ δεν υποχώρησε.

Η συνολική αξία της ενδιάμεσης ανάλωσης των κλάδων ΤΠΕ ανήλθε στα 8,6 δισεκ. ευρώ το 2007, δαπάνη που αποδίδεται κατά 58% στις τηλεπικοινωνίες (κλάδος 642) και κατά 13% στις βιομηχανίες συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών (32).

3.2. Συμπεράσματα

Κάνοντας μία γενική περίληψη των παραπάνω παρατηρούμε τον σημαντικό ρόλο τον οποίο κατέχει ο τομέας των ΤΠΕ στην οικονομική πορεία της χώρας και ιδιαίτερα την χρονική περίοδο 2005 – 2007.

Αρχικά παρατηρούμε ότι ο τομέας ΤΠΕ καταλαμβάνει το 3,3% της συνολικής ακαθάριστης εγχώριας παραγωγής το οποίο σε χρηματικές μονάδες αντιστοιχεί σε 11,6 δις. ευρώ εκ των οποίων το 60% προέρχεται από τις τηλεπικοινωνίες και το 19,5% από τις υπηρεσίες πληροφορικής.

Το 3,3% που καταλαμβάνει ο τομέας των ΤΠΕ στο σύνολο της χώρας είναι ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό, ιδιαίτερα, αν αναλογιστεί κανείς, τους δεκάδες κλάδους που απαρτίζουν την οικονομία της χώρας.

Επιπλέον πραγματοποιείτε μία υποχώρηση της συνεισφοράς των τηλεπικοινωνιών στα οικονομικά αποτελέσματα του τομέα από 65,7% το 2001 στο 60% το 2007, η οποία αντισταθμίζεται από την αύξηση της συνεισφοράς των υπηρεσιών πληροφορικής από 11,6% το 2000 στο 19,5% το 2007.

Ο σημαντικός ρόλος του τομέα ΤΠΕ διαφένετε και από την υπεροχή του ως προς το συνολικό εγχώριο προϊόν παρουσιάζοντας ετήσιο ρυθμό αύξησης 7,5% στο ακαθάριστο προϊόν του την στιγμή που το συνολικό εγχώριο προϊόν παρουσιάζει ετήσια αύξηση της τάξης του 7,1%.

Τέλος ο τομέας ΤΠΕ κατέχει ηγετική θέση και ως προς το ποσοστό της ενδιάμεσης ανάλωσης που πραγματοποιεί στο σύνολο της χώρας φτάνοντας το 5,9% το 2007 και το οποίο σε χρηματικές μονάδες μεταφράζεται σε 8,69 δις ευρώ από τα οποία το 58% οφείλετε στις τηλεπικοινωνίες και το 13% στις βιομηχανίες ΤΠΕ.

Κεφάλαιο 4^ο Ανάλυση των επενδύσεων

4.0. Εισαγωγή

Η εξέλιξη των επενδύσεων κάθε κλάδου αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό τις αναπτυξιακές ή μη προοπτικές του. Αναπτυσσόμενοι κλάδοι, όπως αυτοί που υπάγονται στον τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, συχνά παρουσιάζουν ταχύτερους ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων ή αναλογικά υψηλότερες επενδυτικές δαπάνες από τους παραδοσιακούς κλάδους. Στην Ελλάδα, ο τομέας ΤΠΕ επαληθεύει και τις δύο διεθνώς παρατηρούμενες τάσεις. Αναλυτικότερα, οι επιχειρήσεις ΤΠΕ διέθεσαν 1,3 δισεκ. ευρώ το 2005 για επενδύσεις, 9,3% περισσότερο από ότι την προηγούμενη χρονιά, ενώ η αντίστοιχη αύξηση στο σύνολο της χώρας έφτασε το 3%. Το 2006 οι επενδύσεις μόνο στις βιομηχανίες ΤΠΕ και στις υπηρεσίες πληροφορικής (κλάδος 72) ξεπέρασαν το 1,4 δισεκ. ευρώ, +16,7% σε αυτούς τους κλάδους σε σχέση με το 2005 **(δες παράρτημα 3 σελ. 174 πίνακας 11)**.

Σε αρκετά καλό επίπεδο σε σχέση με την ελληνική οικονομία συνολικά, αν και χαμηλότερα από το μέσο όρο της, βρίσκεται ο τομέας ΤΠΕ με γνώμονα την αναλογία επενδύσεων / ακαθάριστης αξίας παραγωγής του **(δες παράρτημα 3 σελ. 175 πίνακας 12)**, ενώ αν ληφθεί υπόψη η σημαντική βελτίωση που σημειώνει κάθε χρόνο και σε αυτό το δείκτη είναι σχεδόν βέβαιο ότι στα επόμενα χρόνια θα συγκαταλέγεται μεταξύ των πρωτοπόρων. Έτσι, το 2005 οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν από τις επιχειρήσεις ΤΠΕ αντιστοιχούσαν στο 13% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής τους, έναντι μέσου ποσοστού 15,4% στις επιχειρήσεις όλων των κλάδων.

Ωστόσο, το μερίδιο των επενδύσεων στον τομέα ΤΠΕ αυξήθηκε κατά 5,5 σχεδόν ποσοστιαίες μονάδες από το 2000, οπότε και βρισκόταν στο 7,6%, όταν σε ολόκληρη την εγχώρια οικονομία, η θετική μεταβολή ήταν μόλις 1,7 ποσοστιαίες μονάδες (13,6% το 2000). Ο επενδυτικός προσανατολισμός των επιχειρήσεων υπηρεσιών πληροφορικής (72) είναι περισσότερο εμφανής με αυτό δείκτη, καθώς το ύψος των χρηματικών εκροών για επενδύσεις κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στο 63% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής την περίοδο 2000-2005, ενώ καθ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα ανερχόταν συνεχώς (από 50,7% το 2000 σε 75,5% το 2005). Εντούτοις το 2006 η τάση αντιστράφηκε, με το ποσοστό να υποχωρεί στο 62,3%.

Συμπερασματικά, ο τομέας ΤΠΕ δικαιώνει σε μεγάλο βαθμό το χαρακτηρισμό του αναπτυσσόμενου από τη σκοπιά των επενδύσεων. Οι ρυθμοί αύξησης των επενδυτικών δαπανών επιταχύνονται στους κλάδους ΤΠΕ των οποίων το προϊόν αυξάνεται, και μάλιστα γρηγορότερα από ότι στο σύνολο της χώρας, ενώ ακόμα και στους κλάδους που παρουσιάζεται κάμψη της παραγωγής, κυρίως στους βιομηχανικούς, η επενδυτική διάθεση παραμένει ισχυρή.

Στον πίνακα 13 συνοψίζονται ορισμένες βασικές χαρακτηριστικές τιμές της απόδοσης του τομέα ΤΠΕ.

Πίνακας 13
Δείκτες του Τομέα ΤΠΕ

Δείκτης	2003	2004	2005	2006	2007	Μ.Ο. 2000-2007
<i>Βασικά Οικονομικά Μεγέθη</i>						
Συμβολή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώρια Ακαθ. Αξία Παραγωγής	3.1%	3.1%	3.2%	3.4%	3.3%	3.3%
Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής Ακαθ. Συνολ. Αξίας Παραγωγής	-10.3%*	7.1%*	10.8%*	11.2%*	6.8%*	7.5%
Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής ¹						
Κλάδος 30	-89.3%*	99.5%*	-66.9%*	1643%*	-90.1%*	-20,0%
Κλάδος 313	20.6%*	3.4%*	-0.8%*	12.7%*	2.4%*	4,7%
Κλάδος 32	-12.7%*	7.9%*	-38.3%*	-70.1%*	90.6%*	-22,0%
Κλάδος 332	28.4%*	-20.6%*	2.6%*	32.0%*	32.1%*	13,3%
Μεταβολή Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής '00-'07 & 7μηνο '07-'08 ¹						
2000-2007			7μηνο 2007- 7μηνο 2008			
Κλάδος 30: -79.1%	Κλάδος 313: 37.7%	Κλάδος 30: -25.11%		Κλάδος 313: 2.48%		
Κλάδος 32: -82.4%	Κλάδος 332: 139.8%	Κλάδος 32: -15.03%		Κλάδος 332: 3.26%		
Κύκλος Εργασιών σε Υπηρεσίες Πληροφορικής / Ταχυδρομεία-Τηλεπικοινωνίες ²						
Κλάδος 64	-	-	100	103,3	104,5	105,4 (2008)
Κλάδος 72	-	-	100	123,3	135,5	131,9 (2008)
Συμμετοχή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώρια Ενδιάμεση Ανάλωση	5.4%	5.3%	5.8%	5.9%	5.9%	5.5%
Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής Ενδιάμεσης Ανάλωσης	8.4%*	1.4%*	15.1%*	10.3%*	8.4%*	8.5%
<i>Επενδύσεις</i>						
Συμβολή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώριες Ακαθάριστες Συνολικές Επενδύσεις	2.4%	2.6%	2.7%	2.6%		2.4%**

Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής Ακαθ. Συνολικών Επενδύσεων	19.3%*	18.9%*	9.3%*	10.9%*		17.6%**
Μερίδιο Ακαθ. Συνολ. Επενδύσεων στην Ακαθ. Συν. Αξία Παραγωγής στο τομέα ΤΠΕ	11.9%	13.2%	13.0%	13.0%		11.0%**
<i>Παραγωγικότητα</i>						
Συμβολή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής	3.6%	3.7%	3.4%	3.5%	3.4%	3.7%
Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής Ακαθ. Προστ. Αξίας Παραγωγής	-16.9%*	13.4%*	-3.7%*	9.0%*	6.1%*	8.1%
Μερίδιο Προστ. Αξίας Παραγωγής στην Ακαθ. Συνολ. Αξία Παραγωγής	66.6%	70.5%	61.3%	60.0%	59.6%	63.3%
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής ανά Απασχολούμενο (χιλ. ευρώ)	135.7	144.1	164.4	158.9	165.7	150.4
Μέση Ετήσια Αμοιβή κλάδων ΤΠΕ (χιλ. ευρώ)	21.1	22.0	22.7			20.7***

1: Ο δείκτης αφορά μεμονωμένους βιομηχανικούς κλάδους ΤΠΕ, όχι το σύνολο της Βιομηχανίας ΤΠΕ. 2: Ο δείκτης εκτιμάται στους κλάδους 64 συνολικά και 72 και όχι στο σύνολο των Υπηρεσιών ΤΠΕ

* Ποσοστιαία μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος

**Μέσος όρος 2000-2006. Δεν περιλαμβάνονται ο κλάδος 64.2, ο 51.43 το 2006, ο κλάδος 51.84 το 2000-2002 και το 2006.

*** Μέσος όρος 2000-2005. Δεν περιλαμβάνονται οι κλάδοι 71.33, 64.2.

Κεφάλαιο 5^ο Συμπεράσματα

Από την αποτύπωση των βασικών χαρακτηριστικών του εγχώριου τομέα ΤΠΕ που προηγήθηκε, και έχοντας ως βάση για την ανάλυση μόνο δευτερογενείς και όχι πρωτογενείς πηγές, μπορούν να σημειωθούν τα παρακάτω βασικά ευρήματα για τον εγχώριο τομέα ΤΠΕ:

- Ο εγχώριος τομέας ΤΠΕ αποτελείται από 1685 επιχειρήσεις, η πλειονότητα των οποίων (85,5%) εντάσσεται στον τομέα σύμφωνα με τον αντίστοιχο διεθνή ορισμό (ΟΟΣΑ).
- Το 37,3% των επιχειρήσεων αυτών δηλώνουν βασική δραστηριότητα στον κλάδο NACE 72: Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες, ενώ το 26% δραστηριοποιείται στο σχετικό χονδρικό εμπόριο (κωδικοί 514 & 518). Γενικά, ο κλάδος της πληροφορικής συγκεντρώνει περίπου το 85% του συνόλου των επιχειρήσεων ΤΠΕ.
- Το 36,4% του κλάδου Πληροφορικής, έχει ιδρυθεί την περίοδο 1996 - 2000, ενώ συνολικά την τελευταία δεκαετία στην πληροφορική ιδρύθηκε το 67% σχεδόν του συνόλου των αντίστοιχων επιχειρήσεων, όταν στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών το ποσοστό αγγίζει το 79%. Στον αντίποδα, ένα 3,1% των επιχειρήσεων από τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών έχει ιδρυθεί πριν το 1980

(κυρίως κατασκευαστές τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού), έναντι μόλις 1,9% των επιχειρήσεων πληροφορικής.

- Το 79,4% των επιχειρήσεων ΤΠΕ δηλώνουν ως έδρα την Αττική, ενώ ένα 9,3% έχει έδρα στη Θεσσαλονίκη και μόνο το 11,3% έχει έδρα στην Υπόλοιπη Ελλάδα. Το 88,2% έχει ιδρυθεί την τελευταία δεκαπενταετία (1990-2005)
- Το 86% των επιχειρήσεων μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι στον πυρήνα άρρηκτα συνδεδεμένες με τον εγχώριο τομέα ΤΠΕ (επιχειρήσεις πυρήνα), υπάρχει ωστόσο και ένα ποσοστό επιχειρήσεων που αν και γενικότερα δραστηριοποιούνται στο χώρο των ΤΠΕ, παράλληλα κινούνται προς άλλες κατευθύνσεις. Διαπιστώνεται επίσης ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα στον τομέα εξειδικεύεται με την πάροδο των ετών και όλο και λιγότερες «περιφερειακές» επιχειρήσεις θα ασχολούνται με τις ΤΠΕ στο πλαίσιο δευτερευουσών δραστηριοτήτων
- Σύμφωνα με τα μητρώα της ΕΣΥΕ, την περίοδο 2000-2003, ο αριθμός των επιχειρήσεων του κλάδου αυξάνεται με μέσο ετήσιο ρυθμό 27,2%, ο οποίος είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο του συνόλου των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (μόλις 3,5%).
- Η ταχύτερη άνοδος του αριθμού των επιχειρήσεων του εγχώριου τομέα ΤΠΕ σε σχέση με το σύνολο των επιχειρήσεων της ελληνικής οικονομίας συνέβαλε στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής τους στο σύνολο στο 1,5% το 2003, από 0,8% που ήταν το 2000.
- Ο τζίρος των επιχειρήσεων του εγχώριου τομέα ΤΠΕ αυξάνεται με μέσο ετήσιο ρυθμό 17,6% την περίοδο 2000-2003 με όλους σχεδόν τους υποκλάδους να ακολουθούν την αύξηση αυτή
- Η συμμετοχή του τομέα ΤΠΕ στην οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα ενισχύθηκε την τελευταία διετία, ύστερα από την επιβράδυνση που παρουσίασε από το 2003 μέχρι το 2005. Ωστόσο οι επιδόσεις του κλάδου δεν έχουν επιστρέψει ακόμα στα επίπεδα των αρχών της δεκαετίας.
- Ο τομέας ΤΠΕ δικαιώνει σε μεγάλο βαθμό το χαρακτηρισμό του αναπτυσσόμενου από τη σκοπιά των επενδύσεων. Οι ρυθμοί αύξησης των επενδυτικών δαπανών επιταχύνονται στους κλάδους ΤΠΕ, των οποίων το προϊόν αυξάνεται, και μάλιστα γρηγορότερα από ότι στο σύνολο της χώρας, ενώ ακόμα και στους κλάδους που παρουσιάζεται κάμψη της παραγωγής, κυρίως στους βιομηχανικούς, η επενδυτική διάθεση παραμένει ισχυρή.
- Σε ότι αφορά στην παραγωγικότητα, ο τομέας ΤΠΕ σημειώνει υψηλότερους ρυθμούς μεγέθυνσης από το σύνολο της ελληνικής οικονομίας, ωστόσο παρουσιάζεται έντονη διάσταση μεταξύ των αποτελεσμάτων των βασικών του κλάδων.

- Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία παραγωγής των κλάδων ΤΠΕ διαμορφώθηκε λίγο κάτω από τα 7 δισεκ. ευρώ το 2007. Σχεδόν τα 2/3 αυτής παράχθηκαν από τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών (642), με εκείνον των υπηρεσιών πληροφορικής (72) να ακολουθεί με μερίδιο στο 14,4%.
- Το πρώτο τρίμηνο του 2008 εκτιμάται ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στον κλάδο ΤΠΕ είναι πάνω από 68.000 άτομα. Σε σχέση με το 2000, η απασχόληση του τομέα έχει αυξηθεί σωρευτικά κατά 34,1% (ποσοστιαία μεταβολή 2000-2008), ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής για το διάστημα 2000-2008 είναι της τάξης του 3,7%.
- Το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης ανά επαγγελματική κατηγορία (20,5%) για το 2008 καταγράφεται στην κατηγορία Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών της φυσικής και της μηχανικής και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (στο σύνολο των κλάδων για το 2008 το ποσοστό αυτό είναι μόλις 2,3%). Επίσης, υψηλό ποσοστό των εργαζομένων του τομέα ΤΠΕ (16,6% το 2008 από 17,8% το 2007) είναι Υπάλληλοι γραφείου, αλλά και Υπάλληλοι Εξυπηρέτησης Πελατών (8,5%).
- Εν αντιθέσει με τις τηλεπικοινωνίες όπου βασικό μέλημα των επιχειρήσεων είναι η παροχή ενοποιημένων υπηρεσιών, στην πληροφορική ένα πιο εξειδικευμένο μοντέλο φαίνεται να παίρνει τη θέση εκείνου των μεγάλων ομίλων, καθώς οι εγχώριες μεγάλες επιχειρήσεις ακολουθούν το παράδειγμα των αντίστοιχων του εξωτερικού, οι οποίες πωλούν ορισμένες από τις δραστηριότητές τους και επικεντρώνονται σε εκείνες που αποτελούν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα.

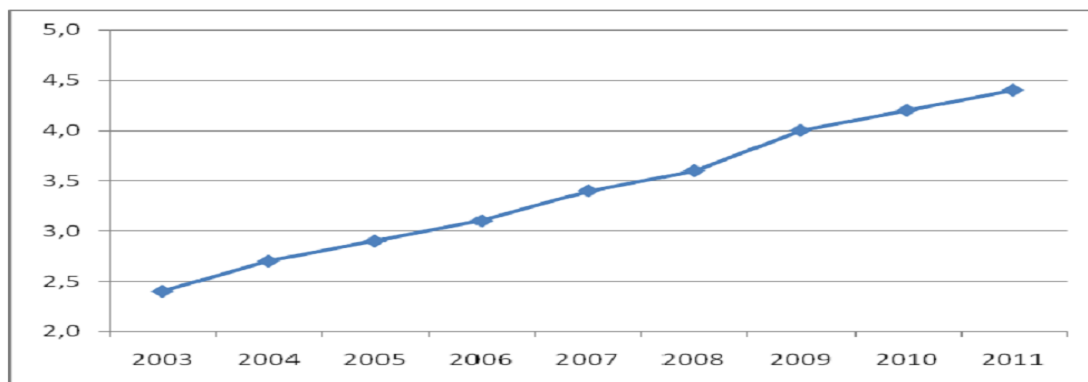
Κεφάλαιο 6^ο

6.1. Μέγεθος και εξέλιξη της αγοράς ΤΠΕ : Πρόσφατες τάσεις

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Σύνδεσμο Τεχνολογίας και Υπηρεσιών Πληροφορικής (World Information Technology and Service Alliance - WITSA), οι δαπάνες σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) εισέρχονται σε μια περίοδο ανόδου με συντηρητικούς όμως ρυθμούς μέχρι το 2011. Οι βραδυκίνητες πλέον οικονομίες των αναπτυσσόμενων κρατών αρχίζουν να μειώνουν τη ζήτηση σε προϊόντα ΤΠΕ. Το αδύναμο δολάριο αυξάνει τις εξαγωγές ΤΠΕ από τις ΗΠΑ προς τις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Όπως απεικονίζεται στο Διάγραμμα 1, η συγκρατημένη παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη σε συνδυασμό με την αυξημένη διείδυση, βοηθούν στην αύξηση των δαπανών σε ΤΠΕ τουλάχιστον μέχρι το 2011, οδηγώντας την σε πιο ήπιους ρυθμούς σε σχέση με τα τελευταία

χρόνια. Από τα \$2,1 τρισεκατ. το 2001, οι συνολικές δαπάνες σε ΤΠΕ το 2011 υπερδιπλασιάστηκαν στα \$4,4 τρισεκατομμύρια, με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 7,7%.

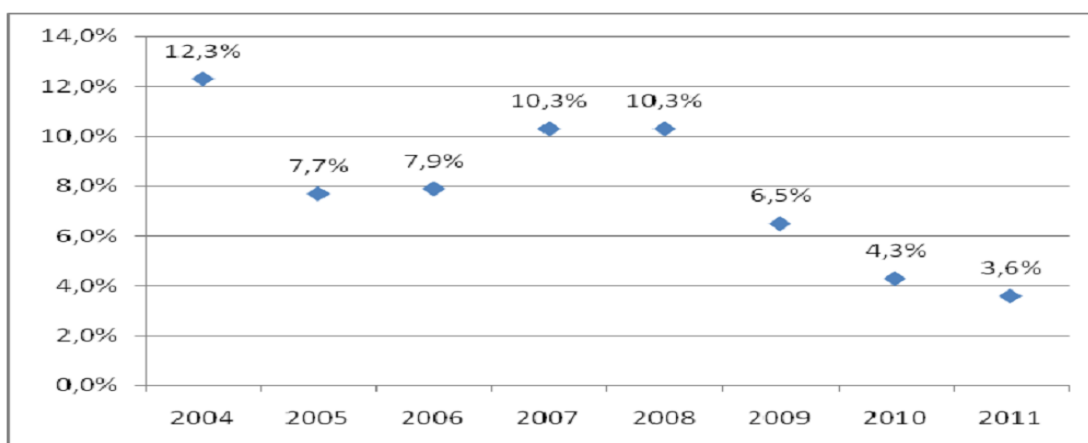
Διάγραμμα 5: Δαπάνες σε ΤΠΕ παγκοσμίως, 2003-2011, σε τρισεκατ. \$

Πηγή: WITSA, 2011

Το ποσοστό ετήσιας ανάπτυξης των δαπανών σε ΤΠΕ έφτασε στο ζενίθ το 2004, 12,3% (Διάγραμμα 6), καθώς ικανοποιήθηκε η εγκλωβισμένη ζήτηση μετά από την επιβράδυνση του 2001. Η ανάπτυξη συγκρατήθηκε ελαφρώς το 2005 και το 2006, στο 7,7% και 7,9%, αντίστοιχα. Παρά την επιταχυνόμενη ανάπτυξη, το 2007 χαρακτηρίστηκε ως μεταβατικό έτος. Το φάσμα της οικονομικής αβεβαιότητας κυριάρχησε όταν οι ΗΠΑ άρχισαν να υποχωρούν, με άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες να ακολουθούν. Εντούτοις, δεδομένου ότι άλλες παγκόσμιες οικονομίες αρχίζουν να επιβραδύνουν, η αύξηση των εξόδων σε ΤΠΕ επιβράδυνε αγγίζοντας το 3,6% μέχρι το 2011.

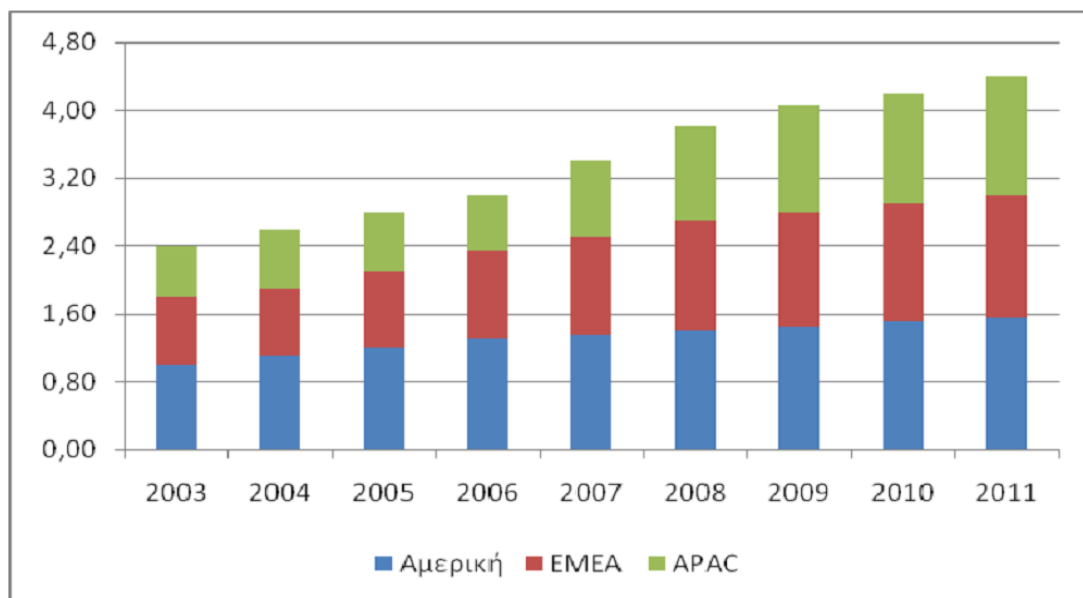
Διάγραμμα 6: Δαπάνες σε ΤΠΕ παγκοσμίως, 2004-2011 - ετήσια ποσοστιαία μεγέθυνση

Πηγή: WITSA, 2011

Όπως απεικονίζεται στο Διάγραμμα 7, και οι τρεις ευρύτερες περιοχές (Αμερική, EMEA, APAC) αναπτύσσονται μέχρι το 2011. Στις ΗΠΑ, οι δαπάνες για ΤΠΕ υπολογίζονται ότι εμφανίζουν ρυθμό ανάπτυξης γύρω στα 4%, αρκετά πιο κάτω από εκείνον στις χώρες της Ασίας, Ευρώπης και Αφρικής που υπολογίζεται ότι εμφανίζουν ρυθμό ανάπτυξης γύρω στο 10,5% και 5,0%, αντίστοιχα. Κατά τη διάρκεια του 2008, οι αγορές των προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ εντός EMEA (Europe – Middle East–Africa) ξεπερνάνε τις αντίστοιχες δαπάνες στην Αμερική. Με διψήφιο ποσοστό αύξησης, το μερίδιο των δαπανών ΤΠΕ των χωρών που εντάσσονται στην APAC (Asia-Pacific) ανέρχεται από 25,6% το 2007 σε 30,1% το 2011.

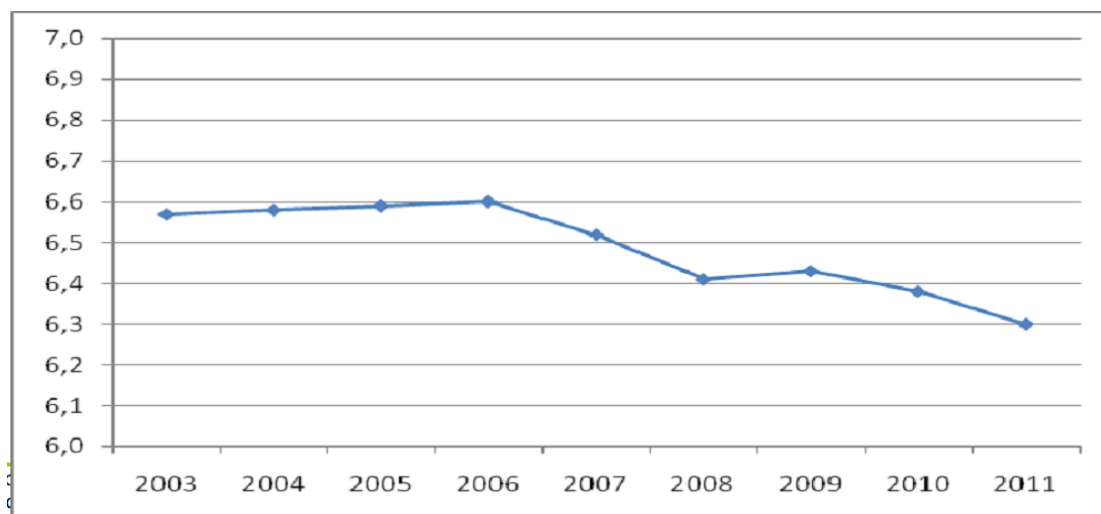
Διάγραμμα 7: Δαπάνες σε ΤΠΕ παγκοσμίως, 2003-2011, σε τρισεκατ \$, ανά περιοχή

Πηγή: WITSA, 2011
 Σημείωση: EMEA (Europe, Middle East, Africa), APAC (Asia, Pacific)

Αν δούμε τις δαπάνες σε ΤΠΕ ως ποσοστό του συνολικού ΑΕΠ, παρατηρούμε ότι παρέμειναν σε σταθερά επίπεδα από το 2003 ως το 2006 (Διάγραμμα 8). Από το 2007 και μετά, οι δαπάνες σε ΤΠΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ τείνουν προς τα κάτω, φθάνοντας το 6,3% μέχρι το 2011. Αυτό είναι μια δραματική πτώση σε σχέση με το 7,3% το 2000. Όπως συνέβη και στην ύφεση του 2001, οι συντηρητικές οικονομίες παγκοσμίως θα μεταφέρουν τμήμα της ύφεσης στην ακύρωση επενδύσεων σε ΤΠΕ και θα επεκτείνουν ελαφρώς τους κύκλους αντικατάστασης τεχνολογιών. Οι παραπάνω κινήσεις θα συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού δαπανών σε ΤΠΕ σε σχέση με το ΑΕΠ.

Διάγραμμα 8: Δαπάνες σε ΤΠΕ ως ποσοστό του παγκόσμιου ΑΕΠ, 2003-2011

Πηγή: WITSA, 2011

6.2. Η Ελλάδα

Σύμφωνα με το WITSA, το 2008 πραγματοποιήθηκε αύξηση στις δαπάνες ΤΠΕ στην ελληνική αγορά της τάξης του 12,7%. Πιο συγκεκριμένα, οι εγχώριες δαπάνες το 2007 ήταν \$16,9 δις. , ενώ το 2008 άγγιξαν τα \$19,1 δις.. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 14) αναλύονται οι δαπάνες ανά περιοχή προϊόντος και ανά τομέα δραστηριότητας.

Πίνακας 14: Δαπάνες για ΤΠΕ στην Ελλάδα, για την περίοδο 2003-2011, σε εκατ. \$

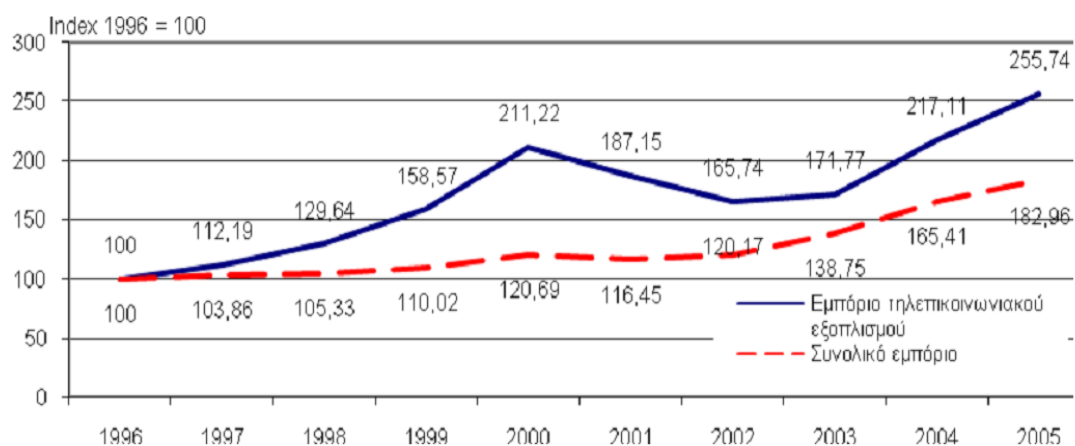
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Δαπάνες ΤΠΕ									
Hardware Η/Υ	1202,2	1385,4	1522,6	1805,7	1930,9	2089,8	2252	2388,1	2529,4
Λογισμικό	560,9	707	817,9	1056,7	1170,8	1280,8	1379,1	1492,5	1642,9
Υπηρεσίες Πληροφορικής	821,3	970,3	1071,4	1368,4	1457,6	1559,6	1642,1	1744,6	1893,5
Τηλεπικοινωνίες	8570,6	10509,8	10304,5	10628,3	12358	14146,6	14793,4	14894,8	14663,3
Συνολικές Δαπάνες ΤΠΕ	11154,9	13572,5	13716,3	14859	16917,3	19076,8	20066,6	20520,1	20729,1
Βασικοί Τομείς ΤΠΕ									
Καταναλωτές	4542,1	5520,2	5456,8	5802,9	6655,6	7591,7	7855,3	7856,9	7892,1
Τηλεπικοινωνίες	1202,9	1630,4	1686,3	1729	2005,3	2264	2470,5	2616,1	2575,5
Δημόσια Διοίκηση	760,7	979,7	975	1178,4	1311,1	1458,3	1548,9	1619,1	1675,1
Μεταφορές	605,2	784,3	805,8	833,4	1071,4	1297,5	1455,9	1521,4	1521,3
Λιανικό Εμπόριο	592,3	654,2	583,3	599,6	666,3	715,8	724,3	716,8	705,1
Υπηρεσίες	542,7	691,1	746	808	894,6	985,8	1030,2	1061,7	1092,6
Ξενοδοχειακές Υπηρεσίες	540	613,3	683,7	827,9	825,9	911,3	946,6	970,2	993,6
Οικονομικές Υπηρεσίες	477,7	580,8	600,3	678,8	762,2	839,4	888,6	930,6	981
Προϊόντα κατασκευών	432,3	504,4	491,5	504,4	595	637,7	651,1	655,2	660,4
Υγεία	394,8	440,2	446,7	596,8	624,7	710	765	813,4	864,5
Κατασκευές	295,3	325,8	331,1	360,9	417,6	462,3	478	477,1	464,6
Χονδρικό Εμπόριο & Διανομή	250,8	270,5	270,2	261,7	304,8	34102	352,7	354,7	351,5
Φυσικοί Πόροι	197,7	206	209,3	221,3	255,9	275,4	278,5	277,6	275,7
Εκπαίδευση	163,8	188,1	191,1	222,9	257,5	296,6	317,8	334,9	350,7
Ενέργεια	156,6	183,6	239,2	233	269,4	289,6	303,3	314,2	325,3

Πηγή: Digital Planet 2011, WITSA

Κεφάλαιο 7°

7.1 Εξελίξεις και τάσεις στο Διεθνές εμπόριο του τομέα ΤΠΕ

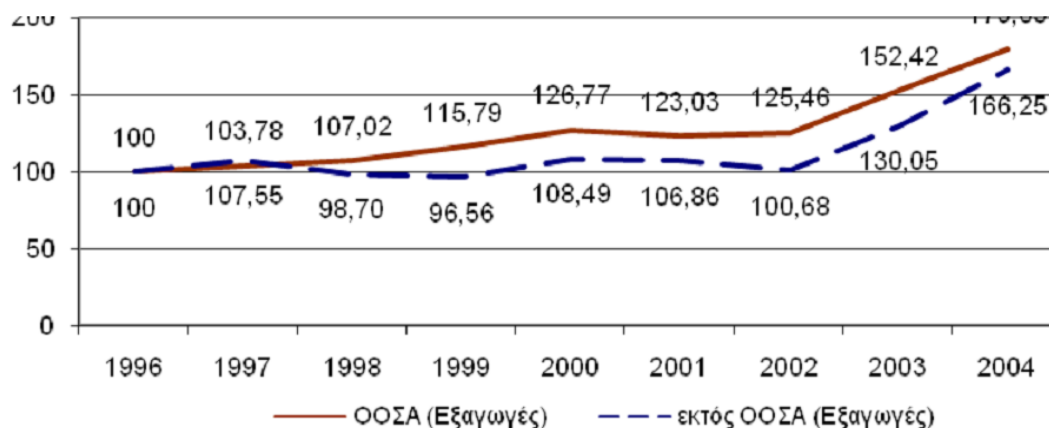
Διάγραμμα 9 : Δείκτες αύξησης για το συνολικό εμπόριο και το εμπόριο των χωρών μελών του ΟΟΣΑ στον εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών για τα έτη 1996 - 2005

Πηγή: OECD ITCS Database

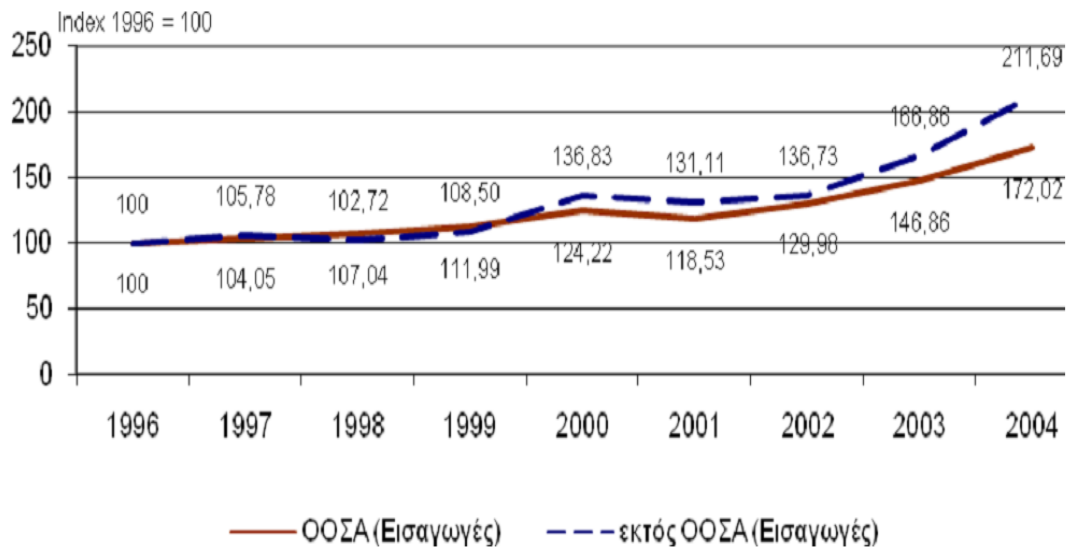
Ο ΟΟΣΑ αποτελεί έναν από του βασικούς κατασκευαστές αλλά και καταναλωτές των αγαθών επικοινωνιακού εξοπλισμού, με αποτέλεσμα οι εξαγωγές εντός ΟΟΣΑ να αυξηθούν κατά περίπου 80% μεταξύ των ετών 1996-2004. Οι εξαγωγές από χώρες του ΟΟΣΑ προς χώρες εκτός ΟΟΣΑ επίσης αυξήθηκαν σημαντικά (66%) την ίδια περίοδο.

Διάγραμμα 10 : Δείκτης αύξησης για τις εξαγωγές εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών μέσα στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ και στις χώρες μη μέλη (1996 – 2004)

Πηγή: OECD ITCS Database

Διάγραμμα 11 : Δείκτης αύξησης για τις εισαγωγές εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών μέσα στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ και στις χώρες μη μέλη

Πηγή: OECD ITCS Database

Η μεγέθυνση και η ανάπτυξη των αγορών των επικοινωνιών αντικατοπτρίζονται επίσης στο εμπόριο επικοινωνιακού εξοπλισμού. Η αύξηση είναι ιδιαίτερα σημαντική μεταξύ των χωρών μελών και των χωρών μη μελών και οι εισαγωγές προϊόντων από χώρες όπως η Κίνα ασκούν σημαντική επίδραση στα εμπορικά ισοζύγια. Οι εξαγωγές σε χώρες μη μέλη αυξήθηκαν κατά 66% από το 1999, ενώ οι εισαγωγές κατά 112%.

Κεφάλαιο 8^ο

8.1 Οι Δείκτες Ηλεκτρονικής Ετοιμότητας και Δικτύωσης

Τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερη προσοχή έχει δοθεί στην έννοια της ψηφιακής διαίρεσης ή ψηφιακού χάσματος. Παρόλο που το μεγαλύτερο ενδιαφέρον στρέφεται στις ανεπτυγμένες οικονομίες, όταν αναφερόμαστε στο ψηφιακό χάσμα έρχονται στην επιφάνεια και οι αναπτυσσόμενες οικονομίες.

Παράλληλα με την αύξηση του διεθνούς ψηφιακού χάσματος, και δεδομένου ότι αποτελεί αντικείμενο της διεθνούς ανησυχίας έχει αρχίσει και η ανάπτυξη διαφόρων εργαλείων αξιολόγησης, της ηλεκτρονικής ετοιμότητας. Οι σχεδιαστές αυτών των εργαλείων υποστηρίζουν ότι στόχος τους είναι να παρασχεθούν στους ιθύνοντες εμπειρικά στοιχεία αναφορικά με την απόδοση της χώρας τους συγκριτικά με άλλες. Σε αυτό το σημείο θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι τα

εργαλεία αυτά παρέχουν περισσότερα από το να δίνουν απλά στοιχεία. Ουσιαστικά, λειτουργούν ώστε να παρουσιάσουν το ψηφιακό χάσμα ως ένα διεθνές πρόβλημα πολιτικής και στρατηγικής.

Παρακάτω, αναλύονται τα πρόσφατα αποτελέσματα των δύο πιο διαδοσμένων εργαλείων ηλεκτρονικής ετοιμότητας. Η διαφοροποίηση τους στην μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθούν έχει σαν αποτέλεσμα τη μικρή απόκλιση στην κατάταξη των χωρών. Από την άλλη, η συνδυαστική προσέγγιση των δύο εργαλείων δίνει στον αναγνώστη μια πιο ολοκληρωμένη και στοχευμένη απεικόνιση της κατάταξης των χωρών.

Ο Δείκτης Δικτυακής Ετοιμότητας (Network Readiness Index - NRI) για το 2007-2008 καλύπτει 127 ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν πάνω από το 95% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Η κατάταξη του NRI για το 2007-2008 επιβεβαιώνει τη Δανία ως την πιο «έτοιμη» οικονομία στον κόσμο σε θέματα νέων τεχνολογιών για δεύτερο έτος, ως αποκορύφωμα μιας ανοδικής τάσης που παρουσιάζει από το 2003. Οι υπόλοιπες σκανδιναβικές χώρες συνεχίζουν επίσης να παρουσιάζουν την ηγετική τους στάση, με τη Σουηδία, τη Φινλανδία, την Ισλανδία, και τη Νορβηγία στη 2η, 6η, 8η, και 10η θέση, αντίστοιχα.

Μεταξύ των κορυφαίων 20, η Ελβετία (3η) ανέβηκε δύο θέσεις, συνεχίζοντας την ξεχωριστή ανοδική τάση του προηγούμενου χρόνου, ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες βελτιώνονται κατά τρεις θέσεις οπότε βρίσκονται στην 4η θέση. Η Κορέα, στην 9η, πραγματοποιεί μια από τις εντυπωσιακότερες βελτιώσεις (10 θέσεις πάνω) από τον περασμένο χρόνο μεταξύ των 127 οικονομιών που καλύπτονται από την φετινή έκθεση. Άλλες ασιατικές οικονομίες που συγκαταλέγονται στις 20 καλύτερες είναι: Σιγκαπούρη (5η), Χονγκ Κονγκ (11η), Αυστραλία (14η), Ταϊβάν (17η), και Ιαπωνία (19η).

Όσον αφορά τις μεγαλύτερες ασιατικές ανερχόμενες αγορές, η Ινδία έπεσε τέσσερις θέσεις (50η), ενώ η Κίνα βελτιώνεται πέντε θέσεις (57η). Ο δείκτης δικτυακής ετοιμότητας για τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής αυτό το έτος εμφανίζεται λιγότερο θετικός σε σχέση με το 2006-07 (Μεξικό (58ο), Βραζιλία (59η), Αργεντινή (77η)). Οι τελευταίες έχουν χάσει θέσεις σε σχέση με την κατάταξη του NRI 2006-2007, και μόνο τέσσερις οικονομίες βρίσκονται μεταξύ των κορυφαίων 50: Χιλή (34η), Μπαρμπάντος (38η), το νεοεισερχόμενο Πουέρτο Ρίκο (39η), και Τζαμάικα (46η). Παρά τις σημαντικές προόδους στη διείσδυση ΤΠΕ που εμφάνισαν αρκετές Αφρικανικές χώρες την τελευταία δεκαετία, η μεγάλη

πλειοψηφία της περιοχής μένει πίσω αυτή τη χρονιά στον δείκτη NRI, με μόνο τη Νότια Αφρική (51η) και το Μαυρίκιο (54η) να συγκαταλέγονται μεταξύ του πρώτου μισού της ταξινόμησης.

Η εικόνα για τη Βόρεια Αφρική είναι θετικότερη, με την Αίγυπτο και το Μαρόκο να σημειώνουν μία εντυπωσιακή άνοδο 17 (η υψηλότερη στο δείγμα) και 5 θέσεων αντίστοιχα, και να σκαρφαλώνουν στην 63η και 74^η θέση. Επίσης και οι περισσότερες από τις χώρες της Μέσης Ανατολής πραγματοποίησαν σημαντικές προόδους στην κατάταξη, με το Κατάρ (32η), το Μπαχρέιν (45η), και την Ιορδανία (47η) στην πρώτη γραμμή, με αξιοπρόσεκτες βελτιώσεις 4, 6 και 11 θέσεων αντίστοιχα.

Η λίστα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ με τις χώρες που διαθέτουν την καλύτερη δικτυακή ετοιμότητα για το 2008 βρίσκει την Ελλάδα οκτώ σκαλιά χαμηλότερα από το 2007. Η Ελλάδα κατατάχτηκε, με βάση τον NRI, στην 56^η θέση από την 48^η που ήταν στην αντίστοιχη λίστα του 2007. Με βάση τον δείκτη NRI, η χώρα χάνει διαρκώς έδαφος στην ψηφιακή της ετοιμότητα, παρά τα δισεκατομμύρια ευρώ που δαπανήθηκαν στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» και εν γένει στο 3ο ΚΠΣ. Η χώρα από την 34^η θέση που βρισκόταν το 2003 έχει υποχωρήσει σταδιακά στην 56η, περνώντας το 2004 στην 42η, το 2005 στην 43^η και το 2006 στην 48^η.

Από το 2000, η μονάδα Πληροφοριών του περιοδικού Economist αξιολογεί την ικανότητα των μεγαλύτερων οικονομιών παγκοσμίως να αφομοιώνουν τις Τεχνολογίες Επικοινωνιών και Πληροφορικής και να τις χρησιμοποιούν για οικονομικό και κοινωνικό όφελος.

Ο δείκτης e-readiness χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της ποιότητας των υποδομών ΤΠΕ μιας χώρας και την ικανότητα των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων της να τις χρησιμοποιούν προς όφελός τους. Όταν μια χώρα χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ για να φέρει εις πέρας τις δραστηριότητές της, τότε μπορεί να αποκτήσει μια πιο διαφανή και αποδοτική οικονομία.

Ο δείκτης e-readiness επιτρέπει επίσης στις Κυβερνήσεις να εκτιμούν την επιτυχία των ΤΠΕ που χρησιμοποιούν σε σχέση με άλλες χώρες και να παρέχουν σε επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να επενδύσουν στην χώρα τις πιο αποδοτικές από άποψη e-readiness περιοχές.

Υπάρχουν σχεδόν 100 διαφορετικά ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια που αξιολογούνται από την ομάδα της Μονάδας Πληροφοριών. Τα κριτήρια αυτά εκτιμούνται με βάση τη σχετική παρουσία ή έλλειψη τους στο οικονομικό, βιομηχανικό ή κοινωνικό περιβάλλον μιας χώρας. Τα κριτήρια οργανώνονται σε έξι κατηγορίες (πίνακας 15) οι οποίες αποτυπώνουν γενικότερα ζητήματα e-

readiness όπως, περιβάλλον συνδεσιμότητας, κρατικές επενδύσεις και πολιτικές και κοινωνικές και πολιτιστικές τάσεις υιοθέτησης του Διαδικτύου.

Ο μέσος όρος της ηλεκτρονικής ετοιμότητας του συνόλου των χωρών ανέβηκε το 2008 στο 6,39 σε σχέση με το 6,24 το προηγούμενο έτος. Αυτή η γενική πρόοδος, εντούτοις, καλύπτει την οπισθοδρόμηση κάποιων χωρών, οι οποίες μάλιστα συγκαταλέγονται μεταξύ των κορυφαίων δέκα. Η Δανία (5η) για παράδειγμα, μετά από τέσσερα διαδοχικά έτη ως η παγκόσμια πιο ηλεκτρονικά έτοιμη χώρα, έχει πέσει τέσσερις θέσεις, όπως και η Ελβετία (9η). Οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν πλέον ο παγκόσμιος ηγέτης ηλεκτρονικής ετοιμότητας, με ένα αποτέλεσμα 8,95, και ακολουθούνταν στενά από το Χονγκ Κονγκ, το οποίο είχε προωθηθεί δύο θέσεις. Η Φινλανδία είχε χάσει επίσης τρεις θέσεις, από τη 10^η στην 13η, και είχε αντικατασταθεί στις κορυφαίες δέκα από την Αυστρία. Η μικρή πτώση στην ευημερία των προαναφερθέντων ευρωπαϊκών ηγετών ΤΠΕ είναι κυρίως αποτέλεσμα της αποτυχίας τους να στηρίξουν, σε επιλεγμένες περιοχές, τον ξέφρενο ρυθμό ανάπτυξης που είχαν καθιερώσει τα προηγούμενα έτη. Τόσο η Φινλανδία όσο και η Δανία, για παράδειγμα, κατέγραψαν πτώση στα αποτελέσματα καταναλωτικής και επιχειρησιακής υιοθέτησης, αφού δεν κατάφεραν να διατηρήσουν τα προηγούμενα επίπεδα δαπανών ΤΠΕ ή να βελτιωθούν σε θέματα δημόσιας και εταιρικής πρόσβασης σε ψηφιακά κανάλια. Ομοίως, η Ελβετία κατηγορήθηκε ότι έχει χάσει μέρος της σαφήνειας του οράματος και της αφοσίωσης που είχε χαρακτηρίσει την στρατηγική της ηλεκτρονικής διακυβέρνησής της. Σε αντίθεση, χώρες που έχουν προωθηθεί στις κορυφαίες δέκα - ΗΠΑ, Χονγκ Κονγκ, Ολλανδία και Αυστραλία - είχαν κάνει στο παρελθόν μεγάλες επενδύσεις (οι οποίες φαίνεται να απέδωσαν) σε θέματα όπως: βελτίωση και επέκταση της συνδεσιμότητας, περιλαμβανομένων ευρυζωνικών συνδέσεων και WiFihotspots, καθώς επίσης και στην ασφάλεια των συνδέσεων στο Διαδίκτυο.

Πίνακας 15: EIU e-Readiness - Κατηγορίες κριτηρίων και βαρύτητα

Κατηγορία	Βαρύτητα
Συνδέσεις και τεχνολογική υποδομή	20%
Επιχειρησιακό περιβάλλον	15%
Κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον	15%
Νομικό περιβάλλον	10%
Κυβερνητική πολιτική και όραμα	15%
Υιοθέτηση καταναλωτών και επιχειρήσεων	25%

Το 2012, η Ελλάδα κατέλαβε την 30η θέση ανάμεσα σε 70 χώρες βελτιώνοντας την επίδοσή της κατά 2 θέσεις σε σχέση με το 2011. Υψηλότερες βαθμολογίες παρουσιάζει στις κατηγορίες του νομικού περιβάλλοντος (περιλαμβάνοντας κριτήρια όπως: αποδοτικότητα του παραδοσιακού νομικού πλαισίου, νόμοι για την προστασία του Διαδικτύου, επίπεδο λογοκρισίας, ευκολία έναρξης λειτουργίας μιας επιχείρησης) και του κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (περιλαμβάνοντας κριτήρια όπως: επίπεδο εκπαίδευσης, επίπεδο γνώσης του Διαδικτύου, βαθμός επιχειρηματικότητας, τεχνικές δεξιότητες της εργατικής τάξης, βαθμός καινοτομίας).

Κεφάλαιο 9° **Το Ψηφιακό Θεματολόγιο**

9.1. Το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε τον Μάρτιο 2010 την αναπτυξιακή στρατηγική «Ευρώπη 2020», για έξοδο από την κρίση και προετοιμασία της οικονομίας της Ένωσης για τις προκλήσεις της επόμενης δεκαετίας. Η Ευρώπη 2020 καθορίζει ένα όραμα για την επίτευξη υψηλών επιπέδων απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής, που θα υλοποιηθούν μέσω συγκεκριμένων δράσεων σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο.

Το Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη (Digital Agenda for Europe, DAE) αποτελεί μια από τις 7 εμβληματικές πρωτοβουλίες (flagship initiatives) της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που αποτελεί την αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δεκαετία 2010-2020. Η Ευρώπη σχεδίασε και προωθεί τις εμβληματικές πρωτοβουλίες ως νέους μοχλούς για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης και καλεί τις ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές να συντονίσουν τις προσπάθειές τους για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα.

Ο γενικός στόχος του ψηφιακού θεματολογίου είναι «να αποκομισθούν βιώσιμα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη από μian ενιαία ψηφιακή αγορά που θα βασίζεται σε διαδίκτυο μεγάλης και πολύ μεγάλης ταχύτητας και σε δια λειτουργικές εφαρμογές»

Πλεονεκτήματα

Η δημιουργία ενός δια λειτουργικού διαδικτυακού περιβάλλοντος που θα προσφέρει ελκυστικό περιεχόμενο και υπηρεσίες, θα τονώσει τη ζήτηση για υψηλότερες ταχύτητες και χωρητικότητα, δημιουργώντας κατ' επέκταση επιχειρηματικό ενδιαφέρον για επενδύσεις σε ταχύτερα δίκτυα. Η εξάπλωση και η αφομοίωση ταχύτερων δικτύων, θα ανοίξει ακολούθως το δρόμο για καινοτόμες υπηρεσίες που αξιοποιούν υψηλότερες ταχύτητες.

Ωστόσο, ενώ η μετασχηματιστική δύναμη των ΤΠΕ θεωρείται δεδομένη, υπάρχουν σημαντικά εμπόδια που υπονομεύουν σοβαρά τις προσπάθειες για αξιοποίηση των ΤΠΕ, καθιστώντας σαφή την ανάγκη μιας ολοκληρωμένης και ενιαίας πολιτικής απάντησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μειονεκτήματα

Επιγραμματικά, τα σημαντικότερα εμπόδια αξιοποίησης της δυναμικής των ΤΠΕ συνοψίζονται στα εξής:

1. Κατακερματισμένες ψηφιακές αγορές
2. Έλλειψη διαλειτουργικότητας
3. Αυξανόμενο ηλεκτρονικό έγκλημα
4. Έλλειψη επενδύσεων σε δίκτυα
5. Ανεπαρκείς προσπάθειες έρευνας και καινοτομίας
6. Έλλειψη ψηφιακού γραμματισμού και δεξιοτήτων
7. Χαμένες ευκαιρίες για την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων

Το ψηφιακό θεματολόγιο, προκειμένου να εξαλείψει τα ανωτέρω εμπόδια, διαμορφώνει αντίστοιχα 7 πεδία δραστηριότητας (pillars) για την ανάληψη δράσης. Προκειμένου δε για τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα των ενεργειών προς την εκπλήρωση του κεντρικού στόχου, σχεδιάστηκε ένα πλάνο που αποτελείται από 101 ειδικές δράσεις πολιτικής (key policy actions) που απευθύνονται τόσο στην Κοινότητα (78) όσο και στα κράτη μέλη (23).

Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την υλοποίηση των δράσεων του Ψηφιακού Θεματολογίου, σχεδιάζοντας σε εθνικό / διακομματικό επίπεδο τις δράσεις που θα πρέπει να προγραμματιστούν τα επόμενα χρόνια, αλλά και την υλοποίηση ήδη δρομολογημένων δράσεων καθώς και την αξιοποίηση και εξέλιξη υφιστάμενων υποδομών.

9.2. Τα 7 πεδία δραστηριότητας του Ψηφιακού Θεματολογίου

9.2.1. Η ενιαία ψηφιακή αγορά

Οι πολίτες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επωφελούνται από εμπορικές υπηρεσίες και την πολιτιστική ψυχαγωγία εκατέρωθεν των συνόρων. Αλλά οι επιγραφικές αγορές στην ΕΕ εξακολουθούν να χωρίζονται από φραγμούς που εμποδίζουν την πρόσβαση σε πανευρωπαϊκές υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, ψηφιακές υπηρεσίες και περιεχόμενο. Για παράδειγμα, οι τηλεφορτώσεις μουσικής στις ΗΠΑ είναι τετραπλάσιες απ' ότι στην ΕΕ, λόγω έλλειψης νόμιμης προσφοράς και κατακερματισμού των αγορών. Η Επιτροπή σκοπεύει να ανοίξει την πρόσβαση σε νόμιμο επιγραμμικό περιεχόμενο, με την απλούστευση της εκκαθάρισης δικαιωμάτων δημιουργού, της διαχείρισής τους και της διασυνοριακής αδειοδότησης. Μεταξύ των λοιπών δράσεων περιλαμβάνονται η διευκόλυνση των ηλεκτρονικών πληρωμών και τιμολόγησης και η απλούστευση της επίλυσης διαφορών.

Η χώρα μας ήδη συμμετέχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα που ως στόχο έχουν τη παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών σε θέματα αδειοδοτήσεων επιχειρήσεων που αφορούν προμήθειες, ενώ παράλληλα έχει συστήσει ομάδες εργασίας προκειμένου να υλοποιηθούν δράσεις σχετικές με αντικείμενα όπως η ηλεκτρονική τιμολόγηση και οι ηλεκτρονικές πληρωμές. Καταλυτικό ρόλο σε αυτό έχει και η εφαρμογή των απαιτήσεων της Οδηγίας των υπηρεσιών 123/2006/ΕΕ και η υλοποίηση του Ηλεκτρονικού Ενιαίου Κέντρου Εξυπηρέτησης στις υποδομές της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης 'ΕΡΜΗΣ'. Παράλληλα κρίσιμη πρωτοβουλία είναι η δρομολόγηση της υλοποίησης του Εθνικού Συστήματος Δημοσίων Ηλεκτρονικών Προμηθειών που θα δίνει τη δυνατότητα συμμετοχής σε όλους τους ενδιαφερομένους προμηθευτές.

9.2.2. Δια λειτουργικότητα και πρότυπα

Η παροχή ανοικτών και διαλειτουργικών προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ είναι απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να μπορέσουν οι άνθρωποι να δημιουργήσουν, να συνδυάσουν και να καινοτομήσουν.

Στη χώρα μας μετά από εργασίες πολλών ετών οριστικοποιείται το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το οποίο πραγματεύεται τη δημιουργία και παροχή διαλειτουργικών υπηρεσιών που διευκολύνουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, απομπλέκοντάς τους από την αναζήτηση πληροφοριών στους δημόσιους φορείς.

Παράλληλα ενισχύει την αγορά ΤΠΕ αφού προσδιορίζονται με σαφήνεια πρότυπα και υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούν τα πληροφορικά συστήματα, επιτρέποντας την επαναχρησιμοποίηση υπηρεσιών και εφαρμογών και αυξάνοντας την αποδοτικότητα της Ελληνικής οικονομίας στο σύνολό της.

9.2.3. Εμπιστοσύνη και ασφάλεια

Μέρος της λύσης αποτελούν μια καλύτερα συντονισμένη σε ευρωπαϊκό επίπεδο αντιμετώπιση των επιθέσεων στον κυβερνοχώρο και ενισχυμένοι κανόνες προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Στις ενέργειες θα μπορούσε επίσης να προβλεφθεί υποχρέωση των φορέων εκμετάλλευσης δικτυακών τόπων, να ενημερώνουν τους χρήστες τους σχετικά με παραβιάσεις της ασφάλειας των προσωπικών τους δεδομένων.

Σε εθνικό επίπεδο, σε όλες τις δράσεις λαμβάνεται υπόψη η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κάτι που κατοχυρώνεται μεταξύ άλλων και στο νόμο για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση ν. 3979/2011. Παράλληλα, υπάρχει συνεχής συνεργασία με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, για να διασφαλιστούν τα απαραίτητα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για να αισθάνεται ο συναλλασσόμενος ασφαλής για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές του. Τέλος, αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για κατασκευή σύγχρονων κέντρων δεδομένων, που ως στόχο έχουν να εξασφαλίσουν την αδιάλειπτη παροχή των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τη φύλαξη και αρχειοθέτηση των δεδομένων. Καταλυτικό ρόλο σε αυτό έχει το Εθνικό Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης 'Σύζευξις' που συνεχίζει να επεκτείνεται εντάσσοντας στο ασφαλές περιβάλλον του περισσότερους φορείς του Δημόσιου Τομέα.

9.2.4. Ταχεία και Υπέρ-ταχεία πρόσβαση στο διαδίκτυο

Ο στόχος για το 2020 είναι ταχύτητες στο Διαδίκτυο 30 Mbps ή υψηλότερες για όλους τους Ευρωπαίους πολίτες, με περισσότερα από τα μισά ευρωπαϊκά νοικοκυριά να διαθέτουν συνδέσεις στο Διαδίκτυο 100 Mbps ή υψηλότερης ταχύτητας. Σήμερα, μόλις το 1% των Ευρωπαίων διαθέτει ταχεία σύνδεση οπτικών ινών στο Διαδίκτυο, σε σύγκριση με το 12% των Ιαπώνων και το 15% των Νοτιοκορεατών (βλ. πίνακα κατωτέρω). Είναι απαραίτητο το πολύ γρήγορο Διαδίκτυο προκειμένου η οικονομία να σημειώσει ισχυρή ανάπτυξη, να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και ευημερία, καθώς και να εξασφαλιστεί η πρόσβαση των πολιτών στο περιεχόμενο και τις

υπηρεσίες που επιθυμούν. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα διερευνήσει, μεταξύ άλλων, πώς θα προσελκύσει επενδύσεις για ευρυζωνικές συνδέσεις μέσω μηχανισμών πιστωτικής ενίσχυσης, και θα δώσει κατευθύνσεις για την ενθάρρυνση των επενδύσεων σε δίκτυα οπτικών ινών.

Στην Ελλάδα λαμβάνονται πρωτοβουλίες για τη προώθηση των τηλεπικοινωνιών μέσω υποδομών οπτικών ινών που θα φτάνουν μέχρι το σπίτι του καταναλωτή (Fiber to the Home). Παράλληλα ρυθμίζονται θέματα του φάσματος, έτσι ώστε να επιτρέπεται σε επενδυτές να προχωρήσουν σε κατασκευή τηλεπικοινωνιακών υποδομών που θα επιτρέπουν τη παροχή νέων, καινοτόμων και βιώσιμων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε όλη την επικράτεια της χώρας, αλλά και τον εκσυγχρονισμό των ήδη υπαρχόντων.

Καταλυτικό ρόλο σε αυτό έχει το Εθνικό Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης 'Σύζευξις' που βελτιώνει τις υπάρχουσες τηλεπικοινωνιακές υποδομές προκειμένου να εντάξει περισσότερα κτήρια του Δημόσιου Τομέα.

9.2.5. Έρευνα και καινοτομία

Το θεματολόγιο στοχεύει μεταξύ άλλων, στη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων με ευρωπαϊκή περιφερειακή χρηματοδότηση και στην αύξηση της χρηματοδότησης της ΕΕ για έρευνα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη συμβαδίζει με τους ανταγωνιστές της ή ακόμη και τους ξεπερνά. Οι επενδύσεις της ΕΕ για έρευνα στον τομέα των ΤΠΕ ανέρχονται σε λιγότερο από το ήμισυ των επενδύσεων που πραγματοποιούνται στις ΗΠΑ (37 δισ. ευρώ σε σύγκριση με 88 δισ. ευρώ, το 2007). Σε εθνικό επίπεδο σχεδιάζεται η αναδιοργάνωση όλων των πανεπιστημιακών και ερευνητικών υποδομών, ώστε να δημιουργηθεί η κρίσιμη μάζα που θα επιτρέψει τη διεξαγωγή έρευνας σε σημαντικούς τομείς που θα αξιοποιούν καλύτερα τους προσφερόμενους πόρους και θα παρέχουν αποτελέσματα που θα μπορούν ενισχύσουν την Ελληνική Οικονομία.

9.2.6. Βελτίωση του ψηφιακού γραμματισμού, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής ένταξης

Το ήμισυ και πλέον των Ευρωπαίων (250 εκατομμύρια) χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο καθημερινά, αλλά το 30% δεν το έχουν χρησιμοποιήσει ποτέ. Οι πάντες, νέοι και γέροι, ανεξαρτήτως κοινωνικού επιπέδου, δικαιούνται να αποκτήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να συμμετάσχουν στην ψηφιακή εποχή, εφόσον το

εμπόριο, οι δημόσιες, οι κοινωνικές και οι υγειονομικές υπηρεσίες, η μάθηση και η πολιτική ζωή, μετακινούνται όλο και περισσότερο προς τον ψηφιακό κόσμο.

Στη χώρα μας, υλοποιούνται ήδη κάποια προγράμματα κατάρτισης, είτε για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα με χρήση ΤΠΕ, είτε για την υποστήριξη των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας προκειμένου να μετασχηματίσουν την Ελληνική Οικονομία με αξιοποίηση ΤΠΕ. Το ψηφιακό σχολείο θα δράσει καταλυτικά στην επίτευξη αυτού του στόχου και στη μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού στις νέες γενιές.

9.2.7. Οφέλη για την ευρωπαϊκή κοινωνία από τη χρήση των ΤΠΕ

Χρειάζεται να επενδύσουμε στην έξυπνη χρήση της τεχνολογίας και στην αξιοποίηση των πληροφοριών για να αναζητήσουμε λύσεις προκειμένου να μειώσουμε την ενεργειακή κατανάλωση, να υποστηρίξουμε τους ηλικιωμένους πολίτες, να ενδυναμώσουμε τους ασθενείς και να βελτιώσουμε την επιγραμμική πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες. Ένας από τους σκοπούς, είναι μέχρι το 2015, να έχουν οι ασθενείς πρόσβαση στα διαδικτυακά ιατρικά τους αρχεία, όπου και αν βρίσκονται στην ΕΕ. Με το θεματολόγιο θα προωθηθούν επίσης οι τεχνολογίες ΤΠΕ για την εξοικονόμηση ενέργειας, όπως η Solid State Lighting technology (SSL), οι οποίες χρησιμοποιούν 70% λιγότερη ενέργεια από τα συνήθη συστήματα φωτισμού.

9.3. Η πρόοδος του ψηφιακού θεματολογίου

9.3.1. Το ψηφιακό Βαθμολόγιο

Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των δράσεων του ψηφιακού θεματολογίου θεσπίστηκε από την ΕΕ το Ψηφιακό Βαθμολόγιο, το οποίο ορίζει 13 βασικούς στόχους επιδόσεων (Key Performance targets).

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τους στόχους επιδόσεων του ψηφιακού θεματολογίου.

Πίνακας 16. Οι στόχοι του Ψηφιακού Θεματολογίου

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ (ΕΕ)	ΈΤΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ
1α. % του πληθυσμού που καλύπτεται από ευρυζωνικά δίκτυα	100%	2013
1β. % πληθυσμού που καλύπτεται από ευρυζωνικό δίκτυο άνω των 30Mbps	100%	2020
1γ. % νοικοκυριών με συνδέσεις άνω των 100Mbps	50%	2020
2α. % πληθυσμού που πραγματοποιεί αγορές επιγραμμικά	50%	2015
2β. % πληθυσμού που πραγματοποιεί διασυνοριακές αγορές επιγραμμικά	20%	2015
2γ. % ΜΜΕ που διεξάγουν ηλεκτρονικές αγορές/πωλήσεις	33%	2015
2δ. Εξάλειψη διαφοράς μεταξύ περιανγωγής και εθνικών τιμολογίων (Ενιαίο τιμολόγιο)	≈0	2015
3α. (i) % πληθυσμού που είναι τακτικοί χρήστες του διαδικτύου	75%	2015
3α. (iii) % μειονεκτούντων ατόμων που είναι τακτικοί χρήστες του διαδικτύου	60%	2015
3β. % πληθυσμού που δεν έχει χρησιμοποιήσει ποτέ το διαδίκτυο	15%	2015
4α. (i) % πληθυσμού που πραγματοποιεί συναλλαγές με το δημόσιο ηλεκτρονικά	50%	2015
4α. (iii) % χρηστών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που επιστρέφουν συμπληρωμένα έντυπα	50%	2015
4β. % επιγραμμικής διάθεση όλων των βασικών διασυνοριακών δημοσίων υπηρεσιών ²	100%	2015
5α. Διπλασιασμός δημόσιων επενδύσεων σε ΤΠΕ για Ε&Α	11 δις €	2020
6α. % μείωσης κατανάλωσης ενέργειας για φωτισμό	20%	2020

1. http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/index_en.htm
2. Βάσει του καταλόγου ο οποίος θα συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη μέχρι το 2011

Πέραν των 13 βασικών στόχων επίδοσης που έχουν τεθεί, το ψηφιακό βαθμολόγιο παρακολουθεί ένα σύνολο 67 δεικτών χωρισμένων σε 7 θεματικές ενότητες που εκφράζουν βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής και επιτρέπουν τη σύγκριση της προόδου μεταξύ κρατών μελών διαχρονικά. Η ομαδοποίηση των δεικτών φαίνεται παρακάτω, ενώ η πλήρης λίστα αναπτύσσεται στο κεφάλαιο που ακολουθεί.

9.3.2. Οι δείκτες του ψηφιακού βαθμολογίου και η επίδοση της Ελλάδας

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τους 67 δείκτες του ψηφιακού βαθμολογίου, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται και ορισμένοι από αυτούς που έχουν επιλεγεί για να τεθούν οι βασικοί στόχοι επιδόσεων του ψηφιακού θεματολογίου. Επιπλέον, δίνεται η πιο πρόσφατη διαθέσιμη τιμή για Ελλάδα και ευρωπαϊκή ένωση.

Πίνακας 17. Οι βασικοί δείκτες του Ψηφιακού Θεματολογίου

Δείκτης	Ελλάδα	ΕΕ	Έτος
Ευρυζωνικότητα			
Σταθερές ευρυζωνικές γραμμές	2351514	136488814	2011
Διείσδυση σταθερού ευρυζωνικού διαδικτύου	20,8 γραμμές/100	27,2 γραμμές /100	2011
Μερίδιο νεοεισελθόντων στις σταθερές ευρυζωνικές γραμμές	53%	57%	2011
Μερίδιο των σταθερών ευρυζωνικών γραμμών ταχύτητας ίσης ή μεγαλύτερης των 2 Mbps	100%	88%	2011
Μερίδιο των σταθερών ευρυζωνικών γραμμών ταχύτητας ίσης ή μεγαλύτερης των 10 Mbps	55,50%	42,20%	2011
Μερίδιο των γραμμών DSL στη σταθερή ευρυζωνικότητα	99,70%	96,80%	2011
Συνολική κάλυψη σταθερού ευρυζωνικού διαδικτύου	91,20%	95,30%	2010
Κάλυψη απομακρυσμένων περιοχών από σταθερό ευρυζωνικό διαδίκτυο	60%	82,50%	2010
Διείσδυση κινητής ευρυζωνικότητας	2,8/100	7,5/100	2011
Νοικοκυριά με ευρυζωνική πρόσβαση	41,20%	60,80%	2010
Επιχειρήσεις με σταθερή ευρυζωνική σύνδεση	80,30%	84,10%	2010
Κάλυψη 3G	90%	89,90%	2010
Χρήση κινητών τηλεφώνων με πρόσβαση στο διαδίκτυο	2,40%	7,40%	2010
Χρήση διαδικτύου			
Νοικοκυριά με σύνδεση στο διαδίκτυο	46,40%	70,10%	2010
Τακτικοί χρήστες του διαδικτύου	40,90%	65%	2010
Μειονεκτούντα άτομα που είναι τακτικοί χρήστες του διαδικτύου	22,60%	48,20%	2010
Συχνοί χρήστες του διαδικτύου	31,20%	53,10%	2010
Χρήση φορητών υπολογιστών για σύνδεση στο διαδίκτυο	2,50%	18,50%	2010
Πληθυσμός που δεν έχει χρησιμοποιήσει το διαδίκτυο	52,50%	26,30%	2010

Χρήση υπηρεσιών διαδικτύου (% πληθυσμού)			
Πληροφορίες για αγαθά και υπηρεσίες	35,90%	56,10%	2010
Ανάγνωση ηλεκτρονικών εφημερίδων και περιοδικών	25,40%	34,30%	2010
Παιχνίδια, εικόνες ταινίες ή μουσική	18,30%	27,90%	2010
Ηλεκτρονική τραπεζική	5,70%	36%	2010
Φόρτωση προσωπικού περιεχομένου	9,60%	22%	2010
Αναζήτηση πληροφοριών υγείας	22,30%	34%	2010
Αναζήτηση εργασίας, αποστολή αίτησης για εργασία	6,10%	15,20%	2010
Παρακολούθηση εκπαιδευτικού προγράμματος μέσω διαδικτύου	2,10%	4,70%	2010
Πληροφορίες για εκπαίδευση	12,30%	23,20%	2010
Χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τελευταίοι 3 μήνες	13,40%	31,70%	2010
Ηλεκτρονική υποβολή συμπληρωμένων εντύπων σε δημόσιες υπηρεσίες, τελευταίοι 3 μήνες	4,50%	13,40%	2010
Χρήση υπηρεσιών διαδικτύου (% χρηστών διαδικτύου)			
Πληροφορίες για αγαθά και υπηρεσίες	80,80%	81,20%	2010
Ανάγνωση ηλεκτρονικών εφημερίδων και περιοδικών	57,20%	49,70%	2010
Παιχνίδια, εικόνες ταινίες ή μουσική	41,10%	40,40%	2010
Ηλεκτρονική τραπεζική	12,80%	52,10%	2010
Φόρτωση προσωπικού περιεχομένου	21,60%	31,80%	2010
Αναζήτηση πληροφοριών υγείας	50,10%	49,30%	2010
Αναζήτηση εργασίας, αποστολή αίτησης για εργασία	13,70%	22%	2010
Παρακολούθηση εκπαιδευτικού προγράμματος ηλεκτρονικά	4,70%	6,80%	2010
Πληροφορίες για εκπαίδευση	27,60%	33,60%	2010
Χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τελευταίοι 3 μήνες	30,20%	45,80%	2010
Ηλεκτρονική υποβολή συμπληρωμένων εντύπων σε δημόσιες υπηρεσίες, τελευταίοι 3 μήνες	10%	19,30%	2010

Ηλεκτρονική διακυβέρνηση			
Διαθεσιμότητα υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης – πολίτες	37,50%	80,90%	2010

Διαθεσιμότητα υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης – επιχειρήσεις	62,50%	89,40%	2010
Χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τελευταίοι 12 μήνες (% πληθυσμού)	15,80%	41,20%	2010
Αποστολή συμπληρωμένων εντύπων σε δημόσιες υπηρεσίες ηλεκτρονικά, τελευταίοι 12 μήνες (% πληθυσμού)	6,60%	21%	2010
Χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τελευταίοι 12 μήνες (% επιχειρήσεων)	77,20%	75,70%	2010
Ηλεκτρονική υποβολή συμπληρωμένων εντύπων σε δημόσιες υπηρεσίες, τελευταίοι 12 μήνες (% επιχειρήσεων)	67,40%	60,30%	2010
Χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικών προμηθειών (% επιχειρήσεων)	11,50%	12,50%	2010

Ηλεκτρονικό εμπόριο			
Παραγγελία αγαθών ή υπηρεσιών μέσω διαδικτύου (% πληθυσμού)	12,40%	40,40%	2010
Παραγγελία αγαθών ή υπηρεσιών μέσω διαδικτύου (% χρηστών διαδικτύου)	27,20%	56,80%	2010
Διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο (% πληθυσμού)	4,40%	8,80%	2010
Διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο (% χρηστών διαδικτύου)	9,60%	12,40%	2010
Ηλεκτρονικές πωλήσεις (πχ μέσω πλειστηριασμών) (% πληθυσμού)	0,60%	12,80%	2010
Ηλεκτρονικές πωλήσεις (πχ μέσω πλειστηριασμών) (% χρηστών διαδικτύου)	1,30%	18,50%	2010
Αγορά ηλεκτρονικού περιεχομένου (% πληθυσμού)	1,20%	11,70%	2010
Αγορά ηλεκτρονικού περιεχομένου (% χρηστών διαδικτύου)	2,50%	16,40%	2010
Κύκλος εργασιών από το ηλεκτρονικό εμπόριο	2,8% (2008)	13,90%	2010
Επιχειρήσεις που πραγματοποιούν αγορές μέσω διαδικτύου	10,2% (2008)	26,80%	2010
MME που πραγματοποιούν αγορές μέσω διαδικτύου	10,1% (2008)	26,40%	2010
Επιχειρήσεις που πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω διαδικτύου	8,50%	13,40%	2010
MME που πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω διαδικτύου	8,20%	12,80%	2010

Ηλεκτρονικό επιχειρείν			
Ολοκλήρωση εσωτερικών διαδικασιών (Μεγάλες επιχ/σεις)	72,70%	73,60%	2010
Ολοκλήρωση εσωτερικών διαδικασιών (ΜΜΕ)	47,60%	39,60%	2010
Χρήση αναλυτικού λογισμικού διαχείρισης πελατών	17,90%	17%	2010
Αυτοματοποιημένη ανταλλαγή επιχειρησιακών αρχείων	17,80%	34,20%	2010
Αποστολή και λήψη ηλεκτρονικών τιμολογίων	15,70%	30,80%	2010
Ηλεκτρονική διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας	20,60%	17,90%	2010

Οι επιδόσεις της Ελλάδας στους δείκτες του ψηφιακού βαθμολογίου εμφανίζουν, στην πλειοψηφία τους, υστέρηση έναντι του μέσου όρου των 27 κρατών μελών.

Συγκεκριμένα, η χώρα μας εμφανίζει επίδοση καλύτερη του μέσου όρου της ΕΕ σε 12 από τους 67 δείκτες, ενώ στους υπόλοιπους 55 υπολείπεται.

Επιπρόσθετα, σε μεγάλο ποσοστό δεικτών, η Ελλάδα κατατάσσεται μεταξύ των χωρών με τις χαμηλότερες επιδόσεις πανευρωπαϊκά, γεγονός που κρίνει επιτακτική την εντατικοποίηση των ενεργειών για ταχύτατη ψηφιακή σύγκλιση.

Κεφάλαιο 10

Συνοπτική Χρηματοοικονομική ανάλυση του τομέα ΤΠΕ για τα έτη 2003 – 2007

10.1. Ο τομέας ΤΠΕ συνολικά

Στον Πίνακα 18 παρουσιάζονται τα βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη του κλάδου ΤΠΕ, οι ετήσιες μεταβολές τους, καθώς και ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής (Μ.Ε.Ρ.Μ.) τους στην τετραετία 2003-2007.

**Πίνακας 18 . Εξέλιξη χρηματοοικονομικών στοιχείων του συνόλου των
επιχειρήσεων ΤΠΕ(1.685 επιχειρήσεις)(σε εκ. ευρώ).**

<i>Σε εκατ. ευρώ</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>Μ.Ε.Ρ.Μ. (03-07)</i>
ΠΑΘΗΤΙΚΟ						
Σύνολο υποχρεώσεων*	12.278,09	12.481,43	14.767,27	16.272,23	17.629,57	9,47%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	1,7%	18,3%	10,2%	8,3%	
<i>Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις</i>	6.988,78	7.553,95	7.866,45	8.323,41	9.178,41	7,05%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	8,1%	4,1%	5,8%	10,3%	
<i>Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις</i>	4.011,59	3.575,78	6.656,34	7.658,77	8.203,32	19,58%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	-10,9%	86,2%	15,1%	7,1%	
Ίδια κεφάλαια	7.859,28	7.667,45	7.840,37	9.112,58	9.964,35	6,11%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	-2,4%	2,3%	16,2%	9,3%	
Σύνολο Παθητικού	20.137,38	20.148,88	22.607,64	25.384,81	27.593,91	8,19%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	0,1%	12,2%	12,3%	8,7%	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Σύνολο Παγίου**	11.153,39	11.191,76	13.200,24	14.641,80	17.571,78	12,03%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	0,3%	17,9%	10,9%	20,0%	
Κυκλοφορούν	8.984,02	8.957,26	9.407,39	10.727,00	10.022,06	2,77%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	-0,3%	5,0%	14,0%	-6,6%	
<i>Αποθέματα</i>	1.153,44	1.285,31	1.295,56	1.357,67	1.421,02	5,35%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	11,4%	0,8%	4,8%	4,7%	
<i>Απαιτήσεις</i>	6.248,9	5.950,0	5.464,9	5.581,9	5.664,1	-2,43%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	-4,8%	-8,2%	2,1%	1,5%	
<i>Διαθέσιμα / Χρεόγραφα</i>	1.581,67	1.721,99	2.646,92	3.787,42	2.936,95	16,73%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	8,9%	53,7%	43,1%	-22,5%	
Σύνολο Ενεργητικού	20.137,41	20.149,02	22.607,63	25.368,80	27.593,85	8,19%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	0,1%	12,2%	12,2%	8,8%	

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ						
Κύκλος εργασιών	15.462,91	16.532,08	15.900,58	17.404,72	18.280,62	4,27%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	6,9%	-3,8%	9,5%	5,0%	
Κόστος Πωλήσεων	11.100,95	12.191,07	12.476,14	12.450,12	13.015,09	4,06%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	9,8%	2,3%	-0,2%	4,5%	
Καθαρά αποτελέσματα	1.518,28	1.282,56	661,41	2.024,95	1.962,27	6,62%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	-15,5%	-48,4%	206,2%	-3,1%	
Μικτά κέρδη	4.361,95	4.341,00	3.424,44	4.954,60	5.265,54	4,82%
<i>ετήσια % μεταβολή</i>	-	-0,5%	-21,1%	44,7%	6,3%	

* περιλαμβάνονται οι προβλέψεις και οι μεταβατικοί λογαριασμοί, ** περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT.

Σε μια πρώτη ανάγνωση του Πίνακα 18, η μεταβολή που ξεχωρίζει είναι η ενίσχυση των καθαρών αποτελεσμάτων του τομέα το 2006 κατά 206,2% σε σχέση με το 2005 (όταν το 2007 σημειώνουν υποχώρηση της τάξης του 3,1%). Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται ως ένα βαθμό στα αυξημένα κέρδη που σημείωσε την περίοδο 2006-2007 ο ΟΤΕ (ύψους 656 και 788 εκατ. €, αντίστοιχα).

Οι επιχειρήσεις ΤΠΕ διαθέτουν το 2007 συνολική αξία ενεργητικού σχεδόν 27,5 δισεκ. € (19 δισεκ. € χωρίς τον ΟΤΕ και 10,7 δισεκ. € χωρίς και την κινητή τηλεφωνία), με τον τζίρο τους να αυξάνεται ικανοποιητικά την υπό ανάλυση περίοδο (ΜΕΡΜ: 4,3%) - με εξαίρεση το 2005 (-4,3%) - και να αγγίζει τα 18 δισεκ. € (16 δισεκ. € χωρίς τον ΟΤΕ, 11 δισεκ. € χωρίς ΟΤΕ και κινητή τηλεφωνία).

Αναλυτικότερα, στη διάρθρωση του κύκλου εργασιών κατά το 2007, οι πέντε πρώτες επιχειρήσεις σε πωλήσεις (top-5) κατέχουν το 44% των συνολικών πωλήσεων του τομέα (οι top-10 έχουν το 54%) και προέρχονται- όπως είναι αναμενόμενο- από το χώρο των Τηλεπικοινωνιών. Ο ΓΕΡΜΑΝΟΣ μπορεί να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύει την πρώτη νησίδα πληροφορικής (καθώς οι πωλήσεις του περιλαμβάνουν και ένα 21% εσόδων από τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό) που εντάσσεται σε αυτό το ιδιότυπο top-5, αν και βρίσκεται στην πέμπτη θέση, με μερίδιο 4,1% στις συνολικές πωλήσεις του τομέα ΤΠΕ για το 2007.

Τα μικτά κέρδη για το σύνολο των εταιριών του τομέα παρουσίασαν αύξηση που προσεγγίζει το 4,8% ετησίως την περίοδο 2003-2007. Σημαντική παράμετρο στον καθορισμό του ύψους του μικτού κέρδους αποτελεί η οριακή βελτίωση της εξέλιξης των μικτών κερδών τόσο του ΟΤΕ (0,6%) το διάστημα 2005/2007, όσο και των εταιριών κινητής τηλεφωνίας (κατά 4,6% το ίδιο χρονικό διάστημα). Στα πάγια στοιχεία του ενεργητικού το 2007 καταγράφεται ενίσχυση του ανοδικού ρυθμού. Συγκεκριμένα, ενώ το 2006 ξεπερνούσαν τα 14 δισεκ. € (το 40% από αυτά ανήκουν

στον ΟΤΕ και το 39% στις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας), το 2007 προσέγγισαν τα 18 δισεκ. € (άνοδος κατά 20% το 2007).

Όσον αφορά στα μεγέθη του κυκλοφορούντος ενεργητικού του συνόλου των επιχειρήσεων του τομέα παρατηρείται ότι αυξάνονται διαχρονικά με μέσο ετήσιο ρυθμό 3%, καθώς συνολικά ανήλθαν περίπου στα 10 δισεκ. € το 2007 από 8,9 δισεκ. € το 2003.

Συγκεκριμένα, άνοδο καταγράφουν τα αποθέματα με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 5,4% για την περίοδο 2003-2007.

Πτωτική τάση καταγράφουν οι απαιτήσεις, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 2,4% την εξεταζόμενη χρονική περίοδο.

Από πλευράς κεφαλαιακής διάρθρωσης, το 2007, τα «συνολικά κεφάλαια» του τομέα ΤΠΕ διαμορφώθηκαν στα 17,6 δισεκ. €, καταγράφοντας μέση ετήσια μεταβολή την τελευταία πενταετία ίση με 9,5%. Αναλυτικότερα, το 27,3% αυτών αποτελείται από κεφάλαια του ΟΤΕ και το 33% από κεφάλαια των εταιρειών της κινητής τηλεφωνίας. Συνεπώς, η αύξηση των κεφαλαίων του ΟΤΕ κατά 1,3% ετησίως την περίοδο 2003-2007 και η αύξηση των κεφαλαίων της κινητής κατά 30,2% ετησίως το ίδιο χρονικό διάστημα, ισοσταθμίζουν τη μεταβολή των συνολικών κεφαλαίων του ΤΠΕ (ΜΕΡΜ: 9,5%).

Τέλος, σε ότι αφορά τη διάρθρωση των δανειακών κεφαλαίων, οι περισσότερες επιχειρήσεις επιτυγχάνοντας ενδεχομένως καλύτερους όρους δανεισμού, στρέφονται περισσότερο σε μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (συνήθως ομολογιακά δάνεια για τις μεσαίες και μεγαλύτερες επιχειρήσεις).

10.2. Ο τομέας ΤΠΕ συνολικά : Διαχρονική εξέλιξη επιλεγμένων αριθμοδεικτών

Στον Πίνακα 16 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη ορισμένων αριθμοδεικτών για το σύνολο του τομέα ΤΠΕ.

Δεδομένης της σχετικής σταθερότητας της μέσης ετήσιας μεταβολής του συνόλου του ενεργητικού, φαίνεται ότι η εξέλιξη του δείκτη «αυτονομίας» (Ίδια Κεφάλαια / Σύνολο Ενεργητικού) εξαρτάται από την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων του συνόλου των επιχειρήσεων του τομέα το ίδιο έτος.

Ειδικότερα, ο δείκτης «αυτονομίας» των επιχειρήσεων κινείται κατά μέσο όρο στην περιοχή του 36% την υπό ανάλυση περίοδο.

Πίνακας 19. Εξέλιξη των αριθμοδεικτών του κλάδου ΤΠΕ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	2003	2004	2005	2006	2007
Κυκλ. Ενεργητικό / Βραχ. Υποχρεώσεις	1,29	1,19	1,20	1,29	1,09
Ίδια / Συν. Ενεργητικού	39,03%	38,05%	34,68%	35,92%	36,11%
Πάγια / Συν. Ενεργητικού	55,39%	55,54%	58,39%	57,72%	63,68%
Ξένα / Ίδια Κεφάλαια	1,56	1,63	1,88	1,79	1,77
Καθ. Κέρδη / Συν. Ενεργητικού	7,54%	6,37%	2,93%	7,98%	7,11%
Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις	28,21%	26,26%	21,54%	28,47%	28,80%
Πωλήσεις / Συν. Ενεργητικού	76,79%	82,05%	70,33%	68,61%	66,25%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT.

Σε ότι αφορά τη δανειακή επιβάρυνση του τομέα (Ξένα / Ίδια Κεφάλαια), ο δείκτης φαίνεται να κινείται στην περιοχή του 1,8 την τριετία 2005-2007.

Σε γενικές γραμμές, για το σύνολο των επιχειρήσεων του τομέα, ο δείκτης παρουσιάζει μικρή υποχώρηση, αν και το 2007 βρίσκεται σε σχετικά υψηλά επίπεδα (1,77).

Ο δείκτης αποδοτικότητας των συνολικών κεφαλαίων (Καθαρά Κέρδη / Σύνολο Ενεργητικού) υποχωρεί οριακά το 2007 (μετά την άνοδο του το 2006) και διαμορφώνεται στο 7,11%.

Οριακή άνοδο (κατά περίπου 0,6 ποσοστιαίες μονάδες στην πενταετία 2003 - 2007) σημειώνει για το σύνολο του τομέα ΤΠΕ και το μικτό περιθώριο κέρδους (Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις) , ως συνέπεια της έντασης του ανταγωνισμού στις τηλεπικοινωνίες και της οριακής ανόδου των μικτών κερδών του ΟΤΕ.

Ο δείκτης turnover (Πωλήσεις / Σύνολο Ενεργητικού), ενώ παρουσιάζει στην πενταετία 2003 - 2007 πτωτική πορεία, ξεπερνώντας το 2006 το 68,1%, το 2007 πέφτει στο 66,3%.

Τέλος, ο δείκτης βαθμού παγιοποίησης του τομέα ΤΠΕ (Πάγια / Σύνολο Ενεργητικού) , θεωρείται ικανοποιητικής εντάσεως πάγιων περιουσιακών στοιχείων, καταγράφοντας σημαντική άνοδο (περίπου 6 ποσοστιαίες μονάδες) έναντι του 2006. Επισημαίνεται ότι την χρονική περίοδο 2003-2007 ο δείκτης κυμαινόταν κατά μέσο όρο στο 58,1%, όπου θεωρητικά πρόκειται για υψηλό βαθμό επένδυσης κεφαλαίων του τομέα σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, το οποίο οφείλεται κυρίως στα υψηλά πάγια στοιχεία ενεργητικού του ΟΤΕ.

Κεφάλαιο 11

Χρηματοοικονομική Ανάλυση των επιχειρήσεων ΤΠΕ ανά υποκλάδο δραστηριότητας

Στις επόμενες υποενότητες αναλύονται οι τρεις επιμέρους κατηγορίες στις οποίες έχει χωριστεί το πλύθος των επιχειρήσεων ΤΠΕ με βάση τις κύριες δραστηριότητές τους: (α) κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ, (β) εμπόριο εξοπλισμού ΤΠΕ, (γ) πάροχοι τηλεπικοινωνιακών και διαδικτυακών υπηρεσιών.

Σε κάθε κατηγορία αποδίδονται τα συνολικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και οι αντίστοιχες μεταβολές τους σε ετήσια βάση, όπως και η διαχρονική εξέλιξη επιλεγμένων αριθμοδεικτών.

11.1. Υποκλάδος δραστηριότητας : Κατασκευή Εξοπλισμού ΤΠΕ

Ο υποκλάδος Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ αποτελείται από 102 μεταποιητικές επιχειρήσεις. Η χρηματοοικονομική πορεία του την τετραετία 2003-2007, έτσι όπως αυτή αποτυπώνεται στην εξέλιξη των χρηματοοικονομικών μεγεθών που παρουσιάζονται στον Πίνακα 20, είναι αρκετά βελτιωμένη. Σχεδόν όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία εμφανίζουν θετικό Μ.Ε.Ρ.Μ. πενταετίας και τα μόνα αρνητικά στοιχεία που μπορούν να σημειωθούν είναι οι χαμηλότερες τιμές- σε σχέση με το σύνολο του τομέα ΤΠΕ- που έχουν οι δείκτες 'αυτονομίας' κεφαλαίων, μικτού περιθωρίου κέρδους και κάλυψης των υποχρεώσεων από ίδια κεφάλαια.

Ο κύκλος εργασιών του υποκλάδου ανέρχεται σε 1,03 δισεκ. € το 2007 και βρίσκεται σε θετική πορεία από το 2003 (ΜΕΡΜ: 17,8%). Την πορεία αυτή ακολουθούν τόσο τα μικτά, όσο και τα καθαρά κέρδη του υποκλάδου, τα οποία ενισχύθηκαν την πενταετία 2003-2007 με ΜΕΡΜ 11,1% και 24,9% αντίστοιχα. Σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη αυτή διαδραματίζουν οι επιχειρήσεις ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΛΩΔΙΑ, FULGOR, NEXANS ΕΛΛΑΣ, INTRACOM DEFENSE ELECTRONICS και LANDIS+GYR, οι οποίες το 2007 σημειώνουν τα 3/4 του τζίρου του υποκλάδου.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω τάσεων, ο δείκτης του μικτού περιθωρίου κέρδους χάνει 3 περίπου ποσοστιαίες μονάδες από το 2003 και διαμορφώνεται περίπου στο 11,2% το 2007.

Η ενίσχυση των συνολικών δανειακών κεφαλαίων κατά 10,3% κατά μέσο όρο την πενταετία 2003-2007 σχετίζεται κυρίως με τη αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, οι οποίες αυξάνονται συνολικά με μέσο ετήσιο ρυθμό 19,5%, λόγω αντίστοιχων εξελίξεων στην INTRACOM. Αντιθέτως, τα ίδια κεφάλαια του

υποκλάδου αυξάνονται (ΜΕΡΜ: 9,8%), με συνέπεια ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης να προσεγγίσει το 1,45 το 2007 (βλ. Πίνακα 17).

Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά τα πάγια του υποκλάδου καταγράφουν υποχώρηση με αποτέλεσμα το 2007 να φτάσουν στα 321,5 εκατ. €, καταγράφοντας ωστόσο θετικό μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής για την περίοδο 2003-2007 (ΜΕΡΜ: 4,3%). Η αύξηση των αποθεμάτων και των διαθέσιμων το χρονικό διάστημα 2006-2007 συνέβαλε σημαντικά στην αύξηση του συνόλου του ενεργητικού το ίδιο διάστημα (ΜΕΡΜ: 10,1%). Βέβαια, η αύξηση του ενεργητικού δεν στάθηκε ικανή να συγκρατήσει τον βαθμό παγιοποίησης του υποκλάδου στα επίπεδα του 2003, με αποτέλεσμα το 2007 να «χάσει» συνολικά περίπου 9 ποσοστιαίες μονάδες από το 2003 και να διαμορφωθεί σε 36,1% το 2007.

Πίνακας 20. Εξέλιξη χρηματοοικονομικών μεγεθών του υποκλάδου Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ (102 επιχειρήσεις)

Σε εκατ. ευρώ	2003	2004	2005	2006	2007	Μ.Ε.Ρ.Μ. (03-07)
ΠΑΘΗΤΙΚΟ						
Σύνολο υποχρεώσεων*	355,68	373,38	472,42	514,81	526,07	10,28%
ετήσια % μεταβολή		5,0%	26,5%	9,0%	2,2%	
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	263,33	231,93	345,07	374,58	354,40	7,71%
ετήσια % μεταβολή		-11,9%	48,8%	8,6%	-5,4%	
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	81,06	130,66	120,53	134,14	165,12	19,47%
ετήσια % μεταβολή		61,2%	-7,7%	11,3%	23,1%	
Ίδια κεφάλαια	249,75	261,31	344,47	357,99	363,52	9,84%
ετήσια % μεταβολή		4,6%	31,8%	3,9%	1,5%	
Σύνολο Παθητικού	605,43	634,70	816,89	872,81	889,59	10,10%
ετήσια % μεταβολή		4,8%	28,7%	6,8%	1,9%	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Σύνολο Παγίου**	272,11	269,05	345,52	333,14	321,49	4,26%
ετήσια % μεταβολή		-1,1%	28,4%	-3,6%	-3,5%	
Κυκλοφορούν	333,32	365,65	471,37	539,67	568,10	14,26%
ετήσια % μεταβολή		9,7%	28,9%	14,5%	5,3%	
Αποθέματα	109,87	123,77	158,21	203,20	206,29	17,06%
ετήσια % μεταβολή		12,6%	27,8%	28,4%	1,5%	
Απαιτήσεις	199,3	212,8	289,5	281,7	309,7	11,65%
ετήσια % μεταβολή		6,8%	36,0%	-2,7%	9,9%	
Διαθέσιμα / Χρεόγραφα	24,18	29,12	23,70	54,75	52,16	21,19%
ετήσια % μεταβολή		20,4%	-18,6%	131,0%	-4,7%	
Σύνολο Ενεργητικού	605,43	634,70	816,89	872,81	889,59	10,10%
ετήσια % μεταβολή		4,8%	28,7%	6,8%	1,9%	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ						
Κύκλος εργασιών	534,77	597,56	653,34	943,31	1.029,02	17,78%
ετήσια % μεταβολή		11,7%	9,3%	44,4%	9,1%	
Κόστος Πωλήσεων	459,43	526,07	579,07	825,05	914,12	18,77%
ετήσια % μεταβολή		14,5%	10,1%	42,5%	10,8%	
Καθαρά αποτελέσματα	11,41	16,24	6,30	28,89	27,76	24,88%
ετήσια % μεταβολή		42,2%	-61,2%	358,4%	-3,9%	
Μικτά κέρδη	75,34	71,49	74,27	118,26	114,91	11,13%
ετήσια % μεταβολή		-5,1%	3,9%	59,2%	-2,8%	

* περιλαμβάνονται οι προβλέψεις και οι μεταβατικοί λογαριασμοί, ** περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT

Στους υπόλοιπους αριθμοδείκτες, η γενική ρευστότητα του υποκλάδου βρίσκεται σε ανοδική τροχιά την περίοδο 2005-2007, ξεπερνώντας κατά πολύ τα επίπεδα του 2003 (1,60). Στον αντίποδα, καθοδική ήταν η πορεία του δείκτη 'αυτονομίας' την τετραετία 2003-2007, με τελική τιμή κοντά στο 41% το 2007 και 1 ποσοστιαία μονάδα κάτω από τη μέση τιμή του συνόλου του τομέα ΤΠΕ.

Πίνακας 21. Εξέλιξη των αριθμοδεικτών υποκλάδου Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	2003	2004	2005	2006	2007
Κυκλ. Ενεργητικό / Βραχ. Υποχρεώσεις	1,27	1,58	1,37	1,44	1,60
Ίδια / Συν. Ενεργητικού	41,25%	41,17%	42,17%	41,02%	40,86%
Πάγια / Συν. Ενεργητικού	44,95%	42,39%	42,30%	38,17%	36,14%
Ξένα / Ίδια Κεφάλαια	1,42	1,43	1,37	1,44	1,45
Καθ. Κέρδη / Συν. Ενεργητικού	1,89%	2,56%	0,77%	3,31%	3,12%
Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις	14,09%	11,96%	11,37%	12,54%	11,17%
Πωλήσεις / Συν. Ενεργητικού	88,33%	94,15%	79,98%	108,08%	115,67%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT.

Σημειώνεται, τέλος, ότι η βελτίωση των καθαρών κερδών συνέβαλε σημαντικά στην άνοδο του δείκτη κερδοφορίας, ενώ ο δείκτης turnover κινείται σε αρκετά υψηλά επίπεδα, ξεπερνώντας το 2007 - για δεύτερη συνεχή χρονιά - το 100%.

11.1.1. Συνάρτηση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας του κλάδου

Πίνακας 22. Η Ακαθ. Προστ. Αξία του κλάδου ανά έτος (τρέχουσες τιμές, σε εκατ. ευρώ), 2000-2007

ΚΛΑΔΟΣ	ΕΤΟΣ	ΑΚΑΘ. ΠΡΟΣΤ. ΑΞΙΑ
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2000	344
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2001	528
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2002	555
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2003	502
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2004	331
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2005	336
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2006	393
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2007	442

Χρησιμοποιώντας το στατιστικό πρόγραμμα Minitab βρίσκουμε μία προσεγγιστική εξίσωση που μας δείχνει την μεταβολή της Ακαθάρ. Προστιθέμ. Αξίας Παραγωγής του κλάδου των κατασκευών εξοπλισμού ΤΠΕ σε συνάρτηση με το χρόνο. Αυτό είναι χρήσιμο διότι μπορούμε να κάνουμε προβλέψεις σε σχέση με την εξέλιξη της

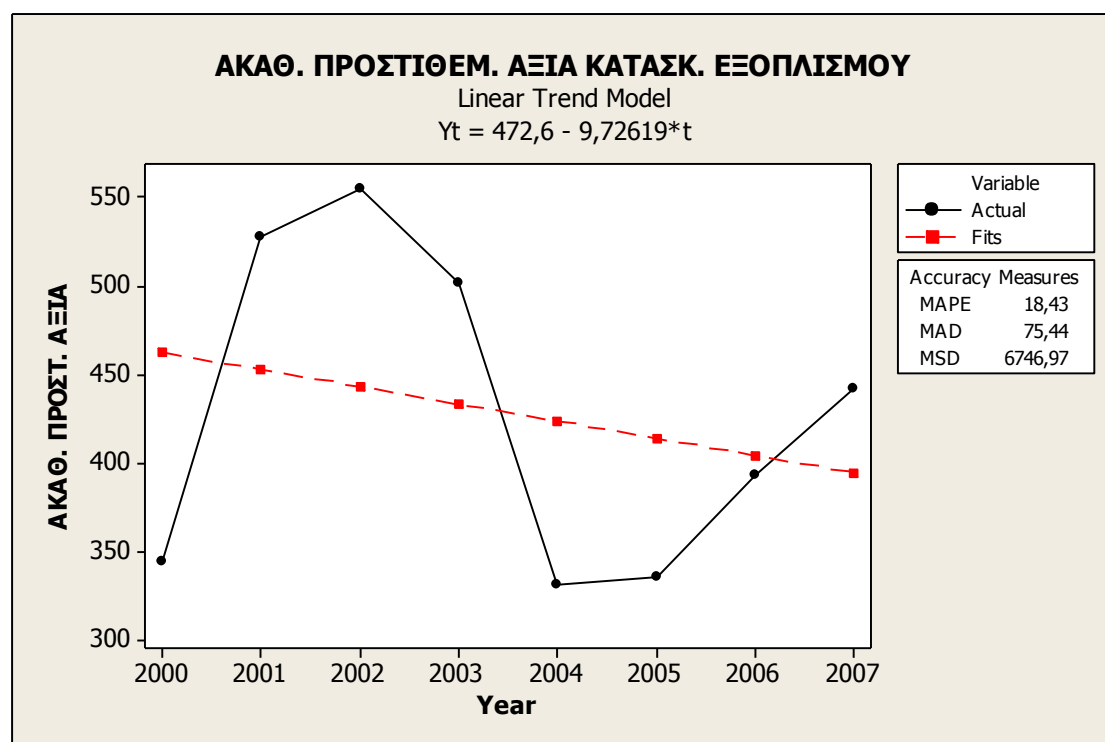
αποδοτικότητας του κλάδου , στο μέλλον , αφού η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία παραγωγής του είναι άμεσα συνδεδεμένη με την απόδοση του.

$$Y(t) = 472,6 - 9,72619*t$$

Από την παραπάνω εξίσωση παρατηρούμε ότι η ετήσια μεταβολή της απόδοσης του κλάδου , προσεγγιστικά , θα είναι αρνητική σε σχέση με τον χρόνο. Αυτό ισχύει με τα πρότινος δεδομένα του κλάδου και μπορεί να αλλάξει στο μέλλον , πραγματοποιώντας ενδεχομένως κάποιες επενδύσεις σε καινοτόμες ιδέες ή από κάποιες αλλαγές στο θεσμικό , κοινωνικό και οικονομικό τομέα του κλάδου και της οικονομίας γενικότερα.

Στο διάγραμμα 12 παρατηρούμε και γραφικά την μεταβολή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής του κλάδου σε σχέση με τον χρόνο.

Διάγραμμα 12. Γραφική παράσταση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας Παραγωγής με τον χρόνο

Minitab

Το διάστημα 2002–2004 παρατηρούμε μια κατακόρυφη πτώση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου και την τάση να αντιστρέφεται από το 2005 και μετά δίνοντας ελπίδες για μία ενδεχόμενη ανάκαμψη του κλάδου.

11.1.2. Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής

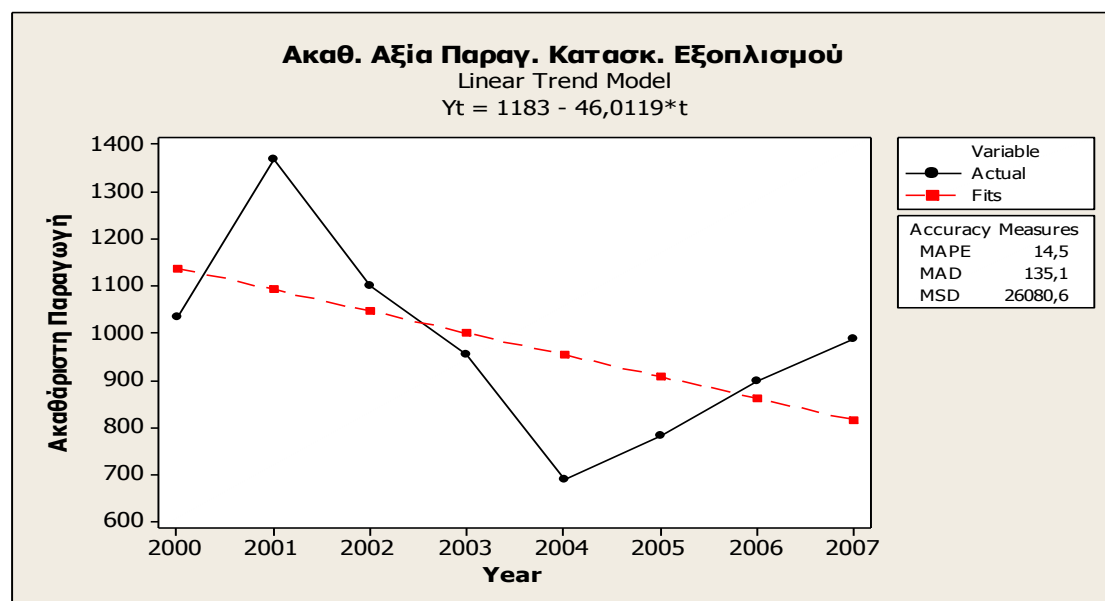
Πίνακας 23. Η Ακαθ. Αξία Παραγωγής του κλάδου ανά έτος (τρέχουσες τιμές, σε εκατ. ευρώ), 2000-2007

Κλάδος	Έτος	Ακαθάριστη Παραγωγή
Κατασκευής Εξοπλισμού	2000	1032
Κατασκευής Εξοπλισμού	2001	1366
Κατασκευής Εξοπλισμού	2002	1100
Κατασκευής Εξοπλισμού	2003	954
Κατασκευής Εξοπλισμού	2004	689
Κατασκευής Εξοπλισμού	2005	781
Κατασκευής Εξοπλισμού	2006	899
Κατασκευής Εξοπλισμού	2007	988

Η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής είναι ίση με το άθροισμα της ενδιάμεσης ανάλωσης , δηλαδή του κόστους πρώτων υλών , και της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας. Από την ακόλουθη προσεγγιστική εξίσωση παρατηρούμε ότι και η Ακαθ. Αξία Παραγωγής είναι αρνητικά συνυφασμένη με το χρόνο το οποίο οφείλετε , κατά ένα μέρος , και στην ακαθ. Προστ. αξία παραγ. η οποία όπως παρατηρήσαμε και προηγουμένως μειώνετε με τον χρόνο.

$$Y(t) = 1183 - 46,0119*t$$

Διάγραμμα 13. Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής

Από το διάγραμμα 13 παρατηρούμε μία συνεχόμενη πτώση της Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής του κλάδου κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ από το 2001 μέχρι και το 2004 και μία επάνοδο της από το 2004 και μετά.

11.1.3. Αριθμός εργαζομένων στο κλάδο κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ

Πίνακας 24. Απασχολούμενοι ανά έτος

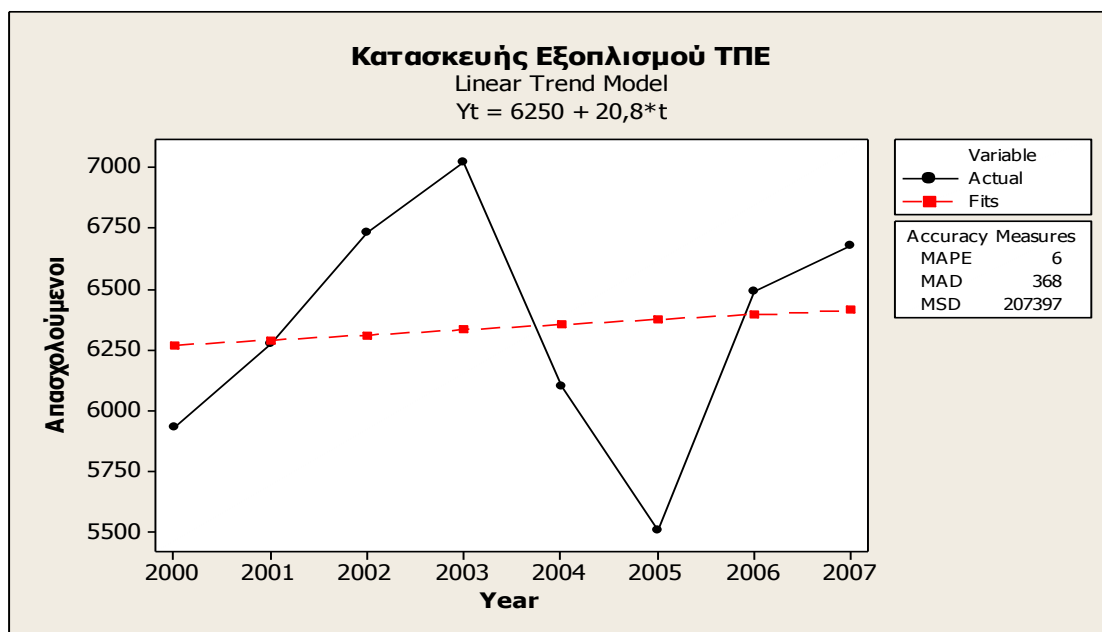
ΚΛΑΔΟΣ	ΕΤΟΣ	Απασχολούμενοι / Έτος
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2000	5933
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2001	6278
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2002	6732
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2003	7022
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2004	6098
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2005	5510
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2006	6495
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2007	6683

Με τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα και με την βοήθεια του στατιστικού προγράμματος Minitab υπολογίσαμε την προσεγγιστική εξίσωση που μας δείχνει τον αριθμό των εργαζομένων σε συνάρτηση με τον χρόνο.

$$**Y(t) = 6250 + 20,8*t**$$

Όπως φάνετε και από την εξίσωση το πλήθος των εργαζομένων αυξάνετε σταθερά με τον χρόνο με περίπου 21 άτομα το έτος. Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι ανάγκες του κλάδου σε εργατικό δυναμικό αυξάνονται.

Διάγραμμα 14. Αριθμός εργαζομένων σε συνάρτηση με το χρόνο

11.1.4. Οι Επενδύσεις του κλάδου

Πίνακας 25. Επενδύσεις στον κλάδο κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ

Κλάδος	Έτος	Επενδύσεις
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2000	94,63
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2001	216,65
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2002	69,41
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2003	62,30
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2004	60,63
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2005	52,41
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2006	139,61
Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ	2007	117,11

MINITAB

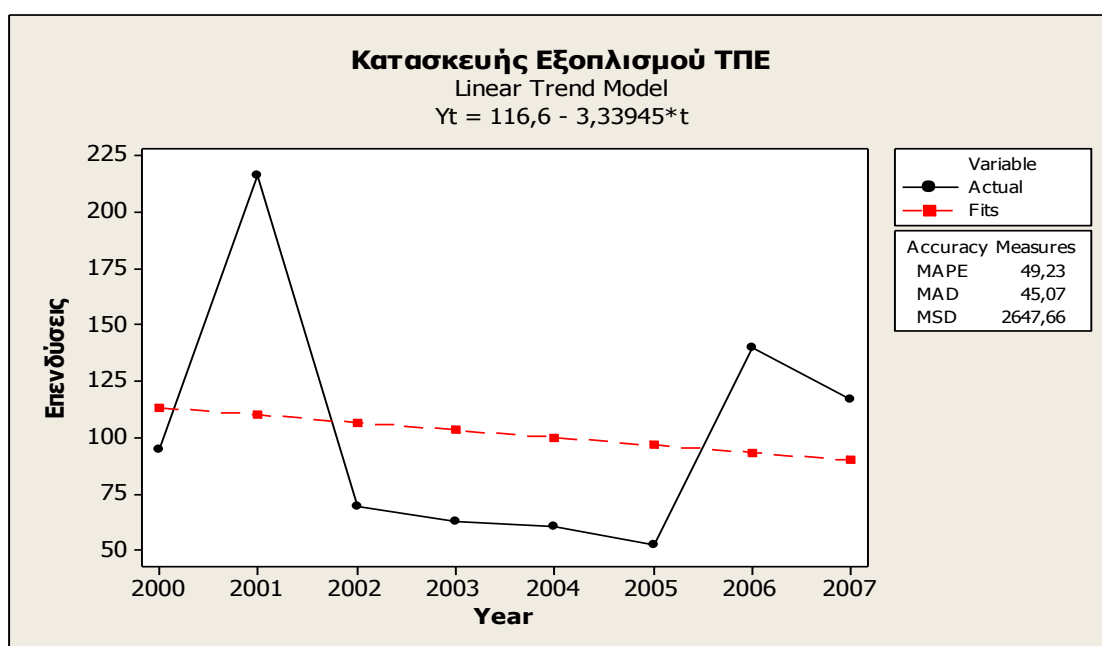
Με τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα και με την βοήθεια του στατιστικού προγράμματος Minitab έχουμε εξάγει την ακόλουθη προσεγγιστική εξίσωση η οποία μας δείχνει την εξάρτηση των επενδύσεων του κλάδου των κατασκευών εξοπλισμού ΤΠΕ σε συνάρτηση με τον χρόνο.

$$\underline{Y(t) = 116,1 - 3,34*t}$$

Από την εξίσωση αυτήν συμπεραίνουμε ότι οι επενδύσεις σε E&A , στην αγορά νέων τεχνολογιών , στην αγορά εγκαταστάσεων , πάγιου εξοπλισμού κ.α. μειώνεται σταδιακά με τον χρόνο κατά 3,5 μονάδες περίπου.

Αυτό μπορεί να οφείλεται στην απαισιοδοξία που επικρατεί στις επιχειρήσεις όσον αφορά την αύξηση των πωλήσεων τους καθώς και στο γενικότερο αρνητικό οικονομικό κλίμα που επικρατεί στις αγορές.

Διάγραμμα 15. Γραφική παράσταση των επενδύσεων σε σχέση με τον χρόνο

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε μία κατακόρυφη πτώση των επενδύσεων τα έτη 2001 – 2002 , από 216,65 εκατομμύρια ευρώ το 2001 στα 69,41 εκ. ευρώ το 2002.

Η πτώση αυτή των επενδύσεων συνεχίζεται και για τα επόμενα έτη φτάνοντας το 2005 τα 52,41 εκ. ευρώ πραγματοποιώντας συνολική πτώση 164 εκ. ευρώ από το 2001.

Η τάση αυτή φάνετε να αλλάζει μέσα στο 2005 όπου πραγματοποιήθηκε αύξηση των επενδύσεων φτάνοντας στο τελικό ποσό των 139,61 εκ. ευρώ στις αρχές του 2006.

11.1.5 Ίδια Κεφάλαια

Πίνακας 26. Κίνηση Ιδίων Κεφαλαίων του κλάδου κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ για τα έτη 2003-2007

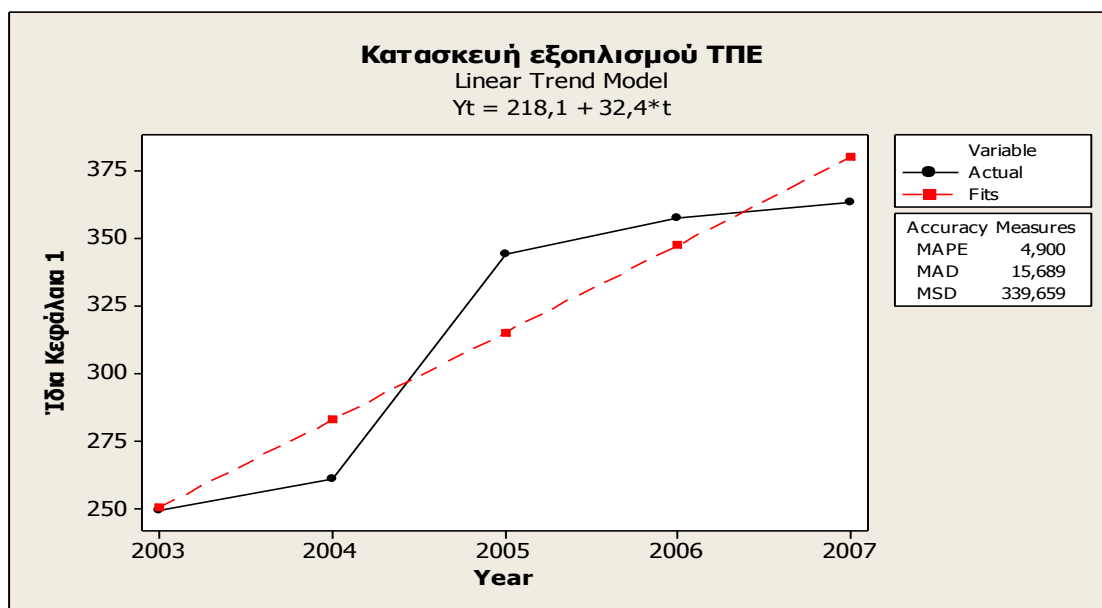
Κλάδος	Έτος	Ίδια Κεφάλαια
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2003	249,75
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2004	261,31
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2005	344,47
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2006	357,99
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2007	363,52

Με την βοήθεια του προηγούμενου πίνακα και με την χρήση του στατιστικού προγράμματος Minitab εξάγουμε την ακόλουθη προσεγγιστική εξίσωση που μας δείχνει την εξάρτηση της ποσότητας των ιδίων κεφαλαίων του κλάδου σε σχέση με το χρόνο.

$$Y(t) = 218,1 + 32,4*t$$

Από την εξίσωση αυτήν παρατηρούμε ότι τα Ίδια Κεφάλαια του κλάδου αυξάνονται σταθερά με τον χρόνο κατά 32,4 εκ. ευρώ , το οποίο γίνεται φανερό και από τα δεδομένα του πίνακα 26.

Διάγραμμα 16. Γραφική παράσταση των Ιδίων Κεφαλαίων σε σχέση με τον χρόνο

MINITAB

Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα 16 τα Ίδια Κεφάλαια αυξάνονται σταθερά με το χρόνο φτάνοντας στο αποκορύφωμα τους στα 363,52 εκ. ευρώ το 2007.

Η μεγαλύτερη αύξηση Ιδίων Κεφαλαίων πραγματοποιήθηκε τα έτη 2004-2005 με την χρήση , ενδεχομένως , έκδοσης νέου μετοχικού κεφαλαίου , για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων στον κλάδο, το οποίο στην πραγματικότητα δεν συνέβη όπως είδαμε και από των πίνακα των επενδύσεων (πίν. 25), και άρα το κεφάλαιο αυτό χρησιμοποιήθηκε για την κάλυψη βασικών αναγκών του κλάδου όπως είναι η κάλυψη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων οφειλών του και η αγορά νέων προϊόντων.

11.1.6 Πωλήσεις – Καθαρά Κέρδη

Πίνακας 27. Πωλήσεις και Καθαρά Κέρδη του κλάδου

Κλάδος	Έτος	Πωλήσεις	Καθαρά Κέρδη
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2003	534,77	11,41
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2004	597,56	16,24
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2005	653,34	6,30
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2006	943,31	28,89
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2007	1029,02	27,76

$$\text{Καθαρά Κέρδη} = -11,4812 + 0,0393843 \text{ Πωλήσεις}$$

Από την παραπάνω εξίσωση παρατηρούμε ότι τα καθαρά κέρδη του κλάδου είναι θετικά εξαρτημένα με τις πωλήσεις του κλάδου αυτού.

Αυτό είναι κάτι το αναμενόμενο διότι αναλόγως με τις πωλήσεις που θα πραγματοποιήσει ο κλάδος , θα διαμορφωθούν και τα κέρδη του.

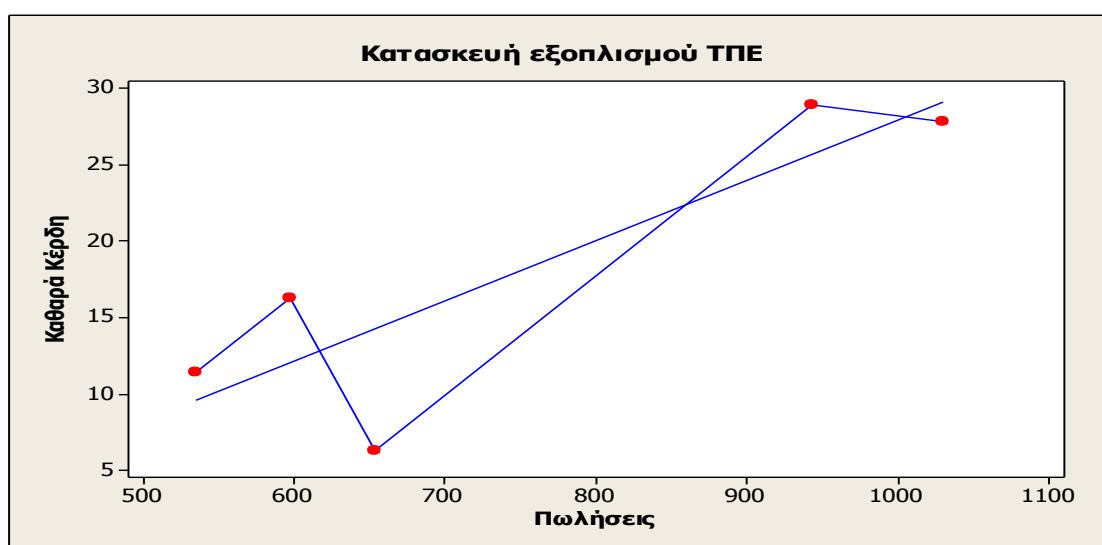
Επιπλέον παρατηρούμε ότι τα κέρδη του κλάδου έχουν μικρή συσχέτιση με τις πωλήσεις που πραγματοποιεί , περίπου 0,04 , το οποίο μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα κέρδη δεν είναι άμεσα συνδεδεμένα με τις πωλήσεις αλλά και από άλλους παράγοντες , όπως είναι οι μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες οφειλές του κλάδου , διότι αν και αυξάνονται οι πωλήσεις αυξάνονται , σε χαμηλότερη κλίμακα και οι υποχρεώσεις του κλάδου με αποτέλεσμα μέρος του χρηματικού κεφαλαίου των πωλήσεων να καταλήγει στην εκπλήρωση των άμεσων και μακροπρόθεσμων οφειλών του.

Summary of Model (Τα βασικά αποτελέσματα από την μελέτη του παραπάνω μοντέλου – εξίσωσης)

R-Sq = 75,81% R-Sq (adj) = 67,74%

Από τα αποτελέσματα του μοντέλου αυτού παρατηρούμε ότι το R^2 , το οποίο μας δείχνει πόσο καλό είναι το μοντέλο μας σε σχέση με την πραγματικότητα, είναι ίσο με 67,74% και άρα είναι ένα σχετικά καλό και αποδεκτό μοντέλο για να προβλέψουμε την εξέλιξη των καθαρών κερδών του κλάδου σε σχέση με τις πωλήσεις του.

Διάγραμμα 17. Γραφική απεικόνιση της εξέλιξης των καθαρών κερδών του κλάδου σε σχέση με τις πραγματοποιούμενες πωλήσεις

11.1.6.1. Οι Πωλήσεις

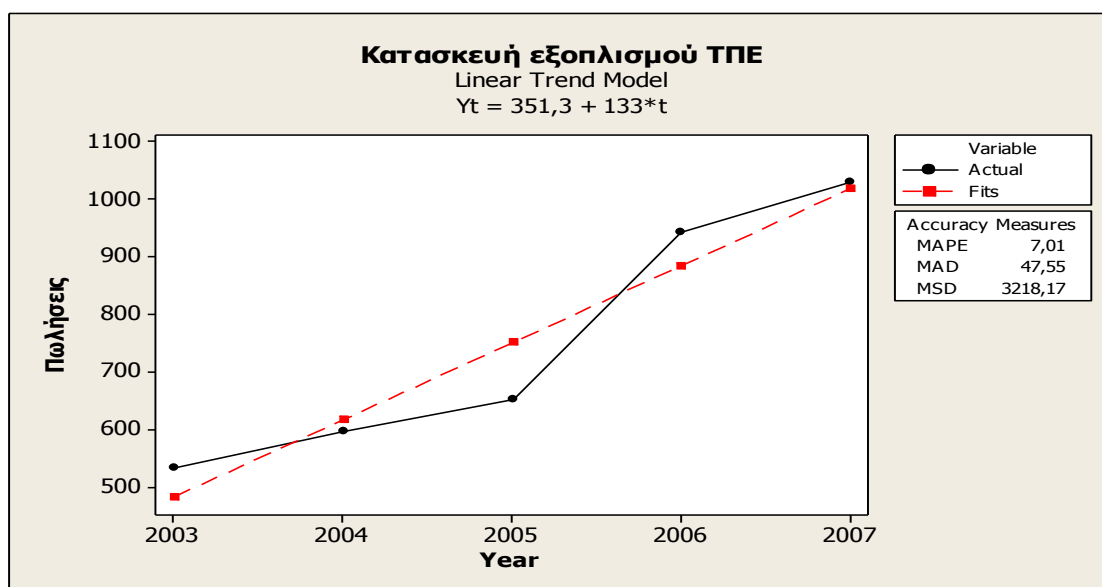
Εξέλιξη των πωλήσεων με το χρόνο

$$\underline{Y(t) = 351,3 + 133*t}$$

Από την παραπάνω εξίσωση παρατηρούμε ότι οι πωλήσεις μεταβάλλονται θετικά με το χρόνο κατά 133 μονάδες.

Το γεγονός αυτό υποδηλώνει διαρκής αύξηση των πωλήσεων και άρα συνεχόμενη ανάπτυξη του κλάδου παρέχοντας, ενδεχομένως, στο κοινό νέα και καινοτόμα προϊόντα.

Διάγραμμα 18. Γραφική απεικόνιση των πωλήσεων με το χρόνο

Από το διάγραμμα αυτό παρατηρούμε αυτό που παρατηρήσαμε και από την προηγούμενη εξίσωση , δηλαδή ότι οι πωλήσεις του κλάδου έχουν πράγματι θετική συσχέτιση με το χρόνο.

11.1.6.2. Τα Καθαρά Κέρδη

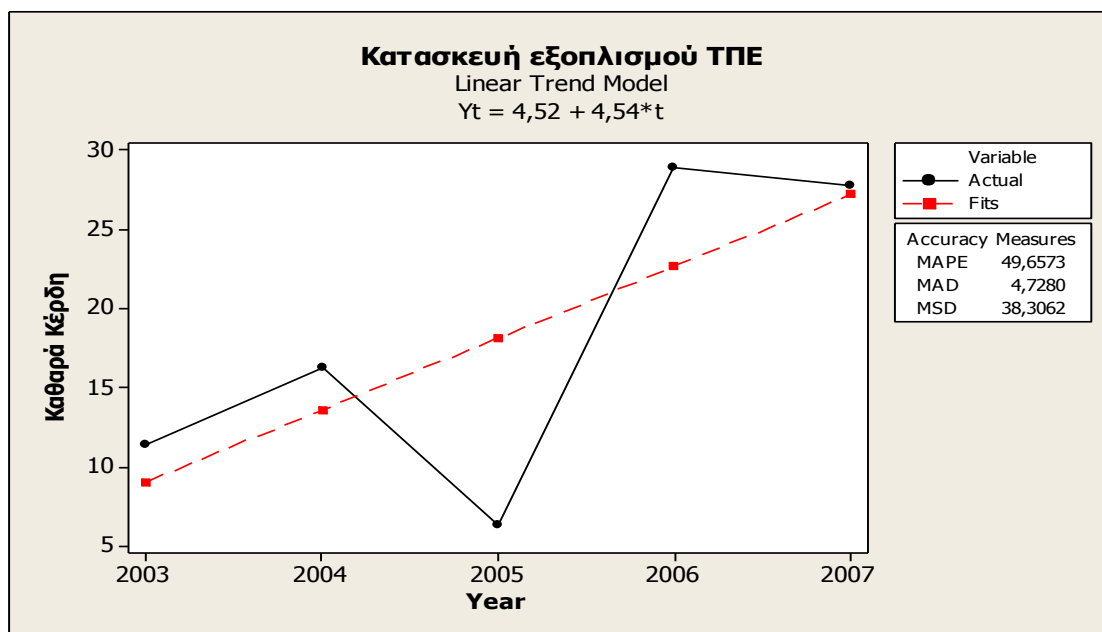
Εξίσωση συσχέτισης των καθαρών κερδών με το χρόνο

$$Y(t) = 4,52 + 4,54*t$$

Από την παραπάνω εξίσωση βλέπουμε ότι και τα καθαρά κέρδη έχουν θετική συσχέτιση με το χρόνο , αλλά μικρότερη από ότι έχουν οι πωλήσεις (4,54 σε αντίθεση με το 133 των πωλήσεων)

Αυτό αποδεικνύει και την παρατήρηση που είχαμε κάνει στο προηγούμενο υποκεφάλαιο (11.1.6.1) , για το ότι οι πωλήσεις αυξάνονται αρκετά πιο έντονα σε σχέση με τα κέρδη , αλλά αυτό μπορεί να οφείλετε και σε διάφορους παράγοντες όπως είναι και η ικανοποίηση των αυξανόμενων υποχρεώσεων του κλάδου.

Διάγραμμα 19. Γραφική παράσταση των Καθαρών Κερδών με το Χρόνο

11.1.7. Το σύνολο των Υποχρεώσεων του κλάδου

Πίνακας 28. Το σύνολο των υποχρεώσεων του κλάδου

Κλάδος	Έτος	Σύνολο Υποχρεώσεων
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2003	344,39
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2004	362,59
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2005	465,60
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2006	508,72
Κατασκευή εξοπλισμού ΤΠΕ	2007	519,52

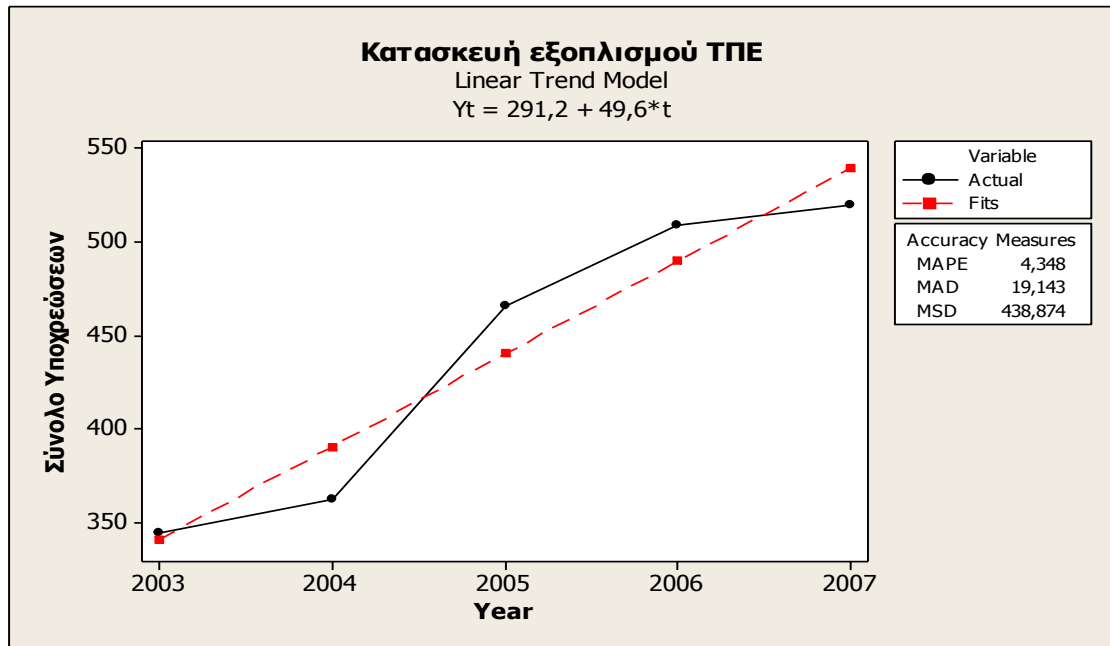
Από τον προηγούμενο πίνακα παρατηρούμε ότι το σύνολο των υποχρεώσεων του κλάδου αυξάνετε με το χρόνο , πράγμα το οποίο αποδεικνύετε και από την ακόλουθη εξίσωση :

Συνάρτηση του συνόλου των υποχρεώσεων του κλάδου με το χρόνο

$$Y(t) = 291,2 + 49,6*t$$

Από την παραπάνω εξίσωση βλέπουμε ότι το άθροισμα των υποχρεώσεων του κλάδου αυξάνετε με το χρόνο κατά περίπου 50 εκατομμύρια ευρώ.

Διάγραμμα 20. Γραφική παράσταση του συνόλου των υποχρεώσεων του κλάδου με το χρόνο

11.2. Υποκλάδος δραστηριότητας : Εμπορία Εξοπλισμού ΤΠΕ

Ο υποκλάδος Εμπορίας εξοπλισμού ΤΠΕ είναι ο πολυπληθέστερος, καθώς αποτελείται από 555 επιχειρήσεις. Η χρηματοοικονομική του εξέλιξη την πενταετία 2003-2007 είναι φαινομενικά καλή, ωστόσο σε επίπεδο αριθμοδεικτών αποκαλύπτεται μία μάλλον κακή εικόνα.

Αυτό πάντως που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι πρόκειται για εξαιρετικά ευμετάβλητο τμήμα του τομέα ΤΠΕ, λόγω των διαρθρωτικών αλλαγών, των εξαγορών κ.α. που συμβαίνουν στον χώρο και επηρεάζουν «τεχνικά» τα αποτελέσματα.

Ο υποκλάδος, που αντιπροσωπεύει περίπου το 32% του συνολικού τζίρου των επιχειρήσεων ΤΠΕ, παρουσιάζει σταθερή αύξηση (Μ.Ε.Ρ.Μ.: 2,2%) του κύκλου εργασιών του την περίοδο 2003-2007, με εξαίρεση το 2005. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι αυτή η τάση αποτυπώνεται και στα μικτά κέρδη και ακόμη περισσότερο στα καθαρά κέρδη. Αξιοσημείωτο είναι ωστόσο ότι το 2007 τα καθαρά κέρδη υποχωρούν σε σχέση με το 2006, με αποτέλεσμα να φτάσουν στα 140 εκατ. €. Η μείωση αυτή των καθαρών κερδών διατήρησε το δείκτη κερδοφορίας (δείκτη αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων) σε αρκετά χαμηλά επίπεδα (3,5% η τρίτη χαμηλότερη επίδοση στη διάρκεια της περιόδου 2003-2007).

**Πίνακας 29. Εξέλιξη χρηματοοικονομικών μεγεθών του υποκλάδου
Εμπορίας εξοπλισμού ΤΠΕ (555 επιχειρήσεις)**

Σε εκατ. ευρώ	2003	2004	2005	2006	2007	Μ.Ε.Ρ.Μ. (03-07)
ΠΑΘΗΤΙΚΟ						
Σύνολο υποχρεώσεων*	2.880,15	2.990,55	2.928,61	2.953,55	2.981,40	0,87%
ετήσια % μεταβολή	-	3,8%	-2,1%	0,9%	0,9%	
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.509,63	2.585,34	2.550,12	2.570,34	2.498,27	-0,11%
ετήσια % μεταβολή	-	3,0%	-1,4%	0,8%	-2,8%	
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	231,74	268,97	253,06	257,59	333,50	9,53%
ετήσια % μεταβολή	-	16,1%	-5,9%	1,8%	29,5%	
Ίδια κεφάλαια	1.012,34	990,74	610,80	739,07	1.003,16	-0,23%
ετήσια % μεταβολή	-	-2,1%	-38,3%	21,0%	35,7%	
Σύνολο Παθητικού	3.892,49	3.981,29	3.539,41	3.692,62	3.984,56	0,59%
ετήσια % μεταβολή	-	2,3%	-11,1%	4,3%	7,9%	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Σύνολο Παγίου**	1.004,14	1.048,51	821,00	832,93	933,67	-1,80%
ετήσια % μεταβολή	-	4,4%	-21,7%	1,5%	12,1%	
Κυκλοφορούν	2.888,36	2.932,78	2.718,41	2.859,69	3.050,88	1,38%
ετήσια % μεταβολή	-	1,5%	-7,3%	5,2%	6,7%	
Αποθέματα	772,97	849,30	726,56	730,33	808,53	1,13%
ετήσια % μεταβολή	-	9,9%	-14,5%	0,5%	10,7%	
Απαιτήσεις	1.832,4	1.789,2	1.747,0	1.778,1	1.853,2	0,28%
ετήσια % μεταβολή	-	-2,4%	-2,4%	1,8%	4,2%	
Διαθέσιμα / Χρεόγραφα	282,94	294,33	244,90	351,26	389,16	8,30%
ετήσια % μεταβολή	-	4,0%	-16,8%	43,4%	10,8%	
Σύνολο Ενεργητικού	3.892,49	3.981,29	3.539,41	3.692,62	3.984,56	0,59%
ετήσια % μεταβολή	-	2,3%	-11,1%	4,3%	7,9%	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ						
Κύκλος εργασιών	5.272,46	5.676,38	5.180,50	5.222,55	5.747,10	2,18%
ετήσια % μεταβολή	-	7,7%	-8,7%	0,8%	10,0%	
Κόστος Πωλήσεων	4.340,15	4.694,09	4.286,34	4.348,43	4.714,94	2,09%
ετήσια % μεταβολή	-	8,2%	-8,7%	1,4%	8,4%	
Καθαρά αποτελέσματα	123,29	123,77	-9,76	271,34	140,51	3,32%
ετήσια % μεταβολή	-	0,4%	-107,9%	-2880,5%	-48,2%	
Μικτά κέρδη	932,31	982,29	894,16	874,12	1.032,16	2,58%
ετήσια % μεταβολή	-	5,4%	-9,0%	-2,2%	18,1%	

* περιλαμβάνονται οι προβλέψεις και οι μεταβατικοί λογαριασμοί, ** περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT.

Οριακή ήταν η άνοδος των συνολικών κεφαλαίων του υποκλάδου την πενταετία (ΜΕΡΜ:0,6%), με οριακά ανοδική συσσώρευση δανειακών κεφαλαίων έναντι περικοπής των ιδίων (ΜΕΡΜ περιόδου 2003-2007: 0,9% έναντι -0,2%, αντίστοιχα) που οδήγησε τον δείκτη δανειακής επιβάρυνσης στις 3 μονάδες το 2007, δηλαδή περίπου τριπλάσιο σε σχέση με το μέσο επίπεδο του συνόλου των επιχειρήσεων ΤΠΕ.

**Πίνακας 30. Εξέλιξη των αριθμοδεικτών του υποκλάδου Εμπορίας
Εξοπλισμού ΤΠΕ**

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	2003	2004	2005	2006	2007
Κυκλ. Ενεργητικό / Βραχ. Υποχρεώσεις	1,15	1,13	1,07	1,11	1,22
Ίδια / Συν. Ενεργητικού	26,01%	24,88%	17,26%	20,01%	25,18%
Πάγια / Συν. Ενεργητικού	25,80%	26,34%	23,20%	22,56%	23,43%
Ξένα / Ίδια Κεφάλαια	2,85	3,02	4,79	4,00	2,97
Καθ. Κέρδη / Συν. Ενεργητικού	3,17%	3,11%	-0,28%	7,35%	3,53%
Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις	17,68%	17,30%	17,26%	16,74%	17,96%
Πωλήσεις / Συν. Ενεργητικού	135,45%	142,58%	146,37%	141,43%	144,23%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT

Από πλευράς ενεργητικού τα συνολικά πάγια κατέγραψαν πτωτική πορεία με Μ.Ε.Ρ.Μ. τετραετίας 1,8%, συμπαρασύροντας το δείκτη του βαθμού παγιοποίησης σε μείωση κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες από το 2003. Το κυκλοφορούν ενεργητικό καταγράφει ανοδική πορεία (ΜΕΡΜ: 1,4%) κατά την εξεταζόμενη περίοδο, γεγονός που οφείλεται στην σημαντική αύξηση των αποθεμάτων, των απαιτήσεων και των διαθέσιμων το 2007 (10,7%, 4,2% και 10,8, αντίστοιχα).

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας, λόγω της μείωσης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων έναντι της αύξησης του κυκλοφορούν ενεργητικού (αποθέματα, απαιτήσεις και διαθέσιμα) παρουσίασε αύξηση την εξεταζόμενη περίοδο και άγγιξε το μέσο επίπεδο του συνόλου του ΤΠΕ (1,21). Η 'αυτονομία' κινήθηκε ανοδικά σε σχέση με το 2006, αλλά σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 2003 (κατά 1 ποσοστιαία μονάδα), ενώ στον αντίποδα, ο δείκτης turnover, ο μόνος δείκτης που σημειώνει εξαιρετική επίδοση την περίοδο 2003-2007, κινείται ανοδικά και πάντα πάνω από το 100%, δείχνοντας την επιτυχημένη στρατηγική πωλήσεων του υποκλάδου Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ και την ικανοποιητική εκμετάλλευση των περιουσιακών του στοιχείων.

11.2.1. Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία

**Πίνακας 31. Η ακαθάρ. Προστ. Αξία του κλάδου Εμπορίου Προϊόντων
ΤΠΕ**

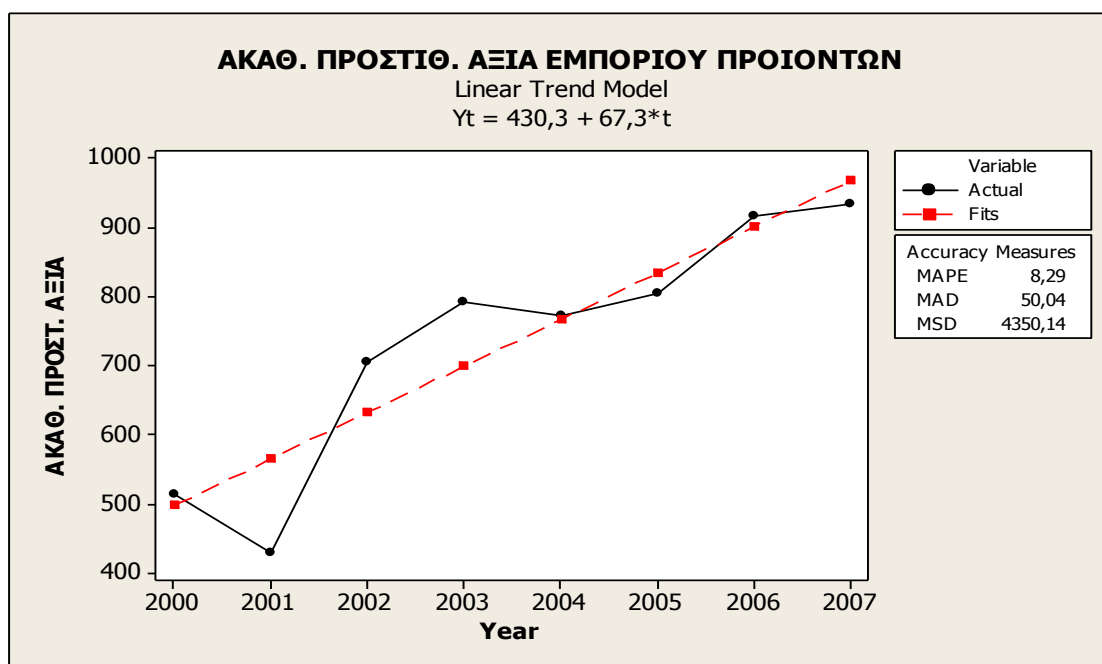
ΚΛΑΔΟΣ	ΕΤΟΣ	ΑΚΑΘ. ΠΡΟΣΤ. ΑΞΙΑ
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2000	514
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2001	429
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2002	704
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2003	792
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2004	771
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2005	805
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2006	916
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2007	933

Σχέση της Ακαθ. Προστ. Αξίας του κλάδου με το χρόνο

$$Y(t) = 430,3 + 67,3*t$$

Από την σχέση αυτή γίνεται φανερό ότι η Α.Π.Α. του κλάδου μεταβάλλεται θετικά με το χρόνο και άρα αυξάνεται και η απόδοση που παρουσιάζει ο κλάδος αυτός με το πέρασμα των χρόνων.

Διάγραμμα 21. Γραφική παράσταση της Α.Π.Α. του κλάδου Εμπορίου ΤΠΕ

11.2.2. Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής

Πίνακας 32. Ακαθάριστη Παραγωγή για τα έτη 2000-2007

Κλάδος	Έτος	Ακαθάριστη Παραγωγή
Εμπόριο Προϊόντων	2000	709
Εμπόριο Προϊόντων	2001	579
Εμπόριο Προϊόντων	2002	1038
Εμπόριο Προϊόντων	2003	1201
Εμπόριο Προϊόντων	2004	1151
Εμπόριο Προϊόντων	2005	1260
Εμπόριο Προϊόντων	2006	1364
Εμπόριο Προϊόντων	2007	1413

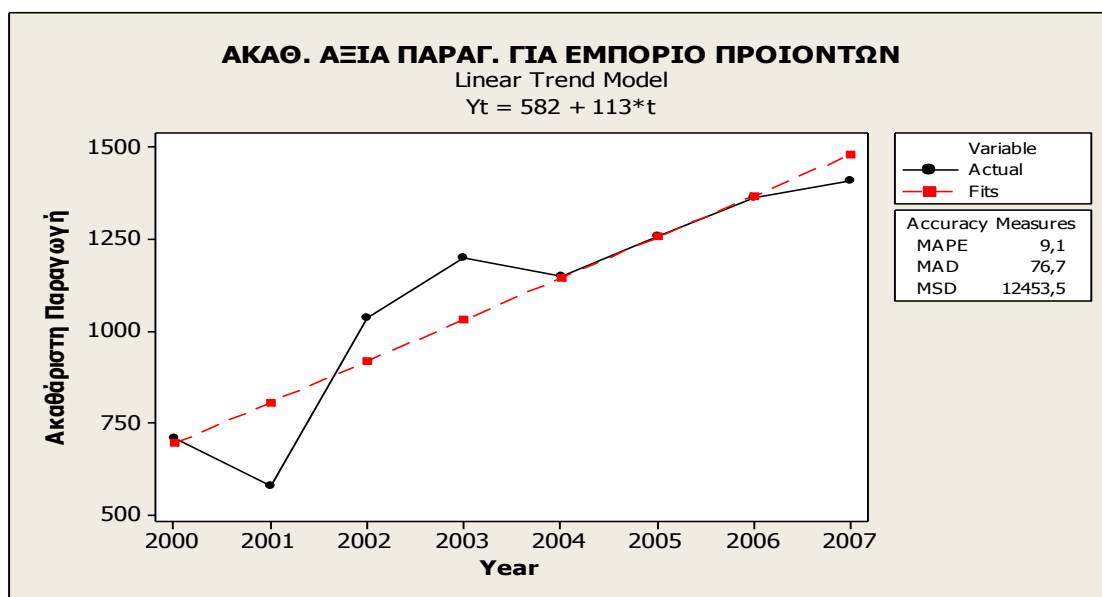
Από τον πίνακα 32 γίνεται φανερό ότι και η Ακαθάριστη Παραγωγή του κλάδου εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ είναι αυξανόμενη με τα χρόνια.

Σχέση της Ακαθ. Αξίας Παραγωγής με το χρόνο :

$$\underline{Y(t) = 582 + 113*t}$$

Από την σχέση αυτή γίνεται φανερό ότι η Ακαθ. Αξία Παραγ. του κλάδου Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ αυξάνεται με έναν αρκετά ικανοποιητικό ρυθμό της τάξης των 113 εκ ευρώ το χρόνο.

Διάγραμμα 22. Γραφική παράσταση της Α.Α.Π. με το χρόνο

Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα 22 η Α.Α.Π. του κλάδου εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ πραγματοποιεί ανοδική πορεία από το έτος 2001 μέχρι και το 2007.

11.2.3. Πλήθος απασχολούμενων στον κλάδο

Πίνακας 33. Απασχολούμενοι στο κλάδο Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ

ΚΛΑΔΟΣ	ΕΤΟΣ	Απασχολούμενοι / Έτος
Εμπόριο Προϊόντων	2000	7159
Εμπόριο Προϊόντων	2001	6837
Εμπόριο Προϊόντων	2002	6559
Εμπόριο Προϊόντων	2003	6342
Εμπόριο Προϊόντων	2004	6847
Εμπόριο Προϊόντων	2005	7797
Εμπόριο Προϊόντων	2006	8299
Εμπόριο Προϊόντων	2007	7952

Στο πίνακα 33 παρατηρούμε αρκετές αυξομειώσεις στον αριθμό των απασχολούμενων εργαζομένων του κλάδου , γεγονός το οποίο δηλώνει τυχόν εκουσίες (παραιτήσεις) ή ακούσιες (απολύσεις) αποχωρήσεις εργαζομένων από το κλάδο ή τυχόν αυξομειώσεις του πλήθους των επιχειρήσεων που λειτουργούν στον κλάδο αυτόν.

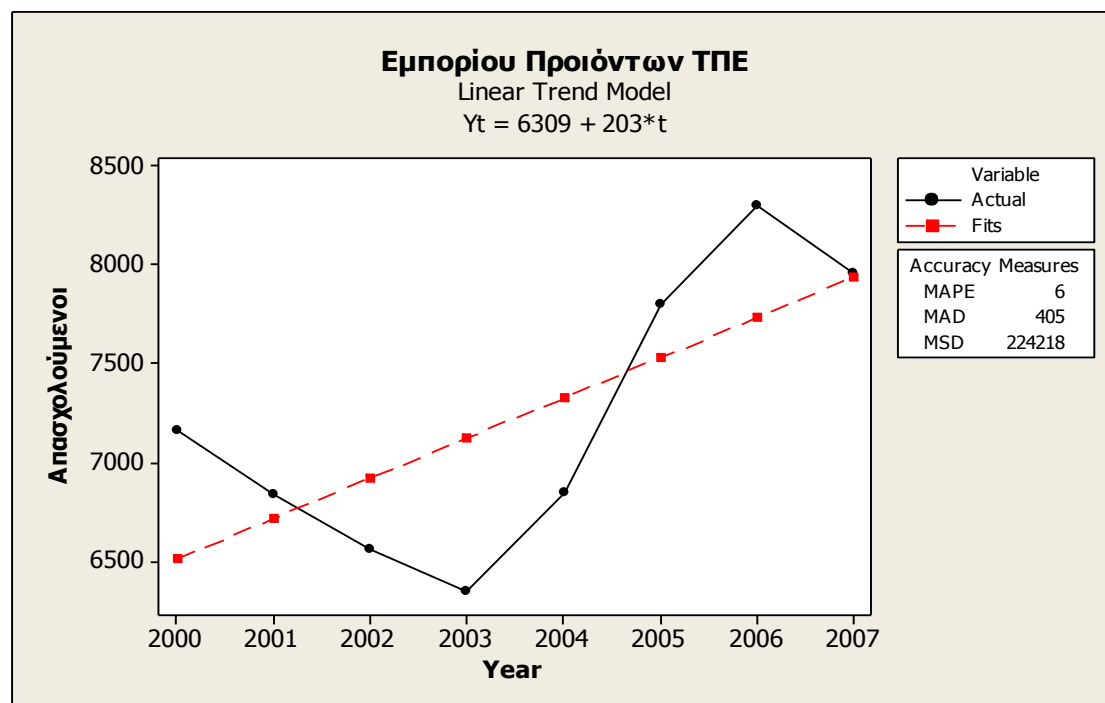
Σχέση αριθμού εργαζομένων με το χρόνο

$$Y(t) = 6309 + 203*t$$

Από την παραπάνω σχέση γίνεται αντιληπτό ότι γενικότερα το πλήθος των εργαζομένων που εργάζονται στον χώρο της εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ είναι αύξον σε σχέση με το χρόνο.

Αυτό με την σειρά του υποδηλώνει την καλή πορεία που ακολουθεί ο κλάδος με το πέρασμα του χρόνου και στην περαιτέρω ενίσχυση της θέσης που κατέχει στον τομέα των ΤΠΕ σε σχέση με τους δύο άλλους κλάδους που απαρτίζουν τον τομέα.

Διάγραμμα 23. Γραφική παράσταση του πλήθους των εργαζομένων του κλάδου σε σχέση με το χρόνο.

11.2.4. Οι επενδύσεις στον κλάδο

Πίνακας 34. Οι Επενδύσεις στο κλάδο

Κλάδος	Έτος	Επενδύσεις
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2000	24,60
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2001	24,49
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2002	41,10
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2003	78,55
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2004	138,81
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2005	63,13
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2006	67,12
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2007	117,13

Από μία πρώτη ματιά του πίνακα 34 παρατηρούμε ότι οι επενδύσεις του κλάδου ακολουθούν μία αυξητική πορεία για τα έτη 2000-2004 ενώ παρουσίασαν μία κατακόρυφη πτώση το 2005 φτάνοντας τα 63,13 εκ. ευρώ σε σχέση με τα 138,81 εκ. ευρώ που ήταν τον προηγούμενο χρόνο.

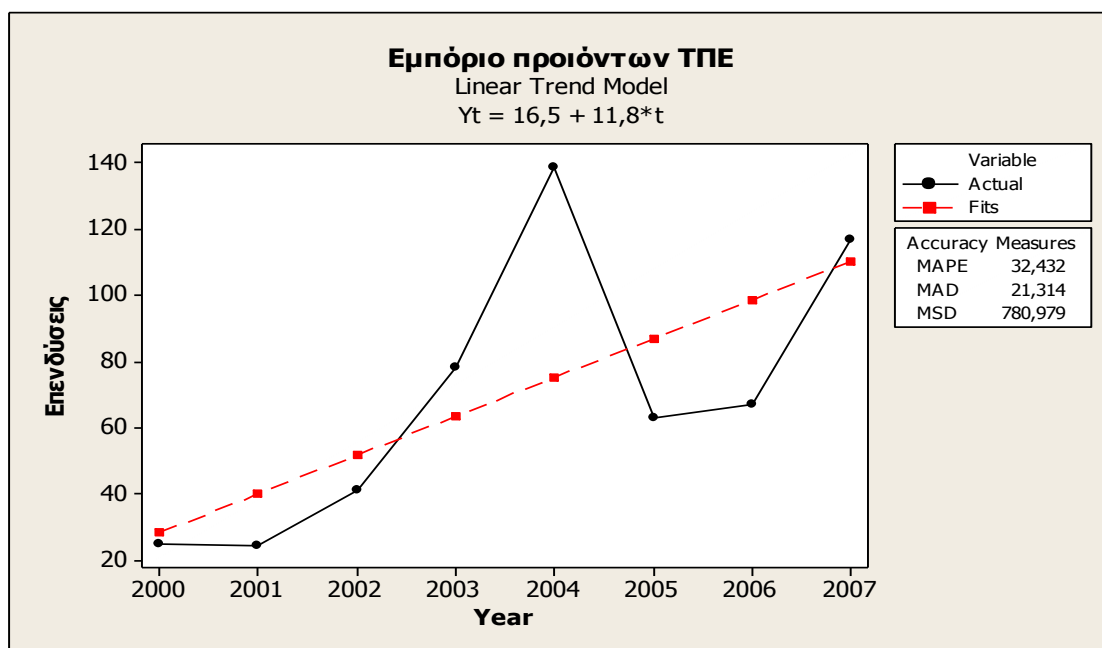
Το γεγονός αυτό οφείλονταν κυρίως στις δυσοίωνες προβλέψεις των επιχειρήσεων που απαρτίζουν τον κλάδο σε σχέση με τις πωλήσεις τους, τους επόμενους μήνες ή και για τον επόμενο χρόνο.

Σχέση των επενδύσεων του κλάδου με το χρόνο

$$**Y(t) = 16,5 + 11,8*t**$$

Όπως φαίνεται και από την παραπάνω σχέση οι επενδύσεις του κλάδου εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις με ετήσια μεταβολή των επενδύσεων τους κατά 11,8 εκ. ευρώ περίπου.

Διάγραμμα 24. Γραφική παράσταση των επενδύσεων του κλάδου σε σχέση με το χρόνο

11.2.5. Η διακύμανση των Ιδίων Κεφαλαίων του κλάδου

Πίνακας 35. Ίδια Κεφάλαια

Κλάδος	Έτος	Ίδια Κεφάλαια
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2003	1012,34
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2004	990,74
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2005	610,80
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2006	739,07
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2007	1003,16

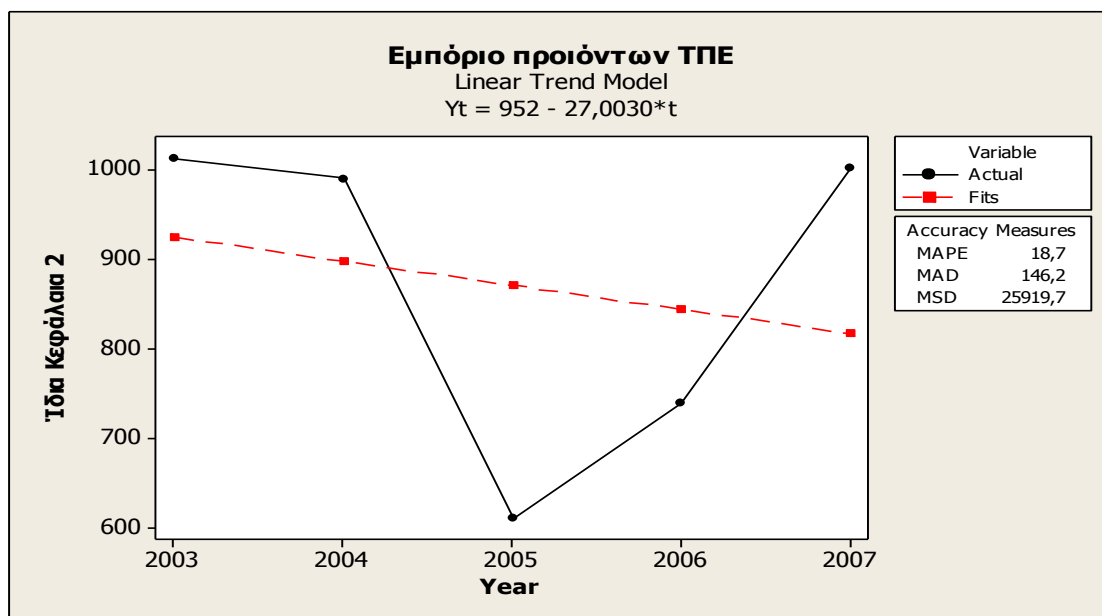
Όπως φαίνεται και από το πίνακα 35 τα ίδια Κεφάλαια του κλάδου παρουσιάζουν διάφορες αυξομειώσεις σε σχέση με το χρόνο το οποίο οφείλετε κυρίως στην αναταραχή των τιμών του χρηματιστηρίου για την υπό εξέταση περίοδο (2003-2007) και ενδεχομένως σε διάφορες αυξομειώσεις του διαθέσιμου μετοχικού κεφαλαίου που εκδίδουν οι επιχειρήσεις που απαρτίζουν το κλάδο.

Σχέση Ιδίων Κεφαλαίων με το χρόνο

$$Y(t) = 952 - 27,0030 \cdot t$$

Από την προηγούμενη σχέση γίνεται φανερό ότι συνολικά τα Ίδια Κεφάλαια του κλάδου παρουσιάζουν αρνητική συσχέτιση με το χρόνο και παρουσιάζουν αρνητική ετήσια μεταβολή της τάξεως των 27 εκ. ευρώ.

Διάγραμμα 25. Γραφική παράσταση των Ιδίων Κεφαλαίων με το χρόνο

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 25 τα Ίδια κεφάλαια του κλάδου παρουσιάζουν αρνητική πορεία για τα έτη 2003 – 2005 με το κλίμα να αντιστρέφεται τα προσεχή έτη (2005-2007) φτάνοντας το 2007 το 1 δις. Ευρώ.

11.2.6. Οι πωλήσεις και τα καθαρά κέρδη του κλάδου

Πίνακας 36. Πωλήσεις και Καθαρά Κέρδη του κλάδου Εμπορίου Προϊόντων ΤΠΕ

Κλάδος_1	Έτος_1	Πωλήσεις_1	Καθαρά Κέρδη_1
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2003	5272,46	123,29
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2004	5676,38	123,77
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2005	5180,50	-9,76
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2006	5222,55	271,34
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2007	5747,10	140,51

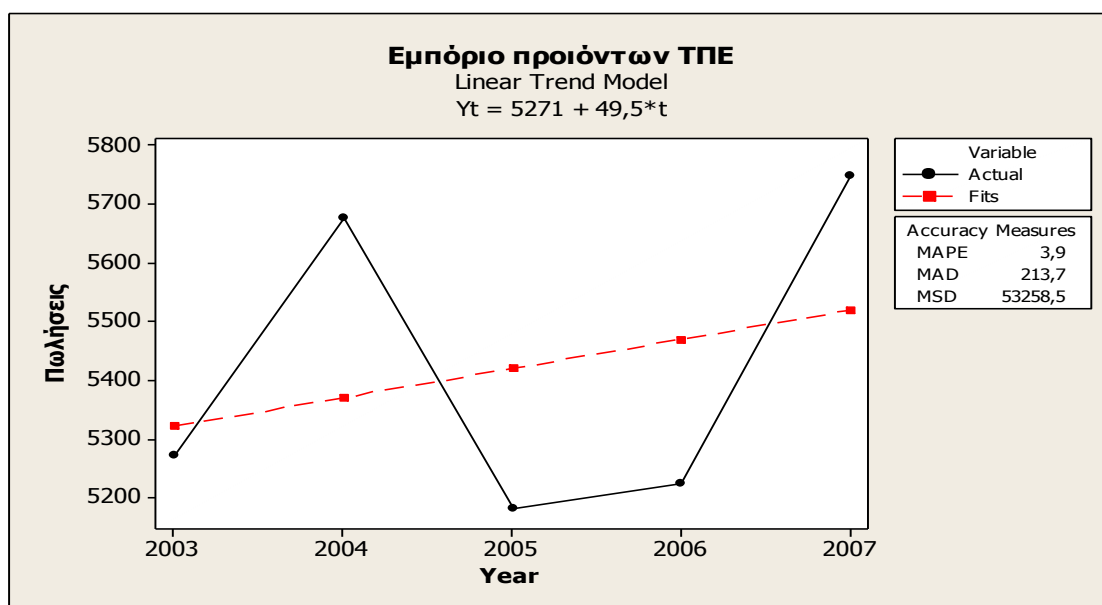
Σχέση μεταβολής των Πωλήσεων με το Χρόνο

$$Y(t) = 5271 + 49,5*t$$

Από τον πίνακα 36 καθώς και από την προηγούμενη σχέση παρατηρούμε ότι οι πωλήσεις του κλάδου Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ ακολουθούν ανοδική τάση με μοναδική πτώση το 2005 όπου οι πωλήσεις του κλάδου έπεσαν κατά 500 εκ. ευρώ περίπου σε σχέση με το 2004.

Επίσης από την σχέση $y(t) = 5271 + 49,5 \cdot t$ παρατηρούμε ότι οι πωλήσεις του κλάδου αυξάνονται με ρυθμό της τάξης των 49,5 εκ. ευρώ, το οποίο δείχνει την αρκετά καλή ανοδική πορεία τους.

Διάγραμμα 26. Γραφική παράσταση των πωλήσεων του κλάδου Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ

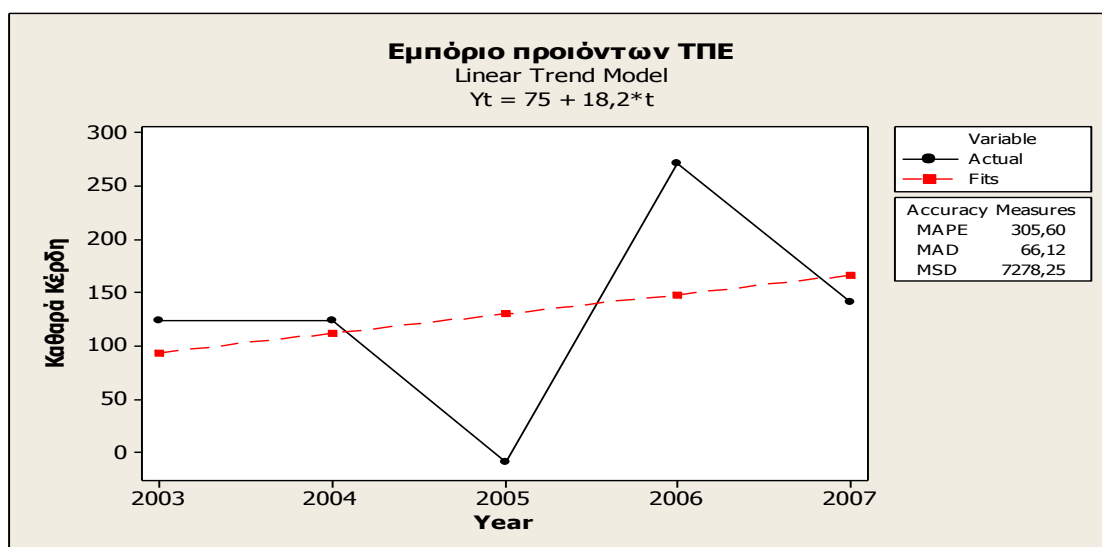

Σχέση καθαρών κερδών του κλάδου Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ με το χρόνο

$$\underline{Y(t) = 75 + 18,2 \cdot t}$$

Από την σχέση αυτήν καθώς και από τον πίνακα 36 παρατηρούμε ότι οι ζημίες που πραγματοποίησε ο κλάδος το 2005 (-9,76 ε. ευρώ) καθώς και η πτώση των καθαρών κερδών το 2007 σε σχέση με το 2006 (πτώση 130εκ.ευρώ) δεν ήταν αρκετά για να αντιστρέψουν την καλή πορεία που ακολουθούσε ο κλάδος με αποτέλεσμα τα Καθαρά κέρδη του κλάδου να παρουσιάσουν μέση αύξηση της τάξης των 18,2 εκ. ευρώ το χρόνο.

Διάγραμμα 27. Η διακύμανση των Καθαρών Κερδών με το Χρόνο

Όπως είδαμε και από τον πίνακα 36 έτσι και εδώ βλέπουμε τις 2 μεγαλύτερες πτώσεις που παρουσίασαν τα καθαρά κέρδη του κλάδου τα έτη 2005 (ζημίες 9,76 εκ. ευρώ) και 2007 (πτώση κατά 130 εκ. σε σχέση με το 2006).

11.2.7. Οι συνολικές υποχρεώσεις του κλάδου για τα έτη 2003-2007

Πίνακας 37. Μεταβολή των Συνολικών Υποχρεώσεων

Κλάδος	Έτος	Σύνολο Υποχρεώσεων
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2003	2741,37
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2004	2854,31
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2005	2803,18
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2006	2827,93
Εμπόριο προϊόντων ΤΠΕ	2007	2831,77

Ο πίνακας 37 εικονίζει μία διαρκή αύξηση των υποχρεώσεων του κλάδου φτάνοντας το 2007 τα 2,8 δις ευρώ σε σχέση με το 2003 που ήταν 2,7 δις ευρώ περίπου.

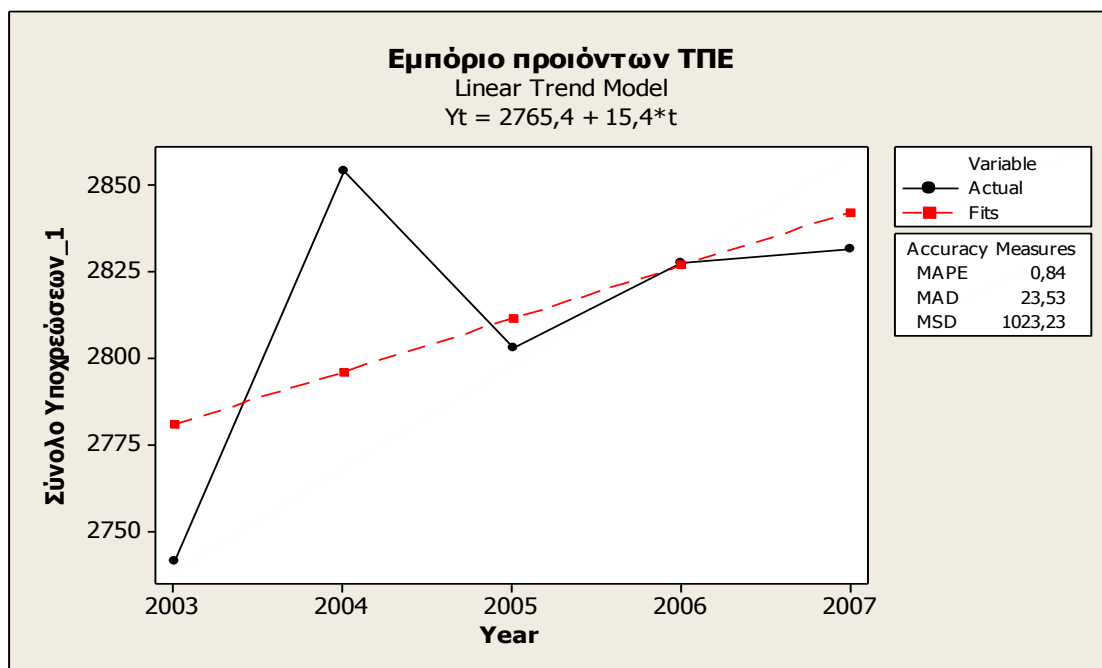
Η αύξηση των 100 εκ. ευρώ του Συνόλου των Υποχρεώσεων του κλάδου , για την υπό μελέτη περίοδο , είναι ένα ανησυχητικό φαινόμενο για την πορεία και εξέλιξη του κλάδου διότι αποδεικνύει την αδυναμία των επενδύσεων του κλάδου να αποφέρουν τα απαιτούμενα κέρδη για την μείωση ή ακόμα και την εξάλειψη των υποχρεώσεων του έστω και των βραχυπρόθεσμων.

Σχέση μεταβολής του Συνόλου των Υποχρεώσεων του κλάδου με το χρόνο

$$Y(t) = 2765,4 + 15,4 * t$$

Όπως φαίνεται και από την παραπάνω σχέση , οι συνολικές υποχρεώσεις του κλάδου αυξάνονται με ρυθμό της τάξης των 15,4 εκ. ευρώ το χρόνο αποδεικνύοντας τα λεγόμενα μας για ενδεχόμενη κακή πορεία του κλάδου και μη ορθής χρήσης των επενδύσεων και των ιδίων κεφαλαίων του.

Διάγραμμα 28. Γραφική παράσταση των Συνολικών Υποχρεώσεων του κλάδου

Από το διάγραμμα 28 παρατηρούμε ότι το Σύνολο των Υποχρεώσεων του κλάδου παρουσίασε την μεγαλύτερη άνοδο τα έτη 2003 – 2004 , λαμβάνοντας την μέγιστη τιμή του το 2004 όπου έφτασε περίπου τα 3 δις ευρώ.

11.3. Υποκλάδος δραστηριότητας : Πάροχοι Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών

Το δείγμα των 176 (με ΟΤΕ και Κινητή Τηλεφωνία) επιχειρήσεων της κατηγορίας των Παρόχων Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών, γενικά δείχνει το πιο «υγιές» κομμάτι της αγοράς ΤΠΕ συμπεριλαμβανόμενου του ΟΤΕ και της κινητής τηλεφωνίας- με σαφείς τάσεις περαιτέρω ανάπτυξης. Βέβαια, αν εξαιρεθούν από το επιλεγμένο δείγμα επιχειρήσεων οι ανωτέρω εταιρείες η χρηματοοικονομική εικόνα των υπόλοιπων δεν είναι αρκετά καλή.

**Πίνακας 38. Εξέλιξη χρηματοοικονομικών μεγεθών του υποκλάδου
Παρόχων Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών(176
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)**

Σε εκατ. ευρώ	2003	2004	2005	2006	2007	Μ.Ε.Ρ.Μ. (03-07)
ΠΑΘΗΤΙΚΟ						
Σύνολο υποχρεώσεων*	7.618,35	7.616,11	9.602,64	10.579,37	12.084,89	12,23%
ετήσια % μεταβολή	-	0,0%	26,1%	10,2%	14,2%	
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	3.069,06	3.571,50	3.533,91	3.797,27	4.905,03	12,44%
ετήσια % μεταβολή	-	16,4%	-1,1%	7,5%	29,2%	
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	3.520,64	2.966,93	6.027,74	6.717,46	7.131,30	19,30%
ετήσια % μεταβολή	-	-15,7%	103,2%	11,4%	6,2%	
Ίδια κεφάλαια	5.501,42	5.125,01	5.554,27	6.538,07	7.074,05	6,49%
ετήσια % μεταβολή	-	-6,8%	8,4%	17,7%	8,2%	
Σύνολο Παθητικού	13.119,77	12.741,11	15.156,91	17.117,44	19.158,94	9,93%
ετήσια % μεταβολή	-	-2,9%	19,0%	12,9%	11,9%	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Σύνολο Παγίου**	9.041,36	8.966,00	11.025,20	12.245,90	14.978,55	13,45%
ετήσια % μεταβολή	-	-0,8%	23,0%	11,1%	22,3%	
Κυκλοφορούν	4.078,41	3.775,11	4.131,71	4.871,54	4.180,39	0,62%
ετήσια % μεταβολή	-	-7,4%	9,4%	17,9%	-14,2%	
Αποθέματα	128,75	127,15	141,73	154,65	135,60	1,30%
ετήσια % μεταβολή	-	-1,2%	11,5%	9,1%	-12,3%	
Απαιτήσεις	3.053,7	2.778,8	2.001,0	2.073,4	2.068,5	-9,28%
ετήσια % μεταβολή	-	-9,0%	-28,0%	3,6%	-0,2%	
Διαθέσιμα / Χρεόγραφα	895,95	869,16	1.988,98	2.643,49	1.976,31	21,87%
ετήσια % μεταβολή	-	-3,0%	128,8%	32,9%	-25,2%	
Σύνολο Ενεργητικού	13.119,77	12.741,11	15.156,91	17.117,44	19.158,94	9,93%
ετήσια % μεταβολή	-	-2,9%	19,0%	12,9%	11,9%	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ						
Κύκλος εργασιών	7.981,25	8.598,00	8.370,58	9.028,56	9.250,85	3,76%
ετήσια % μεταβολή	-	7,7%	-2,6%	7,9%	2,5%	
Κόστος Πωλήσεων	5.221,70	5.886,89	6.467,67	5.737,08	5.841,91	2,85%
ετήσια % μεταβολή	-	12,7%	9,9%	-11,3%	1,8%	
Καθαρά αποτελέσματα	1.228,39	877,39	494,40	1.542,78	1.543,22	5,87%
ετήσια % μεταβολή	-	-28,6%	-43,7%	212,1%	0,0%	
Μικτά κέρδη	2.759,55	2.711,11	1.902,91	3.291,49	3.408,94	5,43%
ετήσια % μεταβολή	-	-1,8%	-29,8%	73,0%	3,6%	

* περιλαμβάνονται οι προβλέψεις και οι μεταβατικοί λογαριασμοί. ** περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT.

Είναι σημαντικό να αναφερθούν οι αιτίες που το 2006-2007 ο ΟΤΕ (μητρική), εμφανίζει καλές επιδόσεις στα χρηματοοικονομικά του αποτελέσματα σε αντίθεση με το διάστημα 2004-2005.

Όπως αναφέρεται και σε σχετική ανακοίνωση του Οργανισμού η αύξηση των καθαρών κερδών του ομίλου είναι αποτέλεσμα των βελτιωμένων λειτουργικών επιδόσεων, και συγκεκριμένα στις περικοπές των δαπανών μισθοδοσίας και την

ισχυρή μεγέθυνση των εσόδων. Αναφορικά με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις του υποκλάδου (μαζί όμως με τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας) σημειώνεται ότι πήγαν αρκετά καλά στα χρηματοοικονομικά τους αποτελέσματα την περίοδο 2003-2007. Σε σχέση με το 2006, παρατηρείται περαιτέρω μετατόπιση των υποχρεώσεων σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα αποπληρωμής, με μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 13,5% το 2007 (το ίδιο έτος οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξήθηκαν κατά 13%). Στη διάρθρωση των συνολικών κεφαλαίων, των οποίων η αξία ανέρχεται στα 10,8 δισεκ. € (χωρίς ΟΤΕ), το 67,4% αποτελείται από δανειακά, τα οποία μάλιστα το 2007 αυξήθηκαν με μικρότερο ρυθμό μεταβολής (3,4% την περίοδο 2006-2007) συγκριτικά με τα ίδια (6,7% το ίδιο διάστημα), «διατηρώντας» το δείκτη δανειακής επιβάρυνσης σε υψηλά επίπεδα (2,07).

Στα αποτελέσματα χρήσης, το 2007 ο κύκλος εργασιών του υποκλάδου μειώθηκε κατά 4,4% (χωρίς ΟΤΕ) και 2,4% χωρίς και την κινητή τηλεφωνία, υποδεικνύοντας συγκρατημένη άνοδο των πωλήσεων και χαμηλά έσοδα των 'υπόλοιπων' επιχειρήσεων του υποκλάδου. Παρόμοια είναι η εικόνα και σε επίπεδο καθαρών αποτελεσμάτων των 'υπόλοιπων' επιχειρήσεων, καθώς κυμαίνονται σε αρκετά χαμηλά (ζημιές) επίπεδα, με το 19% των επιχειρήσεων του υποκλάδου να εμφανίζονται ζημιογόνες. Περιλαμβάνοντας την κινητή τηλεφωνία στην ανάλυση παρατηρείται ότι το 2007 υπάρχει μείωση των καθαρών αποτελεσμάτων, η οποία όμως δεν συμπαρασύρει τα καθαρά αποτελέσματα σε ζημιές.

Την περίοδο 2003-2007 τα μικτά κέρδη αυξήθηκαν κατά 4% και ο κύκλος εργασιών με σχεδόν διπλάσιο ρυθμό μεταβολής (8% χωρίς τον ΟΤΕ), με συνέπεια το μικτό περιθώριο κέρδους του υποκλάδου- χωρίς τον ΟΤΕ- να διαμορφωθεί στο 39% το 2007, χάνοντας κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης πενταετίας 6,5 περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Το ίδιο συμβαίνει εάν εξαιρεθεί από το δείγμα και η κινητή τηλεφωνία, αφού τότε, λόγω μεγαλύτερης μείωσης των μικτών κερδών (-9%) με μικρότερη μείωση του κύκλου εργασιών (2%), το μικτό περιθώριο κέρδους μειώνεται ακόμη περισσότερο (κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες) και διαμορφώνεται σε 26% το 2007.

Τα συνολικά πάγια των υπόλοιπων επιχειρήσεων του υποκλάδου Παρόχων Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών Υπηρεσιών (χωρίς ΟΤΕ και Κινητή) διογκώθηκαν κατά 9% κατά μέσο όρο κάθε χρόνο την πενταετία 2003-2007. Πωτική ήταν και η πορεία των αποθεμάτων και των απαιτήσεων, ενώ αντιθέτως αυξήθηκαν τα διαθέσιμα. Η άνοδος του κυκλοφορούντος ενεργητικού του τομέα (χωρίς ΟΤΕ και κινητή τηλεφωνία) με μόλις 4% κατά μέσο όρο την ίδια περίοδο (οι βραχυπρόθεσμες μειώθηκαν οριακά), έφερε το δείκτη γενικής ρευστότητας πάνω από το επίπεδο της μονάδας το 2007 (1,12), όταν το 2003 προσέγγιζε τις 0,93 μονάδες.

Όσον αφορά στους αριθμοδείκτες, το 2007 το επίπεδο της δανειακής επιβάρυνσης των 'υπόλοιπων' (χωρίς ΟΤΕ και κινητή τηλεφωνία) επιχειρήσεων του υποκλάδου βρίσκεται σε καλύτερα (χαμηλότερα) επίπεδα (1,5) συγκριτικά με την τιμή του δείκτη στην περίπτωση τόσο του συνολικού δείγματος όσο και χωρίς τον ΟΤΕ (1,7 και 2,1, αντίστοιχα). Στο ίδιο πλαίσιο σχεδόν και ο δείκτης turnover, ο οποίος παρουσιάζει διακυμάνσεις καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο τόσο σε επίπεδο συνολικού δείγματος, όσο και χωρίς τον ΟΤΕ και την κινητή τηλεφωνία. Συγκεκριμένα, το 2007 καταγράφει πτώση και στις τρεις περιπτώσεις.

Αξιοσημείωτο, ωστόσο, είναι ότι το 2007 στην περίπτωση των 'υπόλοιπων' επιχειρήσεων (χωρίς ΟΤΕ και κινητή τηλεφωνία) ο δείκτης βρίσκεται κοντά στο επίπεδο του 100% (88%), υποδεικνύοντας καλή εκμετάλλευση του ενεργητικού προς την επίτευξη πωλήσεων. Στον αντίποδα ο δείκτης 'αυτονομίας' των υπόλοιπων επιχειρήσεων εμφανίζει σωρευτικά άνοδο, αν και την τελευταία διετία (2006-2007) κινείται πτωτικά.

Πίνακας 39. Εξέλιξη των αριθμοδεικτών επιχειρήσεων παρόχων τηλ/κών και διαδικτυακών υπηρεσιών (176 επιχειρήσεις)

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	2003	2004	2005	2006	2007
Κυκλ. Ενεργητικό / Βραχ. Υποχρεώσεις	1,33	1,06	1,17	1,28	0,85
Ίδια / Συν. Ενεργητικού	41,93%	40,22%	36,65%	38,20%	36,92%
Πάγια / Συν. Ενεργητικού	68,91%	70,37%	72,74%	71,54%	78,18%
Ξένα / Ίδια Κεφάλαια	1,38	1,49	1,73	1,62	1,71
Καθ. Κέρδη / Συν. Ενεργητικού	9,36%	6,89%	3,26%	9,01%	8,05%
Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις	34,58%	31,53%	22,73%	36,46%	36,85%
Πωλήσεις / Συν. Ενεργητικού	60,83%	67,48%	55,23%	52,74%	48,28%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων HELLASTAT

11.3.1. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία

Πίνακας 40. Μεταβολή της Α.Π.Α. με το χρόνο

ΚΛΑΔΟΣ	ΕΤΟΣ	ΑΚΑΘ. ΠΡΟΣΤ. ΑΞΙΑ
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2000	3157
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2001	3919
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2002	5356
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2003	4202
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2004	5129
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2005	4857
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2006	5226
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2007	5558

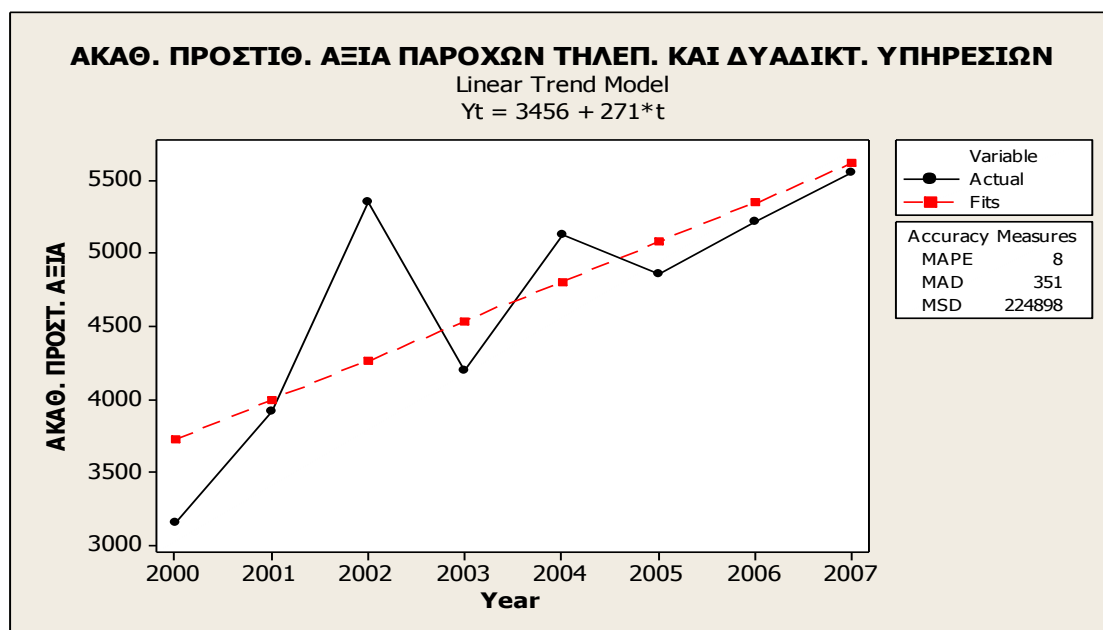
Από το πίνακα 40 παρατηρούμε ότι η Α.Π.Α. του κλάδου των Παρόχων Τηλεπ. Και Διαδ. Υπηρεσιών παρουσιάζει αυξητική πορεία για τα έτη 2000-2007 λαμβάνοντας την μέγιστη τιμή της το 2007 όπου ξεπερνάει τα 5,5 δις ευρώ.

Σχέση της Α.Π.Α. του κλάδου με το χρόνο

$$**Y(t) = 3456 + 271*t**$$

Από τη σχέση αυτή παρατηρούμε ότι η Α.Π.Α. του κλάδου αυξάνετε με ρυθμό 271 εκ. ευρώ το χρόνο γεγονός το οποίο υποδηλώνει την αυξητική πορεία που ακολουθεί ο κλάδος όσον αφορά τις αποδώσεις του στην παραγωγή σε σχέση με την ενδιάμεση ανάλωση που χρειάστηκε για να παραχθούν τα παραχθέντα προϊόντα (πωλήσεις , αποθέματα)

Διάγραμμα 29. Γραφική παράσταση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας του κλάδου

Όπως αποφανθήκαμε και από την σχέση της Α.Π.Α. του κλάδου με το χρόνο έτσι και στο διάγραμμα 29 παρατηρούμε την ανοδική πορεία της Α.Π.Α. του κλάδου με το χρόνο , φτάνοντας την μέγιστη τιμή της το 2007 , όπου ξεπέρασε τα 5,5 δις ευρώ.

11.3.2. Η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής

Πίνακας 41. Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής

Κλάδος	Έτος	Ακαθάριστη Παραγωγή
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2000	5276
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2001	5276
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2002	6229
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2003	7066
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2004	6098
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2005	6999
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2006	7750
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2007	8624

Από τα δεδομένα του πίνακα 41 παρατηρούμε ότι η ακαθάριστη αξία παραγωγής του κλάδου είναι γενικά αυξανόμενη πραγματοποιώντας κάποιες αρνητικές διακυμάνσεις σε κάποια έτη.

Επίσης το έτος 2008 η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής έλαβε την μέγιστη τιμή της η οποία ξεπέρασε τα 8,5 δις ευρώ.

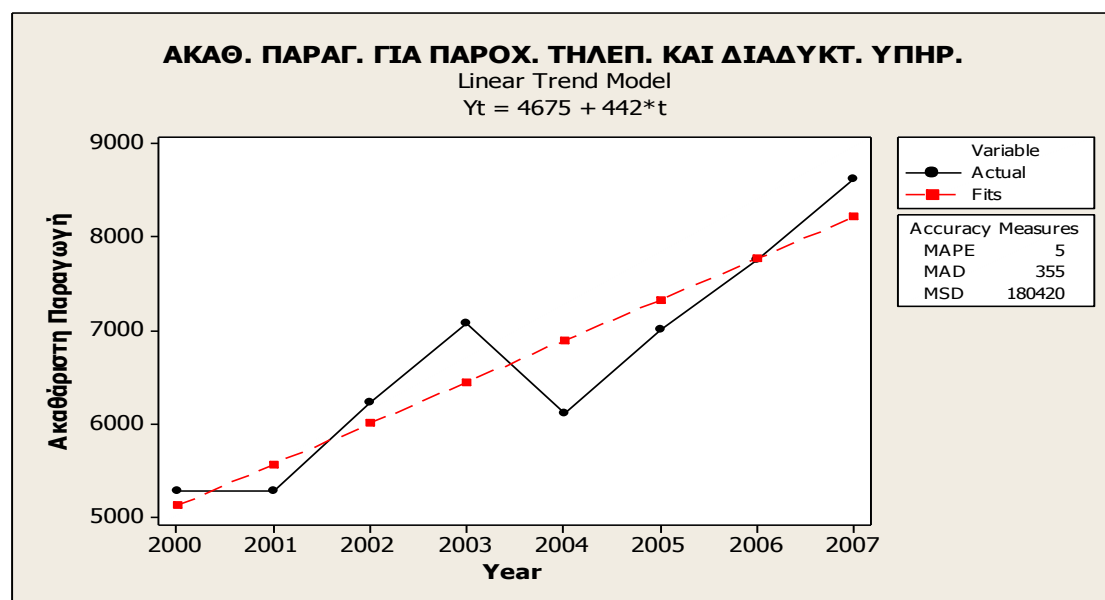
Αυτό υποδηλώνει ότι πράγματι ο κλάδος των Παρόχων Τηλεπικοινωνιακών και Διαδικτυακών υπηρεσιών διανύει ανοδική τροχιά , όσον αφορά το θέμα της απόδοσής του από την επεξεργασία των συντελεστών παραγωγής , όπως είναι οι πρώτες ύλες , το εργατικό δυναμικό και τα πάγια κεφάλαια.

Η σχέση της Ακαθ. Αξίας Παραγωγής του κλάδου με το χρόνο

$$Y(t) = 4675 + 442*t$$

Από την παραπάνω σχέση παρατηρούμε ότι η Α.Α.Π. του κλάδου αυξάνεται περίπου κατά 442 εκ. ευρώ ετησίως αντικατοπτρίζοντας , ουσιαστικά , την καλή εικόνα που παρουσιάζει ο κλάδος στην υπό μελέτη περίοδο (2000-2007).

Διάγραμμα 30. Γραφική παράσταση της Α.Α.Π. με το χρόνο

Από το διάγραμμα 30 γίνεται φανερό ότι η Α.Α.Π. του κλάδου πραγματοποίησε πτώση , ουσιαστικά , μόνο κατά την περίοδο 2003-2004 και για όλη την υπόλοιπη χρονική περίοδο βρισκόταν σε συνεχή άνοδο.

11.3.3. Η απασχόληση στον κλάδο Παροχών Τηλεπ. και Διαδ. Υπηρεσιών

Πίνακας 42. Απασχολούμενοι ανά έτος

ΚΛΑΔΟΣ	ΕΤΟΣ	Απασχολούμενοι / Έτος
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2000	37752
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2001	42654
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2002	48847
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2003	47526
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2004	48436
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2005	46330
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2006	54121
Πάροχοι Τηλέπ. και Διαδυκτ. Υπηρ.	2007	56581

Από τον πίνακα 42 βλέπουμε και πάλι ότι ο κλάδος παρουσιάζει άνοδο , και στον τομέα της απασχόλησης , όπου το πλήθος των εργαζομένων αυξάνετε με ένα πολύ ικανοποιητικό ρυθμό φτάνοντας το 2008 τους 52.690 σε σχέση με το 2000 που ήταν μόνο 37750 , παρουσιάζοντας άνοδο περίπου κατά 15 χιλιάδες εργαζόμενους , βοηθώντας με αυτόν τον τρόπο στην αύξηση της απασχόλησης και άρα στην καταπολέμηση της ανεργίας στην χώρα.

Σχέση μεταβολής του αριθμού των εργαζομένων με το χρόνο

$$**Y(t) = 38004 + 2173*t**$$

Από την σχέση αυτή γίνεται φανερό ότι ο αριθμός των εργαζομένων , στον υπό μελέτη κλάδο , αυξάνετε με ετήσιο ρυθμό της τάξης των 2173 εργαζομένων ανά έτος.

Διάγραμμα 31. Γραφική παράσταση του πλήθους των Εργαζομένων του κλάδου με το χρόνο

Από το διάγραμμα 31 παρατηρούμε ότι , πράγματι , ο αριθμός των εργαζομένων στον υπό μελέτη κλάδο είναι γενικότερα ανοδικός , παρουσιάζοντας κάποιες μικρές αυξομειώσεις κατά την διάρκεια της υπό μελέτης περιόδου (2000-2008).

11.3.4. Οι Επενδύσεις του κλάδου

Πίνακας 43. Μεταβολή των επενδύσεων με το χρόνο

Κλάδος	Έτος	Επενδύσεις
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2000	414,17
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2001	525,73
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2002	710,13
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2003	837,87
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2004	964,46
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2005	1157,08
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2006	989,2
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2007	1047,4

Από τον πίνακα 43 γίνεται φανερό ότι οι επενδύσεις του κλάδου αυξάνονται ρυθμό άνω των 100 εκ. ευρώ ετησίως.

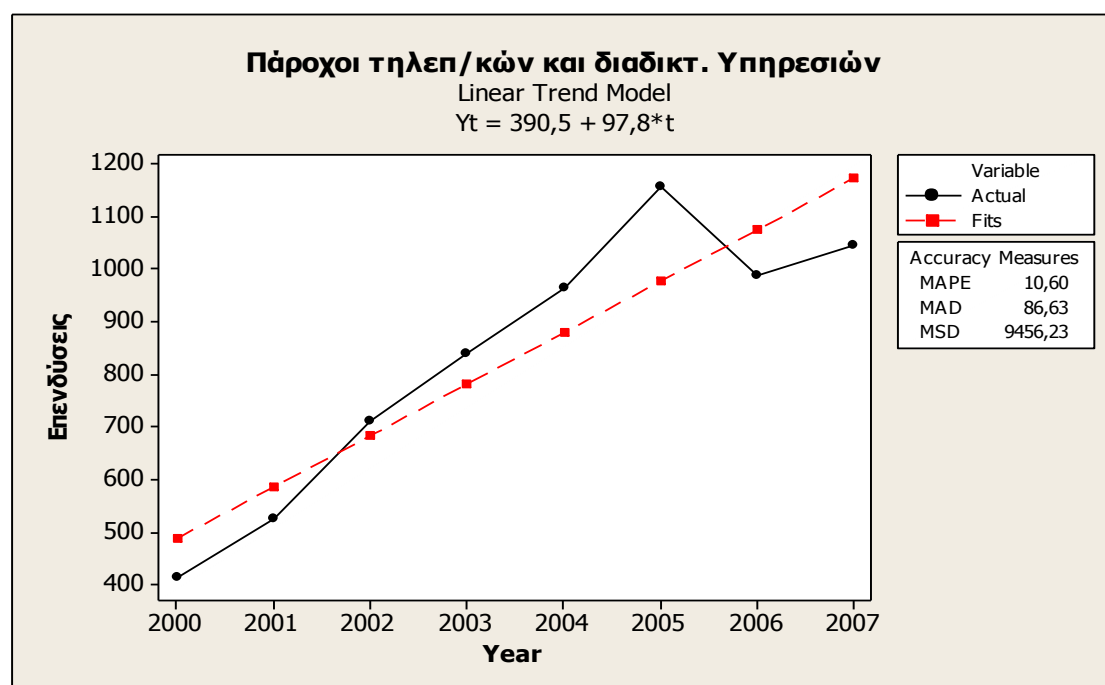
Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο κλάδος γνωρίζει μεγάλη άνοδο και αναπτύσσετε ραγδαία , παρέχοντας νέες Τηλεπ. Και Διαδυκτ. Υπηρεσίες , οι οποίες βοηθούν στην αναβάθμιση όλων των συστημάτων που λειτουργούν με την χρήση Η/Υ.

Σχέση Επενδύσεων – Χρόνου

$$Y(t) = 390,5 + 97,8*t$$

Από την σχέση αυτήν επιβεβαιώνουμε ότι οι επενδύσεις του κλάδου , σε νέες και βελτιωμένες υπηρεσίες , αυξάνονται κατά 97,8 εκ. ευρώ το χρόνο το οποίο είναι μία εξαιρετικά σημαντική αύξηση των επενδύσεων αν αναλογιστεί κανείς το γεγονός ότι την ίδια περίοδο ο κλάδος Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ παρουσίαζε ετήσια αύξηση της τάξης των 11,8 εκ. ευρώ και ο κλάδος των Κατασκευών Εξοπλισμού παρουσίαζε μείωση των επενδύσεων του κατά 3,3 εκ. ευρώ το χρόνο.

Διάγραμμα 32. Γραφική παράσταση της εξέλιξης των επενδύσεων του κλάδου με το χρόνο

Και από το παρών διάγραμμα αποδεικνύετε η ταχεία ανάπτυξη του κλάδου καθώς και η θεαματική ετήσια αύξηση των επενδύσεων του.

11.3.5. Τα Ίδια Κεφάλαια

Πίνακας 44. Τα Ίδια Κεφάλαια του κλάδου για την περίοδο 2003-2007

Κλάδος	Έτος	Ίδια Κεφάλαια
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2003	5501,42
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2004	5125,01
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2005	5554,27
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2006	6538,07
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2007	7074,05

Ανάλογη αύξηση των επενδύσεων παρατηρούμε και στα Ίδια κεφάλαια του κλάδου. Αυτό φάνετε λογικό αν αναλογιστεί κανείς ότι το μεγαλύτερο τμήμα των ιδίων κεφαλαίων τους , οι επιχειρήσεις , το χρησιμοποιούν με σκοπό την αύξηση των επενδύσεων τους , έτσι ώστε να επωμιστούν και μεγαλύτερα κέρδη.

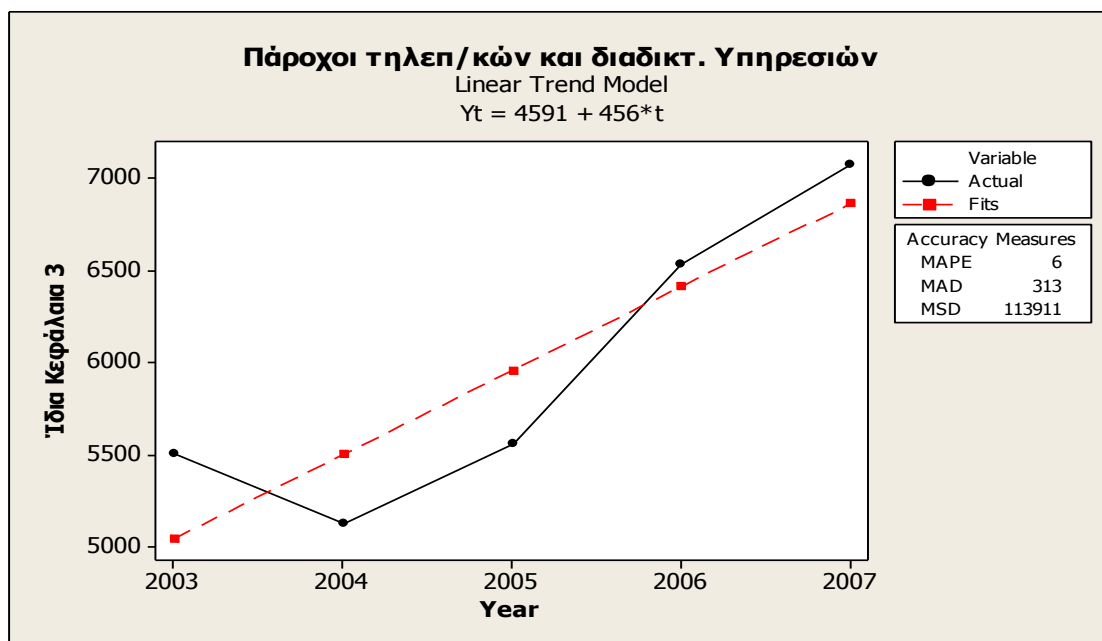
Σχέση Ιδίων Κεφαλαίων του κλάδου με το χρόνο

$$**Y(t) = 4591 + 456*t**$$

Από την σχέση αυτή παρατηρούμε ότι ο ρυθμός αύξησης των Ιδίων Κεφαλαίων του κλάδου αγγίζει τα 456 εκ. ευρώ ετησίως.

Μέρος της αύξησης αυτής καταλήγει σε νέες επενδύσεις παροχής Δυαδ. Και Τηλεπ. Υπηρεσιών και ένα άλλο κομμάτι , εξίσου μεγάλο ή και μεγαλύτερο , στην κάλυψη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων αναγκών του όπως είναι οι λειτουργικές δαπάνες καθώς και η αποπληρωμή των δανειακών του υποχρεώσεων.

Διάγραμμα 33. Η μεταβολή των Ιδίων Κεφαλαίων με το χρόνο

Από το διάγραμμα αυτό παρατηρούμε ότι η μοναδική πτώση που παρουσίασε ο κλάδος στα Ίδια του Κεφάλαια ήταν το 2004 όπου έφτασαν το ποσό των 5 δις. ευρώ , σε σχέση με το 2003 όπου ξεπερνούσαν τα 5,5 δις.

11.3.6 Η μεταβολή των Καθαρών Κερδών του κλάδου για τα έτη 2003 - 2007

Πίνακας 45. Οι Πωλήσεις και τα Καθαρά Κέρδη του κλάδου Παροχών Τηλεπ. και Διαδ. Υπηρεσιών

Κλάδος_2	Έτος_2	Πωλήσεις_2	Καθαρά Κέρδη_2
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2003	7981,25	1228,39
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2004	8598,00	877,39
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2005	8370,58	494,40
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2006	9028,56	542,78
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2007	9250,85	1543,22

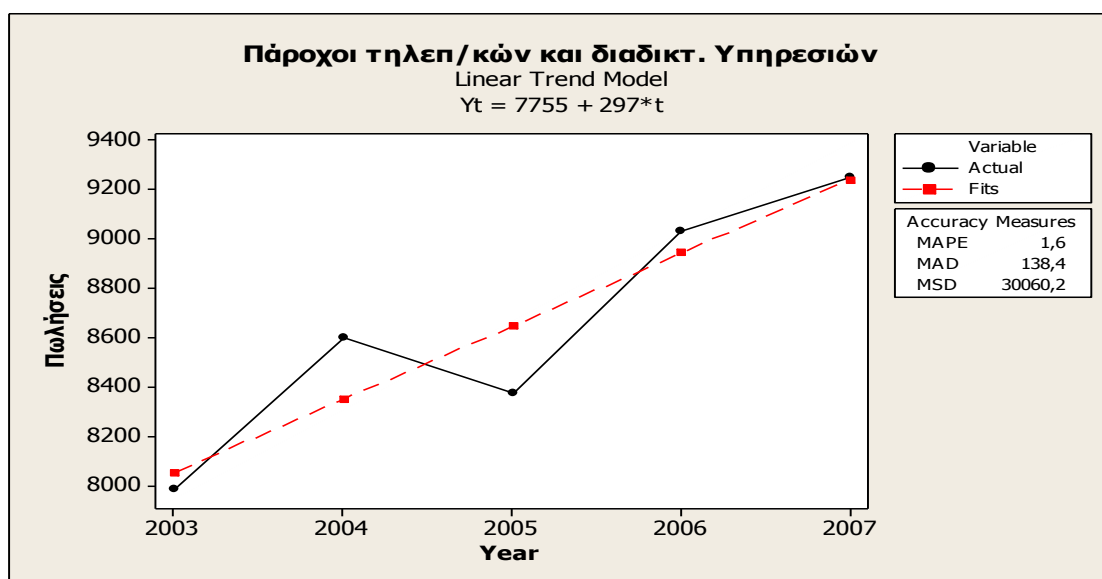
11.3.6.1 Οι πωλήσεις στον κλάδο Τηλεπ. και Διαδ. Υπηρεσιών

Σχέση των πωλήσεων με το χρόνο

$$\underline{Y(t) = 7755 + 297*t}$$

Η σχέση αυτή μας αποδεικνύει την ανοδική πορεία που ακολουθούν οι πωλήσεις του κλάδου , πραγματοποιώντας αυξήσεις της τάξης των 297 εκ. ευρώ το χρόνο.

Διάγραμμα 34. Γραφική παράσταση των πωλήσεων με το χρόνο

11.3.6.2 Τα καθαρά κέρδη του κλάδου Τηλέπ. Και Διαδ. Υπηρεσιών ΤΠΕ

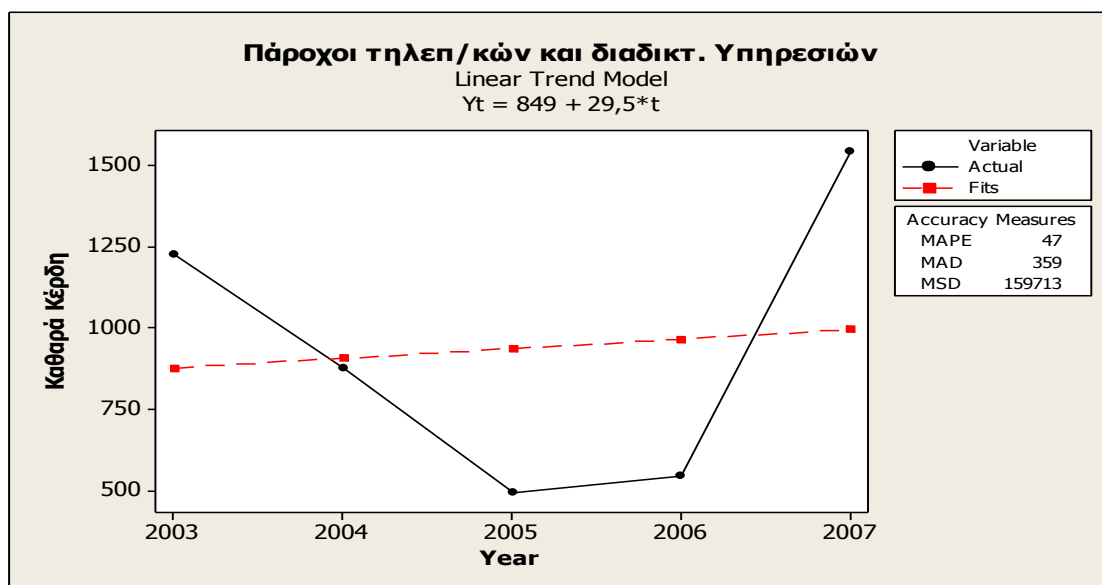
Σχέση των Καθαρών Κερδών με το χρόνο

$$\underline{Y(t) = 849 + 29,5*t}$$

Η προηγούμενη σχέση μας δείχνει ότι τα κέρδη του υπό μελέτη κλάδου αυξάνονται με μέσο ρυθμό της τάξης των 29,5 εκ. ευρώ το χρόνο.

Η αύξηση αυτή είναι παραπάνω από ικανοποιητική αν αναλογιστεί κανείς το γεγονός ότι , η μέση ετήσια αύξηση των κερδών του κλάδου εμπορίας προϊόντων ήταν της τάξης των 18,2 εκ. ευρώ μόνο.

Διάγραμμα 35. Γραφική παράσταση των καθαρών κερδών του κλάδου με το χρόνο

Από το διάγραμμα 35 βλέπουμε την μεγάλη πτώση που σημείωσαν τα καθαρά κέρδη του κλάδου την περίοδο 2003-2005 φτάνοντας σε απώλειες άνω των 750 εκ. ευρώ μέσα σε τρία χρόνια.

Από το έτος 2005 και μετά , η τάση αυτή αντιστράφηκε , πραγματοποιώντας σημαντικές και ταχύτατες αυξήσεις των καθαρών κερδών , τα οποία το 2007 έφτασαν να είναι πάνω από 1,5 δις. ευρώ.

11.3.7. Οι Συνολικές Υποχρεώσεις του κλάδου

Πίνακας 46. Ετήσιες Συνολικές Υποχρεώσεις του κλάδου

Κλάδος	Έτος	Σύνολο Υποχρεώσεων
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2003	6589,7
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2004	6538,4
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2005	9561,6
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2006	10514,7
Πάροχοι τηλεπ/κών και διαδικτ. Υπηρεσιών	2007	12036,3

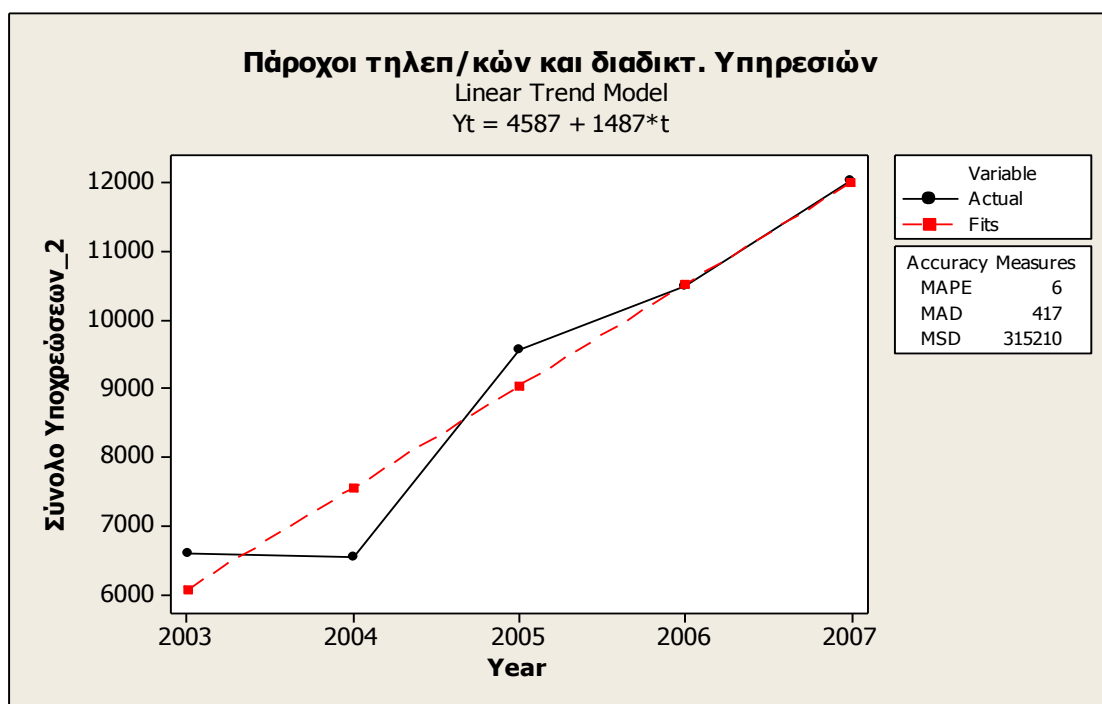
Η εξάρτηση των συνολικών υποχρεώσεων του κλάδου από το χρόνο

$$Y(t) = 4587 + 1487*t$$

Από την σχέση αυτήν καθώς και από τους πίνακες 43 και 46 παρατηρούμε ότι πράγματι η ταχεία αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων του κλάδου ήταν ως αποτέλεσμα της συνεχής αύξησης των υποχρεώσεων του αλλά και της διαρκούς αύξησης των επενδύσεων που πραγματοποίησε κατά την υπό μελέτη περίοδο.

Επιπλέον το σύνολο των υποχρεώσεων του κλάδου αυξάνετε με πολύ ταχύ ρυθμό , της τάξης του 1,5 δις ευρώ ετησίως , το οποίο μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι , ενδεχομένως , να μην μπορεί να καλύψει της ανάγκες του μόνο από τα ίδια κεφάλαια και ότι ίσως οι επενδύσεις που πραγματοποίησε να μην ήταν αρκετά αποδοτικές έτσι ώστε να του προσδώσουν το κατάλληλο κεφάλαιο για την μείωση των οφειλών του/ Επίσης το γεγονός αυτό , της ταχείας αύξησης των συνολικών υποχρεώσεων του κλάδου , μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν πραγματοποιείτε σωστή και έγκαιρη διαχείριση των δανείων και των ιδίων κεφαλαίων του κλάδου από τα άτομα που είναι αρμόδια για την ομαλή και αποδοτική του λειτουργία.

Διάγραμμα 36. Γραφική παράσταση της σχέσης των Συνολικών Υποχρεώσεων του κλάδου με το Χρόνο

11.4. Συσχέτιση των πωλήσεων του κλάδου Κατασκευών Εξοπλισμού με τις πωλήσεις του κλάδου Εμπορίου Προϊόντων και του κλάδου παροχών Τηλεπ. Και Δυαδ. Υπηρεσιών ΤΠΕ

Με την χρήση του στατιστικού προγράμματος Minitab εξάγουμε την ακόλουθη σχέση:
Regression Equation

$$\text{Πωλήσεις} = -2154,95 - 0,194919 \text{ Πωλήσεις}_1 + 0,458367 \text{ Πωλήσεις}_2$$

, όπου :

Πωλήσεις : οι πωλήσεις του κλάδου Κατασκευών Εξοπλισμού

Πωλήσεις₁ : οι πωλήσεις Εμπορίας Προϊόντων

Πωλήσεις₂ : οι πωλήσεις του κλάδου παροχών Τηλεπ. και Δυαδ. Υπηρεσιών

Από την εξίσωση αυτήν παρατηρούμε ότι οι πωλήσεις του κλάδου Κατασκευών Εξοπλισμού είναι αρνητικά συνυφασμένες με τις πωλήσεις του κλάδου Εμπορίας Προϊόντων και θετικά με τις πωλήσεις του κλάδου παροχών Τηλεπ. και Δυαδ. Υπηρεσιών.

Το αποτέλεσμα αυτό είναι απολύτως λογικό , ιδιαίτερα αν αναλογιστεί κανείς το γεγονός ότι τα προϊόντα του κλάδου παροχής Τηλεπ. και Δυαδικτ. Υπηρεσιών είναι Συμπληρωματικά με τα προϊόντα του κλάδου Κατασκευών Εξοπλισμού , διότι λόγω της βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών αλλάζει και ο μηχανολογικός εξοπλισμός που τις υποστηρίζει και άρα αυξάνονται αυτόματα και οι πωλήσεις του κλάδου Κατασκευών Εξοπλισμού λόγω της παραγωγής νέων και εξειδικευμένων μηχανημάτων που είναι αναγκαία για να αξιοποιήσει κάποιος τις νέες και βελτιωμένες τεχνολογικές υπηρεσίες που του παρέχονται.

Αντίθετα τα προϊόντα του κλάδου Εμπορίας Προϊόντων είναι υποκατάστατα των προϊόντων του κλάδου Κατασκευών Εξοπλισμού διότι όσο αυξάνονται οι πωλήσεις του πρώτου τόσο η κατανάλωση των προϊόντων του δεύτερου μειώνετε.

Αυτό είναι λογικό αν αναλογιστεί κανείς ότι στις Κατασκευές Εξοπλισμού ΤΠΕ τα μηχανήματα κατασκευάζονται εξ αρχής με εξειδικευμένες προδιαγραφές ενώ στο Εμπόριο Προϊόντων τα προϊόντα καταφθάνουν από το εξωτερικό έτοιμα και χωρίς να χρειάζονται χωρίς κάποιες τροποποιήσεις , με αποτέλεσμα αυτό να μειώνει την ζήτηση στις Ελληνικές επιχειρήσεις που κατασκευάζουν τα προϊόντα αυτά στην Ελλάδα.

Summary of Model

S = 87,0512 R-Sq = 92,19% R-Sq(adj) = 84,38%

Από το Summary Model βλέπουμε ότι το R-Sq(adj) είναι ίσο με 84,38% το οποίο μας δείχνει ότι έχουμε ένα πάρα πολύ καλό μοντέλο , δηλαδή το μοντέλο μας αντιπροσωπεύει σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό την πραγματικότητα , όσον αφορά την συσχέτιση των πωλήσεων μεταξύ των κλάδων αυτών.

11.5. Συσχέτιση των πωλήσεων του κλάδου Παρόχων Τηλέπ. Και Δυαδ. Υπηρεσιών με τις πωλήσεις των κλάδων Κατασκευής Εξοπλισμού και Εμπορίου Προϊόντων ΤΠΕ.

Πωλήσεις 2 = 4602,28 + 1,99567 Πωλήσεις + 0,469321 Πωλήσεις 1, όπου

Πωλήσεις_2 : οι πωλήσεις των Δυαδ. Και Τηλεπ. Υπηρεσιών

Πωλήσεις : οι πωλήσεις του κλάδου Κατασκευής Εξοπλισμού

Πωλήσεις_2 : οι πωλήσεις του κλάδου Εμπορίου Προϊόντων ΤΠΕ

Από την παραπάνω σχέση των πωλήσεων παρατηρούμε ότι υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ των πωλήσεων των κλάδων του τομέα ΤΠΕ , διότι οι υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών και διαδικτύου είναι συμπληρωματικές με τα προϊόντα του κλάδου Κατασκευής Εξοπλισμού και του κλάδου Εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ.

Αυτό συμβαίνει για τον λόγο ότι η προσφορά νέων και εξειδικευμένων υπηρεσιών ΤΠΕ είναι άμεσα συνυφασμένη με την ποιότητα και την βελτίωση των νέων προϊόντων που διατίθενται από τους κλάδους Εμπορίας Προϊόντων και Κατασκευής Εξοπλισμού ΤΠΕ.

Επίσης παρατηρούμε ότι η πορεία των πωλήσεων των Υπηρεσιών ΤΠΕ είναι περισσότερο εξαρτημένες από τις πωλήσεις του κλάδου Εξοπλισμού (1,99) απ ότι με τον κλάδο Εμπορίας Προϊόντων ΤΠΕ (0,47).

Summary of Model

S = 181,640 R-Sq = 93,61% R-Sq(adj) = 87,22%

Από τα αποτελέσματα του Summary of Model βλέπουμε ότι το R-Sq(adj) είναι ίσο με 87,22% το οποίο μας επιβεβαιώνει ότι έχουμε κατασκευάσει ένα πάρα πολύ καλό και

αποδεκτό μοντέλο για να περιγράψουμε την σχέση μεταξύ των πωλήσεων των κλάδων που απαρτίζουν τον τομέα των ΤΠΕ.

11.6. Μελέτη του συνόλου των κλάδων ΤΠΕ

Πίνακας 47. Οι πωλήσεις και τα Καθαρά Κέρδη του τομέα ΤΠΕ

Κλάδος_3	Έτος_3	Πωλήσεις_3	Καθαρά Κέρδη_3
Σύνολο	2003	13788,5	1363,09
Σύνολο	2004	14871,9	1017,40
Σύνολο	2005	14204,4	490,94
Σύνολο	2006	15194,4	1843,01
Σύνολο	2007	16027,0	1711,49

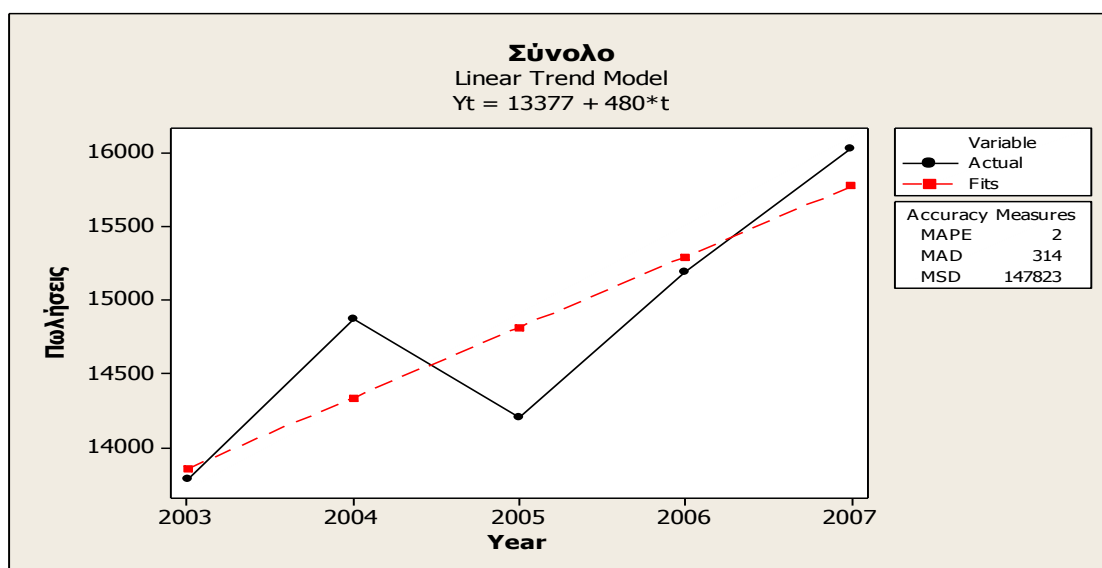
Από το πίνακα αυτόν παρατηρούμε ότι και οι Πωλήσεις του συνόλου των κλάδων ΤΠΕ και τα Καθαρά τους Κέρδη πραγματοποιούν ανάλογες αυξήσεις , φτάνοντας το 2007 , οι πωλήσεις τα 16 δις ευρώ και τα καθαρά κέρδη τα 1,7 δις.

Συνάρτηση των πωλήσεων του συνόλου των κλάδων ΤΠΕ με τον χρόνο

$$\mathbf{Y(t) = 13.377 + 480*t}$$

Από την παραπάνω συνάρτηση παρατηρούμε ότι οι πωλήσεις του συνόλου των κλάδων ΤΠΕ αυξάνονται με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης των 480 εκ. ευρώ.

Διάγραμμα 37. Γραφική παράσταση των πωλήσεων του συνόλου των κλάδων ΤΠΕ με το χρόνο

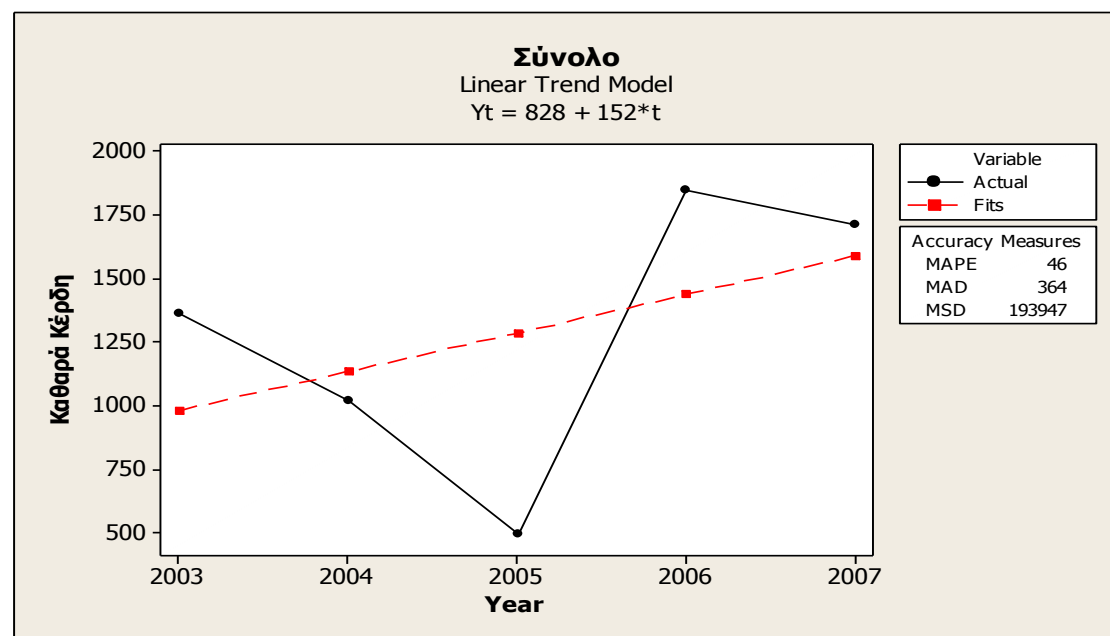
Όπως εικονίζει και το διάγραμμα 37 η μοναδική πτώση των πωλήσεων που παρουσιάζει το σύνολο των κλάδων που απαρτίζουν τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών , πραγματοποιείτε την χρονική περίοδο 2004-2005 σημειώνοντας πτώση της τάξης των 500 εκ. ευρώ.

Συνάρτηση των Καθαρών Κερδών του συνόλου ΤΠΕ με το χρόνο

Από την ακόλουθη συνάρτηση μπορούμε να παρατηρήσουμε μία μέση αύξηση των Καθαρών Κερδών των ΤΠΕ κατά 152 εκ. ευρώ ετησίως.

$$\underline{Y(t) = 828 + 152*t}$$

Διάγραμμα 38. Γραφική παράσταση των Καθαρών Κερδών του συνόλου των κλάδων με το χρόνο

Από το διάγραμμα αυτό βλέπουμε την κατακόρυφη πτώση των καθαρών Κερδών που ακολουθεί ο τομέας ΤΠΕ την περίοδο 2003-2005 , παρ' όλο που την περίοδο 2003-2004 παρουσίασε σημαντική αύξηση των πωλήσεων του.

12. Σύγκριση και Αξιολόγηση των κλάδων με την χρήση των χρηματοοικονομικών δεικτών τους

Ο ακόλουθος πίνακας εικονίζει τους χρηματοοικονομικούς δείκτες , για τους τρεις υπό μελέτη κλάδους , κατά το έτος 2003.

Πίνακας 48. Χρηματοοικονομικοί δείκτες των υπό ανάλυση κλάδων για το 2003.

<u>Δείκτης</u>	<u>Εξοπλισμού</u>	<u>Εμπορίας</u>	<u>Υπηρεσιών</u>	<u>Σύνολο</u>	<u>Μ.Ο.</u>
Τρέχουσα Ρευστότητα = Κυκλοφ. Ενέργ. / Βράχ. Υποχρ.	1,27	1,15	1,33	1,29	1,26
Δείκτης Αυτονομίας = Ίδια Κεφ. / Σύν. Ενεργ.	41,25%	26,01%	41,93%	39,03%	37,06%
Βαθμός Παγιοποίησης = Πάγια / Σύν Ενεργ.	44,95%	25,80%	68,91%	55,39%	48,76%
Δανειακή Επιβάρυνση = Ξένα Κέφ. / Ίδια Κεφ.	1,42	2,85	1,38	1,56	1,80
Αποδ. Συνόλ. Κέφ. = Κάθ. Κέρδη / Σύν. Ενέργ.	1,89%	3,17%	9,36%	7,54%	5,49%
Μικτό Περιθ. Κέρδους = Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις	14,09%	17,68%	34,58%	28,21%	23,64%
Turnover = Πωλ. / Σύν. Ενέργ.	88,33%	135,45%	60,83%	76,79%	90,35%

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι κατά το έτος 2003 ο ποιο αποδοτικός και λειτουργικός κλάδος ήταν ο κλάδος των Δυαδ. και Τηλεπ. Υπηρεσιών ΤΠΕ.

Ο δείκτης της τρέχουσας ρευστότητας μίας επιχείρησης ή ενός κλάδου μας δείχνει την ευχέρεια ανταπόκρισης της επιχείρησης ή του κλάδου να ανταποκριθούν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους.

Μία ικανοποιητική τιμή του δείκτη ρευστότητας κυμαίνεται μεταξύ των 1,5 και των 2,5 μονάδων.

Αν ο δείκτης αυτός ξεπεράσει τις 2,5 μονάδες τότε αυτό θα σημαίνει ή την αναποτελεσματική χρήση κεφαλαιακών πόρων ή την υπερβολική πιστωτική επέκταση του κλάδου λόγω ανταγωνιστικού μειονεκτήματος.

Έτσι ο κλάδος του οποίου η τιμή του δείκτη άμεσης ρευστότητας του φτάνει πιο κοντά στο επιθυμητό όριο είναι ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ (1,33) ακολουθούμενος από το κλάδο εξοπλισμού (1,27) και το κλάδο εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (1,15).

Στην συναίχεια μελετάμε την κατάταξη των κλάδων σύμφωνα με τον δείκτη αυτονομίας.

Ο δείκτης αυτός μας δείχνει την κεφαλαιακή αυτονομία της επιχείρησης , δηλαδή το χρηματικό κεφάλαιο το οποίο έχει στην διάθεση της μία επιχείρηση , είτε ίδια είτε ξένα κεφάλαια , για επανεπένδυση.

Παρατηρούμε ότι και στον δείκτη αυτονομίας , ο κλάδος των Υπηρεσιών ΤΠΕ κατέχει ηγετική θέση επιτυγχάνοντας ποσοστό της τάξης του 41,93% ακολουθούμενος από τον κλάδο εξοπλισμού (41,25%) και τον κλάδο εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (26,01%).

Ο δείκτης του βαθμού παγιοποίησης μας δείχνει τον βαθμό στον οποίο τα κεφάλαια της επιχείρησης επενδύονται σε πάγια περιουσιακά στοιχεία , έναντι των πιο ρευστοποιήσιμων και επιπλέον μας δείχνει μία πρώτη αποτύπωση της κεφαλαιακής διάρθρωσης της επιχείρησης ή του κλάδου.

Επιχειρήσεις και κλάδοι με υψηλό δείκτη κεφαλαιακής διάρθρωσης είναι έντασης παγίων κεφαλαίων ενώ με χαμηλό δείκτη είναι έντασης κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων.

Από τα προηγούμενα και από τα δεδομένα του ανωτέρω πίνακα εξάγετε το συμπέρασμα ότι ο κλάδος των υπηρεσιών είναι κλάδος έντασης παγίων κεφαλαίων (68,91%) , δηλαδή επενδύει πολλά από τα περιουσιακά του στοιχεία σε πάγια κεφάλαια , ο κλάδος του εμπορίου προϊόντων ΤΠΕ (26,01%) είναι έντασης κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων και ο κλάδος του εξοπλισμού βρίσκεται σε μία ενδιάμεση κατάσταση (44,95%).

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης μας δείχνει το κατά πόσο μία επιχείρηση ή ένας κλάδος κάνει χρήση ξένων κεφαλαίων αντί για δικά του (ίδια κεφάλαια) για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων.

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη αυτού τόσο υψηλότερες είναι και οι δανειακές του υποχρεώσεις και άρα και τόσο υψηλότερη η εξάρτηση του από του πιστωτές του.

Και εδώ ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ κατέχει ηγετική θέση έναντι των άλλων δύο που απαρτίζουν το σύνολο του Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών επιτυγχάνοντας τη χαμηλότερη τιμή του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης (1,38) σε σχέση με τον κλάδο εξοπλισμού ΤΠΕ (1,42) και τον κλάδο εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (2,85).

Ο δείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων εξετάζει με την σειρά του τη δυνατότητα των επιχειρήσεων ή των κλάδων για την καλύτερη αξιοποίηση των κεφαλαίων τους , ελέγχει δηλαδή την ικανότητα του κλάδου ή της επιχείρησης να πραγματοποιήσουν κέρδη.

Από τα δεδομένα του πίνακα 48 βλέπουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό πραγματοποιούμενων κερδών σε σχέση με το σύνολο του ενεργητικού του κλάδου , το κατέχει ο κλάδος παροχής υπηρεσιών (9,36%) ακολουθούμενος από τον κλάδο εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (3,17%) και τον κλάδο εξοπλισμών γραφείου ΤΠΕ (1,89%) όπου πραγματοποιεί και τα λιγότερα κέρδη σε σχέση με το σύνολο του ενεργητικού που κατέχει καθώς επίσης και των συνόλων των ενεργητικών των άλλων κλάδων.

Ο δείκτης μεικτού περιθωρίου κέρδους αντανακλά την λειτουργική αποτελεσματικότητα της επιχείρησης και την ικανότητα της να διαμορφώνει συμφέρουσες τιμές στην αγορά αλλά και να ελέγχει το κόστος λειτουργίας της.

Με λίγα λόγια , τα παραπάνω , υποδηλώνουν την ικανότητα του κλάδου να δημιουργήσει πλεόνασμα κατά την διαδικασία της παραγωγής των προϊόντων η των υπηρεσιών που αυτός προσφέρει.

Και για τον παρόν δείκτη οι επιχειρήσεις που απαρτίζουν το κλάδο των υπηρεσιών ΤΠΕ επιτυγχάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό αποτελεσματικότητας (34,58%) επιτυγχάνοντας υψηλές πωλήσεις λόγω των χαμηλά αμειβόμενων , ενδεχομένως , υπηρεσιών που προσφέρουν , κρατώντας παράλληλα και το λειτουργικό τους κόστος σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Ο δείκτης Κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού (turnover) δείχνει την εντατικότητα με την οποία η επιχείρηση ή ο κλάδος εκμεταλλεύονται τα περιουσιακά τους στοιχεία με σκοπό την επίτευξη πωλήσεων.

Πολύ χαμηλός δείκτης σημαίνει υπερεπένδυση κεφαλαίων σε σχέση με την πραγματοποιούμενες πωλήσεις , δηλαδή δεν έχουμε τις ανάλογες πωλήσεις που θα ήταν αποδεκτές για το ύψος αυτό της επένδυσης.

Επιπλέον η πολύ υψηλή τιμή του δείκτη αυτού σημαίνει ή υψηλή κερδοφορία σε επικερδής πωλήσεις ή υψηλές ζημιές σε αντίθετη περίπτωση.

Με την χρήση του δείκτη αυτού , για την σύγκριση των 3 κλάδων που δραστηριοποιούνται στο Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών , και με τα δεδομένα του ανωτέρω πίνακα παρατηρούμε ότι εδώ το συγκριτικό πλεονέκτημα το κατέχει ο κλάδος εξοπλισμού γραφείων ο οποίος επιτυγχάνει ένα ποσοστό της τάξης του 88% το οποίο υποδηλώνει καλύτερη και εντατικότερη χρήση κεφαλαίων για την πραγματοποίηση πωλήσεων σε σχέση με το κλάδο των Υπηρεσιών (61%) ,όπου το σύνολο του ενεργητικού είναι δυσανάλογο από τις πραγματοποιούμενες πωλήσεις , και τον κλάδο εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ , όπου πραγματοποιούνται επενδύσεις με υψηλό ρίσκο οι οποίες μπορεί να αποφέρουν είτε υψηλά κέρδη αν οι πραγματοποιούμενες πωλήσεις προκύψουν επικερδής ή μεγάλες ζημιές στην αντίθετη περίπτωση.

Γενικότερα ο ποιο συγκρατημένος , από πλευράς ριψοκίνδυνων επενδύσεων , αποδεικνύετε ο κλάδος των επιχειρήσεων εξοπλισμού γραφείων , το οποίο θεωρείτε και καλύτερη στρατηγική για επενδυτές οι οποίοι αποστρέφονται τον κίνδυνο και θέλουν όσο το δυνατόν να ασφαλίσουν τα υπενδεδυμένα κεφάλαια τους.

Πίνακας 49. Χρηματοοικονομικοί δείκτες των υπό ανάλυση κλάδων για το 2004.

<u>Δείκτης</u>	<u>Εξοπλισμού</u>	<u>Εμπορίας</u>	<u>Υπηρεσιών</u>	<u>Σύνολο</u>	<u>Μ.Ο.</u>
Τρέχουσα Ρευστότητα = Κυκλοφ. Ενέργ. / Βράχ. Υποχρ.	1,58	1,13	1,06	1,19	1,24
Δείκτης Αυτονομίας = Ίδια Κεφ. / Σύν. Ενεργ.	41,17%	24,88%	40,22%	38,05%	36,08%
Βαθμός Παγιοποίησης = Πάγια / Σύν Ενεργ.	42,39%	26,34%	70,37%	55,54%	48,66%
Δανειακή Επιβάρυνση = Ξένα Κέφ. / Ίδια Κεφ.	1,43	3,02	1,49	1,63	1,8925
Αποδ. Συνόλ. Κέφ. = Κάθ. Κέρδη / Σύν. Ενέργ.	2,56%	3,11%	6,89%	6,37%	4,73%
Μεικτό Περιθ. Κέρδους = Μεικτά Κέρδη / Πωλήσεις	11,96%	17,30%	31,53%	26,26%	21,76%
Turnover = Πωλ. / Σύν. Ενέργ.	94,15%	142,58%	67,48%	82,05%	96,57%

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι κατά το έτος 2004 η πορεία των κλάδων αρχίζει να μεταβάλλεται καθώς ο κλάδος εξοπλισμού γραφείων αρχίζει να αποκτά το συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των δύο άλλων κλάδων και ιδιαίτερα του κλάδου παροχής υπηρεσιών όπου ήταν και ο ποιο αποδοτικός κατά το 2003.

Όσον αφορά το δείκτη τρέχουσας ρευστότητας μίας επιχείρησης ή ενός κλάδου παρατηρούμε ότι το συγκριτικό πλεονέκτημα το κατέχει ο κλάδος των επιχειρήσεων εξοπλισμού γραφείου ο οποίος επιτυγχάνει μία ιδανική τιμή του δείκτη της τάξης του 1,58 και το οποίο υποδηλώνει την πολύ καλή ευχέρεια που διαθέτει κλάδος ως προς την ικανοποίηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του.

Ακολουθεί ο κλάδος του εμπορίου με τιμή δείκτη 1,13 και ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ ο οποίος κατά το 2004 παρουσιάζει την χειρότερη απόδοση όσον αφορά τον υπό μελέτη δείκτη.

Στην συναίχεια θα μελετήσουμε την απόδοση των υπό μελέτη κλάδων όσον αφορά τον δείκτη αυτονομίας.

Ο δείκτης αυτός , όπως ήδη έχουμε αναφέρει μας δείχνει την κεφαλαιακή αυτονομία της επιχείρησης , δηλαδή το χρηματικό κεφάλαιο το οποίο έχει στην διάθεση της μία επιχείρηση , είτε ίδια είτε ξένα κεφάλαια , για επανεπένδυση.

Από τα δεδομένα του πίνακα ... γίνεται αντιληπτό ότι ο κλάδος με την μεγαλύτερη αυτονομία κεφαλαίων είναι ο κλάδος των επιχειρήσεων εξοπλισμού γραφείων για το τομέα Τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών επιτυγχάνοντας ένα ποσοστό του δείκτη αυτονομίας 42%.

Αυτό το ποσοστό ουσιαστικά δείχνει ότι σχεδόν κατά το ήμισυ ο κλάδος αυτός στηρίζεται στα δικά του κεφάλαια (Ίδια Κεφάλαια) με αποτέλεσμα να μην υπάρχει μεγάλη εξάρτηση από τους πιστωτές και τους δανειστές του.

Το κλάδο των εξοπλισμού γραφείων τον ακολουθεί ο κλάδος των υπηρεσιών επιτυγχάνοντας δείκτη αυτονομίας 40% και ο κλάδος του εμπορίου προϊόντων ΤΠΕ με ποσοστό της τάξης του 25% , ο οποίος κατέχει και την μικρότερη θέση στην κατάταξη μας όσον αφορά τον δείκτη αυτονομίας.

Από την μελέτη του δείκτη βαθμού παγιοποίησης και από τα εικονιζόμενα αποτελέσματα του ανωτέρω πίνακα οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι και για το 2004 ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ είναι έντασης παγίων κεφαλαίων επιτυγχάνοντας ποσοστό δείκτη 70% , ακολουθεί ο κλάδος εξοπλισμού γραφείων με ποσοστό 42% , ο οποίος παρουσίασε πτώση του βαθμού παγιοποίησης του σε σχέση με το 2003 , και τέλος έχουμε τον κλάδο εμπορίου προϊόντων ΤΠΕ ο οποίος

επιτυγχάνει ποσοστό 26% και εξακολουθεί να παραμένει έντασης περιουσιακών στοιχείων.

Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης

Και εδώ ο κλάδος του εξοπλισμού ΤΠΕ κατέχει ηγετική θέση για το 2004 επιτυγχάνοντας το χαμηλότερο βαθμό δανειακής επιβάρυνσης (1,43) έναντι των άλλων υπό μελέτη κλάδων , ακολουθούμενος από τον κλάδο των υπηρεσιών ΤΠΕ (1,49) και το κλάδο εμπορίας προϊόντων (3,02).

Γενικότερα ο κλάδος που βρίσκετε στην δυσμενέστερη θέση , όσον αφορά την εξάρτηση του από τους πιστωτές του , είναι ο κλάδος του εμπορίου προϊόντων ΤΠΕ ο οποίος , μάλιστα , αύξησε τον βαθμό δανειακής του επιβάρυνσης σε σχέση με το 2003 (2,85) κατά 0,15 μονάδες.

Ο δείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων

Όπως και το 2003 έτσι και το 2004 ο κλάδος με την μεγαλύτερη απόδοση συνολικών κεφαλαίων , δηλαδή ο κλάδος με την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην επίτευξη κερδών μέσω της χρήσης των περιουσιακών του στοιχείων , είναι ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ επιτυγχάνοντας τιμή δείκτη 6,89% και ο οποίος ακολουθείτε από τον κλάδο εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ με τιμή 3,17% και το κλάδο εξοπλισμού με τιμή 2,56%.

Παρόλα αυτά ο κλάδος των υπηρεσιών παρουσίασε μεγάλη πτώση σε σχέση με το 2003 όσον αφορά την επίδοσή του στον δείκτη αυτόν κατά 2,5% ενώ οι άλλοι δύο κλάδοι παρουσίασαν αύξηση του δείκτη με την μεγαλύτερη αύξηση να την σημειώνει ο κλάδος εξοπλισμού γραφείων ΤΠΕ (+0,67%).

Ο δείκτης μεικτού περιθωρίου κέρδους

Ο κλάδος με την μεγαλύτερη ικανότητα δημιουργίας πλεονάσματος , κατά την πραγματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας είναι , και για το 2004 , ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα ΤΠΕ με τιμή δείκτη 31,5%.

Ο κλάδος με την χειρότερη απόδοση ήταν ο κλάδος εξοπλισμού γραφείων (12%) με τον κλάδο εμπορίας προϊόντων να βρίσκετε σε σχετικά καλύτερη θέση επιτυγχάνοντας τιμή δείκτη 17,3%.

Ο δείκτης Κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού (turnover).

Ο δείκτης αυτός , όπως περιγράψαμε και προηγούμενος , μας δείχνει την ταχύτητα με την οποία μία επιχείρηση ή ένας κλάδος εκμεταλλεύονται τα περιουσιακά τους

στοιχεία με σκοπό την επίτευξη υψηλότερων πωλήσεων και άρα επίτευξης υψηλότερου κέρδους.

Επιπλέον αν ο δείκτης αυτός είναι σημαντικά υψηλότερος του 100% αυτό αυτόματα σημαίνει ότι ο κλάδος ή η επιχείρηση κάνουν χρήση των κεφαλαίων τους σε ιδιαίτερα επισφαλείς επενδύσεις οι οποίες αν πραγματοποιήσουν κερδοφόρες πωλήσεις θα αποφέρουν υψηλά κέρδη αλλά μπορεί να αποβούν μοιραίες αν οι πραγματοποιούμενες πωλήσεις δεν είναι οι αναμενόμενες και οδηγήσουν σε εξαιρετικά μεγάλες ζημιές.

Από την άλλη αν η τιμή του δείκτη είναι σημαντικά χαμηλότερη του 100% αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο κλάδος κάνει χρήση πολλών περισσότερων κεφαλαίων από ότι δικαιολογούν οι πραγματοποιούμενες πωλήσεις του.

Σύμφωνα με τα όσα αναφέραμε και με την βοήθεια του πίνακα ... οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι την καλύτερη απόδοση ως προς τον αναφερόμενο δείκτη για το 2004 την πραγματοποίησε ο κλάδος της κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ επιτυγχάνοντας ποσοστό της τάξης του 94% και ο οποίος ακολουθείτε από τους άλλους δύο με το κλάδο του εμπορίου προϊόντων ΤΠΕ να πραγματοποιεί επισφαλείς επενδύσεις (142,6%) και τον κλάδο παροχής υπηρεσιών να κάνει χρήση πολλών κεφαλαίων χωρίς να πραγματοποιεί τις ανάλογες πωλήσεις παρεχόμενων υπηρεσιών (67,5%).

Πίνακας 50. Χρηματοοικονομικοί δείκτες των υπό ανάλυση κλάδων για το 2005.

Δείκτης	Εξοπλισμού	Εμπορίας	Υπηρεσιών	Σύνολο	Μ.Ο.
Τρέχουσα Ρευστότητα = Κυκλοφ. Ενέργ. / Βράχ. Υποχρ.	1,37	1,07	1,17	1,2	1,2025
Δείκτης Αυτονομίας = Ίδια Κεφ. / Σύν. Ενεργ.	42,17%	17,26%	36,65%	34,68%	32,69%
Βαθμός Παγιοποίησης = Πάγια / Σύν. Ενεργ.	42,30%	23,20%	72,74%	58,39%	49,16%
Δανειακή Επιβάρυνση = Ξένα Κέφ. / Ίδια Κεφ.	1,37	4,79	1,73	1,88	2,4425
Αποδ. Συνόλ. Κέφ. = Κάθ. Κέρδη / Σύν. Ενέργ.	0,77%	-0,28%	3,26%	2,93%	1,67%
Μεικτό Περιθ.	11,37%	17,26%	22,73%	21,54%	18,23%

Κέρδους = Μεικτά Κέρδη / Πωλήσεις					
Turnover = Πωλ. / Σύν. Ενέργ.	79,98%	146,37%	55,23%	70,33%	87,98%

Και εδώ παρατηρούμε ότι ο κλάδος που κυριαρχεί έναντι των άλλων δύο της σύγκρισης μας , είναι ο κλάδος του εξοπλισμού ΤΠΕ όπου ο δείκτης τρέχουσας ρευστότητας του κλάδου έφτασε τις 1,37 μονάδες φτάνοντας πολύ κοντά στο επιθυμητό όριο απόδοσης του δείκτη.

Παρόλα αυτά ο μόνος κλάδος ο οποίος παρουσίασε άνοδο του δείκτη ρευστότητας του , σε σχέση με το 2004 , είναι ο κλάδος των υπηρεσιών ΤΠΕ ο οποίος κατόρθωσε να επιτύχει 1,17 μονάδες σε σχέση το 1,06 που είχε το 2004.

Κατά το τρέχον έτος (2005) ο μόνος κλάδος ο οποίος παρέμεινε σταθερός ως προς την απόδοση του στον δείκτη αυτονομίας είναι ο κλάδος εξοπλισμού του τομέα ΤΠΕ διατηρώντας το 42% που είχε επιτύχει και το 2004 και λαμβάνοντας επάξια την πρώτη θέση και για το 2005 όσον αφορά τον δείκτη αυτόν.

Επίσης οι κλάδοι εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ και υπηρεσιών ΤΠΕ παρουσίασαν πτώση του δείκτη τους κατά 8% και 3,5% αντίστοιχα.

Όπως και το 2004 έτσι και το 2005 ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ καταλαμβάνει την πρώτη θέση όσο αφορά τον δείκτη παγιοποίησης (72,74%) παραμένοντας ως κλάδος έντασης παγίων κεφαλαίων , δηλαδή διαθέτοντας ένα μεγάλο μέρος των κεφαλαίων του ενεργητικού στην διατήρηση και βελτίωση των παγίων κεφαλαίων του (γραφεία , αποθήκες κ.α.).

Επίσης ο κλάδος της εμπορίας προϊόντων παραμένει και αυτός έντασης κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων όπως ίσχυε και το 2004 παρουσιάζοντας μία ελαφρά αύξηση της έντασης του (23%) σε σχέση με το 2004 (26%).

Ο κλάδος του εξοπλισμού ΤΠΕ παραμένει στα ίδια επίπεδα με το 2004 όσο αφορά την εξέλιξη του δείκτη παγιοποίησης του.

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης

Την μικρότερη εξάρτηση από τους δανειστές του , παρουσιάζοντας ταυτόχρονα και μια ελαφρά βελτίωση σε σχέση με το 2004 , σημείωσε ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (1,37 το 2005 σε σχέση με το 1,43 του 2004) λαμβάνοντας και εδώ την πρώτη θέση μεταξύ των υπό μελέτη κλάδων.

Ελαφριά αύξηση των υποχρεώσεων του σε σχέση με τα ίδια του κεφάλαια παρουσίασε ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης των 0,24 μονάδων σε σχέση με το 2004.

Ο κλάδος του οποίου η εξάρτηση του από του πιστωτές του αυξήθηκε σημαντικά είναι ο κλάδος των προϊόντων του τομέα ΤΠΕ ο οποίος παρουσίασε αύξηση σχεδόν 2 μονάδες σε σχέση με το 2004 (4,79 έναντι των 3,02 μονάδων το 2004).

Ο δείκτης συνολικής απόδοσης κεφαλαίων

Κατά το 2005 και οι τρεις κλάδοι του τομέα ΤΠΕ παρουσίασαν ραγδαία πτώση της απόδοσής τους όσο αφορά την ικανότητα τους να πραγματοποιήσουν κέρδη.

Τη μεγαλύτερη πτώση την παρουσίασε ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ ο οποίος μάλιστα είχε αρνητική τιμή δείκτη απόδοσης συνολικών κεφαλαίων (-0,28% το 2005 και 3,11% το 2004).

Η αρνητική απόδοση του δείκτη απόδοσης συνολικών κεφαλαίων μας οδηγεί άμεσα στο συμπέρασμα ότι ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ παρουσίασε μεγάλες ζημιές κατά το 2005.

Την αμέσως επόμενη χειρότερη επίδοση , όσον αφορά την ικανότητα ενός κλάδου να παρουσιάσει κέρδη , την παρουσίασε ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ του οποίου ο δείκτης παρουσίασε πτώση κατά 3,5% περίπου (3,26%) σε σχέση με το 2004 (6,89%).

Σε παρόμοια κατάσταση , με τους προηγμένους κλάδους , βρίσκετε και ο κλάδος του εξοπλισμού επιτυγχάνοντας νέα χαμηλή επίδοση (0,77%) σε σχέση με την επίδοση του το 2004 (2,56%).

Γενικότερα πάντως και κατά την διάρκεια του 2005 την καλύτερη επίδοση διαχείρισης των κεφαλαίων του ως προς την επίτευξη κερδών παρουσίασε ο κλάδος των υπηρεσιών ΤΠΕ επιτυγχάνοντας απόδοση 3,26% σε σύγκριση με την απόδοση των επιχειρήσεων του κλάδου εξοπλισμού ΤΠΕ (0,77%) και την αρνητική επίδοση του κλάδου εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (0,28%).

Ο δείκτης μεικτού περιθωρίου κέρδους

Κατά το 2005 οι κλάδοι εξοπλισμού και εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ παραμένουν στα ίδια επίπεδα με το 2004 (11,37% και 17,26% αντίστοιχα για το 2005) παρουσιάζοντας ελάχιστες διακυμάνσεις όσο αφορά την ικανότητα τους να δημιουργήσουν πλεόνασμα κατά την παραγωγική τους διαδικασία διαμορφώνοντας συμφέρουσες τιμές στην αγορά διατηρώντας , παράλληλα , το λειτουργικό τους κόστος σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Μεγάλη πτώση της ικανότητας του να διατηρήσει τα λειτουργικά του έξοδα σε χαμηλά επίπεδα παρουσίασε ο κλάδος των προσφερόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ , πραγματοποιώντας πτώση της απόδοσης του κατά 9% σε σχέση με το 2004 (31,53% το 2004 σε αντίθεση με το 22,73% του 2005).

Παρόλο όμως της έντονης πτώσης που παρουσίασε ο κλάδος των υπηρεσιών ΤΠΕ σε σχέση με το 2004 στο συγκεκριμένο δείκτη , εξακολουθεί να κατέχει την πρώτη θέση της σύγκρισης ως προς τον δείκτη αυτόν , κατέχοντας το μεγαλύτερο ποσοστό επίδοσης σε σχέση με τους άλλους δύο κλάδους (22,73% σε σχέση με το 11,37% του κλάδου εξοπλισμού και του 17,26% του κλάδου εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ).

Στον δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού ή αλλιώς turnover , για το έτος 2005 , παρατηρούμε μία έντονη πτώση της ικανότητας των κλάδων εξοπλισμού και παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ κατά 14% και 12,5% αντίστοιχα σε σχέση με το 2004.

Παράλληλα στον κλάδο εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ παρατηρείται μια άνοδος του συγκεκριμένου δείκτη 3,5% περίπου σε σχέση με το 2004.

Από τα δεδομένα του πίνακα ... για το 2005 γίνεται , επίσης , φανερό ότι την καλύτερη επίδοση και γι αυτόν τον δείκτη την σημείωσε ο κλάδος εξοπλισμού ΤΠΕ επιτυγχάνοντας ποσοστό (80%) ποιο κοντά στο 100% , που είναι και το ιδανικό , του δείκτη.

Ακολουθείτε από τον κλάδο των υπηρεσιών (55%) ο οποίος απομακρύνετε και άλλο από την επίτευξη του στόχου του για καλύτερη εκμετάλλευση των περιουσιακών του στοιχείων προς επίταξη πωλήσεων και άρα υψηλότερων κερδών και από τον κλάδο της εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (146%) ο οποίος γίνεται περισσότερο ριψοκίνδυνος όσον αφορά τις επενδύσεις του ως προς την επίτευξη υψηλότερων κερδών οι οποίες μπορεί να αποβούν μοιραίες για τον κλάδο και να παρουσιάσει υψηλές ζημιές όπως και αποδείχτηκε και από την αρνητική επίδοση του στο δείκτη συνολικής απόδοσης κεφαλαίων του.

Πίνακας 51. Χρηματοοικονομικοί δείκτες των υπό ανάλυση κλάδων για το 2006.

Δείκτης	Εξοπλισμού	Εμπορίας	Υπηρεσιών	Σύνολο	Μ.Ο.
Τρέχουσα Ρευστότητα = Κυκλοφ. Ενέργ. / Βράχ. Υποχρ.	1,44	1,11	1,28	1,29	1,28
Δείκτης Αυτονομίας = Ίδια Κεφ. / Σύν. Ενεργ.	41,02%	20,01%	38,20%	35,92%	33,79%
Βαθμός Παγιοποίησης = Πάγια / Σύν. Ενεργ.	38,17%	22,56%	71,54%	57,72%	47,50%
Δανειακή Επιβάρυνση = Ξένα Κέφ. / Ίδια Κεφ.	1,44	4	1,62	1,79	2,2125
Αποδ. Συνόλ. Κέφ. = Κάθ. Κέρδη / Σύν. Ενέργ.	3,31%	7,35%	9,01%	7,98%	6,91%
Μεικτό Περιθ. Κέρδους = Μεικτά Κέρδη / Πωλήσεις	12,54%	16,74%	36,46%	28,47%	23,55%
Turnover = Πωλ. / Σύν. Ενέργ.	108,08%	141,43%	52,74%	68,61%	92,72%

Δείκτης τρέχουσας ρευστότητας

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα γίνεται αντιληπτό ότι ο κλάδος εξοπλισμού ΤΠΕ κατέχει την πιο πλεονεκτική θέση έναντι των άλλων δύο κλάδων που απαρτίζουν τον τομέα ΤΠΕ , επιτυγχάνοντας τιμή δείκτη ρευστότητας ίση με 1,44 η οποία είναι και ποιο κοντά στο αποτέλεσμα που θα έπρεπε να έχει μία επιχείρηση ή ένας κλάδος για να είναι ικανοποιητική η απόδοση του.

Με άλλα λόγια ο κλάδος εξοπλισμού ΤΠΕ παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση για το 2006 από πλευράς έγκαιρης ανταπόκρισης του στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του , καθώς και βελτίωση της επίδοσης του σε σχέση με το 2005 (1,37).

Στην συναίχεια ακολουθούν ο κλάδος των υπηρεσιών ΤΠΕ με τιμή δείκτη 1,28 και ο κλάδος εμπορίου προϊόντων ΤΠΕ με τιμή δείκτη 1,11.

Σε γενικές γραμμές , κατά την διάρκεια του 2006 , όλοι οι υπό μελέτη κλάδοι παρουσίασαν βελτίωση της ικανότητας τους να ανταποκριθούν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Δείκτης αυτονομίας

Εδώ η κατάταξη των κλάδων είναι η ίδια με το 2005 παρουσιάζοντας μία ελαφριά μείωση για τον κλάδο εξοπλισμού , από 42,2% το 2005 σε 41% το 2006 , και ελαφριά αύξηση επίδοσης στον δείκτη αυτόν για τους κλάδους εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (17,26% το 2005 και 20% το 2006) και παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ (από 36,35% το 2005 σε 38,2% το 2006).

Πάντως αν και οι κλάδοι εμπορίας προϊόντων και παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ παρουσίασαν βελτίωση ως προς την κεφαλαιακή τους αυτονομία , δεν ήταν αρκετό για να ξεπεράσουν σε επίδοση το κλάδο κατασκευής εξοπλισμού , ο οποίος για Τρίτη συνεχή χρονιά (από το 2004) κρατάει τα ινία όσον αφορά την επίδοσή του στον τομέα της κεφαλαιακής αυτονομίας.

Όσον αφορά τον δείκτη παγιοποίησης για το 2006 παρατηρούμε τις ίδιες τάσεις που επικρατούσαν για όλη την εξεταζόμενη περίοδο , δηλαδή ο κλάδος των υπηρεσιών παραμένει σταθερά έντασης παγίων κεφαλαίων , το οποίο δικαιολογείτε αν αναλογιστεί κανείς ότι τα πάγια κεφάλαια όπως είναι οι εγκαταστάσεις που θα στεγάσουν τα γραφεία τους είναι μείζονος σημασίας διότι οι επιχειρήσεις που απαρτίζουν τον τομέα παροχής υπηρεσιών η κύρια λειτουργία τους είναι η παροχή υπηρεσιών ΤΠΕ και στους άλλους δύο κλάδους καθώς και στους καταναλωτές γενικότερα , το οποίο , για να λειτουργήσει σωστά , χρειάζεται την υποστήριξη μεγάλου αριθμού γραφείων και εγκαταστάσεων.

Από την μελέτη των αποτελεσμάτων του πίνακα ... , για τον δείκτη δανειακής επιβάρυνσης , παρατηρούμε ότι ο μόνος κλάδος που παρουσίασε μικρή αύξηση των δανειακών του υποχρεώσεων είναι ο κλάδος εξοπλισμού ΤΠΕ (1,44 σε σχέση με 1,37 το 2005) ακολουθούμενος από μία σημαντική μείωση των δανειακών υποχρεώσεων του κλάδου εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (μείωση κατά 0,8 μονάδες σε σχέση με το 2005) και από μία μικρή μείωση του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης (0,11 μονάδες) του κλάδου παροχής υπηρεσιών.

Μεγάλη αύξηση του δείκτη απόδοσης συνολικών κεφαλαίων για το 2006 παρουσιάζουν και οι τρεις υπό σύγκριση κλάδοι , με την μεγαλύτερη άνοδο να την πραγματοποιεί ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ (7,35% σε σχέση με το -0,28% του 2005).

Από τα τελικά αποτελέσματα και για τους τρεις κλάδους βλέπουμε ότι ο κλάδος παροχής υπηρεσιών , και γι αυτό το έτος , πραγματοποιεί την μεγαλύτερη επίδοση

στον δείκτη αυτόν επιτυγχάνοντας ποσοστό 9% σε σχέση με το 7,35% του κλάδου εμπορίας προϊόντων και το 3,3% του κλάδου κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ.

Μικτό περιθώριο κέρδους

Και πάλι ο κλάδος παροχής υπηρεσιών καταλαμβάνει την μεγαλύτερη θέση διάκρισης των τριών αυτών κλάδων όσο αφορά τη διαχείριση των λειτουργικών του εξόδων ως προς την διαμόρφωση ανταγωνιστικών τιμών στις παρεχόμενες υπηρεσίες του.

Γενικότερα ο κλάδος παροχής υπηρεσιών επιτυγχάνει ποσοστό 36,5% περίπου και ακολουθείτε από τον κλάδο εμπορίας προϊόντων με ποσοστό 16,74% και τον κλάδο κατασκευής εξοπλισμού με ποσοστό 12,54%.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού

Πολύ σημαντική βελτίωση παρατηρείτε για τον κλάδο κατασκευής εξοπλισμού ΤΠΕ για το 2006 , όσον αφορά την εντατικότητα με την οποία οι επιχειρήσεις του εκμεταλλεύονται τα περιουσιακά τους στοιχεία με σκοπό την επίτευξη μεγαλύτερου μεγέθους πραγματοποιούμενων πωλήσεων.

Γενικά ο κλάδος των κατασκευών επιτυγχάνει τιμή δείκτη 108% με τους κλάδους της εμπορίας προϊόντων και παροχής υπηρεσιών να ακολουθούν με ποσοστά της τάξης του 141,43% και 52,74% αντίστοιχα.

Πίνακας 52. Χρηματοοικονομικοί δείκτες των υπό ανάλυση κλάδων για το 2007.

Δείκτης	Εξοπλισμού	Εμπορίας	Υπηρεσιών	Σύνολο	Μ.Ο.
Τρέχουσα Ρευστότητα = Κυκλοφ. Ενέργ. / Βράχ. Υποχρ.	1,6	1,22	0,85	1,09	1,19
Δείκτης Αυτονομίας = Ίδια Κεφ. / Σύν. Ενεργ.	40,86%	25,18%	36,92%	36,11%	34,77%
Βαθμός Παγιοποίησης = Πάγια / Σύν Ενεργ.	36,14%	23,43%	78,18%	63,68%	50,36%
Δανειακή Επιβάρυνση = Ξένα Κέφ. / Ίδια Κεφ.	1,45	2,97	1,71	1,77	1,975
Αποδ. Συνόλ. Κέφ. = Κάθ. Κέρδη / Σύν. Ενέργ.	3,12%	3,53%	8,05%	7,11%	5,45%

Μεικτό Περιθ. Κέρδους = Μεικτά Κέρδη / Πωλήσεις	11,17%	17,96%	36,85%	28,80%	23,70%
Turnover = Πωλ. / Σύν. Ενέργ.	115,64%	144,23%	48,28%	66,25%	93,60%

Για το 2007 την πρώτη θέση την καταλαμβάνει ο κλάδος του εξοπλισμού ΤΠΕ , όσον αφορά τον δείκτη τρέχουσας ρευστότητας , διότι ο κλάδος αυτός επιτυγχάνει τιμή δείκτη ίση με 1,6 μονάδες η οποία είναι η ποιο ικανοποιητική της σύγκρισης μας.

Επιπλέον και ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ κατορθώνει να πετύχει μία καλή τιμή του δείκτη αυτού , χωρίς βεβαίως να καταφέρνει να ικανοποιεί με την απόδοση του.

Τέλος ο κλάδος παροχής υπηρεσιών βρίσκετε στην χειρότερη θέση της σύγκρισης μας επιτυγχάνοντας τιμή δείκτη άμεσης ρευστότητα ίση με 0,85 μονάδες απέχοντας και την μεγαλύτερη απόσταση ταυτόχρονα από το επιθυμητό όριο για το 2007.

Όπως και στον δείκτη άμεσης ρευστότητας έτσι και στον δείκτη αυτονομίας ο κλάδος εξοπλισμών ΤΠΕ καταλαμβάνει επάξια την πρώτη θέση από τους άλλους δύο κλάδους της σύγκρισης μας επιτυγχάνοντας την μέγιστη τιμή του δείκτη αυτού για το έτος 2007 (40,86%).

Ακολουθεί ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ με τιμή δείκτη 36,92% και ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ ο οποίος είχε και την χειρότερη επίδοση , όσον αφορά το υπό μελέτη έτος στον δείκτη αυτόν (25,18%).

Ο βαθμός πανιοποίησης είναι ο δείκτης ο οποίος μας δείχνει άμεσα την κεφαλαιακή διάρθρωση της επιχείρησης ή του κλάδου.

Από τα δεδομένα του πίνακα ... γίνετε αντιληπτό ότι και για το 2007 ο κλάδος των παρεχόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ παραμένει έντασης παγίων κεφαλαίων (78,18%) και ο κλάδος της εμπορίας προϊόντων έντασης κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων (23,43%).

Ο κλάδος του εξοπλισμού βρίσκετε σε μία ενδιάμεση κατάσταση μεταξύ των δύο άλλων κλάδων τείνοντας περισσότερο σε μία κατάσταση έντασης κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων (36,14%).

Όσο αφορά την δανειακή επιβάρυνση του κάθε κλάδου κατά το έτος 2007 παρατηρούμε ότι την μικρότερη εξάρτηση από τα ξένα κεφάλαια την κατέχει ο κλάδος εξοπλισμού ΤΠΕ επιτυγχάνοντας και την μικρότερη τιμή δείκτη δανειακής επιβάρυνσης (1,45) , σε σύγκριση με τους άλλους δύο κλάδους.

Ακολουθεί ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ με τιμή δείκτη ίση με 1,71 και ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ με την μεγαλύτερη τιμή δείκτη , για το 2007 , και ίση με 2,97, δηλαδή το ποσό των χρησιμοποιούμενων κεφαλαίων που αναλογεί από την λήψη ξένων κεφαλαίων είναι τριπλάσιο από τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης δηλαδή από τα κεφάλαια που της ανήκουν.

Αυτό συνάμα δείχνει και την μεγάλη εξάρτηση από τους πιστωτές τους , των επιχειρήσεων που ανήκουν στον κλάδο αυτό καθώς επίσης και την μεγάλη επιρροή που τυχόν να έχουν κάποιοι μεγάλοι δανειοδότες των επιχειρήσεων αυτών στην λήψη των αποφάσεων τους.

Ο κλάδος με τις επιχειρήσεις που έχουν την μεγαλύτερη ικανότητα να πραγματοποιήσουν κέρδη , είναι ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ επιτυγχάνοντας τιμή δείκτη απόδοσης συνολικών κεφαλαίων ίσο με 8,05%.

Στην συναίχεια ακολουθεί ο κλάδος εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ με τιμή δείκτη 3,53% και ο κλάδος εξοπλισμού με τιμή 3,12% κατέχοντας ταυτόχρονα και την χειρότερη θέση , όσον αφορά την απόδοσή του στον δείκτη αυτού , για το 2007.

Από πλευράς τιμής του δείκτη μεικτού περιθωρίου κέρδους για το 2007 γίνεται φανερό ότι ο κλάδος με την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα διαχείρισης των λειτουργικών του εξόδων , με σκοπό την δημιουργία κατάλληλης ανταγωνιστικής τιμής των παρεχόμενων προϊόντων του είναι ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ΤΠΕ με τιμή δείκτη ίση με 36,85%.

Ακολουθεί ο κλάδος της εμπορίας προϊόντων ΤΠΕ με ποσοστό 17.96% και ο κλάδος εξοπλισμού με τιμή δείκτη 11,17%.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού

Ο κλάδος με την ικανοποιητικότερη ταχύτητα εκμετάλλευσης των περιουσιακών του στοιχείων για την επίτευξη πωλήσεων είναι και για το 2007 ο κλάδος εξοπλισμού ΤΠΕ (115,64%) ο οποίος αν και απομακρύνθηκε από την περισσότερο ιδανική τιμή δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού που είχε το 2006 (108%) , παραμένει σταθερά στην πρώτη θέση.

Ο κλάδος εμπορίου προϊόντων παραμένει σταθερός στις ριψοκίνδυνες επενδύσεις του (144,23%) ως προς την επίτευξη τυχόν μεγάλων κερδών σε περίπτωση όπου οι πραγματοποιούμενες πωλήσεως του είναι επικερδής και τέλος ο κλάδος παροχής υπηρεσιών ο οποίος επιτυγχάνει τιμή δείκτη 48,28% η οποία είναι ελαφρά χειρότερη απόδοση από αυτήν που είχε ο κλάδος το 2006 (52%).

13. Ο τομέας Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην Ελλάδα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα διαθέσιμα τριμηνιαία στοιχεία που αφορούν τον τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα, για τα έτη 2000 - 2008, σε τέσσερις υποενότητες: α) το Δείκτη Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ, β) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ, γ) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ και δ) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος εξετάζει τόσο τους κλάδους της Βιομηχανίας και του Λιανικού Εμπορίου, όσο και τις Υπηρεσίες, ενώ λαμβάνει υπόψη και την άποψη των καταναλωτών, αποτυπώνοντας:

- ✓ την τρέχουσα κατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας,
- ✓ καθώς και τις βραχυπρόθεσμες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις εξελίξεις στην αγορά του συγκεκριμένου τομέα στο αμέσως επόμενο διάστημα.

Παράλληλα, για κάθε έναν από τους εξεταζόμενους κλάδους, έχουν αναπτυχθεί οι αντίστοιχοι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών για τη Βιομηχανία, τις Υπηρεσίες και το Εμπόριο στον τομέα ΤΠΕ, οι οποίοι και συγκρίνονται με τους αντίστοιχους γενικούς δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών ανά τομέα της οικονομίας που εκδίδει το IOBE (Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας).

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ είναι συνάρτηση των εκτιμήσεων για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο, των εκτιμήσεων για τη ζήτηση κατά το τελευταίο τρίμηνο και των προβλέψεων για τη ζήτηση τους προσεχείς τρεις μήνες.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα διαθέσιμα τριμηνιαία στοιχεία που αφορούν τον τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα, όπως αποτυπώνονται στις έρευνες συγκυρίας, σε τέσσερις ενότητες: α) το Δείκτη Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ, β) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ, γ) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ και δ) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ.

13.1. Οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών και οικονομικού κλίματος για το 2008

13.1.1. Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον Τομέα ΤΠΕ (2008)

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος ΤΠΕ το τέταρτο τρίμηνο του 2008 διαμορφώνεται κατά μέσο όρο στις 95,3 μονάδες και κινείται καθοδικά σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του ίδιου έτους (115,6 μονάδες), αλλά και συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007 (147,2 μονάδες), καταγράφοντας έτσι τη χαμηλότερη επίδοση μετά τον α' τρίμηνο του 2003 (94,1 μονάδες). Ο τομέας ΤΠΕ δηλαδή δεν διαφοροποιείται από τη γενική εικόνα της οικονομίας, καθώς στους περισσότερους κλάδους το επιχειρηματικό κλίμα είναι δυσμενές και το κυριότερο επιδεινώνεται διαρκώς. Η ίδια τάση επικρατεί και στο διεθνές περιβάλλον καθώς τον Δεκέμβριο του 2008, οι δείκτες οικονομικού κλίματος προσεγγίζουν ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Από τους επιμέρους τομείς ΤΠΕ που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του γενικού κλίματος, παρατηρείται καθολική υποχώρηση των προσδοκιών σε όλους μεταξύ τρίτου και τέταρτου τριμήνου του 2008. Εντονότερη είναι η πτώση στον τομέα του Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ και ακολούθως στις Υπηρεσίες ΤΠΕ. Άλλωστε, αυτοί οι δύο τομείς αποτελούν πάνω από το 80% των επιχειρήσεων ΤΠΕ, γεγονός που επηρεάζει δραστικά το σχετικό δείκτη. Ο δείκτης προσδοκιών στη Βιομηχανία του κλάδου επίσης

αμβλύνεται, ωστόσο πιο ήπια, ενώ η καταναλωτική εμπιστοσύνη, η οποία επίσης επηρεάζει τον γενικό δείκτη κλίματος ΤΠΕ, καταγράφει το δ' τρίμηνο του 2008 ιστορικά χαμηλό ρεκόρ.

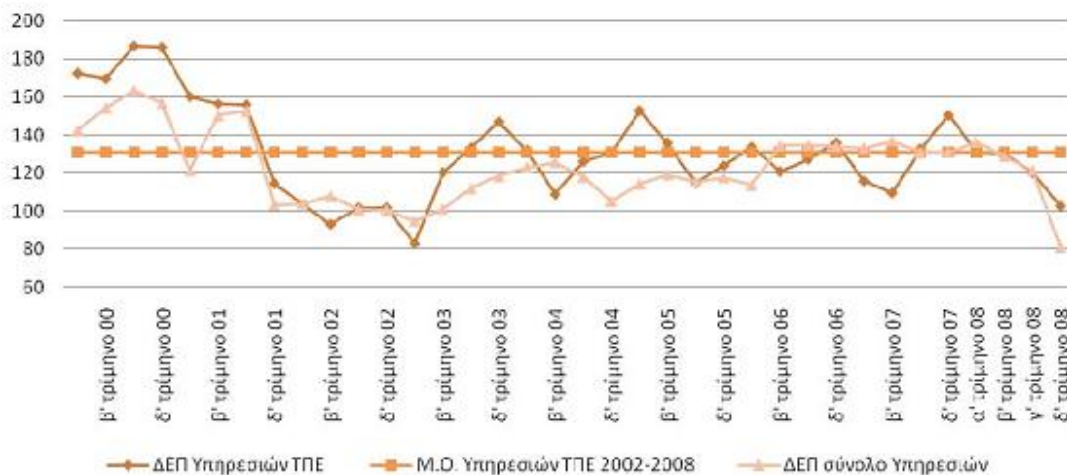
Διάγραμμα 39. Δείκτης οικονομικού κλίματος ΤΠΕ (2008)

13.1.2. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ (2008)

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ το δ' τρίμηνο του 2008 καταγράφει πτώση 18 μονάδων σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο και διαμορφώνεται στις 102,5 μονάδες, επίδοση σημαντικά χαμηλότερη σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή (150,5 μονάδες). Η πτώση των προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ οφείλεται τόσο στην επιδείνωση όλων των επιμέρους στοιχείων δραστηριότητας που διαμορφώνουν τον δείκτη: οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση της επιχείρησής τους και τη ζήτηση περιορίζονται αισθητά το δ' τρίμηνο του 2008 σε σχέση με το τρίτο, ενώ περισσότερο απαισιόδοξες εμφανίζονται και οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης. Εξάλλου, και στο σύνολο των Υπηρεσιών, η επίδοση του δ' τριμήνου του 2008 συνιστά τη χαμηλότερη επίδοση της υπό εξέταση περιόδου (80,3 μονάδες από 121,5 μονάδες το γ' τρίμηνο) παραμένοντας σε επίπεδα χαμηλότερα σε σύγκριση με τον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ. Αυτό σημαίνει δηλαδή ότι η «κρίση» έχει επηρεάσει λιγότερο τις Υπηρεσίες ΤΠΕ σε σχέση με το σύνολο των Υπηρεσιών, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα ΤΠΕ «αντέχουν» περισσότερο - τουλάχιστον για την ώρα - σε σχέση με τις επιχειρήσεις από άλλους κλάδους των Υπηρεσιών που φαίνεται να πλήττονται περισσότερο, στο τρέχον δυσμενές περιβάλλον.

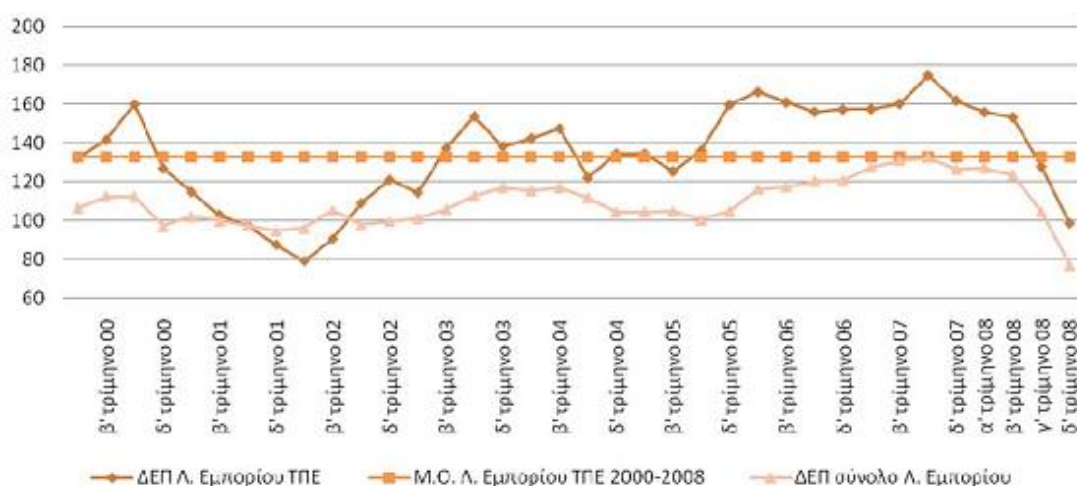
Διάγραμμα 40. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ και στο σύνολο των Υπηρεσιών

13.1.3. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2008)

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ το δ' τρίμηνο του 2008 υποχωρεί κατά μέσο όρο στις 98,8 μονάδες από τις 127,8 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο, καταγράφοντας έτσι τη χαμηλότερη επίδοση μετά το β' τρίμηνο του 2002 (90,7 μονάδες). Παρόλα αυτά, η επίδοση αυτή παραμένει υψηλότερη της συνολικής του Λιανικού Εμπορίου, η οποία κινείται επίσης καθοδικά το υπό εξέταση τρίμηνο, στις 77,4 μονάδες (από 104,9 μονάδες το γ' τρίμηνο). Άρα και σε αυτό ο κλάδος των ΤΠΕ βρίσκεται σε καλύτερο επίπεδο από το σύνολο του Λιανεμπορίου, γεγονός που φανερώνει αυξημένες αντιστάσεις από αυτό το τμήμα του εμπορίου. Με εξαίρεση το ύψος των αποθεμάτων, το οποίο κρίνεται από περισσότερες επιχειρήσεις σε χαμηλότερα του κανονικού για την εποχή επίπεδα κατά το δ' τρίμηνο σε σχέση με το τρίτο, στα στοιχεία δραστηριότητας καταγράφεται υποχώρηση. Έτσι, τόσο οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου, όσο και οι προβλέψεις για την βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους εμφανίζονται το δ' τρίμηνο του 2008 δυσμενέστερες σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

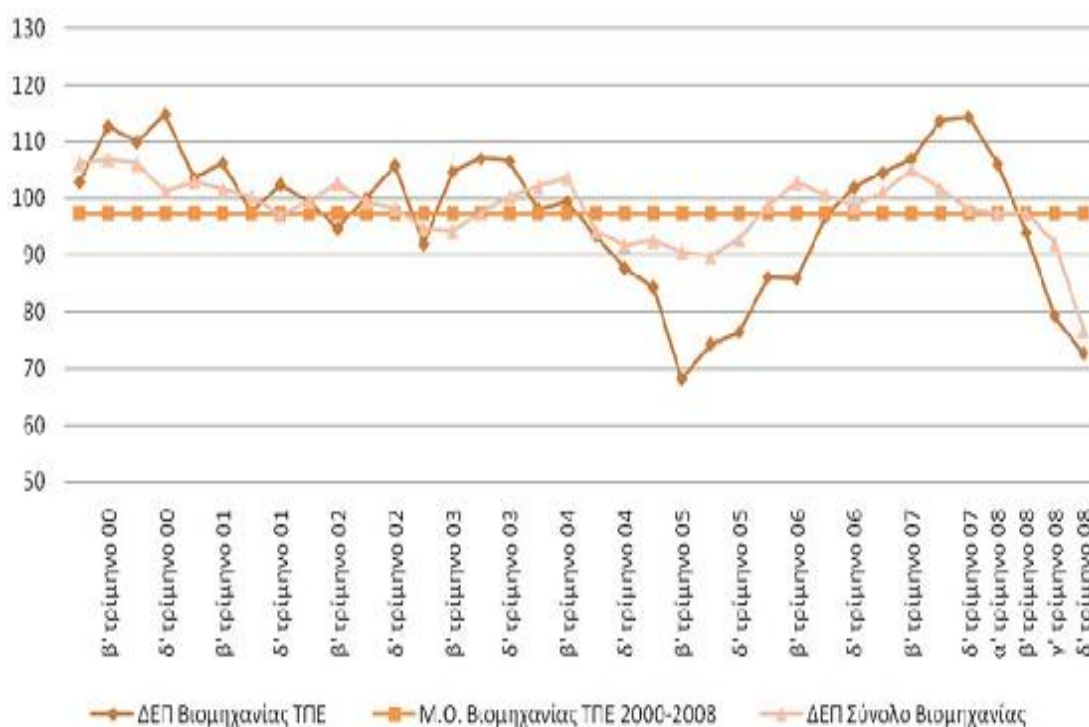
Διάγραμμα 41. Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ και στο σύνολο του Λιανικού Εμπορίου

13.1.4. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ (2008)

Πτώση καταγράφει και ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία ΤΠΕ το δ' τρίμηνο του 2008, φθάνοντας τις 72,6 μονάδες από τις 79,2 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο, έχοντας τη χαμηλότερη επίδοση μετά το β' τρίμηνο του 2005. Υπεύθυνες για την εξέλιξη αυτή φαίνεται να είναι οι ιδιαίτερα δυσοίωνες προβλέψεις του τέταρτου τριμήνου για την παραγωγή σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Από τα υπόλοιπα στοιχεία του δείκτη, φαίνεται πως οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο των παραγγελιών τους κατέγραψαν κατά μέσο όρο άνοδο το τελευταίο τρίμηνο του 2008 σε σχέση με το τρίτο, ενώ οι εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων τους κινούνται κατά μέσο όρο στα ίδια επίπεδα στα δύο τελευταία τρίμηνα. Εξάλλου, και στο σύνολο της Βιομηχανίας καταγράφεται έντονη υποχώρηση το τελευταίο τρίμηνο του 2008, με το σχετικό δείκτη να καταγράφει τη χαμηλότερη τιμή της υπό εξέταση περιόδου, ξεπερνώντας ωστόσο τον αντίστοιχο της Βιομηχανίας ΤΠΕ (76,7 μονάδες). Υπενθυμίζεται πάντως ότι πρόκειται για το τμήμα του τομέα ΤΠΕ με τη μικρότερη συμβολή στην εικόνα του τομέα, καθώς ένας πολύ μικρός αριθμός επιχειρήσεων δραστηριοποιείται σε αυτόν.

Διάγραμμα 42. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στην Βιομηχανία ΤΠΕ και στο σύνολο της Βιομηχανίας

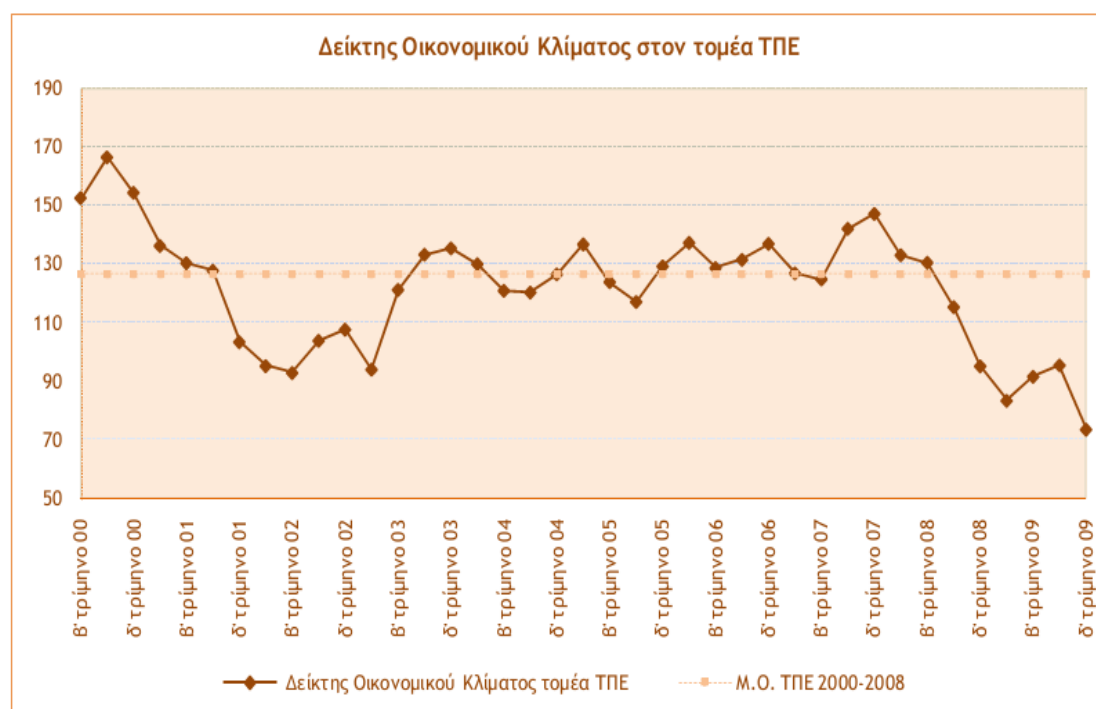
13.2. Οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών και Οικονομικού Κλίματος για το 2009

13.2.1.Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον Τομέα ΤΠΕ (2009)

Κατακόρυφη πτώση σημειώνεται, με το Δείκτη Οικονομικού Κλίματος, το δ' τρίμηνο'09, να διαμορφώνεται κατά μέσο όρο στις 73,7 μονάδες από τις 95,6 που ήταν το γ' τρίμηνο'09.

Η εξέλιξη αυτή φανερώνει την καθολική απογοήτευση που χαρακτηρίζει τους τελευταίους μήνες την οικονομική δραστηριότητα στον τομέα ΤΠΕ ως συνέπεια των δυσμενών επιπτώσεων της διεθνούς κρίσης, οι οποίες άλλωστε έχουν επηρεάσει και τους γενικούς δείκτες οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα. Οι θετικές προοπτικές που είχαν διαφανεί το γ' τρίμηνο'09 έρχονται τώρα να ανατραπούν και να υποχωρήσουν υπό το καθεστώς της αυστηρής επιτήρησης που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Διάγραμμα 43

Στην έντονη επιδείνωση συμβάλλουν κυρίως οι τομείς των Υπηρεσιών και του Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ :

- Στις Υπηρεσίες ΤΠΕ οι εκτιμήσεις για την πορεία των εργασιών των επιχειρήσεων συνεχίζουν να είναι αρνητικές, ενώ σημειώνεται καθολική υποχώρηση και στην τρέχουσα ζήτηση. Εντονότερη είναι η απαισιοδοξία για το

μέλλον, καθώς επιδεινώνονται σημαντικά οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο.

- Στο Λιανικό Εμπόριο ενισχύεται η απαισιοδοξία, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις και με τις προβλέψεις για την εξέλιξη τους επόμενους μήνες να εμφανίζονται έντονα πτωτικές.

- Στη Βιομηχανία ΤΠΕ ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών παραμένει στα ίδια με το προηγούμενο τρίμηνο επίπεδα.

- Η καταναλωτική εμπιστοσύνη, η οποία επίσης επηρεάζει το γενικό δείκτη κλίματος ΤΠΕ, παρουσιάζει μικρή άνοδο.

Σημειώνεται ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη υπάρχει αισθητή ανάκαμψη των δεικτών οικονομικού κλίματος σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στην Ελλάδα το δ' τρίμηνο'09

Τα στοιχεία που προκύπτουν για το δ' τρίμηνο'09 από τη μέτρηση και ανάλυση των επιμέρους δεικτών επιχειρηματικών προσδοκιών ανά τομέα, ακολουθούν στη συνέχεια.

13.2.2. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ (2009)

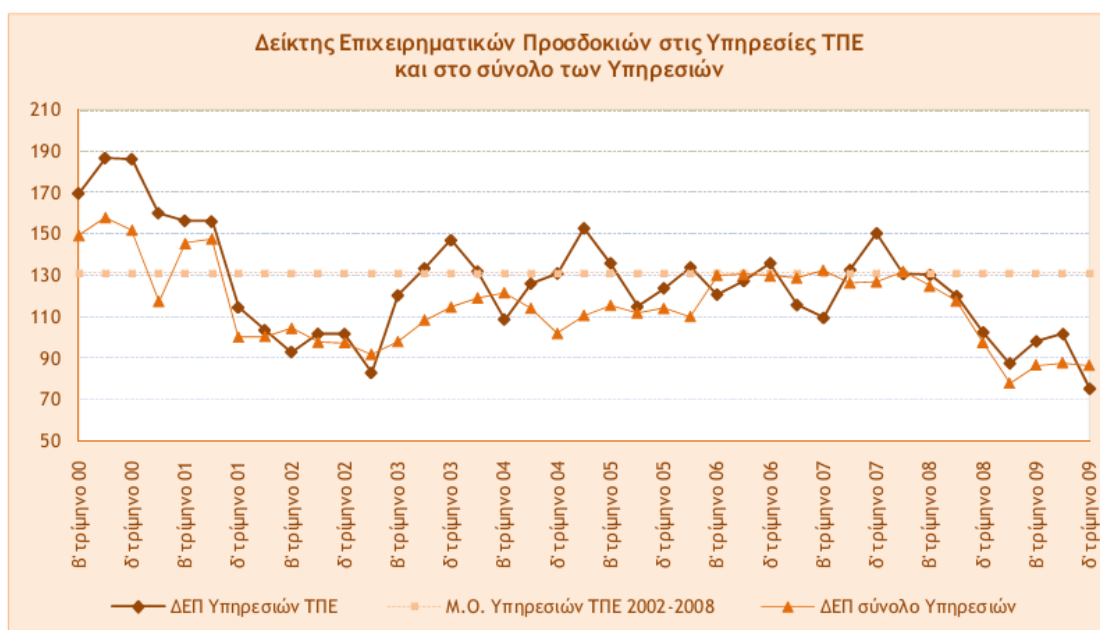
Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ εξασθενεί σημαντικά το δ' τρίμηνο'09 και διαμορφώνεται στις 75,2 μονάδες, από τις 101,7 που ήταν το γ' τρίμηνο, καταγράφοντας ιστορικά χαμηλό ρεκόρ.

Η υποχώρηση στα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας των επιχειρήσεων είναι καθολική. Μη ικανοποιητικές είναι οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση, οι οποίες μειώθηκαν περαιτέρω το δ' τρίμηνο του 2009. Η μεγάλη απογοήτευση οφείλεται στην έντονη μείωση της τρέχουσας ζήτησης, η οποία επιδρά καθοριστικά στις ιδιαίτερα αρνητικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης. Έτσι, το δ' τρίμηνο είναι εξαιρετικά δυσοίωνες οι προσδοκίες για τη μελλοντική πορεία της ζήτησης, σε αντίθεση με το προηγούμενο τρίμηνο, όπου υπήρχε μεγάλη αισιοδοξία και επηρέαζε σημαντικά στην ήπια, αλλά θετική εικόνα του δείκτη.

Στο σύνολο του τομέα Υπηρεσιών, η επίδοση συνεχίζει να είναι εξαιρετικά χαμηλή και για το δ' τρίμηνο'09 εμφανίζοντας οριακή πτώση.

Ωστόσο, το σύνολο του τομέα των Υπηρεσιών διαμορφώνεται για πρώτη φορά μετά από 3 χρόνια σε επίπεδα υψηλότερα των Υπηρεσιών ΤΠΕ.

Διάγραμμα 44

α. Εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο

Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα της επιχείρησης συνεχίζουν να επιδεινώνονται, με τις περισσότερες επιχειρήσεις να εκφράζουν έντονα τη δυσαρέσκεια τους. Το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις -15 μονάδες από τις -11 το προηγούμενο τρίμηνο, γεγονός το οποίο οφείλεται στη σημαντική αύξηση των δυσαρεστημένων από την τρέχουσα πορεία της επιχείρησής τους. Η εικόνα παραμένει ίδια τόσο στον τομέα ΤΠΕ, όσο και στους υπόλοιπους κλάδους των υπηρεσιών.

Πίνακας 53. Κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Βελτιώθηκε (+)	37	32	35	22
Αμετάβλητη (=)	59	63	59	63
Επιδεινώθηκε (-)	4	5	6	15
Διαφορά (+/-)	33	26	29	7
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Βελτιώθηκε (+)	14	32	14	21
Αμετάβλητη (=)	62	37	62	43
Επιδεινώθηκε (-)	24	31	25	66
Διαφορά (+/-)	-9	1	-11	-15

β. Εκτιμήσεις για τη ζήτηση κατά το τελευταίο τρίμηνο

Η τρέχουσα ζήτηση για την οποία διατυπώνονταν από τους περισσότερους εκτιμήσεις σταθερότητας, πλέον κρίνεται ότι έχει μειωθεί. Οι περισσότερες πλέον επιχειρήσεις κρίνουν ότι αυτή έχει μειωθεί, ενώ μόνο μια στις πέντε δήλωσε ότι κινήθηκε ανοδικά. Το σχετικό ισοζύγιο λαμβάνει αρνητικό πρόσημο και διαμορφώνεται στις -16 μονάδες, λαμβάνοντας τη χαμηλότερη τιμή που είχε ποτέ. Αντίθετα με τον τομέα ΤΠΕ στο σύνολο του τομέα των Υπηρεσιών οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα βελτιώνονται Οριακά.

Πίνακας 54. Η ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Ανοδική (+)	49	49	36	29
Στάσιμη (=)	47	46	56	58
Πτωτική (-)	4	5	8	13
Διαφορά (+/-)	45	45	28	16
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Ανοδική (+)	23	31	30	23
Στάσιμη (=)	52	43	44	38
Πτωτική (-)	25	26	26	39
Διαφορά (+/-)	-2	4	4	-16

γ. Προβλέψεις για τη ζήτηση τους προσεχείς μήνες

Αρνητικές είναι και οι προβλέψεις σχετικά με τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση, εφόσον ελάχιστες είναι οι επιχειρήσεις που προβλέπουν άνοδο το επόμενο διάστημα. Το σχετικό ισοζύγιο ποσοστών θετικών/ αρνητικών απαντήσεων διαμορφώνεται στις -29 μονάδες το δ' τρίμηνο'09, καταγράφοντας σημαντική πτώση, έχοντας την χαμηλότερη επίδοση που υπήρξε ποτέ. Η ίδια πτωτική τάση παρουσιάζεται και στο σύνολο των Υπηρεσιών όπου οι προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης είναι δυσοίωνες.

Πίνακας 55. Η ζήτηση τους προσεχείς 3 μήνες

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	41	48	32	24
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	57	48	61	56
Θα μειωθεί (-)	2	4	7	20
Διαφορά (+/-)	39	45	25	4

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	20	38	50	14
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	52	31	32	43
Θα μειωθεί (-)	28	31	18	43
Διαφορά (+/-)	-8	7	32	-29

13.2.3. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2009)

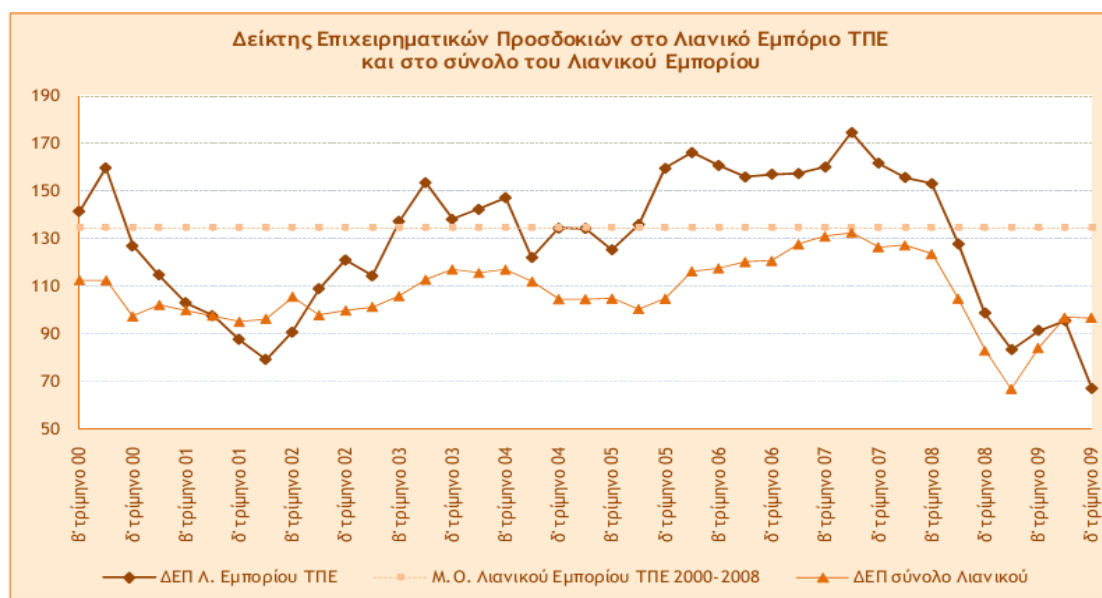
Έντονη υποχώρηση των προσδοκιών σημειώνεται στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ με τον αντίστοιχο δείκτη να πέφτει κατακόρυφα στις 67 μονάδες το δ' τρίμηνο, από τις 95,6 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο.

Μείωση παρουσιάζεται στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, αισθητά πιο σημαντική ύφεση εμφανίζεται στις προβλέψεις για τις πωλήσεις το επόμενο διάστημα, ενώ τα αποθέματα παραμένουν σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Το κλίμα το δ' τρίμηνο'09 είναι αρνητικό με διάχυτη απαισιοδοξία, καθώς οι τρέχουσες πωλήσεις έχουν περιορισθεί και οι προοπτικές για αύξηση των πωλήσεων στο αμέσως επόμενο διάστημα είναι δυσμενείς, σε αντίθεση με το γ' τρίμηνο'09, όπου εμφανίζονταν εξαιρετικά θετικές.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στο σύνολο του Λιανικού Εμπορίου παραμένουν στα ίδια με το γ' τρίμηνο επίπεδα.

Λόγω της μεγάλης πτώσης στο λιανεμπόριο ΤΠΕ, ο συνολικός δείκτης βρίσκεται σε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα, διαφορά η οποία εμφανίζεται πρώτη φορά στα χρονικά.

Διάγραμμα 45

α. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων

Συνεχίζεται η πτώση που καταγράφεται στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων σχετικά με τις πωλήσεις τους το τελευταίο τρίμηνο, αφού αυξήθηκε κι άλλο το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρουν υποχώρηση των πωλήσεων τους. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων δήλωσε ότι μειώθηκαν οι πωλήσεις τους, αποτυπώνοντας έτσι τη δυσαρέσκεια που πλήττει το Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ. Στους υπόλοιπους κλάδους του Λιανικού Εμπορίου οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα παρουσίασαν επίσης επιδείνωση.

Πίνακας 56. Οι πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Αυξήθηκαν (+)	96	66	54	31
Αμετάβλητες (=)	3	16	39	21
Μειώθηκαν (-)	1	18	7	48
Διαφορά (+/-)	95	48	47	-17
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Αυξήθηκαν (+)	20	4	0	8
Αμετάβλητες (=)	20	30	32	8
Μειώθηκαν (-)	61	65	68	83
Διαφορά (+/-)	-41	-61	-68	-75

β. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων

Θετικό παραμένει το γεγονός ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ που δραστηριοποιούνται στο Λιανικό Εμπόριο αναφέρουν ότι το ύψος των αποθεμάτων τους είναι σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Το σχετικό ισοζύγιο διευρύνεται και διαμορφώνεται στις -21 μονάδες το δ' τρίμηνο, μειωμένο κατά 17 μονάδες σε σχέση με το γ' τρίμηνο '09 του τομέα ΤΠΕ.

Στο σύνολο των κλάδων του Λιανικού Εμπορίου τα αποθέματα καταγράφουν μικρή διόγκωση.

Πίνακας 57. Το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	47	10	31	14
Κανονικό για την εποχή (=)	53	82	69	82
Χαμηλό για την εποχή (-)	0	8	1	3
Διαφορά (+/-)	47	3	30	11
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	20	22	14	8
Κανονικό για την εποχή (=)	67	57	68	63
Χαμηλό για την εποχή (-)	13	22	18	29
Διαφορά (+/-)	6	0	-4	-21

γ. Προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες

Εντελώς απαισιόδοξες παρουσιάζονται οι προοπτικές των εμπορικών επιχειρήσεων για τις προσεχείς πωλήσεις, με 3 στις 5 επιχειρήσεις Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ να προβλέπουν μείωση των πωλήσεων τους προσεχείς τρεις μήνες. Το σχετικό ισοζύγιο λαμβάνει αρνητικό πρόσημο και επίδοση, η οποία δεν έχει εμφανισθεί ξανά. Οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές των πωλήσεων και στο σύνολο του Λιανικού Εμπορίου παρουσιάζονται εξασθενημένες.

Πίνακας 58. Οι πωλήσεις τους προσεχείς 3 μήνες

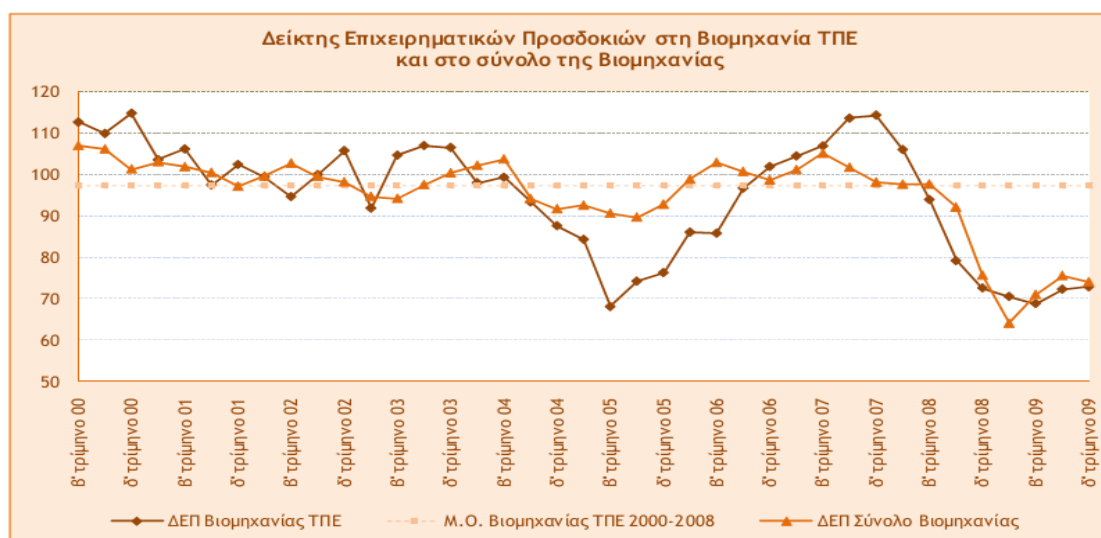
2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθούν (+)	90	85	43	30
Θα μείνουν αμετάβλητες (=)	10	15	57	45
Θα μειωθούν (-)	1	1	1	25
Διαφορά (+/-)	89	84	42	5
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθούν (+)	18	30	39	0
Θα μείνουν αμετάβλητες (=)	46	57	54	42
Θα μειωθούν (-)	37	13	7	58
Διαφορά (+/-)	-19	17	32	-58

13.2.4. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα της Βιομηχανίας ΤΠΕ (2009)

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών το δ' τρίμηνο '09 διαμορφώνεται στις 72,9 μονάδες, σημειώνοντας οριακή άνοδο (72,3 μονάδες β' τρίμηνο). Οι εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο της ζήτησης δεν μεταβλήθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ωστόσο παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι το επίπεδο των αποθεμάτων είναι σε κανονικά για την εποχή επίπεδα και προβλέπουν ότι η παραγωγή δεν θα μεταβληθεί τους προσεχείς μήνες.

Για το σύνολο της Βιομηχανίας, αν και καταγράφεται επιδείνωση των προσδοκιών, ο αντίστοιχος δείκτης συνεχίζει να βρίσκεται, έστω και οριακά, σε υψηλότερα επίπεδα από τον δείκτη κλίματος των επιχειρήσεων μεταποίησης ΤΠΕ, για τρίτο συνεχές τρίμηνο.

Διάγραμμα 46

α. Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης

Οι προβλέψεις για την πορεία και των παραγγελιών και της ζήτησης παραμένουν αρνητικές : 2 στις 3 επιχειρήσεις της Βιομηχανίας ΤΠΕ κρίνουν ότι το επίπεδο των παραγγελιών βρίσκεται σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα, με όλες τις υπόλοιπες να εκτιμούν ότι είναι σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Το σχετικό ισοζύγιο ενισχύεται οριακά κατά 2 μονάδες και αγγίζει τις -62, με τους απαισιόδοξους να υπερτερούν έναντι των αισιόδοξων. Το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης παραμένει χαμηλό και στο σύνολο των κλάδων της Βιομηχανίας.

Πίνακας 59. Το επίπεδο παραγγελιών τους τελευταίους 3 μήνες

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	38	12	0	17
Κανονικό για την εποχή (=)	40	52	63	43
Χαμηλό για την εποχή (-)	22	36	37	41
Διαφορά (+/-)	16	-25	-37	-24
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	0	0	0	0
Κανονικό για την εποχή (=)	44	46	38	40
Χαμηλό για την εποχή (-)	56	54	62	60
Διαφορά (+/-)	-56	-54	-62	-60

β. Εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες

Όλες οι επιχειρήσεις της Βιομηχανίας ΤΠΕ το δ' τρίμηνο '09 εκτιμούν ότι τα αποθέματά τους βρίσκονται σε φυσιολογικά για την εποχή επίπεδα. Το σχετικό ισοζύγιο λαμβάνει αρνητικό πρόσημο για πρώτη φορά μετά από ένα χρόνο. Στο σύνολο της Βιομηχανίας τα αποθέματα παραμένουν στα ίδια σχετικά υψηλά επίπεδα, αλλά θετικό είναι το γεγονός ότι δεν διογκώνονται περισσότερο.

Πίνακας 60. Το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	0	0	0	3
Κανονικό για την εποχή (=)	88	80	100	96
Χαμηλό για την εποχή (-)	12	20	0	2
Διαφορά (+/-)	-12	-20	0	1
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	21	10	1	0
Κανονικό για την εποχή (=)	79	90	96	100
Χαμηλό για την εποχή (-)	0	0	3	0
Διαφορά (+/-)	21	10	-3	0

γ. Προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες

Όλες οι επιχειρήσεις στη βιομηχανία ΤΠΕ εκτιμούν ότι θα παραμείνει σταθερή η παραγωγή τους στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα. Στο σύνολο της Βιομηχανίας η πλειοψηφία των επιχειρήσεων επίσης αναμένει σταθερότητα για το επόμενο τρίμηνο.

Πίνακας 61. Η παραγωγή τους προσεχείς 3 μήνες

2008				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	39	33	21	4
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	44	48	56	56
Θα μειωθεί (-)	18	19	23	40
Διαφορά (+/-)	21	14	-3	-36
2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	29	14	5	0
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	50	62	87	100
Θα μειωθεί (-)	21	24	8	0
Διαφορά (+/-)	9	-10	-3	0

13.3.1.Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον Τομέα ΤΠΕ (2010)

Η καθοδική πορεία του δείκτη οικονομικού κλίματος στον τομέα ΤΠΕ συνεχίζεται σημειώνοντας μείωση της τάξης των 15 μονάδων και διαμορφώνετε στις 46,9 μονάδες το 4^ο τρίμηνο από 61,4 το προηγούμενο. Η νέα πτώση έχει ως αποτέλεσμα ο δείκτης να αγγίζει νέο ιστορικά χαμηλό ρεκόρ , με την αβεβαιότητα και τις απαισιόδοξες προβλέψεις να κυριαρχούν.

Η εξέλιξη αυτή φανερώνει την καθολική απογοήτευση που χαρακτηρίζει τους τελευταίους μήνες την οικονομική δραστηριότητα στον τομέα ΤΠΕ ως συνέπεια της γενικότερης οικονομικής κατάστασης της Χώρας. Η ίδια εικόνα διαφένετε και στους γενικούς δείκτες οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα , εφόσον και στους υπόλοιπους κλάδους υπάρχει διάχυτη η δυσaréσκεια και οι αντίστοιχοι δείκτες παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Άλλωστε η συγκρατημένη συμπεριφορά των καταναλωτών ως προς τις δαπάνες τους αποδεικνύει την διάχυτη ανασφάλεια και την απογοήτευση που επικρατεί στις οικονομικές εξελίξεις.

Στην έντονη πτώση συμβάλλουν και όλοι οι τομείς με το Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ να σημειώνει κατακόρυφη πτώση :

- Στις υπηρεσίες ΤΠΕ οι επιχειρηματικές προσδοκίες εμφανίζονται ελαφρά μειωμένες.
- Στο Λιανικό Εμπόριο καταγράφετε η μεγαλύτερη μείωση όλων των εποχών , αντικατοπτρίζοντας την γενικευμένη δυσaréσκεια.

- Στη Βιομηχανία ΤΠΕ ενισχύεται η απαισιοδοξία και ο δείκτης οικονομικού κλίματος κινείται εκ νέου καθοδικά.
- Στην καταναλωτική εμπιστοσύνη οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση , καθώς και οι αντίστοιχες για την Χώρα είναι εξαιρετικά αρνητικές.
- Στην Ευρωπαϊκή ένωση και στην Ευρωζώνη , αντίθετα με ότι συμβαίνει στην Ελλάδα , το 4^ο τρίμηνο υπήρξε βελτίωση του κλίματος.

Διάγραμμα 47

Πηγή: Παρατηρητήριο για την ΚΤΠ

13.3.2. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ (2010)

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ

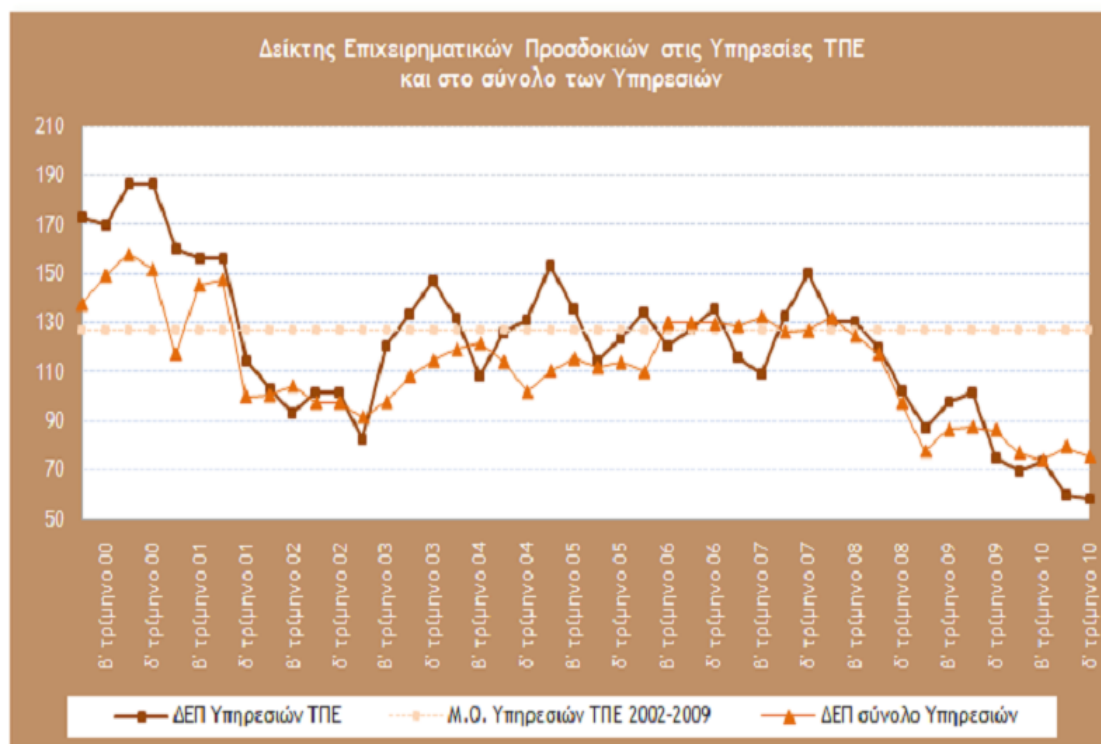
Ασθενής υποχώρηση των προσδοκιών σημειώνεται στις Υπηρεσίες ΤΠΕ με τον αντίστοιχο δείκτη να υποχωρεί στις 58,8 μονάδες το 4^ο τρίμηνο του 2010 , από τις 60,2 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο , καταγράφοντας νέα χαμηλή επίδοση.

Οι εκτιμήσεις για την πορεία των εργασιών , καθώς και η τρέχουσα ζήτηση των επιχειρήσεων στις Υπηρεσίες ΤΠΕ , συνεχίζουν να είναι αρνητικές , παρά το γεγονός ότι σημειώθηκε οριακή άνοδος. Εντονότερη είναι η απαισιοδοξία για το μέλλον , καθώς επιδεινώνονται σημαντικά οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης το επόμενο τρίμηνο. Το κλίμα το 4^ο τρίμηνο είναι εξαιρετικά δυσοίωνο και πλέον έχει

αποτυπωθεί πλήρως , τόσο η αρνητική εικόνα που παρουσιάζουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις , όσο και η ζήτηση η οποία έχει μειωθεί επικίνδυνα , ενώ διάχυτη είναι και η απαισιοδοξία για την μελλοντική ζήτηση.

Στο σύνολο του τομέα Υπηρεσιών , η επίδοση συνεχίζει να είναι εξαιρετικά χαμηλή και για το 4^ο τρίμηνο του 2010 , εμφανίζοντας επίσης μείωση. Ωστόσο , το σύνολο του τομέα των υπηρεσιών συνεχίζει να βρίσκεται σε επίπεδα υψηλότερα των Υπηρεσιών ΤΠΕ , για 4^ο συνεχές τρίμηνο.

Διάγραμμα 48

Πηγή: Παρατηρητήριο για την ΚτΠ

β. Εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο

Πάνω από τις μισές επιχειρήσεις εκτίμησαν ότι η τρέχουσα δραστηριότητα της επιχείρησής τους επιδεινώθηκε. Το σχετικό ισοζύγιο παραμένει αρνητικό για 5^ο συνεχές τρίμηνο και διαμορφώνεται στις -42 μονάδες από τις -48 το προηγούμενο τρίμηνο. Υπήρξε οριακή αύξηση , γεγονός το οποίο οφείλετε στο ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ευχαριστημένες με την παρούσα κατάσταση. Βέβαια αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο 1 στις 10 επιχειρήσεις είναι ευχαριστημένη από την τρέχουσα πορεία της.

Πίνακας 62. Η κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Βελτιώθηκε (+)	14	32	14	21
Αμετάβλητη (=)	62	37	62	43
Επιδεινώθηκε (-)	24	31	25	36
Διαφορά (+/-)	-9	1	-11	-15
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Βελτιώθηκε (+)	12	8	2	11
Αμετάβλητη (=)	39	49	48	37
Επιδεινώθηκε (-)	49	43	50	53
Διαφορά (+/-)	-36	-35	-48	-42

γ. Προβλέψεις για τη ζήτηση κατά το τελευταίο τρίμηνο

Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση είναι ιδιαίτερα δυσοίωνες. Πάνω από τις μισές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αυτή έχει μειωθεί, ενώ μόνο μία στις δέκα δήλωσε ότι κινήθηκε ανοδικά. Το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις -37 μονάδες, παραμένοντας στα ίδια σχεδόν επίπεδα με το προηγούμενο τρίμηνο.

Πίνακας 63. Η ζήτηση του προσεχούς 3 μήνες

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	23	31	30	23
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	52	43	44	38
Θα μειωθεί (-)	25	26	26	39
Διαφορά (+/-)	-2	4	4	-16
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	15	19	10	15
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	48	53	41	33
Θα μειωθεί (-)	36	28	49	52
Διαφορά (+/-)	-21	-9	-39	-37

13.3.3. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2010)

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα του Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ

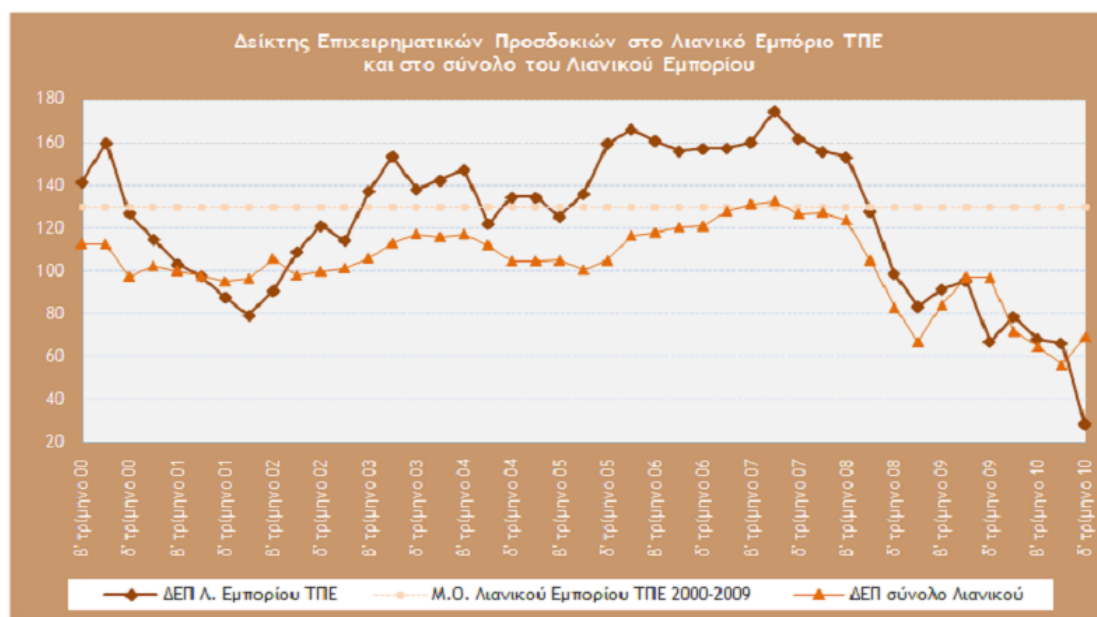
Νέα μεγάλη υποχώρηση των προσδοκιών σημειώνετε στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ με τον αντίστοιχο δείκτη να πέφτει κατακόρυφα στις 28,5 μονάδες το 4^ο τρίμηνο του 2010 , από τις 66,3 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο. Στο Λιανεμπόριο ΤΠΕ σημειώνετε τεράστια ύφεση , η οποία υποδηλώνει την διάχυτη ανασφάλεια και απογοήτευση που υπάρχει , όχι μόνο για την παρούσα κατάσταση , αλλά και για τις εκτιμήσεις για το βραχυπρόθεσμο μέλλον.

Το κλίμα το 4^ο τρίμηνο είναι εξαιρετικά δυσόιωνα και πλέων έχει αποτυπωθεί πλήρως , τόσο η αρνητική εικόνα που εμφανίζουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις για τις μηδενικές ουσιαστικά πωλήσεις τους , όσο και για τις προβλέψεις τους για την εξέλιξη των πωλήσεων τους προσεχείς μήνες , ενώ τα αποθέματα διογκώνονται επικίνδυνα.

Στο σύνολο του Λιανικού Εμπορίου η κατάσταση είναι πιο ενθαρρυντική και το τελευταίο τρίμηνο διαφέρετε σχετική ανάκαμψη , η οποία οφείλεται κυρίως στις αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις στο άμεσο μέλλον .

Το κλίμα στο Λιανεμπόριο ΤΠΕ πλήττεται σημαντικά από την αρνητική οικονομική συγκυρία και αυτό το φέρνει σε πολύ χαμηλότερο από το σύνολο του Λιανικού Εμπορίου που αρχίζει , έστω και με αργούς ρυθμούς , να ανακάμπτει.

Διάγραμμα 49

Πηγή: Παρατηρητήριο για την ΚτΠ

β. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων

Οι επιχειρήσεις είναι πλήρως απογοητευμένες και αποτυπώνουν τη δυσαρέσκεια που πλήττει το Λιανεμπόριο ΤΠΕ , δηλώνοντας ότι οι πωλήσεις τους μειώνονται διαρκώς.

Η εικόνα που επικρατεί στους υπόλοιπους κλάδους του Λιανικού Εμπορίου είναι σαφώς καλύτερη , με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα να παρουσιάζουν βελτίωση το 4^ο τρίμηνο του 2010.

Πίνακας 64. Οι πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Αυξήθηκαν (+)	20	4	0	8
Αμετάβλητες (=)	20	30	32	8
Μειώθηκαν (-)	61	65	68	83
Διαφορά (+/-)	-41	-61	-68	-75
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Αυξήθηκαν (+)	14	4	0	0
Αμετάβλητες (=)	0	4	0	0
Μειώθηκαν (-)	86	91	100	100
Διαφορά (+/-)	-72	-87	-100	-100

γ. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων

Πάνω από τις μισές επιχειρήσεις , ως αναμενόμενο λόγω της μείωσης των πωλήσεών τους , αναφέρουν ότι το ύψος των αποθεμάτων τους είναι σε υψηλά για την εποχή επίπεδα. Τα αποθέματα αρχίζουν να διογκώνονται σημαντικά , εφόσον δεν υπάρχουν ρευστοποιήσεις.

Στο σύνολο των κλάδων του Λιανικού Εμπορίου τα αποθέματα , αντιθέτως με το Λιανεμπόριο ΤΠΕ , εμφανίζουν αποκλιμάκωση.

Πίνακας 65. Το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	20	22	14	8
Κανονικό για την εποχή (=)	67	57	68	63
Χαμηλό για την εποχή (-)	13	22	18	29
Διαφορά (+/-)	6	0	-4	-21
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	7	35	24	55
Κανονικό για την εποχή (=)	69	9	57	20
Χαμηλό για την εποχή (-)	24	57	19	25
Διαφορά (+/-)	-17	-22	5	30

δ. Προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του Λιανεμπορίου ΤΠΕ προβλέπει μείωση των πωλήσεων το προσεχές διάστημα.

Εντελώς απαισιόδοξες είναι πλέον οι προοπτικές των εμπορικών επιχειρήσεων για την εξέλιξη των πωλήσεών τους και το σχετικό ισοζύγιο κάνει βουτιά 80 μονάδων φτάνοντας τις -90 , φερόμενο το οποίο δεν έχει ξαναπαρουσιαστεί ποτέ.

Στο σύνολο του Λιανικού Εμπορίου οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές πωλήσεις είναι αισιόδοξες και το κλίμα βελτιώνετε σημαντικά.

Πίνακας 66. Οι πωλήσεις για τους προσεχείς 3 μήνες

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθούν (+)	18	30	39	0
Θα μείνουν αμετάβλητες (=)	46	57	54	42
Θα μειωθούν (-)	37	13	7	58
Διαφορά (+/-)	-19	17	32	-58
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθούν (+)	21	0	24	0
Θα μείνουν αμετάβλητες (=)	34	57	43	10
Θα μειωθούν (-)	45	43	33	90
Διαφορά (+/-)	-24	-43	-9	-90

13.3.4. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ (2010)

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών την Βιομηχανία ΤΠΕ καταγράφει επιδείνωση το 4^ο τρίμηνο φθάνοντας τις 57,8 μονάδες από τις 65,7 το προηγούμενο τρίμηνο , μείωση η οποία σημειώνεται μετά από τρία διαδοχικά τρίμηνα συνεχούς ανόδου.

Το γεγονός οφείλεται κυρίως στις δυσμενείς εκτιμήσεις των βιομηχανικών επιχειρήσεων ΤΠΕ για το τρέχον επίπεδο των παραγγελιών και της ζήτησης , το οποίο έχει ως αποτέλεσμα και τη διόγκωση των αποθεμάτων. Οι εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των παραγγελιών , αν και βελτιώθηκαν το 4^ο τρίμηνο , παραμένουν αρνητικές , ενώ οι προβλέψεις για την πορεία της παραγωγής είναι απαισιόδοξες.

Στο σύνολο της βιομηχανίας καταγράφεται οριακή πτώση των προσδοκιών , με τον αντίστοιχο δείκτη να παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα από τον αντίστοιχο των επιχειρήσεων ΤΠΕ και με την διαφορά να διευρύνεται αισθητά για 4^ο συνεχές τρίμηνο.

Διάγραμμα 50

Πηγή: Παρατηρητήριο για την ΚτΠ

β. Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης

Οι εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο της ζήτησης παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, παρότι εμφάνισαν μικρή βελτίωση. Το σχετικό ισοζύγιο συνεχίζει να είναι αρνητικό , αν και ενισχυμένο κατά 29 μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης συνεχίζει να είναι χαμηλό και στο σύνολο των κλάδων της Βιομηχανίας , αν και οριακά σημειώθηκε αύξηση.

Πίνακας 67. Το επίπεδο παραγγελιών για τους τελευταίους 3 μήνες

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	0	0	0	0
Κανονικό για την εποχή (=)	44	46	38	40
Χαμηλό για την εποχή (-)	56	54	62	60
Διαφορά (+/-)	-56	-54	-62	-60
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	0	0	0	3
Κανονικό για την εποχή (=)	53	39	51	74
Χαμηλό για την εποχή (-)	47	61	49	23
Διαφορά (+/-)	-47	-61	-49	-20

γ. Εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες

Σημαντική διόγκωση των αποθεμάτων εμφανίζεται το 4ο τρίμηνο '10. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων εμφανίζει ότι τα αποθέματα των έτοιμων προϊόντων τους είναι υψηλά για την εποχή. Η εξέλιξη αυτή είναι δικαιολογημένη εφόσον συμβαδίζει με την εξαιρετικά μειωμένη ζήτηση που επικρατεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, στις επιχειρήσεις μεταποίησης ΤΠΕ.

Στο σύνολο της Βιομηχανίας τα αποθέματα παραμένουν σε σχετικά υψηλά επίπεδα, αλλά αρχίζουν σταδιακά να αποκλιμακώνονται.

Πίνακας 68. Το επίπεδο των αποθεμάτων του τελευταίου 3 μήνες

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	21	10	1	0
Κανονικό για την εποχή (=)	79	90	96	100
Χαμηλό για την εποχή (-)	0	0	3	0
Διαφορά (+/-)	21	10	-3	0
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Υψηλό για την εποχή (+)	57	45	51	73
Κανονικό για την εποχή (=)	43	55	49	27
Χαμηλό για την εποχή (-)	0	0	0	0
Διαφορά (+/-)	57	44	51	73

δ. Προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες

Οι προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς μήνες επιδεινώνονται σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο , εφόσον αυξήθηκε ο αριθμός των επιχειρήσεων που εκτιμά μείωση σε σχέση όσες δηλώνουν το αντίθετο. Οι περισσότερες επιχειρήσεις συνεχίζουν να αναμένουν σταθερότητα.

Στο σύνολο της Βιομηχανίας επικρατεί η ίδια απαισιοδοξία για το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα , με τις προβλέψεις για την παραγωγή να περιορίζονται.

Πίνακας 69. Η παραγωγή τους προσεχείς 3 μήνες

2009				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	29	14	5	0
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	50	62	87	100
Θα μειωθεί (-)	21	24	8	0
Διαφορά (+/-)	9	-10	-3	0
2010				
	α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο	δ' τρίμηνο
Θα αυξηθεί (+)	8	19	18	3
Θα μείνει αμετάβλητη (=)	78	74	81	80
Θα μειωθεί (-)	14	6	2	18
Διαφορά (+/-)	-6	13	16	-15

13.4. Βασική Χρηματοοικονομική Ανάλυση του κλάδου των ΤΠΕ για το 2011

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ενοποιημένων ισολογισμών των εισηγμένων εταιρειών του κλάδου Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο Χρηματιστήριο Αθηνών, ο κύκλος εργασιών στο 9μηνο του 2011 διαμορφώθηκε στα €6,8 δις από €7,2 δις σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2010 μειωμένος κατά 6,1%. Τα EBITDA διαμορφώθηκαν στα €1,5 δις από €1,7 δις σε σύγκριση με το αντίστοιχο 9μηνο του 2010 μειωμένα κατά 11,5%. Τα Κέρδη μετά από Φόρους και Δικαιώματα Μειοψηφίας διαμορφώθηκαν στις €70 χιλ. και παρουσίασαν βελτίωση κατά 5,1%.

Στις επιχειρήσεις Πληροφορικής ο κύκλος εργασιών , στο 9μηνο του 2011 , διαμορφώθηκε στα €6,8 δις μειωμένος κατά 6,1%, τα EBITDA έφτασαν στα €1,5 δις αυξημένα κατά 7,7%, ενώ τα Κέρδη μετά από Φόρους και Δικαιώματα Μειοψηφίας

έφτασαν τα €1,7 εκατ. μειωμένα κατά 90,8%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο 9μηνο του 2010.

Ο κύκλος εργασιών των εισηγμένων εταιρειών **Είδη - Λύσεις Πληροφορικής** για το 9μηνο του 2011 διαμορφώθηκε στα €482,5 εκατ. και σημείωσε μείωση κατά 8,8%, τα EBITDA έφτασαν στα €19,7 εκατ. και παρουσίασαν αύξηση κατά 54,7% και τα Κέρδη μετά από Φόρους και Δικαιώματα Μειοψηφίας σημείωσαν αύξηση κατά 731,4% στα €5,7 εκατ. , σε σχέση με το αντίστοιχο 9μηνο πέρυσι.

Στις **Τηλεπικοινωνίες** ο κύκλος εργασιών διαμορφώθηκε στο 9μηνο της τρέχουσας οικονομικής χρήσης στα €4,3 δις και σημείωσε μείωση κατά 7,3%, τα EBITDA έφτασαν στα €1,3 δις μειωμένα κατά 13,2% και τα Κέρδη μετά από Φόρους και Δικαιώματα Μειοψηφίας έφτασαν τα €107,8 εκατ. αυξημένα κατά 68,7%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο 9μηνο του 2010. Τα αποτελέσματα του κλάδου πλήττονται από τη δυσμενή δημοσιονομική κατάσταση της εγχώριας αγοράς. Η δημιουργία νέων προϊόντων με τη διάθεση νέων πακέτων που προσφέρουν είτε ολοκληρωμένες τηλεπικοινωνιακές λύσεις είτε πιο εξειδικευμένες, δημιουργούν ευκαιρίες για τους ομίλους.

Τα αναλυτικά αποτελέσματα των εισηγμένων εταιρειών του κλάδου Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στο ΧΑ, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα :

Πίνακας 70. Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα του τομέα ΤΠΕ για την περίοδο 2010-2011

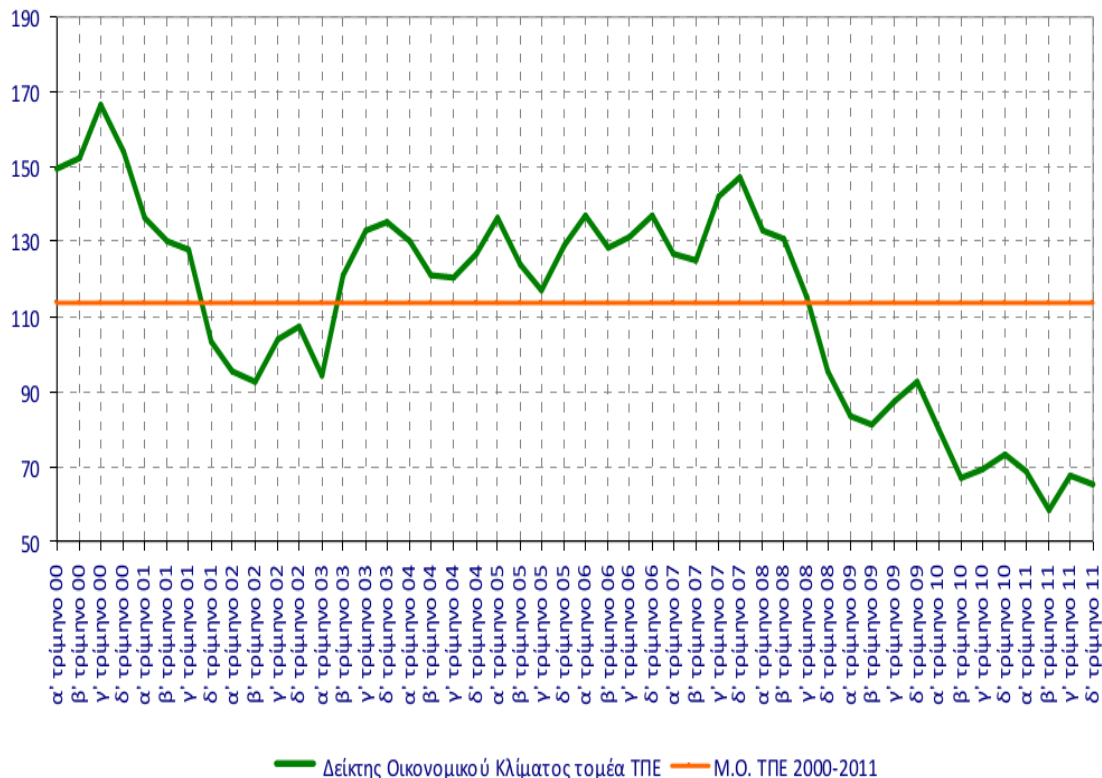
Αποτελέσματα για το 9μηνο 2011		Κύκλος Εργασιών			ΕΒΙΤΔΑ			Κέρδη/ Ζημιές μετά από φόρους & ΔΜ		
A/A	ΔΠΧΠ (σε χιλ. €)	2010	2011	Δ(%)	2010	2011	Δ(%)	2010	2011	Δ(%)
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ										
1	ALTEC	12.392	14.957	20,7%	-6.187	15	100,2%	-8.567	-5.774	32,6%
2	BYTE COMPUTER	21.312	16.062	-24,6%	1.845	839	-54,5%	-770	-1.220	-58,4%
3	COMPUCON	2.223	2.184	-1,8%	-37	227	713,5%	-535	-522	2,4%
4	INFORM ΛΥΚΟΣ	78.228	78.907	0,9%	11.272	7.879	-30,1%	-387	255	165,9%
5	INTRALOT	797.723	856.500	7,4%	109.843	112.132	2,1%	37.013	10.852	-70,7%
6	MIS ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	7.629	6.025	-21,0%	3.714	3.928	5,8%	1.742	1.655	-5,0%
7	PC SYSTEMS	6.382	5.782	-9,4%	-570	-1.053	-84,7%	-1.682	-2.658	-58,0%
8	PROFILE	6.914	6.530	-5,6%	696	1.294	85,9%	46	100	117,4%
9	QUALITY & RELIABILITY	2.374	2.129	-10,3%	-662	-825	-24,6%	-804	-768	4,5%
10	SPACE HELLAS	32.983	29.486	-10,6%	2.213	2.756	24,5%	55	215	290,9%
11	ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ	13.347	14.038	5,2%	-1.110	186	116,8%	-2.296	-1.553	32,4%
12	ΙΛΥΔΑ	4.265	4.652	9,1%	1.587	1.495	-5,8%	31	9	-71,0%
13	ΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.508	1.507	-0,1%	1.088	1.062	-2,4%	-77	5	106,5%
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ, Σύνολο		987.280	1.038.759	5,2%	123.692	129.935	5,0%	23.769	596	-97,5%
ΕΙΔΗ - ΛΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ										
14	CPI (3Μ 2011)	4.358	4.334	-0,6%	113	38	-66,4%	-99	-175	-76,8%
15	INFO QUEST	237.334	225.766	-4,9%	6.386	9.854	54,3%	710	2.004	182,3%
16	INTERTEK	27.144	23.141	-14,7%	302	470	55,6%	14	-260	-1957,1%
17	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS	260.007	229.249	-11,8%	5.959	9.379	57,4%	62	4.143	6582,3%
ΕΙΔΗ - ΛΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ, Σύνολο		528.843	482.490	-8,8%	12.760	19.741	54,7%	687	5.712	731,4%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ										
18	HOL	147.830	166.010	12,3%	38.044	48.365	27,1%	-23.217	-12.592	45,8%
19	FORTHNET	299.087	307.469	2,8%	50.342	20.622	-59,0%	-44.210	-76.440	-72,9%
20	OTE	4.152.400	3.792.200	-8,7%	1.436.900	1.254.500	-12,7%	131.300	196.800	49,9%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, Σύνολο		4.599.317	4.265.679	-7,3%	1.525.286	1.323.487	-13,2%	63.873	107.768	68,7%
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ & ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ										
21	ΕΥΡΟΣΥΜΒΟΥΛΟΙ	6.766	3.311	-51,1%	336	-1.446	-530,4%	-716	-2.126	-196,9%
22	INTEAL	37.746	30.347	-19,6%	1.380	885	-35,9%	973	406	-58,3%
23	INTRACOM ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	417.716	386.060	-7,6%	44.846	43.157	-3,8%	-26.960	-39.202	-45,4%
ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ & ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ, Σύνολο		462.228	419.718	-9,2%	46.562	42.596	-8,5%	-26.703	-40.922	-53,2%
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ										
24	NEWSPHONE	43.623	43.458	-0,4%	7.838	5.137	-34,5%	3.123	1.432	-54,1%
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, Σύνολο		43.623	43.458	-0,4%	7.838	5.137	-34,5%	3.123	1.432	-54,1%
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ										
25	MICROLAND COMPUTERS	27	0	-100,0%	-113	-9	92,0%	-158	-20	87,3%
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, Σύνολο		27	0	-100,0%	-113	-9	92,0%	-158	-20	87,3%
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ										
26	MARAC ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ	5.261	5.110	-2,9%	-983	931	194,7%	-1.850	89	104,8%
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, Σύνολο		5.261	5.110	-2,9%	-983	931	194,7%	-1.850	89	104,8%
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ										
27	AVENIR	92.858	120.015	29,2%	-543	-1.341	-147,0%	-10	-4.915	-49050,0%
28	CENTRIC MULTIMEDIA	523.039	422.375	-19,2%	6.837	2.912	-57,4%	3.882	272	-93,0%
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ, Σύνολο		615.897	542.390	-11,9%	6.294	1.571	-75,0%	3.872	-4.643	-219,9%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΟΥ ΤΠΕ		7.242.476	6.797.604	-6,1%	1.721.336	1.523.389	-11,5%	66.613	70.012	5,1%

Πίνακας 62. Αναλυτικά αποτελέσματα εισηγμένων εταιρειών του κλάδου Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, για το 9μηνο του 2011, Πηγή: ΒΕΤΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΕΠΕΥ, 12/2011

13.4.1.Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον Τομέα ΤΠΕ (2011)

Ο δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ το τέταρτο τρίμηνο του 2011 διαμορφώνεται στις 65,3 μονάδες, υποχωρώντας ελαφριά σε σχέση με την επίδοση του τρίτου τριμήνου του έτους (67,8 μονάδες κατά μέσο όρο χαμηλότερα), και έναντι της αντίστοιχης περσινής μέσης τιμής του (73,1 μονάδες). Ο συνολικός δείκτης βρίσκεται σημαντικά χαμηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο της περιόδου 2000-2011, ο οποίος διαμορφώνεται στις 113,6 μονάδες. Η οικονομική ύφεση και η κρίση στους περισσότερους κλάδους της εγχώριας οικονομίας έχουν επηρεάσει σημαντικά τον τομέα. Συγκεκριμένα, από τους επιμέρους δείκτες των κλάδων που εμπλέκονται στη διαδικασία εξαγωγής του συνολικού δείκτη, εκείνοι των Υπηρεσιών ΤΠΕ και της Βιομηχανίας ΤΠΕ κινούνται καθοδικά, εξέλιξη η οποία αντισταθμίζεται εν μέρει από την άνοδο του δείκτη του Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη υποχωρεί σημαντικά το τέταρτο τρίμηνο του έτους, σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα, επηρεάζοντας και αυτή αρνητικά το οικονομικό κλίμα στον τομέα ΤΠΕ.

Διάγραμμα 51. Δείκτης Οικονομικού Κλίματος του τομέα ΤΠΕ

Πηγή: IOBE

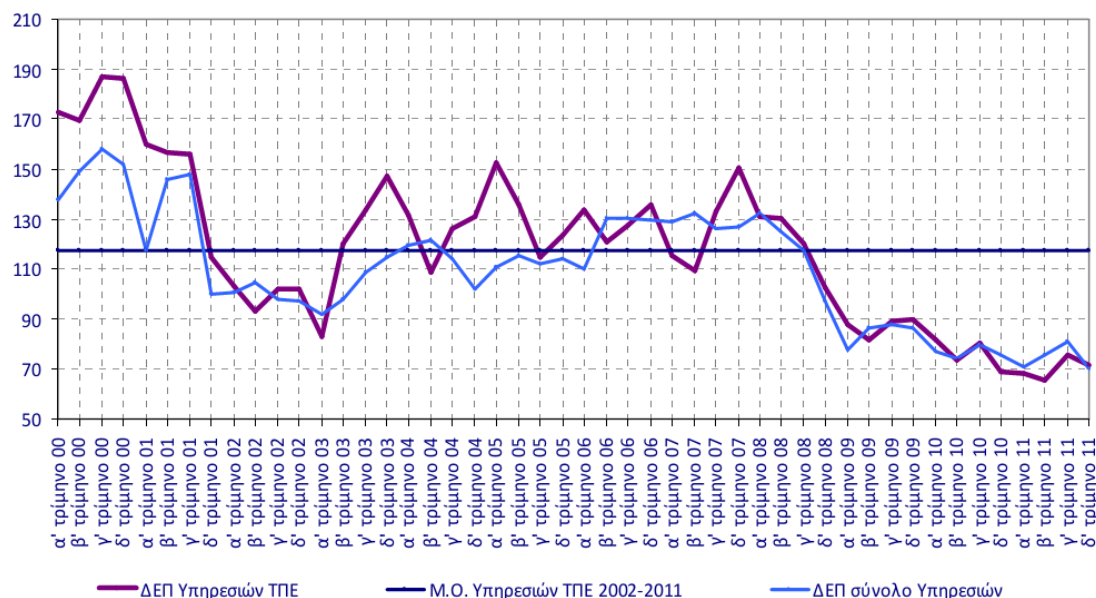
13.4.2. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ (2011)

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2011 κινείται ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με τα επίπεδα του τρίτου τριμήνου του έτους, στις 71,5 μονάδες (από 75,6 μονάδες), απέχοντας 6 μονάδες από την ιστορικά χαμηλή επίδοση του β' τριμήνου. Σε σύγκριση με την μέση τιμή τριμήνου του συνολικού δείκτη Υπηρεσιών (69,9 μονάδες), ο δείκτης Υπηρεσιών ΤΠΕ βρίσκεται οριακά υψηλότερα κατά το υπό εξέταση τρίμηνο, για πρώτη φορά μετά το τρίτο τρίμηνο του 2010.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ είναι συνάρτηση των εκτιμήσεων για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο, των εκτιμήσεων για τη ζήτηση κατά το τελευταίο τρίμηνο και των προβλέψεων για τη ζήτηση τους προσεχείς τρεις μήνες. Τα στοιχεία των επιμέρους αυτών δεικτών παρατίθενται αναλυτικά παρακάτω. Συγκεκριμένα, η μικρή βελτίωση στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, αντισταθμίζεται από την πτώση στα άλλα δύο στοιχεία του δείκτη.

Διάγραμμα 52. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ και στο σύνολο των Υπηρεσιών (έτος βάσης 2002)

Πηγή: IOBE

β. Εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο

Στην ερώτηση σχετικά με την κατάσταση της επιχείρησης το τέταρτο τρίμηνο του 2011, μόλις το 5% των επιχειρήσεων του τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ δήλωσαν πως αυτή βελτιώθηκε (από 7% στο τρίτο τρίμηνο), ενώ το 1/5 αναφέρει πως επιδεινώθηκε (από 31% το γ' τρίμηνο). Το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων επομένως βελτιώνεται ελαφρά στο δ' τρίμηνο του έτους, στις -20 ποσοστιαίες μονάδες το (από -24 το γ' τρίμηνο), κατά 6 μονάδες υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή επίδοση.

γ. Εκτιμήσεις για τη ζήτηση κατά το τελευταίο τρίμηνο

Αισθητή εξασθένηση σημειώνουν οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων Υπηρεσιών ΤΠΕ σχετικά με το επίπεδο της ζήτησης, με το αντίστοιχο ισοζύγιο ποσοστών θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται το δ' τρίμηνο του 2011 κατά 10 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, στις -28 μονάδες, επίδοση πάντως σημαντικά ανώτερη της αντίστοιχης περυσινής (-40 μονάδες). Το 38% των επιχειρήσεων του τομέα (από 26%) δηλώνει μειωμένη ζήτηση σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο και μόλις το 1/10 επισημαίνει το αντίθετο.

Πίνακας 71. Ισοζύγιο Θετικών - Αρνητικών απαντήσεων για την περίοδο 2009 - 2011

Τρίμηνο	Διαφορά (ισοζύγιο) θετικών αρνητικών απαντήσεων* (+/-)				
	Εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο	Εκτιμήσεις για τη ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τη ζήτηση τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για τις τιμές τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για την απασχόληση τους προσεχείς 3 μήνες
α' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-4,8	-3,0
β' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-8,7	0,3
γ' τρίμηνο 09	0,8	-9,6	-7,5	-7,1	-0,6
δ' τρίμηνο 09	-15,2	-8,4	9,4	-15,4	-5,4
α' τρίμηνο 10	-5,4	-17,2	-17,7	-24,5	-8,5
β' τρίμηνο 10	-13,8	-25,9	-24,6	-23,7	-18,0
γ' τρίμηνο 10	-25,9	-13,9	-3,2	-8,4	-11,9
δ' τρίμηνο 10	-25,9	-40,2	-13,4	-16,0	-4,6
α' τρίμηνο 11	-23,1	-37,3	-21,7	-19,3	-3,8
β' τρίμηνο 11	-26,0	-32,1	-31,7	-4,4	-5,5
γ' τρίμηνο 11	-24,0	-18,1	-16,6	-12,6	-12,2
δ' τρίμηνο 11	-19,9	-28,1	-23,6	-17,0	-16,9

Πηγή: IOBE

δ. Προβλέψεις για τη ζήτηση τους προσεχείς τρεις μήνες

Σχετικά με τις προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης τους επόμενους μήνες, το 44% των επιχειρήσεων αναμένει πτώση, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο έναντι του γ' τριμήνου 2011 (27%), ενώ ένα αυξημένο 21% (από 11%) προβλέπει άνοδο της ζήτησης βραχυπρόθεσμα. Έτσι, το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων των επιχειρήσεων του τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ διαμορφώνεται κατά 7 μονάδες χαμηλότερα έναντι της προηγούμενης μέτρησης, στις -24 μονάδες, όταν το ίδιο διάστημα πέρυσι βρισκόταν στις -13 μονάδες.

ε. Προβλέψεις για τις τιμές

Σχετικά με τις προβλέψεις των επιχειρήσεων ΤΠΕ για την εξέλιξη των τιμών το προσεχές τρίμηνο, οι περισσότερες προσδοκίες παραμένουν αποπληθωριστικές στον τομέα των Υπηρεσιών, με το ισοζύγιο ποσοστών θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να είναι σταθερά αρνητικό τα τελευταία δύο χρόνια, δηλαδή είναι σταθερά περισσότερες οι επιχειρήσεις που προβλέπουν πτώση των τιμών σε σχέση με εκείνες που αναμένουν άνοδο. Έτσι, το δ' τρίμηνο του έτους, ο σχετικός δείκτης κινείται στις -17 μονάδες (από -13 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο), με το 18% των επιχειρήσεων να αναμένει αύξηση (από 14%) και τα 4/5 των επιχειρήσεων του τομέα σταθερότητα των τιμών βραχυπρόθεσμα.

στ. Προβλέψεις για την απασχόληση

Στον τομέα των Υπηρεσιών ΤΠΕ, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση του τομέα το επόμενο τρίμηνο, διευρύνεται κατά το δ' τρίμηνο και διαμορφώνεται στις -17 μονάδες (από -12 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο), σε σημαντικά δυσμενέστερο επίπεδο σε σχέση με το ίδιο διάστημα πέρυσι (-5 μονάδες). Τρεις στις δέκα επιχειρήσεις του κλάδου προβλέπουν μείωση των θέσεων εργασίας και ένα 13% προσμένει άνοδο το επόμενο διάστημα.

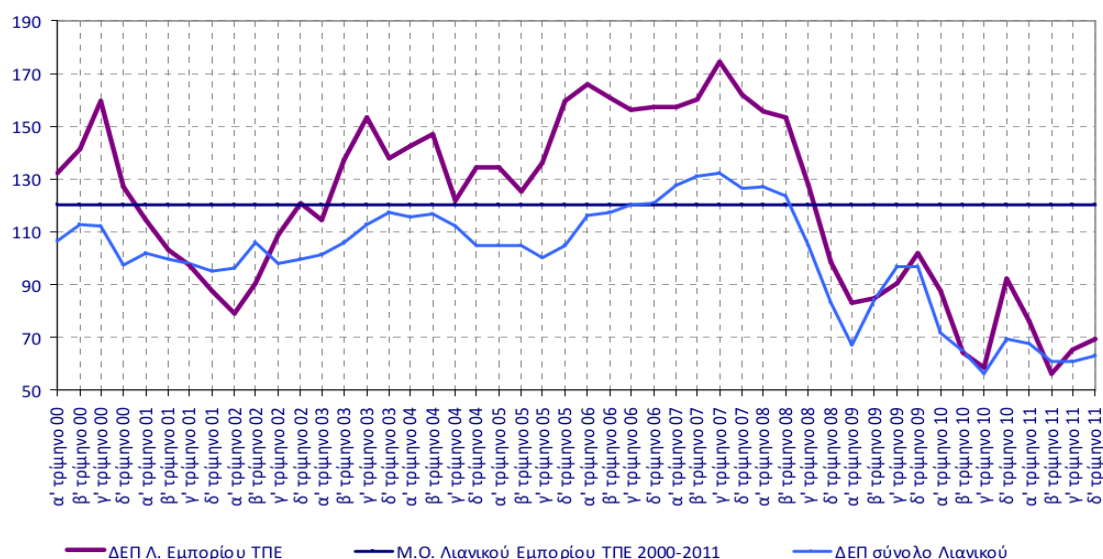
13.4.3. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα του Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ (2011)

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ αυξάνεται εκ νέου το τέταρτο τρίμηνο του έτους και διαμορφώνεται στις 69,4 μονάδες, από 65,4 Μονάδες το γ' τρίμηνο και την ιστορικά χαμηλή επίδοση των 56,2 Μονάδων το β' τρίμηνο του έτους. Ο Μέσος όρος για την περίοδο 2000-2011 είναι σχεδόν διπλάσιος (120 Μονάδες) του δείκτη από το Μέσο όρο του το 2011. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό της έντονης ύφεσης στην οποία έχει εισέλθει ο τομέας τα τελευταία δύο χρόνια και ειδικά το 2011. Σε σχέση με την αντίστοιχη επίδοση του συνόλου των κλάδων του Λιανικού Εμπορίου (63,1 Μονάδες), οι προσδοκίες του τομέα ΤΠΕ βρίσκονται ελαφρώς υψηλότερα το τέταρτο τρίμηνο του έτους, παρόλο που σε γενικές γραμμές οι δύο δείκτες καταγράφουν παραπλήσιες τιμές, με λίγες αποκλίσεις τα τελευταία τρία έτη.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ είναι συνάρτηση των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων, των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων και των προβλέψεων για τις πωλήσεις τους προσεχείς τρεις μήνες. Τα στοιχεία των επιμέρους αυτών δεικτών παρατίθενται αναλυτικά παρακάτω. Συγκεκριμένα, η μεγάλη πτώση των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων αντισταθμίζεται από τα μειωμένα αποθέματα και τις λιγότερο αρνητικές προβλεπόμενες πωλήσεις.

Διάγραμμα 53. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ και στο σύνολο του Λιανικού Εμπορίου (έτος βάσης 2002)

Πηγή: IOBE

β. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων

Κατακόρυφη πτώση σημειώνεται στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων του τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ σχετικά με τις πωλήσεις τους το τελευταίο τρίμηνο, αφού το ήδη έντονα αρνητικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων διαμορφώνεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα το τέταρτο τρίμηνο του 2011, στις -75 μονάδες (από -47 μονάδες το τρίτο και -72 μονάδες το δεύτερο τρίμηνο). Το συντριπτικό 78% (από 65%) των επιχειρήσεων δηλώνει πτώση στις τρέχουσες πωλήσεις του και μόλις το 3% (από 18%) αναφέρει άνοδο.

γ. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων

Ως προς τις εκτιμήσεις των εμπορικών επιχειρήσεων του τομέα για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων τους, το σχετικό ισοζύγιο ποσοστών των απαντήσεων των επιχειρήσεων του τομέα καταγράφει σημαντική υποχώρηση το τέταρτο τρίμηνο του 2011 -γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι οι όποιες πωλήσεις τροφοδοτήθηκαν κυρίως από τα αποθέματα - και διαμορφώνεται στις +5 μονάδες (από +31). Το 16% των επιχειρήσεων (από 34%) δηλώνει διογκωμένα για την εποχή αποθέματα και ένα 11% αναφέρει το αντίθετο.

δ. Προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες

Οι επιχειρήσεις του τομέα Εμπορίου ΤΠΕ εμφανίζονται ελαφρώς λιγότερο απαισιόδοξες το δ' τρίμηνο του 2011 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο όσον αφορά τις προβλέψεις τους για το επίπεδο των πωλήσεων τους προσεχείς τρεις μήνες. Έτσι, το υπό εξέταση τρίμηνο του 2011, το 45% των επιχειρήσεων αναμένει μείωση των πωλήσεών τους (από 42% το γ' τρίμηνο), όταν αντίθετα το ποσοστό που προβλέπει άνοδο αυξάνεται στο 19% (από 3%). Το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις -26 μονάδες, κατά 13 μονάδες υψηλότερα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο του έτους, αλλά σημαντικά χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (-11 μονάδες).

**Πίνακας 72. Ισοζύγιο Θετικών - Αρνητικών απαντήσεων για την περίοδο
2009 - 2011**

Τρίμηνο	Διαφορά (ισοζύγιο) θετικών αρνητικών απαντήσεων* (+/-)				
	Εκτιμήσεις για τις πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς 3 μήνες	Εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τις τιμές τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για την απασχόληση τους προσεχείς 3 μήνες
α' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-37,6	-19,3
β' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-54,9	-14,8
γ' τρίμηνο 09	-51,9	-2,9	-8,1	-55,9	-9,3
δ' τρίμηνο 09	-39,7	20,5	-5,5	-47,4	-9,9
α' τρίμηνο 10	-42,4	-0,7	10,6	-62,9	-9,3
β' τρίμηνο 10	-50,2	-49,4	19,8	-37,2	-40,6
γ' τρίμηνο 10	-64,2	-51,0	20,6	-33,0	-31,1
δ' τρίμηνο 10	-31,5	-10,6	-0,2	-30,9	-35,4
α' τρίμηνο 11	-58,6	-32,7	-4,6	-48,3	-53,4
β' τρίμηνο 11	-71,6	-41,9	28,1	-27,0	-55,5
γ' τρίμηνο 11	-46,7	-39,1	30,8	-27,2	-19,7
δ' τρίμηνο 11	-74,9	-25,8	4,7	-31,2	-16,6

Πηγή: IOBE

ε. Προβλέψεις για τις τιμές

Το ισοζύγιο των τιμών στις επιχειρήσεις Λιανικού Εμπορίου του τομέα παραμένει αποπληθωριστικό κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους και διαμορφώνεται στις -31 μονάδες (από -27 μονάδες το τρίτο τρίμηνο), ενώ την ίδια περίοδο πέρυσι βρισκόταν σε παραπλήσια επίπεδα.

Από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 31% προβλέπει μείωση των τιμών το επόμενο διάστημα, ενώ το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένουν άνοδο παραμένει μηδενικό και αυτό το τρίμηνο.

στ. Προβλέψεις για την απασχόληση

Οι προβλέψεις σχετικά με την απασχόληση τους επόμενους μήνες είναι σταθερά δυσμενείς από το β' τρίμηνο του 2010 και μετά. Κατά το δ' τρίμηνο του 2011 σημειώνουν όμως μικρή βελτίωση, για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο, μετά τα ιστορικά χαμηλά του πρώτου εξαμήνου του έτους. Έτσι, το αρνητικό ισοζύγιο του προηγούμενου τριμήνου αμβλύνεται ελαφρά και διαμορφώνεται στις -17 μονάδες (από -20 μονάδες). Καμία επιχείρηση για πάνω από δύο έτη δεν προβλέπει άνοδο της απασχόλησης βραχυπρόθεσμα, ενώ η συντριπτική πλειονότητα (83%) αναμένει σταθερότητα το επόμενο διάστημα.

13.4.4. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα της Βιομηχανίας ΤΠΕ (2011)

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ

Πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία ΤΠΕ το τελευταίο τρίμηνο του 2011 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο και διαμορφώνεται στις 58,4 μονάδες (από 65,2 το τρίτο τρίμηνο), στα ίδια επίπεδα με τα αντίστοιχα περσινά. Ο δείκτης στο σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων είναι σημαντικά ανώτερος του δείκτη του τομέα, στις 71,6 μονάδες - σε χαμηλότερα όμως επίπεδα σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο -γεγονός άλλωστε αναμενόμενο, αφού μόλις το 10% των απασχολούμενων του τομέα ΤΠΕ ανήκουν στον κλάδο της Βιομηχανίας.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ είναι συνάρτηση των εκτιμήσεων για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης, των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων και των προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς τρεις μήνες. Η πτώση του δείκτη το τέταρτο τρίμηνο εκπορεύεται από την κατακόρυφη άνοδο των αποθεμάτων, αφού οι άλλοι δύο αρνητικοί δείκτες αμβλύνονται σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

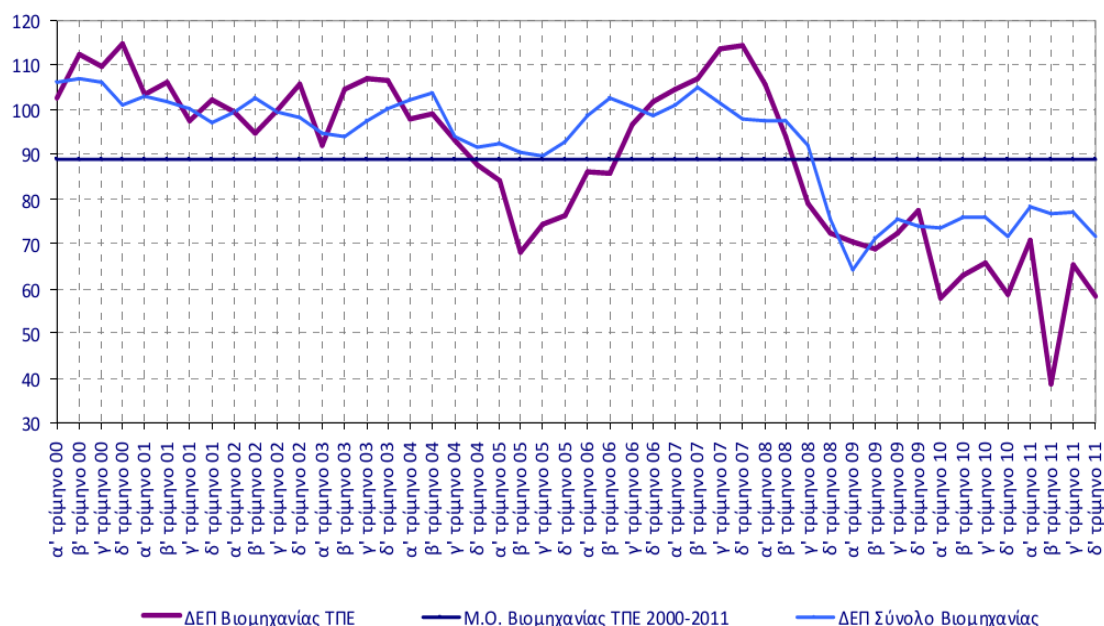
β. Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης

Σχετικά με το επίπεδο των παραγγελιών τους το τελευταίο τρίμηνο, αισθητά λιγότερες (38%) είναι οι επιχειρήσεις του τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ το τέταρτο τρίμηνο του 2011 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο (69%), οι οποίες δηλώνουν δυσαρέσκεια. Το σχετικό ισοζύγιο ποσοστών διαμορφώνεται έτσι στις -29 από -38 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο, χαμηλότερα πάντως σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση (-20 μονάδες).

γ. Εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες

Κατακόρυφη είναι η άνοδος στις εκτιμήσεις των μεταποιητικών επιχειρήσεων του τομέα για το επίπεδο των αποθεμάτων, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται σε πολύ υψηλά επίπεδα, στις +61 μονάδες (από +17). Το ύψος των αποθεμάτων κρίνεται ιδιαίτερα υψηλό από τις επιχειρήσεις του τομέα τα τελευταία δύο χρόνια, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρουν αποκλιμάκωση των αποθεμάτων τους να είναι σταθερά μηδενικό την τελευταία διετία.

Διάγραμμα 54. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ΤΠΕ και στο σύνολο της Βιομηχανίας

Πηγή: IOBE

δ. Προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες

Μετά τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του δεύτερου τριμήνου του 2011, οι προβλέψεις για την παραγωγή το επόμενο τρίμηνο από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις του τομέα, βελτιώνονται τόσο κατά το τρίτο όσο και κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους. Έτσι, το σχετικό ισοζύγιο του δ' τριμήνου διαμορφώνεται στις -17 από -31 μονάδες το γ' τρίμηνο, με τρεις στις δέκα επιχειρήσεις (από 62%) να αναμένουν υποχώρηση της παραγωγικής δραστηριότητάς τους και ένα 11% να προσδοκά άνοδο (από 31%).

ε. Προβλέψεις για τις τιμές

Ως προς τις προβλέψεις των τιμών των βιομηχανικών επιχειρήσεων ΤΠΕ, το τέταρτο τρίμηνο του 2011 οι προσδοκίες των επιχειρήσεων παραμένουν αποπληθωριστικές, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -15 μονάδες (από -21 μονάδες το τρίτο τρίμηνο του έτους), στα ίδια επίπεδα με τα αντίστοιχα περσινά. Το 15% των επιχειρήσεων αναμένει μείωση τιμών το επόμενο διάστημα και το συντριπτικό 85% προσδοκά σταθερότητα.

στ. Προβλέψεις για την απασχόληση

Οι διακυμάνσεις στο δείκτη προσδοκιών της απασχόλησης είναι έντονες στις μεταποιητικές επιχειρήσεις του τομέα, γεγονός όμως το οποίο εξηγείται από το χαμηλότερο ποσοστό εργαζομένων στο συγκεκριμένο τομέα σε σχέση με το σύνολο ΤΠΕ. Έτσι, το δ' τρίμηνο του έτους, ο σχετικός δείκτης κερδίζει έδαφος και διορθώνεται στις -30 μονάδες (από -80 μονάδες το γ' τρίμηνο και -3 το β' τρίμηνο). Τα 3/10 των επιχειρήσεων αναμένουν μείωση στις θέσεις εργασίας του τομέα το επόμενο διάστημα, ενώ καμία επιχείρηση από το γ' τρίμηνο του 2008 δεν αναμένει άνοδο της απασχόλησης.

Πίνακας 73. Ισοζύγιο Θετικών - Αρνητικών απαντήσεων για την περίοδο 2009 - 2011

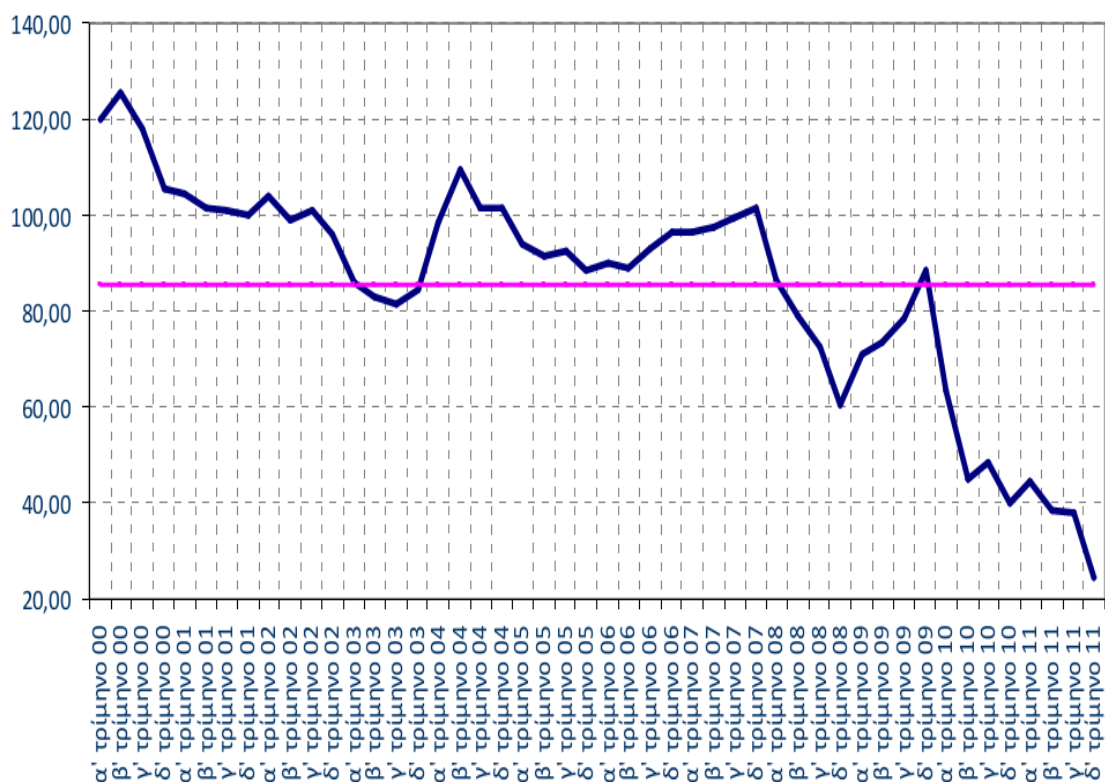
Τρίμηνο	Διαφορά (ισοζύγιο) θετικών αρνητικών απαντήσεων* (+/-)				
	Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3 μήνες	Εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τις τιμές τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για την απασχόληση τους προσεχείς 3 μήνες
γ' τρίμηνο 08	-36,7	-2,6	0,0	31,7	0,0
δ' τρίμηνο 08	-24,2	-35,9	0,8	-5,3	-4,6
α' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-14,4	-73,6
β' τρίμηνο 09	0,0	-9,6	9,6	-7,0	-82,8
γ' τρίμηνο 09	-61,8	-2,7	-2,6	-0,9	-7,9
δ' τρίμηνο 09	-47,1	5,2	3,2	-1,1	-1,2
α' τρίμηνο 10	-46,7	-6,4	56,6	-13,9	-4,4
β' τρίμηνο 10	-61,2	12,8	44,3	-7,8	-25,4
γ' τρίμηνο 10	-49,0	16,2	51,0	-6,5	-3,0
δ' τρίμηνο 10	-20,0	-14,6	72,6	-15,4	-3,5
α' τρίμηνο 11	17,6	-29,7	54,5	-9,9	-42,2
β' τρίμηνο 11	-16,0	-82,8	73,5	-10,3	-3,1
γ' τρίμηνο 11	-37,7	-30,9	16,9	-21,4	-80,5
δ' τρίμηνο 11	-29,1	-17,5	61,2	-15,3	-29,6

*Ποσοστά επιχειρήσεων, σταθμισμένα με την απασχόληση
Πηγή: IOBE

13.5. Ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης υποχωρεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα το τελευταίο τρίμηνο του έτους. Η εξαιρετικά δυσμενής πορεία της καταναλωτικής εμπιστοσύνης αντικατοπτρίζει την ανασφάλεια και το διάχυτο φόβο των νοικοκυριών για την εξέλιξη της οικονομίας. Οι μειώσεις των μισθών και οι επιπρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις που συρρικνώνουν το πραγματικό εισόδημα, η εντεινόμενη ανεργία και τα εξαγγελθέντα διαρθρωτικά μέτρα που δεν εφαρμόζονται πλήρως, συνετέλεσαν στην εξάντληση των αποθεμάτων αισιοδοξίας των πολιτών και στην επιδείνωση του οικονομικού και κοινωνικού κλίματος. Οι Έλληνες καταναλωτές παραμένουν εδώ και δύο περίπου έτη οι πιο απαισιόδοξοι Ευρωπαίοι. Από τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη, δηλαδή τις προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση και τις αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση της χώρας, την πρόθεση για αποταμίευση στο επόμενο 12-μηνο αλλά και τις προβλέψεις για την ανεργία, όλα έχουν επιδεινωθεί σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Διάγραμμα 55. Δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης τριμήνου

Πηγή : IOBE

14. Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην Ελλάδα το 2012

Η στροφή προς τις υψηλές τεχνολογίες, κυρίως στο πλαίσιο της Ψηφιακής Στρατηγικής (2006-2013) έχει οδηγήσει στην βελτίωση των περισσότερων δεικτών Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για την Ελλάδα. Υπάρχουν ακόμη σημαντικές δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης στον κλάδο, καθώς τόσο ο δημόσιος όσο και ο ιδιωτικός τομέας υιοθετούν ολοένα τη χρήση των ΤΠΕ.

Η ελληνική αγορά των ΤΠΕ προσανατολίζεται στην παροχή υπηρεσιών, ενώ το 85% περίπου του κλάδου αφορά στις τηλεπικοινωνίες. Η Ελλάδα παρουσιάζει ιδιαίτερα γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης της ευρυζωνικής διείσδυσης, γεγονός που οφείλεται στην αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (local-loop unbundling) και την εισαγωγή πακέτων ολοκληρωμένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην εγχώρια αγορά.

Το 2008, το σύνολο των ευρυζωνικών γραμμών στην Ελλάδα ανήλθε στα 1,2 εκατομμύρια, σημειώνοντας αύξηση 63,8% σε ετήσια βάση, ενώ η Ελλάδα κατατάσσεται ανάμεσα στις πρώτες 10 χώρες με τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης ευρυζωνικών συνδέσεων για τα έτη 2006 και 2007. Μέχρι σήμερα η xDSL (γρήγορη πρόσβαση στο διαδίκτυο) αποτελούσε την κύρια τεχνολογία για πρόσβαση στο διαδίκτυο, αλλά αυτό αναμένεται να αλλάξει με το νέο πρόγραμμα ευρυζωνικού δικτύου οπτικών ινών (FTTx) που ετοιμάζει η Ελληνική Κυβέρνηση.

Το 2012 οι πωλήσεις προσωπικών υπολογιστών αυξήθηκαν κατά 30% σε ετήσια βάση, ενώ σημαντική αύξηση αναμένονταν και για το 2013. Η ελληνική λιανική αγορά ΤΠΕ είναι ιδιαίτερα ελκυστική, γεγονός που επιβεβαιώνεται από την επέκταση πολλών αλυσίδων λιανικής στην Ελλάδα, όπως οι Saturn, ElectroWorld, FNAC, και MediaMarkt.

Στο χώρο της τηλεφωνίας, η Ελλάδα διαθέτει από τα υψηλότερα ποσοστά διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας στην Ευρώπη, με 17,2 εκατομμύρια συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας, που αντιστοιχούν σε ποσοστό διείσδυσης που υπερβαίνει το 150%.

Οι ελληνικές εξαγωγές ΤΠΕ επικεντρώνονται κυρίως σε Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο, τονίζοντας τις προοπτικές προστιθέμενης αξίας του τομέα. Επίσης, η Μονάδα Πληροφοριών του Economist δηλώνει ότι υπάρχει θετική εξέλιξη στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού της Ελλάδας στη βιομηχανία πληροφορικής.

14.1. Επενδυτικές Ευκαιρίες

Ο ελληνικός τομέας ΤΠΕ προφέρει μοναδικές ευκαιρίες για επένδυση σε υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας με παγκόσμια εμβέλεια. Διεθνείς εταιρείες, των οποίων οι επιχειρηματικές λειτουργίες απαιτούν παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών, θα ανακαλύψουν ελκυστικό ανθρώπινο δυναμικό στην Ελλάδα. Η ίδρυση εργαστηρίων ανάπτυξης λογισμικού ή κέντρων δημιουργίας ολοκληρωμένων μικροκυκλωμάτων (microchip& MEMS), είναι μόνο μερικά παραδείγματα ευκαιριών υψηλής απόδοσης που υπάρχουν στην Ελλάδα. Για εταιρείες που βασίζονται στα πλεονεκτήματα που παρέχει η τεχνολογία για να επιτύχουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η ίδρυση ενός εργαστηρίου E&A μπορεί να είναι μια υψηλής απόδοσης επένδυση.

Ιδρύοντας περιφερειακά κεντρικά γραφεία (Regional Headquarters) για την ΝΑ Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή ή και την Βόρεια Αφρική, παρέχεται πρόσβαση, σε ανθρώπινο δυναμικό με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και ισχυρά κίνητρα καθώς και εταιρική δεοντολογία διεθνών προδιαγραφών.

Η HTC ιδρύει Περιφερειακά Κεντρικά Γραφεία στην Ελλάδα

Η HTC, κυρίαρχη κατασκευάστρια εταιρεία smartphones, της Ταϊβάν ίδρυσε περιφερειακά κεντρικά γραφεία στην Ελλάδα, ελέγχοντας μια περιοχή που περιλαμβάνει 33 χώρες. Σύμφωνα με τον Regional Director της HTC για τη ΝΑ Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την Βόρεια Αφρική (SEEMENA): *«Η Ελλάδα αποτελεί επιχειρηματικό κόμβο για ολόκληρη την περιοχή SEEMENA, καθώς αποτελεί το κέντρο της περιοχής αυτής, ακόμη και γεωγραφικά. Πέρα, όμως, από τη διεθνή δραστηριότητα του νεοσύστατου τμήματος της HTC, εκτιμούμε ότι η Ελλάδα παρουσιάζει σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης στην αγορά των smart phones και σε αυτή την τάση έχουμε σκοπό να επενδύσουμε το επόμενο διάστημα».*

Η Nokia δημιουργεί κέντρο E&A στην Αθήνα

Η Nokia, ένας από τους κορυφαίους παρόχους εξοπλισμού ΤΠΕ παγκοσμίως, δημιούργησε ένα κέντρο E&A στην Αθήνα. Το κέντρο αυτό είναι ένα από τα τέσσερα που διαθέτει η Nokia στην Ευρώπη, το οποίο απασχολεί 400 εξειδικευμένους μηχανικούς τηλεπικοινωνιών και λογισμικού και παρέχει υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξη λογισμικού για τρεις σειρές προϊόντων υψηλής τεχνολογίας.

Κέντρο Καινοτομίας της Microsoft στην Αθήνα

Οι προοπτικές E&A και καινοτομίας της Ελλάδας υπογραμμίζονται από την ίδρυση Κέντρου Καινοτομίας της Microsoft στην Αθήνα το 2008. Τα Κέντρα Καινοτομίας της Microsoft προάγουν τις συμπράξεις μεταξύ των πανεπιστημίων, της βιομηχανίας και της Microsoft. Οι συμπράξεις στη βιομηχανία αφορούν σε υποστήριξη εταιριών ανάπτυξης λογισμικού, σε προγράμματα πιστοποίησης της ποιότητας λογισμικού και σε υποστήριξη για επιλεγμένα ερευνητικά έργα που διεξάγουν φοιτητές. Στόχος του Κέντρου είναι να συνδέσει ηλεκτρονικά τα πανεπιστήμια της χώρας και άλλα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης, προκειμένου φοιτητές και ερευνητές να έχουν πρόσβαση σε τράπεζες δεδομένων και ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, έτσι ώστε να αναπτυχθεί περαιτέρω η έρευνα και η καινοτομία στην Ελλάδα.

Η Deutsche Telekom επενδύει στον ΟΤΕ

Η γερμανική εταιρεία τηλεπικοινωνιών Deutsche Telekom απέκτησε το 25% των μετοχών του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) και ανέλαβε τη διοίκηση του ΟΤΕ μέσω συμφώνου με την Ελληνική Κυβέρνηση. Με τη συναλλαγή αυτή, η Deutsche Telekom απέκτησε πρόσβαση σε επιπλέον 56 εκατομμύρια καταναλωτές, μέσω της παρουσίας του ΟΤΕ στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Ο στόχος της Deutsche Telekom είναι να διατηρήσει στενή συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση με σκοπό να εδραιώσει τη δύναμη του ΟΤΕ στη περιοχή.

Η Sistema αποκτά το 51% των μετοχών της IntracomTelecom

Η ρωσική εταιρεία Sistema, μέσω της θυγατρικής της Sitronics, απέκτησε μερίδιο 51% στην Intracom Telecom, τον μεγαλύτερο πάροχο ΤΠΕ της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και μέλος του Ομίλου Intracom Holdings. Η IntracomTelecom προσφέρει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων ΤΠΕ, καθώς και ολοκληρωμένες λύσεις δικτύων και υπηρεσίες outsourcing, διαθέτει δε θυγατρικές εταιρείες σε 12 χώρες και απασχολεί περισσότερα από 2.600 άτομα.

14.2. Πλεονεκτήματα Επένδυσης στην Ελληνική Αγορά ΤΠΕ

- ✓ Ειδικευμένο προσωπικό
- ✓ Σημαντική αύξηση στη χρήση νέων τεχνολογιών
- ✓ Περιβάλλον πρόσφορο για επιχειρήσεις
- ✓ Υποστήριξη Ε&Α
- ✓ Ελκυστικές ευκαιρίες χρηματοδότησης
- ✓ Εξειδικευμένο προσωπικό

Το εργατικό δυναμικό της Ελλάδας περιλαμβάνει υψηλά ποσοστά πτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών:

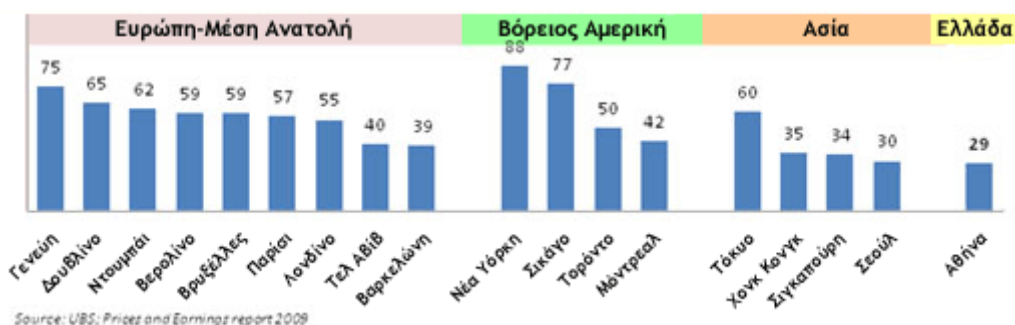
Εκπαιδευτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

Η Ελλάδα κατατάσσεται σύμφωνα με τον Economist, στις πρώτες 20 χώρες για ανθρώπινο δυναμικό στον κλάδο των ΤΠΕ, παγκοσμίως και πρωτεύει στο ITU ICT developmentindex. Ταυτόχρονα, η απaráμιλλη και υψηλή ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού στην Ελλάδα στον Τομέα των ΤΠΕ είναι ιδιαίτερα ελκυστική. Το ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζει τις μέσες ετήσιες μεικτές αμοιβές των μηχανικών του Τομέα των ΤΠΕ παγκοσμίως.

Μεικτό Ετήσιο Εισόδημα Μηχανικών σε βασικές αγορές ΤΠΕ (σε χιλιάδες δολάρια)

Σημαντική αύξηση στη χρήση νέων τεχνολογιών

Η κινητή τηλεφωνία στην Ελλάδα υιοθετήθηκε από τα πρώτα στάδιά της, με αποτέλεσμα η χώρα να έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας στην Ευρώπη. Επίσης, με μικρή καθυστέρηση σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ, η ευρυζωνική διείσδυση της Ελλάδας αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς, ενώ οι λιανικές πωλήσεις προϊόντων ΤΠΕ παραμένουν δυναμικές. Αναμένεται ότι η περαιτέρω χρήση των νέων τεχνολογιών θα ενισχυθεί με το νέο πρόγραμμα ευρυζωνικού δικτύου οπτικών ινών (FTTx).

Περιβάλλον πρόσφορο για επενδύσεις

Η ελληνική κυβέρνηση ενισχύει τις δραστηριότητες E&A και επενδύει σε τομείς υψηλής τεχνολογίας προκειμένου να εκμεταλλευτεί το πνευματικό κεφάλαιο της χώρας. Η καινοτομία αποτελεί σημαντική προτεραιότητα και ο ιδιωτικός τομέας αφιερώνει όλο και περισσότερους πόρους για την προώθηση νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Η συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και των τομέων έρευνας και παραγωγής αυξάνεται τα τελευταία χρόνια, δίνοντας νέα ώθηση για εξελίξεις στην καινοτομία. Το Τεχνολογικό Πάρκο «Λεύκιππος» στην Αθήνα, το Τεχνολογικό Πάρκο Θέρμης και τα Τεχνολογικά Πάρκα σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλο, Ηράκλειο και Ιωάννινα είναι μερικοί από τους οργανισμούς που υποστηρίζουν την E&A στην Ελλάδα.

Υποστήριξη σε E&A

Το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας της Ελλάδας (ΙΤΕ) ιδρύθηκε το 1983 και είναι από τα μεγαλύτερα ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας. Λειτουργεί υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και αποτελείται από επτά ερευνητικά ινστιτούτα που βρίσκονται στο Ηράκλειο, το Ρέθυμνο, την Πάτρα και τα Ιωάννινα. Τα κεντρικά γραφεία του Ιδρύματος βρίσκονται στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Οι ερευνητικές και τεχνολογικές δραστηριότητες του Ιδρύματος καλύπτουν την Πληροφορική, Μοριακή Βιολογία, Λείζερ, Τηλεπικοινωνίες, Ιατρική Μηχανική, Μικροηλεκτρονική, Ρομποτική, Βιοτεχνολογία, Υλικά, Χημική και Βιολογική Μηχανική, Εφαρμοσμένα και Υπολογιστικά Μαθηματικά, Βιοϊατρική Τεχνολογία, Βιοπληροφορική, καθώς και Ιστορικές και Πολιτισμικές Σπουδές. Το ΙΤΕ έχει αναγνωριστεί ως ένα από τα κορυφαία ερευνητικά κέντρα της Ευρώπης.

Καινοτομία άριστου επιπέδου

Ο Τομέας ΤΠΕ στην Ελλάδα αποτελείται από ιδιαίτερα εργατικούς και υψηλού επιπέδου επαγγελματίες που διαθέτουν διεθνή εμπειρία και επιχειρηματικότητα. Οι ελληνικές εταιρείες ΤΠΕ προσφέρουν παγκοσμίως ανταγωνιστικά και καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες σε πολλούς πελάτες υψηλής ποιότητας. Για παράδειγμα, ο ελληνικός τομέας της μικροηλεκτρονικής παρέχει υπηρεσίες σε εταιρείες όπως οι: ATT, Brazil Telecom, Broadcom, CERN, Cypress, EADS Avionics, Freescale, Frigoglas, Fujitsu, Goodrich, Intel, Israel Aerospace Industries, Jazz, LG, Lockheed Martin, Mitsubishi, Motorola, NASA, Netlogic, NTT, O2 UK, OKI, Omega, Panasonic, Philips, RFMD, RockwellCollins, Samsung, Sharp, Skyworks, Sony, T-Mobile, TexasInstruments, Toshiba, Xerox. Το 80% των συνολικών πωλήσεων του ελληνικού κλάδου μικροηλεκτρονικής πραγματοποιείται εκτός Ελλάδας.

Η δύναμη του τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα συνίσταται στο συνδυασμό της οξυδέρκειας και της ευρύτητας των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της, που στις περισσότερες περιπτώσεις έχει καλλιεργηθεί μέσω διδακτορικών και μεταπτυχιακών σπουδών σε κάποια από τα καλύτερα πανεπιστημιακά ιδρύματα στον κόσμο. Οι μηχανικοί ΤΠΕ στην Ελλάδα έχουν εργασιακή εμπειρία στο εξωτερικό συμμετέχοντας σε ομάδες εργασίας διάφορων τομέων και παράλληλα είναι αναγνωρισμένοι για την αφοσίωσή τους στην καινοτομία και τη δημιουργική επίλυση προβλημάτων.

Ελκυστικές ευκαιρίες χρηματοδότησης

Οι διεθνείς επενδυτές που σχεδιάζουν να διεισδύσουν στην ελληνική αγορά τεχνολογίας μπορούν να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που προσφέρονται τόσο από δημόσιες όσο και από ιδιωτικές πηγές. Προγράμματα χρηματοδότησης που εντάσσονται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) ενισχύουν την υλοποίηση έργων E&A στην κατεύθυνση ανάπτυξης της Τεχνολογίας με σκοπό τη δημιουργία εταιρειών τεχνοβλαστών (spin-offs και spin-outs). Το πλαίσιο χρηματοδότησης ΣΔΙΤ επιτρέπει την υλοποίηση μεγαλύτερων έργων, κυρίως στους τομείς της εθνικής άμυνας και της δημιουργίας υποδομών ΤΠΕ στα μέσα μαζικής μεταφοράς.

Επιπλέον, διεθνείς εταιρείες έχουν τη δυνατότητα να βρουν την χρηματοδότηση που απαιτείται για την επίτευξη της οικονομικής τους ανάπτυξης, από εταιρείες επιχειρηματικών συμμετοχών και από ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια. Το Χρηματιστήριο Αθηνών αποτελεί μια ελκυστική επιλογή για την άντληση επενδυτικών κεφαλαίων, καθώς έχουν υπάρξει αρκετές εισαγωγές με παράλληλη προσφορά σε διεθνείς επενδυτές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Βασικά οικονομικά μεγέθη– Δείκτες

Σε αυτό το παράρτημα παρουσιάζονται οι δείκτες των οικονομικών μεγεθών οι οποίοι χρησιμοποιούνται στα κεφάλαια που αναφέρονται στα βασικά μεγέθη, στις επενδύσεις και στην παραγωγικότητα του κλάδου.

1^{ος} Δείκτης: συμβολή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώρια Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής(Πίνακας13)

- Ο δείκτης αποτυπώνει την ποσοστιαία συμβολή του τομέα ΤΠΕ συνολικά στην Εγχώρια Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής. Η ακαθ. συνολική αξία παραγωγής του τομέα προκύπτει από το άθροισμα του αντίστοιχου μεγέθους σε επίπεδο κλάδων ΤΠΕ, διψήφιων, τριψήφιων και τετραψήφιων, σύμφωνα με τη NACE Rev. 1 ταξινόμηση.
- Η Ακαθάριστη Συνολική Αξία Παραγωγής στους βιομηχανικούς κλάδους περιλαμβάνει την αξία των παραχθέντων προϊόντων, σε τιμές πωλήσεως στο εργοστάσιο, ενώ δεν ενσωματώνονται σε αυτή οι φόροι καταναλώσεως και το χαρτόσημο. Επίσης, περιλαμβάνει τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν από την παραγωγή προϊόντων για λογαριασμό τρίτων, τα έσοδα από επισκευές και τα λοιπά οργανικά έσοδα.
- Στους κλάδους χονδρικού εμπορίου και στο σύνολο της χώρας η ακαθ. αξία υπολογίζεται με την Προσέγγιση της Παραγωγής που εφαρμόζει η Διεύθυνση Εθνικών Λογαριασμών και στηρίζεται στα στοιχεία των μητρώων επιχειρήσεων της Ε.Σ.Υ.Ε. και σε κλαδικές στατιστικές έρευνές της.
- Το επίπεδο παραγωγής στις τηλεπικοινωνίες βασίζεται στους λογαριασμούς εκμετάλλευσης και τους ισολογισμούς του ΟΤΕ. Στον κλάδο 71 ο υπολογισμός της παραγωγής γίνεται με τη χρήση των στοιχείων απασχόλησης της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, ενώ στον κλάδο Πληροφορικής και Συναφών Δραστηριοτήτων(72) προκύπτει από τα στοιχεία ζήτησης ενδιάμεσων εισροών του κλάδου.

2^{ος}Δείκτης: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (Μ.Ε.Ρ.Μ.) Ακαθ. Συνολ. Αξίας Παραγωγής (Πίνακας13)

- Ο δείκτης εκφράζει τη μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της ακαθ. συνολ. αξίας παραγωγής στους κλάδους ΤΠΕ, στον τομέα ΤΠΕ και στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας.
- Οι τιμές της ακαθ. συνολ. αξίας παραγωγής που απαιτούνται στην εκτίμηση του δείκτη είναι αυτές που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό του δείκτη συμβολής του τομέα ΤΠΕ στην εγχ. ακαθ. Αξία παραγωγής

3^{ος}Δείκτης: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (Μ.Ε.Ρ.Μ.) Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης μετρά τη μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της παραγωγής στους βιομηχανικούς κλάδους ΤΠΕ και στο σύνολο της Ελληνικής Βιομηχανίας.
- Το μέγεθος(όγκος) της παραγωγής ανά βιομηχανικό κλάδο και σε ολόκληρη τη βιομηχανία προσεγγίζεται από την Ε.Σ.Υ.Ε. χρησιμοποιώντας την προστιθέμενη αξία(αξία παραγωγής από την επεξεργασία των ενδιάμεσων εισροών) σε όρους κόστους των συντελεστών παραγωγής κεφαλαίου και εργασίας, σε τιμές2000.Τούπος του όγκου παραγωγής σε κάθε κλάδο συγκρίνεται κάθε μήνα και στο σύνολο του έτους με το μέσο επίπεδο των μηνών του2000, που έχει τεθεί ίσο με100, και από το λόγο τους προκύπτει ο μηνιαίος δείκτης κλαδικής παραγωγής.

4^{ος}Δείκτης: Συνολική Μεταβολή Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής (Πίνακας13)

- Εκτιμά τη συνολική ποσοστιαία μεταβολή της παραγωγής στους βιομηχανικούς κλάδους ΤΠΕ και στο σύνολο της Ελληνικής Βιομηχανίας σε ορισμένο διάστημα ετών.
- Τα δεδομένα για το μέγεθος της παραγωγής είναι αυτά που χρησιμοποιήθηκαν στο Μ.Ε.Ρ.Μ. Βιομηχανικής Παραγωγής.

5^{ος}Δείκτης: Κύκλος Εργασιών στις Υπηρεσίες Πληροφορικής / Ταχυδρομεία - Τηλεπικοινωνίες (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης αποτυπώνει το ύψος του κύκλου εργασιών στους κλάδους υπηρεσιών πληροφορικής και ταχυδρομείων-τηλεπικοινωνιών ανά τρίμηνο του έτους.
- Ο κύκλος εργασιών όπως εκτιμάται από την ΕΣΥΕ για τους συγκεκριμένους κλάδους, περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχουν τιμολογήσει οι επιχειρήσεις στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς(τριμήνου), πριν την επιβολή Φ.Π.Α., και τα οποία αντιστοιχούν σε πωλήσεις υπηρεσιών που παρασχέθηκαν σε τρίτους. Δεν περιλαμβάνονται τυχόν επιδοτήσεις λειτουργίας. Τα στοιχεία για την εκτίμηση του κύκλου εργασιών στον κλάδο υπηρεσιών πληροφορικής συγκεντρώνονται από 48 επιχειρήσεις και σε αυτόν των Τηλεπικοινωνιών– Ταχυδρομείων από 37 επιχειρήσεις. Η τιμή του σχετικού δείκτη σε κάποιο τρίμηνο για καθέναν από τους κλάδους προκύπτει από το λόγο του κύκλου εργασιών στη συγκεκριμένη περίοδο με τη μέση τιμή των τεσσάρων τριμήνων του 2005, που για αυτό έχει τεθεί ίση με 100.

6^{ος}Δείκτης: συμμετοχή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώρια Ενδιάμεση Ανάλωση (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης αποτυπώνει την ποσοστιαία συμμετοχή όλων των επιχειρήσεων ΤΠΕ στην Εγχώρια Ενδιάμεση Ανάλωση. Η ενδιάμεση ανάλωση του τομέα προκύπτει από το άθροισμα του αντίστοιχου μεγέθους σε επίπεδο κλάδων ΤΠΕ, διψήφιων, τριψήφιων και τετραψήφιων, σύμφωνα με τη NACE Rev. 1 ταξινόμηση.
- Η ενδιάμεση ανάλωση στους βιομηχανικούς κλάδους αποτελείται από την αξία των πρώτων και βοηθητικών υλικών, των αναλώσιμων υλικών, των υλικών συσκευασίας, των καυσίμων, της ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και την αξία των υπηρεσιών που αγοράστηκαν από τον ίδιο κλάδο της οικονομίας.
- Στους κλάδους χονδρικού εμπορίου η ενδιάμεση ανάλωση υπολογίζεται από τη Δ/νση Εθνικών Λογαριασμών της ΕΣΥΕ μέσω του Πίνακα Εισροών Εκροών, στοιχείων της μήτρας ενδιάμεσων χρήσεων και των επιμέρους ισοζυγίων προσφοράς και χρήσεως.
- Τα στοιχεία εισροών στις τηλεπικοινωνίες προέρχονται στους λογαριασμούς εκμετάλλευσης και τους ισολογισμούς του ΟΤΕ. Στον κλάδο 71 η

ενδιάμεση ανάλωση προσδιορίζεται βάσει του Πίνακα Εισροών Εκροών, ενώ στις Υπηρεσίες Πληροφορικής και Συναφών Δραστηριοτήτων(72) η εκτίμηση των εισροών βασίζεται σε πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από το Σύνδεσμο Γραφείων Πληροφορικής και Λογισμικού Η/Υ, από το ΚΕΠΥΟ και άλλους φορείς.

7^{ος} Δείκτης: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής(M.E.P.M.) Ενδιάμεσης Ανάλωσης (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης εκφράζει τη μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της ενδιάμεσης ανάλωσης στους κλάδους ΤΠΕ, στον τομέα ΤΠΕ και στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας.
- Για τον υπολογισμό του δείκτη χρειάζεται το ανά κλάδο και συνολικά στην ελληνική οικονομία επίπεδο της ενδιάμεσης ανάλωσης, όπως ακριβώς στην εκτίμηση του δείκτη συμβολής του τομέα ΤΠΕ στην Εγχ, Ενδ. Ανάλωση παραπάνω.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

8^{ος} Δείκτης: συμβολή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώριες Ακαθάριστες Συνολικές Επενδύσεις(Πίνακας13)

- Υπολογίζεται το μερίδιο του τομέα ΤΠΕ επί των Εγχώριων Ακαθάριστων Συνολικών Επενδύσεων. Οι ακαθ. συνολικές επενδύσεις του τομέα ΤΠΕ υπολογίζονται από το άθροισμα των αντίστοιχων δαπανών σε επίπεδο κλάδων ΤΠΕ, διψήφιων, τριψήφιων και τετραψήφιων, σύμφωνα με τη NACE Rev. 1 ταξινόμηση.
- Στις ακαθ. επενδύσεις των βιομηχανιών ΤΠΕ περιλαμβάνονται δαπάνες για την απόκτηση παγίου κεφαλαίου σε μηχανήματα και λοιπό μηχανικό εξοπλισμό, κτίρια/ εγκαταστάσεις, γήπεδα/ οικόπεδα, έπιπλα και μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα.
- Στις επιχειρήσεις χονδρικού εμπορίου ΤΠΕ καθώς σε αυτές του κλάδου 713.3 τα στοιχεία καλύπτουν το σύνολο των ακαθ. επενδύσεων, που ενδεχομένως να περιλαμβάνει και άλλες κατηγορίες επενδύσεων πέραν αυτών στη βιομηχανία, πολύ μικρές ωστόσο σε μέγεθος.
- Τα στοιχεία Ακαθάριστων Επενδύσεων Παγίου Κεφαλαίου στον κλάδο Πληροφορικής και Συναφών Δραστηριοτήτων(72) και στο σύνολο της χώρας συγκεντρώθηκαν από τη Δ/ση Εθνικών Λογαριασμών της ΕΣΥΕ από τα σχετικά

δεδομένα των διαφόρων κλαδικών βασικών στατιστικών ερευνών παραγωγής.
Μονάδα Μέτρησης Ποσοστό

9^{ος} Δείκτης: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (Μ.Ε.Ρ.Μ.) Ακαθ. Συνολικών Επενδύσεων (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης μετρά τη μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των ακαθ. συν. επενδύσεων στους κλάδους ΤΠΕ, στο σύνολο του τομέα ΤΠΕ και στην ελληνική οικονομία.
- Τα στοιχεία των ακαθ. συνολικών επενδύσεων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της συμβολής του τομέα ΤΠΕ στις ακαθ. Εγχώριες επενδύσεις επαρκούν για τον υπολογισμό του Μ.Ε.Ρ.Μ

10^{ος} Δείκτης: Μερίδιο Ακαθ. Συνολ. Επενδύσεων Αξίας στην Ακαθάριστη Συνολική Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης μετρά το ποσοστό της αξίας παραγωγής που κατευθύνεται σε επενδύσεις. Οι επενδύσεις του τομέα ΤΠΕ έχουν υπολογιστεί από το άθροισμα των επενδύσεων των κλάδων για τους οποίους υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, όχι από όλους τους κλάδους που θεωρητικά τον συγκροτούν.
- Οι ορισμοί των ακαθ. συνολ. Επενδύσεων και της ακαθ. συνολ. Αξίας είναι αυτοί που δόθηκαν σε προηγούμενους δείκτες.
- Η τιμή του δείκτη για τον τομέα ΤΠΕ σε κάθε έτος υπολογίζεται από το λόγο του αθροίσματος της ακαθ. συνολ. επενδύσεων των κλάδων ΤΠΕ προς το σύνολο της ακαθ. συνολ. αξίας παραγωγής τους, όχι από το μέσο όρο των τιμών του δείκτη στους κλάδους ΤΠΕ.

Η τελευταία μέθοδος θα συνεπαγόταν ίση βαρύτητα στον τομέα ΤΠΕ για όλους τους κλάδους.

Παραγωγικότητα

11^{ος} Δείκτης: συμβολή τομέα ΤΠΕ στην Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης αποτυπώνει την ποσοστιαία συμβολή του τομέα ΤΠΕ συνολικά στην Εγχώρια Ακαθ. Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής. Η ακαθ. προστ. αξία παραγωγής των επιχειρήσεων ΤΠΕ προκύπτει από το άθροισμα του αντίστοιχου μεγέθους σε επίπεδο κλάδων ΤΠΕ, διψήφιων, τριψήφιων και τετραψήφιων, σύμφωνα με τη NACE Rev. 1 ταξινόμηση.
- Η Ακαθ. Προστ. Αξία Παραγωγής υπολογίζεται από τη διαφορά της ακαθ. συνολικής αξίας παραγωγής από την ενδιάμεση ανάλωση, όπως αυτές ορίστηκαν στους δείκτες Βασικών Οικονομικών Μεγεθών. Αντιστοιχεί στο μέρος της ακαθ. συνολικής αξίας παραγωγής που απορρέει από τον μετασχηματισμό / επεξεργασία των ενδιάμεσων εισροών.

12^{ος} Δείκτης: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (Μ.Ε.Ρ.Μ.) Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας Παραγωγής (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης εκφράζει τη μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της ακαθ. προστιθέμενης αξίας παραγωγής στους κλάδους ΤΠΕ, στον τομέα ΤΠΕ και στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας.
- Οι τιμές της ακαθ. προστ. αξίας παραγωγής που απαιτούνται στην εκτίμηση του δείκτη είναι αυτές που χρησιμοποιήθηκαν στον υπολογισμό του δείκτη συμβολής του τομέα ΤΠΕ στην εγχ. ακαθ. προστιθέμενη αξία παραγωγής.

13^{ος} Δείκτης: Μεριδίο Προστιθέμενης Αξίας Παραγωγής στην Ακαθάριστη Συνολική Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (Πίνακας 13)

- Η ακαθ. προστ. αξία παραγωγής αποτελεί μέτρο του προϊόντος που προκύπτει μέσω της επεξεργασίας από την εργασία και τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό μιας επιχείρησης/κλάδου των ενδιάμεσων εισροών που προμηθεύεται από άλλες επιχειρήσεις/κλάδους. Κατά συνέπεια, ο λόγος προστιθέμενης αξίας παραγωγής προς συνολική αξία παραγωγής αναδεικνύει το μέρος της παραγωγής μιας επιχείρησης, ενός κλάδου ή τομέα που οφείλεται στους 'δικούς' της παραγωγικούς συντελεστές.

- Οι τιμές της ακαθ. προστιθέμενης και συνολικής αξίας παραγωγής που απαιτούνται στην εκτίμηση του δείκτη είναι αυτές που χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενους δείκτες.
- Κλάδοι που απαιτούν μεγάλες ποσότητες ενδιάμεσων εισροών στην παραγωγική τους διαδικασία λόγω της φύσης του προϊόντος τους, όπως οι βιομηχανικοί, αναμένεται να παρουσιάζουν χαμηλότερο ποσοστό προστιθέμενης αξίας παραγωγής επί της συνολικής αξίας παραγωγής σε σύγκριση με κλάδους του εμπορίου και των υπηρεσιών

14^{ος} Δείκτης: Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής ανά Απασχολούμενο (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης εκτιμά το ύψος της παραγωγής ανά εργαζόμενο, στους κλάδους ΤΠΕ και τον τομέα ΤΠΕ συνολικά, σε επίπεδο ελληνικής οικονομίας.
- Η τιμή του δείκτη για τον τομέα ΤΠΕ σε κάθε έτος υπολογίζεται από το λόγο του αθροίσματος της ακαθ. συνολικής αξίας παραγωγής των κλάδων ΤΠΕ προς το σύνολο της απασχόλησης σε αυτούς, όχι από το μέσο όρο των τιμών του δείκτη στους κλάδους ΤΠΕ. Η τελευταία μέθοδος θα συνεπαγόταν ίση βαρύτητα στον τομέα ΤΠΕ για όλους τους κλάδους.
- Τα στατιστικά δεδομένα της απασχόλησης αφορούν εργαζόμενους 15 ετών και άνω.

15^{ος} Δείκτης: Μέση Ετήσια Αμοιβή κλάδων ΤΠΕ (Πίνακας 13)

- Ο δείκτης εκτιμά το ύψος της μέσης ετήσιας ανά απασχολούμενο, στους κλάδους ΤΠΕ για τους οποίους υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Από αυτούς προκύπτει το αντίστοιχο μέγεθος για τον τομέα ΤΠΕ, όχι από όλους τους κλάδους που θεωρητικά τον συγκροτούν.
- Οι αμοιβές στους βιομηχανικούς κλάδους περιλαμβάνουν εκτός από μισθούς/ημερομίσθια, τις υπερωρίες, την αξία των παροχών σε είδος, τις αποδοχές των ημερών αδείας, τα επιδόματα, τις αποζημιώσεις λόγω απολύσεως. Υπολογίζονται πριν τις κρατήσεις, επομένως συμπεριλαμβάνονται σε αυτές οι κάθε είδους εισφορές εργαζομένων.
- Στις εμπορικές επιχειρήσεις ΤΠΕ, οι αμοιβές περιλαμβάνουν και τις εργοδοτικές εισφορές, προαιρετικές και για κοινωνική ασφάλιση.

- Στους κλάδους υπηρεσιών ΤΠΕ δεν έχουν ενσωματωθεί στις εκτιμήσεις των αμοιβών οι εργοδοτικές εισφορές.
- Το επίπεδο της απασχόλησης ανά δραστηριότητα επιχειρήσεων ΤΠΕ(βιομηχανικές, εμπορίου, υπηρεσιών) που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της κατά κεφαλή αμοιβής δεν αντλήθηκε από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, αλλά από τις αντίστοιχες έρευνες σε κάθε δραστηριότητα, από τις οποίες προέρχονται και τα στοιχεία για τις αμοιβές. Η επιλογή έγινε για λόγους συνάφειας.
- Η τιμή του δείκτη για τον τομέα ΤΠΕ σε κάθε έτος υπολογίζεται από το λόγο του αθροίσματος των αμοιβών των κλάδων ΤΠΕ προς το σύνολο της απασχόλησης σε αυτούς, όχι από το μέσο όρο των τιμών του δείκτη στους κλάδους ΤΠΕ. Η τελευταία μέθοδος θα συνεπαγόταν ίση βαρύτητα στον τομέα ΤΠΕ για όλους τους κλάδους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Για την πληρέστερη ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων ΤΠΕ και την σαφέστερη απεικόνιση της επίδοσής τους, στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη επτά βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών, προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα για τα δομικά χαρακτηριστικά του τομέα και τις διαμορφούμενες τάσεις των μεγεθών του. Οι αριθμοδείκτες που καταρτίζονται είναι:

α) Δείκτης Γενικής Ρευστότητας: Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας αντανακλά την ευχέρεια ανταπόκρισης μιας επιχείρησης στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, με βάση τις εισροές που εξασφαλίζουν τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Θεωρείται έτσι αναγκαία η ύπαρξη ενός περιθωρίου το οποίο θα εξασφαλίζει την επιχείρηση από ενδεχόμενες καθυστερήσεις στην πλευρά των εισροών, κάτι που σημαίνει ότι είναι επιθυμητές τιμές του δείκτη πάνω από τη μονάδα. Βέβαια, πρέπει να σημειωθεί ότι υψηλές τιμές του δείκτη δείχνουν μεταξύ άλλων αναποτελεσματική χρήση των κεφαλαιακών πόρων ή υπερβολική πιστωτική επέκταση λόγω ύπαρξης ανταγωνιστικών μειονεκτημάτων. Αν και δεν υπάρχει μια γενικά αποδεκτή άριστη τιμή, η ύπαρξη ενός περιθωρίου που κυμαίνεται από 50% ως 150% (τιμές δείκτη μεταξύ 1,5 και 2,5) είναι ενδεικτική ικανοποιητικής ρευστότητας.

β) Δείκτης 'Αυτονομίας': Ίδια Κεφάλαια/ Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης αποδίδει την κεφαλαιακή 'αυτονομία', κατά μία έννοια, της επιχείρησης. Αύξησή του υποδηλώνει νέες επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων και βελτίωση της χρηματοοικονομικής δομής της, ενώ πολύ υψηλή τιμή αναδεικνύει ενδεχομένως περιθώρια για αποδοτικότερη κεφαλαιακή διάρθρωση, με χρήση εξωτερικού δανεισμού και προσέλκυση ξένων κεφαλαίων.

γ) Δείκτης Βαθμού Παγιοποίησης: Πάγια Κεφάλαια/ Σύνολο Ενεργητικού

Μια πρώτη αποτύπωση της κεφαλαιακής διάρθρωσης μιας επιχείρησης δίνεται από το βαθμό παγιοποίησης του ενεργητικού, δηλαδή το βαθμό στον οποίο τα κεφάλαια

της επενδύονται σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, έναντι άλλων πιο ρευστοποιήσιμων στοιχείων. Επιχειρήσεις με υψηλό δείκτη μπορούν να θεωρηθούν ως έντασης παγίων περιουσιακών στοιχείων, ενώ χαμηλές τιμές υποδεικνύουν ένταση κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων.

δ) Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης: Ξένα Κεφάλαια/ Ίδια Κεφάλαια

Η χρησιμοποίηση ξένων κεφαλαίων ενισχύει από τη μία την αποτελεσματικότητα της επιχείρησης, από την άλλη όμως η διόγκωση των υποχρεώσεων αυξάνει τον κίνδυνο αθέτησής τους. Είναι αναγκαίο, λοιπόν, να προσδιοριστεί κάποια αρμονική σχέση μεταξύ ξένων και ιδίων κεφαλαίων, η οποία θα εκφράζεται με ανάλογες τιμές του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης. Θεωρητικά, ο προσδιορισμός της άριστης κεφαλαιακής διάρθρωσης δεν είναι εύκολος, καθώς εξαρτάται από πολλούς παράγοντες (οικονομική συγκυρία, επιτόκια, επάρκεια χρηματοδοτικών μηχανισμών, στρατηγικές επιχειρηματικές επιλογές, κτλ). Το σίγουρο είναι ότι υπάρχουν κλαδικές ιδιαιτερότητες που είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη, ενώ για την εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων, η μελέτη του δείκτη θα πρέπει να συνοδεύεται από παράλληλη ανάλυση των ταμειακών ροών της επιχείρησης, των επενδυτικών επιλογών της, της πιστωτικής πολιτικής της και γενικότερα των παραμέτρων εκείνων που επηρεάζουν τη συνολική ρευστότητά της.

ε) Δείκτης Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων: Καθαρά Κέρδη/ Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης αυτός εξετάζει τις δυνατότητες της επιχείρησης για αξιοποίηση των κεφαλαίων που της έχουν χορηγήσει οι μέτοχοι, οι δανειστές και γενικότερα οι πιστωτές. Η αμοιβή αυτών των κεφαλαίων είναι τα καθαρά κέρδη, γι' αυτό και χρησιμοποιούνται ως αριθμητής. Ο δείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων είναι ο πιο συνηθισμένος δείκτης κερδοφορίας μιας επιχείρησης και αντανάκλα την αποδοτικότητα του ενεργητικού, δηλαδή την ικανότητα της επιχείρησης να παράγει κέρδος, ανεξάρτητα από το μίγμα ιδίων/ ξένων κεφαλαίων της.

Συνεπώς, αποκτά ιδιαίτερη σημαντικότητα για το σχεδιασμό της μελλοντικής δράσης της μονάδας, την εξαγορά της κ.λπ., ενώ δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός ότι σε ορισμένες περιόδους, ο στόχος της επιχείρησης μπορεί να ξεφεύγει από την ενίσχυση της απόδοσής της και τη μεγιστοποίηση δηλαδή αυτού του δείκτη και να

αφορά για παράδειγμα την αύξηση του μεριδίου αγοράς ή την είσοδο σε νέα αγορά, την υλοποίηση ενός επενδυτικού σχεδίου, την προσέλκυση πελατών κ.ά.

στ) Δείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους: Μικτά Κέρδη/ Πωλήσεις.

Ίσως ο πιο συνηθισμένος δείκτης αποδοτικότητας εκφράζει ουσιαστικά την αξία που επιτυγχάνει η επιχείρηση να δημιουργήσει από τη μεσολάβησή της μεταξύ των αγορών των συντελεστών παραγωγής και των αγορών στις οποίες απευθύνονται τα προϊόντα της. Με άλλα λόγια, αντανακλά τη λειτουργική αποτελεσματικότητα της επιχείρησης και την ικανότητά της να διαμορφώνει συμφέρουσες τιμές στην αγορά, αλλά και να ελέγχει το κόστος λειτουργίας της. Η μεγιστοποίηση της τιμής του δείκτη μικτού περιθωρίου κέρδους, προϋποθέτει την ανάλωση των ελάχιστων δυνατών πόρων για την παραγωγή προϊόντων με τις καλύτερες δυνατές προδιαγραφές. Ουσιαστικά, δηλαδή, μετρά την ικανότητα της επιχείρησης να παράγει πλεόνασμα κατά τη δραστηριοποίησή της στην παραγωγική διαδικασία, και άρα είναι ενδεικτικός της επιτυχημένης ή μη στρατηγικής management της επιχείρησης.

ζ) Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού = Πωλήσεις/ Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης turnover αποδίδει την εντατικότητα με την οποία η επιχείρηση εκμεταλλεύεται τα περιουσιακά της στοιχεία προς επίτευξη πωλήσεων και γενικά δίνει μια εικόνα για τη στρατηγική πωλήσεων της επιχείρησης. Χαμηλή επίδοση του δείκτη φανερώνει τάσεις υπερεπένδυσης κεφαλαίων σε σχέση με τις πωλήσεις που πραγματοποιεί, οπότε θα πρέπει είτε να αυξήσει τον βαθμό χρησιμοποίησης αυτών, είτε ίσως να ρευστοποιήσει μέρος των περιουσιακών στοιχείων της. Από την άλλη, υψηλή επίδοση του δείκτη φανερώνει υψηλές πωλήσεις με λίγα κεφάλαια, που συνεπάγεται υψηλή κερδοφορία σε επικερδείς πωλήσεις, αλλά και υψηλές ζημιές σε αντίθετη περίπτωση, λόγω των αυξημένων εξόδων που δημιουργούν τα ξένα κεφάλαια. Είναι προφανές ότι και αυτός ο δείκτης εξαρτάται από τη φύση κάθε κλάδου, συνεπώς μεγαλύτερο ερμηνευτικό περιεχόμενο έχει η διαχρονική ανάλυσή του, και όχι τόσο η διακλαδική.

Δεδομένης της σχετικής σταθερότητας της μέσης ετήσιας μεταβολής του συνόλου του ενεργητικού, φαίνεται ότι η εξέλιξη του δείκτη «αυτονομίας» εξαρτάται από την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων του συνόλου των επιχειρήσεων του τομέα το ίδιο έτος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Πίνακας 1: Κλαδική κατηγοριοποίηση του τομέα ΤΠΕ σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ

ΚΛΑΔΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ NACE (REV.1)
<i>Μεταποίηση</i>	
Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών	30
Κατασκευή μονωμένων συρμάτων και καλωδίων	31.3
Κατασκευή ηλεκτρονικών λυχνιών και λοιπών ηλεκτρονικών εξαρτημάτων	32.1
Κατασκευή τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών πομπών και συσκευών για ενσύρματη τηλεφωνία και ενσύρματη τηλεγραφία)	32.2
Κατασκευή τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών δεκτών και συσκευών για ενσύρματη τηλεφωνία και ενσύρματη τηλεγραφία εγγραφής ή αναπαραγωγής ήχου ή εικόνας καθώς και τα σχετικά προϊόντα	32.3
Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, επαλήθευσης, δοκιμών, πλοήγησης και άλλων χρήσεων, με εξαίρεση τον εξοπλισμό ελέγχου των βιομηχανικών μεθόδων παραγωγής	33.2
Κατασκευή εξοπλισμού ελέγχου των βιομηχανικών μεθόδων παραγωγής	33.3
<i>Εμπόριο</i>	
Χονδρικό εμπόριο συσκευών, οικιακών, ηλεκτρικών – ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών συσκευών	514.3
Χονδρικό εμπόριο μηχανών και εξοπλισμού γραφείου	516.4 & 516.5*
<i>Υπηρεσίες</i>	
Εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού γραφείου, περιλαμβανομένων και των Η/Υ	713.3
Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	72
Τηλεπικοινωνίες	642

**Πίνακας 2: Κατανομή των επιχειρήσεων στον εγχώριο τομέα
Τεχνολογιών
Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) με βάση το κριτήριο εισόδου**

Κριτήριο εισόδου	Κωδικός NACE	Περιγραφή κωδικού	Αριθμός επιχειρήσεων	%
Κλάδοι ΟΟΣΑ	30.0	Κατασκευή μηχανών γραφείου και Η/Υ	32	2,2%
	31.3	Κατασκευή μονωμένων συρμάτων και καλωδίων	18	1,3%
	32.1	Κατασκευή ηλεκτρονικών λυχνιών και λοιπών ηλεκτρονικών εξαρτημάτων	16	1,1%
	32.2	Κατασκευή τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών πομπών και συσκευών για ενσύρματη τηλεφωνία και ενσύρματη τηλεγραφία	14	1,0%
	32.3	Κατασκευή τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών δεκτών και συσκευών εγγραφής ή αναπαραγωγής ήχου ή εικόνας καθώς και των συναφών μερών και εξαρτημάτων	14	1,0%
	33.2	Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, επαλήθευσης, δοκιμών και άλλων χρήσεων (εξαιρείται ο εξοπλισμός ελέγχου βιομηχανικών μεθόδων παραγωγής)	14	1,0%
	33.3	Κατασκευή εξοπλισμού ελέγχου των βιομηχανικών μεθόδων παραγωγής	8	0,6%
	51.43	Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης	50	3,5%
	51.8	Χονδρικό Εμπόριο μηχανημάτων, μηχανολογικού εξοπλισμού και συναφών ειδών	346	24,0%
	64.2	Τηλεπικοινωνίες	176	12,2%
	72	Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	752	52,2%
	72.1	Παροχή συμβουλών για τον υλικό εξοπλισμό πληροφορικής (hardware)	17	2,3%
	72.2	Παροχή συμβουλών σε θέματα λογισμικού και προμήθεια λογισμικού (software)	532	70,7%
	72.3	Επεξεργασία δεδομένων	23	3,1%
	72.4	Δραστηριότητες σχετικές με τράπεζες δεδομένων	33	4,4%
	72.5	Συντήρηση και επισκευή μηχανών γραφείου, λογιστικών μηχανών και εξοπλισμού πληροφορικής	12	1,6%
	72.6	Άλλες δραστηριότητες σχετικές με την πληροφορική	135	18,0%
Σύνολο			1440	85,5%
Λιανικό Εμπόριο	524.5	Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών, ραδιο-τηλεοπτικών συσκευών, μουσικών οργάνων και συναφών ειδών.	12	18,5%
	525.1	Λιανικό εμπόριο Η/Υ και περιφερειακού εξοπλισμού	23	35,4%
	525.6	Λιανικό εμπόριο τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού	30	46,2%
Σύνολο			65	3,9%
Δύο Δευτερεύουσες & Πρόσθετα μέλη ΣΕΠΕ/ΣΕΠΒΕ		<i>Διάφορες δραστηριότητες</i>	180	10,7%
	Σύνολο		1685	100%

Πηγή: HELLASTAT

Πίνακας 3: Γεωγραφική κατανομή του τομέα ΤΠΕ

Έδρα	Αριθμός επιχειρήσεων	%
Αττική	1106	79,4
Θεσσαλονίκη	130	9,3
Υπόλοιπη Ελλάδα	157	11,3
Σύνολο	1393	100,0

Πηγή: HELLASTAT (Επεξεργασία στοιχείων)

Πίνακας 4: Έτος ίδρυσης των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ

Έτος ίδρυσης	Αριθμός επιχειρήσεων	%
πριν το 1970	10	0,7
1970-1979	22	1,4
1980-1989	148	9,6
1990-1995	301	19,6
1996-2000	486	31,6
2001-σήμερα	570	37,1
Σύνολο	1537	100,0

Πηγή: HELLASTAT (Επεξεργασία στοιχείων)

Πίνακας 5: Μέγεθος επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ

	%	Μέσο προσωπικό	Διάμεσος
≤10 άτομα	41,2	6 άτομα	6 άτομα
11-49 άτομα	45,0	23 άτομα	20 άτομα
50-249 άτομα	11,9	93 άτομα	80 άτομα
≥250 άτομα	1,9	568 άτομα*	428 άτομα*
Σύνολο	100	34 άτομα	14 άτομα

* χωρίς τον ΟΤΕ

Πηγή: HELLASTAT (Επεξεργασία στοιχείων)

Πίνακας 6: Σχέση έτους ίδρυσης και γεωγραφικής κατανομής επιχειρήσεων ΤΠΕ

Έτος Ίδρυσης	Αριθμός επιχειρήσεων (Έδρα)			Σύνολο
	Αττική	Θεσσαλονίκη	Υπόλοιπη Ελλάδα	
Πριν το 1970	7	2		9
	77,8%	22,2%	0,0%	100,0%
1970-1979	20		1	21
	95,2%	0,0%	4,8%	100,0%
1980-1989	119	8	4	131
	90,8%	6,1%	3,1%	100,0%
1990-1995	213	30	32	275
	77,5%	10,9%	11,6%	100,0%
1996-2000	357	41	55	453
	78,8%	9,1%	12,1%	100,0%
2001-σήμερα	361	46	57	464
	77,8%	9,9%	12,3%	100,0%
Σύνολο	1077	127	149	1353
	79.6%	9.4%	11.0%	100.0%

Πηγή: HELLASTAT (Επεξεργασία στοιχείων)

Πίνακας 7: Έτος ίδρυσης επιχειρήσεων ανά κλάδο

Έτος	Αριθμός επιχειρήσεων	
	Πληροφορική	Τηλεπικοινωνίες
Πριν το 1970	7	3
	0,5%	1,3%
1970-1979	18	4
	1,4%	1,8%
1980-1989	137	11
	10,5%	4,8%
1990-1995	271	30
	20,7%	13,2%
1996-2000	400	86
	30,6%	37,7%
2001-σήμερα	476	94
	36,4%	41,2%
Σύνολο	1309 (100%)	228 (100%)

Πηγή: HELLASTAT (Επεξεργασία στοιχείων)

Πίνακας 8. Απασχόληση στον Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών(ΤΠΕ) 2000-2008

Κλάδος / Έτος	2000	2001	2002*	2003*	2004*	2005*	2006*	2007*	2008**	ΜΕΡΜ % (00-08)	% Δ (00-08)
30	697	1639	1034	1556	817	619	280	234	324	-9,1%	-53,5%
313	1701	1593	1917	1575	2036	1554	1827	2410	2768	6,3%	62,7%
32	3144	2728	3272	3410	3007	3097	4007	3295	3560	1,6%	13,2%
332	310	252	403	382	189	190	300	463	88	-14,6%	-71,6%
333	81	66	106	100	49	50	81	281	151	8,1%	86,4%
Σύνολο Βιομηχανικών ΤΠΕ	5933	6278	6732	7022	6098	5510	6495	6683	6891	1,9%	16,1%
5143	5507	5259	5045	4878	5267	5998	6384	6117	6618	2,3%	20,2%
5184	1652	1578	1514	1463	1580	1799	1915	1835	1985	2,3%	20,1%
Σύνολο ΤΠΕ Εμπορίου	7159	6837	6559	6342	6847	7797	8299	7952	8603	2,3%	20,2%
642 (Τηλεπικοινωνίες)	27582	28968	27884	29859	28078	27373	32334	29546	29675	0,9%	7,6%
7133	7	8	12	13	16	18	19	20	0	-100,0%	-100,0%
72 (Πληροφορική)	10163	13677	20951	17654	20341	18939	21768	27015	23016	10,8%	126,5%
Σύνολο ΤΠΕ Υπηρεσιών	37752	42654	48847	47526	48436	46330	54121	56581	52691	4,3%	39,6%
Σύνολο Τομέα ΤΠΕ	50844	55768	62138	60890	61381	59637	68915	71216	68185	3,7%	34,1%
Σύνολο Εγγ. Απασχόλησης	4097875	4103211	4190175	4286561	4330497	4381936	4452817	4519854	4511609	1,2%	10,1%
	Ποσοστά συμμετοχής									Μ.Ο. 2000-2008	
% Συμμετοχή Βιομ. ΤΠΕ στη Απασχόληση ΤΠΕ	11,7%	11,3%	10,8%	11,5%	9,9%	9,2%	9,4%	9,4%	10,1%	10,4%	
% Συμμετοχή ΤΠΕ Εμπορίου στην Απασχόληση του τομέα ΤΠΕ	14,1%	12,3%	10,6%	10,4%	11,2%	13,1%	12,0%	11,2%	12,6%	11,9%	
% Συμμετοχή ΤΠΕ Υπηρεσιών στην Απασχόληση του τομέα ΤΠΕ	74,3%	76,5%	78,6%	78,1%	78,9%	77,7%	78,5%	79,4%	77,3%	77,7%	
% Συμμετοχή ΤΠΕ στην Εγγώρια Απασχόληση	1,2%	1,4%	1,5%	1,4%	1,4%	1,4%	1,5%	1,6%	1,5%	1,4%	

ΚΤΠ 2008

Πίνακας 9
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής
και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (τρέχουσες τιμές, σε εκατ. ευρώ), 2000-2007

Κλάδος / Έτος	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Επίσης	Ρυθμός
									Μεγένθυνσης % (00-07)	
Κατασκευής μηχανών γραφείου (ΗΥ)	16	20	24	24	12	10	10	10		-6,40%
Κατασκευής μεμονωμένων συρμάτων και καλωδίων	209	220	146	233	298	242	333	381		9,00%
Κατασκευής συσκευών ραδιοφώνου τηλεόρασης και επικοινωνιών	763	987	799	692	355	514	513	552		-4,50%
Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης	43	138	124	163	114	146	172	184		23,00%
Κατασκευής εξοπλισμού ελέγχου των βιομηχανικών μονάδων παραγωγής	1	1	8	29	6	8	9	10		38,20%
Σύνολο Βιομηχανικών ΤΠΕ	1,032	1,366	1,100	954	689	781	899	988		-60,00%
Χονδρικό εμπόριο οικιακών , ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών συσκευιών	390	359	722	799	731	800	866	897		12,60%
Χονδρικό εμπόριο ΗΥ και εξοπλισμού γραφείων	319	221	316	402	420	460	498	516		7,10%
Σύνολο ΤΠΕ Εμπορίου	709	579	1,038	1,201	1,151	1,26	1,364	1,413		10,40%
Τηλεπικοινωνίες	4,456	5,374	5,797	4,945	5,411	6,216	6,579	6,959		6,60%
Εμισθωσή ΗΥ και εξοπλισμού γραφείων	3	3	2	2	3	3	4	4		2,70%
Πληροφορική και συναφής δραστηριότητες	817	852	1,267	1,151	1,585	1,531	2,041	2,266		15,70%
Σύνολο ΤΠΕ Υπηρεσιών	5,276	6,229	7,066	6,098	6,999	7,75	8,624	9,229		8,30%
Σύνολο τομέα ΤΠΕ	7,017	8,175	9,204	8,252	8,839	9,791	10,888	11,63		7,50%
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	216,062	231,102	249,131	267,426	286,115	302,81	323,17	349,136		7,10%
% Συμμετοχή Βιομηχανικών ΤΠΕ στο προϊόν του ΤΠΕ	14,70%	16,70%	12,00%	11,60%	7,80%	8,00%	8,30%	8,50%	Μέσος Όρος (00-07)	10,9%
% Συμμετοχή ΤΠΕ Εμπορίου στο προϊόν του ΤΠΕ	10,10%	7,10%	11,30%	14,50%	13,00%	12,90%	12,50%	12,20%	Μέσος Όρος (00-07)	11,7%
% Συμμετοχή ΤΠΕ Υπηρεσιών στο προϊόν του ΤΠΕ	75,20%	76,20%	76,80%	73,90%	79,20%	79,20%	79,20%	79,40%	Μέσος Όρος (00-07)	77,4%
% Συμμετοχή του ΤΠΕ στο ΑΕΠ	3,20%	3,50%	3,70%	3,10%	3,10%	3,20%	3,40%	3,30%	Μέσος Όρος (00-07)	3,3%

Πηγή: Εθνικοί λογαριασμοί ΕΣΥΕ

Πίνακας 10
Ενδιάμεση Ανάλυση του Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και
Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
(τρέχουσες τιμές, σε εκατ. ευρώ), 2000-2007

Κλάδος / Έτος	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005*	2006*	2007*	ΜΕΡΜ % (00- 07)	% Δ (00-07)
30	165	152	102	99	103	111	113	125	-3.9%	-24.3%
313	355	377	269	435	627	580	727	788	12.1%	122.1%
32	1,014	1,030	844	1,669	824	995	1,068	1,129	1.5%	11.3%
332	441	548	476	531	640	744	842	867	10.2%	96.8%
333	11	5	30	93	35	40	46	47	23.8%	345.1%
Σύνολο Βιομηχανικών ΤΠΕ	1,985	2,112	1,721	2,378	2,007	2,202	2,508	2,652	4.2%	33.6%
5143	0.071	0.055	0.079	0.106	0.083	0.071	0.079	0.079	1.6%	11.5%
5184	0.058	0.034	0.034	0.053	0.048	0.041	0.045	0.046	-3.4%	-21.7%
Σύνολο ΤΠΕ Εμπορίου	0.129	0.088	0.113	0.160	0.131	0.113	0.124	0.125	-0.5%	-3.5%
642	2,390	2,999	3,336	3,201	3,562	4,222	4,582	4,998	11.1%	109.1%
7133	3	3	2	2	3	3	3	4	2.7%	20.4%
72	493	518	639	596	695	783	864	971	10.2%	97.1%
Σύνολο ΤΠΕ Υπηρεσιών	2,886	3,521	3,978	3,799	4,260	5,009	5,449	5,973	10.9%	107.0%
Σύνολο Τομέα ΤΠΕ	4,871	5,633	5,699	6,177	6,267	7,211	7,957	8,625	8.5%	77.0%
Εγχώρια Ενδιάμεση Ανάλυση	95,680	102,134	110,015	114,149	118,997	125,313	134,329	147,366	6.4%	54.0%
% Συμμετοχή Βιομ. ΤΠΕ στην Ενδιάμεση Ανάλυση του Τομέα ΤΠΕ	40.8%	37.5%	30.2%	38.5%	32.0%	30.5%	31.5%	30.7%	Μέσος Όρος (00-07) 33.971%	
% Συμμετοχή ΤΠΕ Εμπορίου στην Ενδιάμεση Ανάλυση του Τομέα ΤΠΕ	0.003%	0.002%	0.002%	0.003%	0.002%	0.002%	0.002%	0.001%	Μέσος Όρος (00-07) 0.002%	
% Συμμετοχή ΤΠΕ Υπηρεσιών στην Ενδιάμεση Ανάλυση του Τομέα ΤΠΕ	59.2%	62.5%	69.8%	61.5%	68.0%	69.5%	68.5%	69.3%	Μέσος Όρος (00-07) 66.027%	
% Συμμετοχή ΤΠΕ στην Εγχώρια Ενδιάμεση Ανάλυση	5.1%	5.5%	5.2%	5.4%	5.3%	5.8%	5.9%	5.9%	Μέσος Όρος (00-07) 5.5%	

Πηγή: Εθνικοί λογαριασμοί ΕΣΥΕ

Πίνακας 11
Ακαθάριστες Συν. Επενδύσεις του Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής
και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (τρέχουσες τιμές, σε εκατ. ευρώ), τα έτη 2000-
2006

Κλάδος / Έτος	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	ΜΕΡΜ % (00- 06)	% Δ (00-06)
30	1.32	13.11	1.37	1.32	1.66	2.00	3.53	17.9%	167.9%
313	33.76	13.11	26.99	27.92	16.18	15.89	90.12	17.8%	166.9%
32	58.01	190.01	39.24	28.40	40.18	32.12	43.19	-4.8%	-25.5%
332	1.54	0.48	1.81	4.67	2.63	2.36	2.81	10.6%	83.1%
333									
Σύνολο Βιομηχανικών ΤΠΕ	95	217	69	62	61	52	140	6.7%	47.6%
5143	24.61	24.50	41.12	53.27	93.67	27.48		2.2%**	11.7%**
5184				25.30	45.17	35.69		18.8%**	41.0%**
Σύνολο ΤΠΕ Εμπορίου	25	24	41	79	139	63		20.7%**	156.6%**
642									
7133	0.13	0.25	0.17	0.27	0.41	0.44		26.7%	226.5%
72	414	526	710	838	964	1,156	1,272	20.6%	207.1%
Σύνολο ΤΠΕ Υπηρεσιών	414	526	710	838	965	1,157	1,272***	20.6%***	207.0%***
Σύνολο Τομέα ΤΠΕ	534	767	820	979	1,164	1,272	1,412	17.6%	164.6%
Ακαθ. Συν. Εγχώριες Επενδύσεις	29,450	31,387	35,341	41,625*	45,196*	46,539*	55,160*	11.0%	87.3%
% Συμμετοχή ΤΠΕ Βιομηχανίας στις Ακαθ. Συν. Επενδύσεις του τομέα ΤΠΕ	17.7%	28.3%	8.5%	6.4%	5.2%	4.1%		Μέσος Όρος (00-05)	11.7%
% Συμμετοχή ΤΠΕ Εμπορίου στις Ακαθ. Συν. Επενδύσεις του τομέα ΤΠΕ	4.6%	3.2%	5.0%	8.0%	11.9%	5.0%		Μέσος Όρος (00-05)	6.3%
% Συμμετοχή ΤΠΕ Υπηρεσιών στις Ακαθ. Συν. Επενδύσεις του τομέα ΤΠΕ	77.7%	68.6%	86.5%	85.6%	82.9%	90.9%		Μέσος Όρος (00-05)	82.0%
% Συμμετοχή ΤΠΕ στις Ακαθ. Συν. Εγχώριες Επενδύσεις	1.8%	2.4%	2.3%	2.4%	2.6%	2.7%	2.6%	Μέσος Όρος (00-06)	2.4%

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί - ΕΒΕ - Έρευνα Διάρθρωσης Επιχειρήσεων Χονδρικού / Λιανικού Εμπορίου - Έρευνα Επιχειρήσεων Παροχής Υπηρεσιών (ΕΣΥΕ)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. <http://www.observatory.gr>
2. www.bankofgreece.gr
3. kathimerini.gr
4. Eurostat, 2000-2007
5. Hellastat, διάφορες εκδόσεις
6. OECD, "Guide to Measuring the Information Society", November 2005
7. OECD, "The Information and Communication and Technology Sector: A definition", 1998
8. ΕΣΥΕ, Δείκτες Βιομηχανικής Παραγωγής - Κύκλου Εργασιών στις Υπηρεσίες Πληροφορικής - Κύκλου Εργασιών σε Τηλεπικοινωνίες Ταχυδρομεία, 2000-2008
9. ΕΣΥΕ, Εθνικοί Λογαριασμοί, 2000-2007
10. ΕΣΥΕ, Έρευνα Διάρθρωσης Επιχειρήσεων Χονδρικού / Λιανικού Εμπορίου, Πωλήσεων και Επισκευών Αυτοκινήτων και Δικύκλων, 2000-2005
11. ΕΣΥΕ, Έρευνα Επιχειρήσεων Παροχής Υπηρεσιών-Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας, 2000-2005
12. ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 2000-2008
13. ΕΣΥΕ, Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα, 2000-2006
14. ΕΣΥΕ, Μητρώο Επιχειρήσεων, 2000-2003
15. ΗΜΕΡΗΣΙΑ, Ειδική Έκδοση "Τηλεπικοινωνίες-Πληροφορική", Απρίλιος 2006
16. Περιοδικό "COM Business"
17. Περιοδικό "ΣΕΠΕ news"
18. "Ψηφιακή Ελλάδα" – Μηνιαία έκδοση του επιχειρησιακού προγράμματος «Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας»
19. www.sepe.gr
20. www.sepve.org
21. www.icap.gr
22. www.cbfa.gr
23. eBusiness Watch, (2008), e-Business in Europe 2008, Germany.
24. eBusiness Watch, (2008), Οι τάσεις ΤΠΕ και ηλεκτρονικού επιχειρείν για το 2008, Γερμανία.
25. European Commission <http://ec.europa.eu/i2010>.
26. European Commission COM(2007) 836, http://ec.europa.eu/avpolicy/other_actions/content_online/index_en.htm
27. European Commission COM(2007) 694, http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/index_en.htm.
28. European Commission COM(2007) 803, http://ec.europa.eu/growthandjobs/european-dimension/200712-annual-progress-report/index_en.htm.
29. European Commission COM(2007) 724, http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/index_en.htm.
30. European Commission COM(2006) 502, http://ec.europa.eu/enterprise/innovation/index_en.htm.
31. European Commission, (2008), The future of the Internet, Belgium.

32. Eurostat, (2008), Science, Technology & Innovation in Europe, Luxembourg.
33. Economist Intelligence Unit (2008), The 2008 e-Readiness Rankings, EIU-IBM.
34. EICTA, (2007), A strategy for building digital Europe, Belgium.
35. EICTA (2006), Toward an Inclusive Information Society – ICT industry white paper
36. on Inclusion, Brussels.
37. EITO (2008), European Information Technology Observatory.
38. espa.gr, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση», Σεπτέμβριος 2007
39. European Commission (2007), i2010 – Annual Report 2007 Greece, Brussels.
40. European Commison (2008), The Future of the Internet, March.
41. Forrester, (2008), Global enterprise web 2.0 market forecast: 2007-2013, April 21st
42. Forrester (2008), European IT 2008 Market Outlook, March.
43. Forrester (2006), European IT services spending forecast: 2006-2011, May 3rd
44. Forrester (2008), Global IT 2008 Market Outlook, February 11th
45. Gartner (2008), Gartner's top predictions for IT organizations and users, 2008 and beyond, January.
46. Gartner (2008), Gartner's Top 10 Disruptive Technologies for 2008 to 2012, May.
47. Gartner (2008), Hype Cycle for Emerging Technologies, July.
48. Gartner (2008), Hype Cycle for Web and User Interaction Technologies, July.
49. Gartner (2007), The 2007 Gartner Scenario: an annual report on the current state and future directions of the IT industry, September 15th
50. INFOCOM, (2008), Ψηφιακή σύγκλιση: το επόμενο βήμα της ΚΤΠ, Τεύχος 45.
51. INFOCOM, (2008), Digital Planet 2008: Στα 19,1 δις δολ οι δαπάνες για ΤΠΕ στην Ελλάδα, Τεύχος 49.
52. INFOCOM, (2008), ΕΙΤΟ 2008: Σε ρόλο πρωταγωνιστή οι διαδικτυακές υπηρεσίες και οι εφαρμογές λογισμικού, Τεύχος 51.
53. ITU, World Information Society Report 2007, Geneva.
54. NETWEEK (2008), ΕΣΠΑ 2007-2013 Ψηφιακή Σύγκλιση: Νέα ευκαιρία ή νέα έργα, Τεύχος 204.
55. NETWEEK Special Edition (2008), Οι trendy...IT επιλογές.
56. OECD (2008), Press Conference - Economic Projections for the US, Japan & Euro area, November.
57. OECD (2007), OECD Communications Outlook 2007, Paris
58. OECD (2007), OECD Factbook 2007, OECD, Paris.
59. ΣΕΠΕ, (2008), Μηχανή της οικονομίας στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, ο κλάδος ΤΠΕ, Τεύχος 26.
60. Sere.gr, Τα σκήπτρα των πωλήσεων κρατούν οι φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, σύμφωνα με την IDC, Οκτώβριος 2008
61. Sere.gr, Τάση συγκέντρωσης στην ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών, σύμφωνα με την PricewaterhouseCoopers, Σεπτέμβριος 2008
62. Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_of_Things

63. WITSA, (2008) Digital Planet 2008, May.
64. World Economic Forum and INSEAD (2008), Global Information Technology Report 2007-2008.
65. ΥΠΟΙΟ, Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, Ιανουάριος 2007
66. yme.gr, Δελτίο Τύπου: Στρατηγική για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και τις νέες τεχνολογίες 2008 – 2013, Σεπτέμβριος 2008.
67. Economist Intelligence Unit (2008), The 2008 e-Readiness Rankings, EIU-IBM.
68. EICTA, (2007), A strategy for building digital Europe, Belgium.
69. EICTA (2006), Toward an Inclusive Information Society – ICT industry white paper on Inclusion, Brussels.
70. EITO (2008), European Information Technology Observatory.
71. espa.gr, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση», Σεπτέμβριος 2007
72. Forrester (2008), European IT 2008 Market Outlook, March.
73. Forrester (2006), European IT services spending forecast: 2006-2011, May 3rd
74. Forrester (2008), Global IT 2008 Market Outlook, February 11th
75. Gartner (2008), Gartner's top predictions for IT organizations and users, 2008 and beyond, January.
76. Gartner (2008), Gartner's Top 10 Disruptive Technologies for 2008 to 2012, May.
77. Gartner (2008), Hype Cycle for Emerging Technologies, July.
78. Gartner (2008), Hype Cycle for Web and User Interaction Technologies, July.
79. Gartner (2007), The 2007 Gartner Scenario: an annual report on the current state and future directions of the IT industry, September 15th
80. INFOCOM, (2008), Ψηφιακή σύγκλιση: το επόμενο βήμα της ΚτΠ, Τεύχος 45.
81. INFOCOM, (2008), Digital Planet 2008: Στα 19,1 δις δολ οι δαπάνες για ΤΠΕ στην Ελλάδα, Τεύχος 49.
82. INFOCOM, (2008), EITO 2008: Σε ρόλο πρωταγωνιστή οι διαδικτυακές υπηρεσίες και οι εφαρμογές λογισμικού, Τεύχος 51.
83. ITU, World Information Society Report 2007, Geneva.
84. NETWEEK (2008), ΕΣΠΑ 2007-2013 Ψηφιακή Σύγκλιση: Νέα ευκαιρία ή νέα έργα, Τεύχος 204.
85. NETWEEK Special Edition (2008), Οι trendy...IT επιλογές.
86. OECD (2008), Press Conference - Economic Projections for the US, Japan & Euro area, November.
87. OECD (2007), OECD Communications Outlook 2007, Paris
88. OECD (2007), OECD Factbook 2007, OECD, Paris.
89. ΣΕΠΕ, (2008), Μηχανή της οικονομίας στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, ο κλάδος ΤΠΕ, Τεύχος 26.
90. Sere.gr, Τα σκήπτρα των πωλήσεων κρατούν οι φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, σύμφωνα με την IDC, Οκτώβριος 2008
91. Sere.gr, Τάση συγκέντρωσης στην ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών, σύμφωνα με την PricewaterhouseCoopers, Σεπτέμβριος 2008
92. Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_of_Things
93. WITSA, (2008) Digital Planet 2008, May.

94. World Economic Forum and INSEAD (2008), Global Information Technology Report 2007-2008.
95. ΥΠΟΙΟ, Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, Ιανουάριος 2007
96. yme.gr, Δελτίο Τύπου: Στρατηγική για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και τις νέες τεχνολογίες 2008 – 2013, Σεπτέμβριος 2008.
97. OECD, “Guide to Measuring the Information Society”, November 2005
98. OECD, “The Information and Communication and Technology Sector: A definition”, 1998
99. OECD, “Measuring the Information Economy 2002”: A definition”, 2002
100. ΕΣΥΕ Ζ34: Μεθοδολογικές μελέτες, ΣΤΑΚΟΔ 2003, Αθήνα 2002
101. Ειδική έκδοση ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ, “Τηλεπικοινωνίες-Πληροφορική”, Απρίλιος 2006
102. Strategic’ s Telecoms, IT, Internet & Media Observatory 2006
103. www.sepe.gr
104. www.sepve.org
105. www.icap.gr
106. www.cbfa.gr
107. DigitalBusiness, Ετήσιος Οδηγός Πληροφορικής Τηλεπικοινωνιών, Internet, Δεκέμβριος 2006
108. Ανάπτυξη (2007), Σε θετική πορεία η ελληνικές εξαγωγές, ΕΒΕΑ, Μάρτιος.
109. Ανάπτυξη (2007), Η υστέρηση και η προοπτική στη χρήση ΤΠΕ, ΕΒΕΑ, Απρίλιος.
110. Ανάπτυξη (2007), Κινητή τηλεφωνία: η ένδοξη πορεία συνεχίζεται..., ΕΒΕΑ, Απρίλιος.
111. Ανάπτυξη (2007), Μια νέα εποχή για τις τηλεπικοινωνίες, ΕΒΕΑ, Απρίλιος.
112. Cap Gemini (2006), Digitize or Die – Why convergence is growing teeth.
113. CapGemini (2006), The Road from Copper to Fiber: What’s in Store for the European Telco, August 2006.
114. Economist Intelligence Unit (2007), The 2007 e-Readiness Rankings, EIU-IBM.
115. EICTA, (2007), A strategy for building digital Europe, Belgium.
116. EICTA (2006), Toward an Inclusive Information Society – ICT industrywhite paper on Inclusion, Brussels.